ชีวประวัติของผู้บริหาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2459 -2526

โดย

ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์

ศาสตรจารย์ ดร.เพ็ญศรี ดุ๊ก

รองศาสตราจารย์ ปิยนาถ บุนนาค

นางสาว พูนเกศ จันทกานนท์

สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายบริหาร

2527

ประกาศตั้ง

โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

ของ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

"มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า สำนักฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่ายพลเรือนซึ่งสมเด็จพระชนกนาถพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชดำริเริ่มตั้งขึ้น โดยพระราชปรารภที่จะทรงจัดการปกครองพระราชอาณาจักรให้ทันกาลสมัย จึงได้ทรงจัดกระทรวงมหาดไทย รวมหัวเมืองซึ่งแยกย้ายสังกัดอยู่ในกระทรวงต่าง ๆ ตามความสะดวกในสมัยเดิมให้สังกัดอยู่แห่งเดียวกัน เพื่อจัดการปกครองให้ลงระเบียบแบบอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จัดการฝึกหัดกุลบุตรสำหรับรับราชการปกครองขึ้นในกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ ครั้นการปกครองหัวเมืองซึ่งได้จัดตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ ดำเนินมาเป็นรูปเรียบร้อยขึ้น ความต้องการฝึกกุลบุตรสำหรับรับราชการยิ่งทวีขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แยกการฝึกหัดวิชาฝ่ายพลเรือนจากกระทรวงมหาดไทยตั้งเป็นกระทรวงขึ้นต่างหาก เรียกว่า โรงเรียนมหาดเล็ก ตั้งแต่รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ มีกรรมการจัดการลงเป็นรูปแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เลิกกรรมการ มีผู้จัดการโดยลำพังต่อ ต่อมาตั้งแต่รัตนโกสินทรศก ๑๒๖ โรงเรียนนั้นได้ฝึกหัดกุลบุตรเข้ารับราชการเป็นต้นรากของกระทรวงมหาดไทย เพียงพอแก่ความต้องการแล้วมีแต่จะขยายวิชาให้สูงขึ้นต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระราชดำริว่า บัดนี้การปกครองท้องที่ก็ลงระเบียบแบบแผนอยู่แล้ว เป็นอันมิใช่ว่าการปกครองนั้นเป็นเฉพาะหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย และนครบาล กระทรวงอื่น ๆ ซึ่งมีเป็นการอาศัยซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบด้วยกันทั่วทั้งพระราชอาณาจักร รวมนับว่าเป็นการปกครองของรัฐบาลอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่การฝึกหัดข้าราชการฝ่ายพลเรือน สำหรับส่งคนออกไปรับราชการกระทรวงมหาดไทยกระทรวงเดียวกัน หาพอเพียงแก่ราชการปกครองพระราชอาณาจักรทุกวันนี้ไม่ สมควรจะขยายการโรงเรียนให้กว้างขวางออกไปสำหรับส่งคนไปรับราชการทุกกระทรวงทบวงการ จัดการโรงเรียนให้เป็นแผนกวิทยาต่าง ๆ เช่น กฎหมาย การปกครอง การต่างประเทศ การเกษตร การช่าง

และการแพทย์ เป็นต้น ด้วยทรงทราบพระราชประสงค์ของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงซึ่งทรงเริ่มจัดการเล่าเรียนสำหรับจัดการปกครองทั่วไป โดยตระหนักดังนี้ แต่การที่จะจัดการโรงเรียนเช่นนี้เป็นการใหญ่ต้องการทุนรอนเพิ่มเติมขึ้นไปอีกเป็นอันมาก จึงมีพระราชปรารภว่า เงินซึ่งราษฎรเรี่ยไรกันสร้างพระบรมรูปทรงม้าเป็นอนุสาวรีย์ ถวายแด่สมเด็จพระบรมชนกนาถปิยมหาราชของประชาราษฎร ไม่ได้ตกลงประการใดนั้น ควรจะจัดการ คงมีเหลืออยู่จากการสร้างพระบรมรูปมีจำนวนนับด้วยแสนบาท สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทรงพระราชดำริไว้แล้วที่จะจัดการสร้างสิ่งถาวรวัตถุ อันจะแผ่สาธารณประโยชน์ตอบแทนพระราชทานแก่ราษฎร แต่ยังไม่ได้ตกลงประการใดนั้น ควรจะจัดการให้เป็นประโยชน์ตามพระราชประสงค์ต่อไป จึงทรงพระราชดำริว่า ประโยชน์สิ่งใดไม่ยิ่งกว่าการปกครองราษฎรให้มีความสุขความเจริญ สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทรงเริ่มจัดการโรงเรียนไว้สำหรับกุลบุตรที่จะรับราชการฝ่ายพลเรือนดังนี้แล้ว ควรจะขยายการให้กว้างขวางต่อไปตามพระราชประสงค์ ทุนที่เหลือจากการที่ราษฎรเรี่ยไรกันอนุสาวรีย์ปิยมหาราช ควรจะใช้ในการจัดโรงเรียนนี้ แต่การโรงเรียนนี้ย่อมเกี่ยวข้องแก่กระทรวง ทบวงการทั่วไป จึงควรจะมีกรรมการดำริและจัดการให้เป็นรูปก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกโรงเรียนมหาดเล็กเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน พระราชทานนามปรากฏว่า "โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว " เหตุด้วยพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทรงพระราชดำริเริ่มตั้งขึ้นไว้ และจะใช้ทุนที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อเป็นเกียรติยศในพระบรมนามาภิธัยด้วย และให้มีกรรมการเป็นสภาอันหนึ่ง มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพระบรมชูปถัมภกแห่งโรงเรียนนี้ ในสมาชิกของกรรมการจัดการโรงเรียนนี้ให้มีสภานายกผู้หนึ่ง สำหรับวินิจฉัยกิจการก่อนที่จะนำความเพื่อกราบบังคมทูลพระกรุณา และมีเลขานุการสำหรับเป็นผู้จัดการตามคำสั่งสภานายก และให้เสนาบดีกระทรวงซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการที่จะมีกิจอันเกี่ยวเนื่องกัน

และนักเรียนก่อนที่จะออกรับราชการนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ตามพระราชประเพณีเดิม

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) เป็นวันที่ ๕๒ ในรัชการปัตยบัน"

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภกของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งสภาจัดการขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ผู้ที่มีพระนาม และนามต่อไปนี้เป็นกรรมการ คือ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ (สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ) สภานายก

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนพิษณุโลกประชานารถ (สมเด็จพระอนุชาธิราชเจ้าฟ้าจักรพงศ์ภูวนารถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ) กรรมการ

พระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ (ม.ร.ว. เปีย มาลากุล) (ต่อมาเป็นเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี) กรรมการ

พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ (สนิ่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) (ต่อมาเป็นเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) กรรมการ

พระยาศรีวรวงษ์ (ม.ร.ว. จิตร สุทัศน์) กรรมการและเลขานุการ

พระยาศรีวรวงษ์คงเป็นผู้บัญชาการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนสืบต่อมา ภายหลังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งเจ้าพระยาอภัยราชามหายุติธรรมธร (ม.ร.ว. ลพ สุทัศน์) เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม และหลวงพินิจนิตินัย (บุญช่วย วณิกกุล) ต่อมาเป็น พระยาเทพทุลศรุตาบดี ผู้พิพากษาศาลอุธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ และผู้จัดการโรงเรียนกฎหมาย เป็นกรรมการอีก ๒ ท่าน สภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ดำเนินการสร้างศิลาบัญชาการโรงเรียน และกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ตึกนี้

การวางศิลาฤกษ์ตึกบัญชาการ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จวางศิลาพระฤกษ์ตึกบัญชาการ (ตึกคณะอักษรศาสตร์ปัจจุบัน) เมื่อวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๘ เวลา ๑๖.๐๐ น. กรรมการสภาจัดการ อาจารย์ และครูโรงเรียนข้าราชการพลเรือน รับเสด็จ ทหารมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หนึ่งกองร้อยตั้งแถวเป็นกองเกียรติยศ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประทับราชอาสน์แล้ว สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอ่านรายงานกราบบังคมทูลพระกรุณาบรรยายถึงความเจริญ และความประสงค์ของโรงเรียนจบแล้ว มีพระราชดำรัสตอบแสดงความพอพระราชหฤทัยที่ได้เสด็จมาวางศิลาฤกษ์โรงเรียนซึ่งสมเด็จพระบรมชนกนาถได้ทรงพระราชปรารภไว้จะให้เห็นมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นตัวอย่างในประเทศไทย แต่หากมีเหตุขัดข้องอยู่ในเวลานั้น พระองค์ซึ่งเป็นรัชทายาทมีพระราชหฤทัยมุ่งหมายที่จะให้โรงเรียนนี้ดำเนินสำเร็จไปตั้งพระราชประสงค์เพื่อเป็นเครื่องเชิดชูพระเกียรติยศ และก็ได้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะอาศัยความอุตสาหะของสภากรรมการ เมื่อสิ้นกระแสพระราชดำรัสแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางศิลาฤกษ์ตึกโรงเรียนแล้วเสด็จสู่ที่ประทับเดิม สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอ่านคำกราบบังคมทูลพระกรุณาในนามของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ขอพระราชทานทูลเกล้า ฯ ถวายเข็มชัดรัฏฐประศาสนบัณฑิต ธรรมศาสตร์บัณฑิต และครุบัณฑิต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับเข็มแล้ว มีพระราชดำรัสตอบ : "พระองค์จึงทรงเป็นบัณฑิตพิเศษพระองค์แรกแห่งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ต่อจากนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเข็มบัณฑิตต่าง ๆ ของโรงเรียนข้าราชการพลเรือนแก่กรรมการ อาจารย์ และนักเรียนเดิมของโรงเรียน เสร็จแล้วเสด็จประทับเสวยพระสุธารสพร้อมด้วยเครื่องว่าง แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ

บรรจุศิลาพระฤกษ์ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

"ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนากาล เป็นอดีตภาค ๒๔๙๘ พรรษา กาลปัตยุบัน จันทรโคจร ศศิสัมพัตศร มิศสิรมาษ กาลปักษ์ เตรสีดิถี จันทรวาร สุริยคติกาล มกราคมมาศ ตติยสุรทิน โดยกาลนิยม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธเอกอรรคมหาบุรุษบรมราชาธิราช พินิตประชานารถมหาสมมตวงษ์ อดิศัยพงษ์วิมลรัตน์ วรชัติยราชนิกโรดม จาตุรัตน บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อภโตสุชาตสังสุทธเคราหณี จักรีบรมนาถจุฬาลงกรณ์ราชวรางกูร บรมมกุฎนเรนทร์ สูรสันตติวงษ์ วิสิฐสาธิตบุรพาธิการ อดุลยกฤษฎาภินิหารอดิเรกบุญฤทธิ์ ธัญลักษณวิจิตรโสภาคย สรรพางค์ มหาชโนตตมางคประนตบาทบงกชยุคล ประสิทธิสรรพ ศุภผลอุดมบรมสุขมมาลย์ ทิพยเทพาวตาร ไพศาลเกียรติคุณอดุลพิเศษ สรรพเทเวศรานุรักษ์บุริมศักดิ์สมญา เทพทวาราวดีศรีมหาบุรุษสุตสมบัติ เสนางคนิกรรัตน์อัศวโกศล ประพนธปรีชามัทวสมาจาร บริบูรณ์คุณสารสยมาทินคร วรุตเมกราชดิลกมหาปริวารนายก อนันตมหันตวรฤทธิเดช สรรพวิเศษศิรินทร บรมชนกาดิศรสมมต ประสิทธิวรยศมโหฬมบรมราชสมบัติ นพปฏลเศวตฉัตราดิฉัตร ศิริรัตโนปลักษณมหาบรมราชาภิเสกาภิสิต สรรพทศวิชิตไชย สกลมไหศวริยมหาสวามินทร์ มเหศวรมหินทรมหาราชาธิราชวโรดม บรมนาถชาติอาชาวไศรย พุทธาทิไตรรัตนสรณารักษ์ อดุลยศักดิ์อรรคนเรศรามาธิบดี เมตตากรุณาสีตลหฤทัย อโนปไมยบุญการ สกลไพศาลมหารัษฎาธิเบนทร์ ปรเมนทรธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนาถบพิตรพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อันได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติราชาภิเศกสืบสันตติวงศ์ เป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ที่ ๖ ในมหาจักรีบรมราชวงศ์ วิชิงได้ประดิษฐาน และดำรงกรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์มหินทรายุธยามหาดิลกภพนพรัตน์ราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อันเป็นบรมราชธานีใหญ่ในประเทศสยามทั้งฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ และมลายูประเทศ ทรงพระอนุสรณ์ ดดำนึงถึงโรงเรียนมหาดเล็ก ซึ่งสมเด็จพระบรมชนกาธิราชเจ้าได้ทรงสถาปนาขึ้นไว้ เพื่อเป็นที่ฝึกหัดนักเรียนมหาดเล็กในวิชารัฐประศาสน์สำหรับออกรับราชการสนองพระเดชพระคุณในกระทรวงมหาดไทย เป็นอาทิ ว่า ถึงเวลาแล้วที่จะขยายการโรงเรียนให้กว้างขวางออกไป สำหรับฝึกหัดมหาดเล็กให้เข้ารับราชการได้ทุกกระทรวงทบวงการ จัดการ

โรงเรียนให้เป็นแผนกวิทยาต่าง ๆ เช่น รัฏประศาสน์กฎหมาย การต่างประเทศ การเกษตร การช่าง การแพทย์ ครู เป็นต้น เพื่อจะได้เป็นมหาวิทยาลัยสง่าพระนครต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กเดิมขึ้นเป็นโรงเรียนชั้นอุดมศึกษา พระราชทานนามว่าโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเฉลิมพระบรมนามาภิธัยในสมเด็จพระบรมชนกาธิราชเจ้าเป็นการสนองพระเดชพระคุณให้สมพระบรมราชประสงค์ ดังที่ได้ทรงตั้งพระราชหฤทัยไว้แล้ว พระราชทานเงินซึ่งราษฎรเรี่ยไรกันสร้างพระบรมรูปทรงม้าเป็นอนุสาวรีย์ ถวายแด่สมเด็จพระบรมชนกนาถพระปิยมหาราชของประชาราษฎร์พระองค์นั้น ซึ่งยังมีเหลืออยู่นับรวมทั้งดอกเบี้ยถึงเวลานี้เป็นเงิน ๙๘๒,๖๗๒ บาท ๔๗ สตางค์ สำหรับเป็นทุนปลูกสร้างมหาวิทยาลัยต่อไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดที่ดินพระคลังข้างที่ไว้เป็นเขตโรงเรียน ทิศเหนือจดถนนสระประทุม ทิศใต้จดถนนหัวลำโพง ทิศตะวันออกจดถนนสนามม้า ทิศตะวันตกจดคลองสวนหลวง สิริรวมเป็นเนื้อที่ ๑,๓๐๙ ไร่ การปลูกสร้างมหาวิทยาลัยโดยพระบรมราชประสงค์จัดเริ่มแล้ว แต่ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัดนี้การได้เป็นรูปขึ้นแล้ว สมควรจะทรงวางศิลาพระฤกษ์ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพนักงานจัดเตรียมพระราชพิธีไว้พร้อมสรรพ

ครั้นวันที่ ๓ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เวลา บ่าย ๔ โมง ๗ นาที ได้ปฐมฤกษ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางศิลาพระฤกษ์ในท่ามกลางพิธีสงฆ์และพราหมณ์

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จารึกกระแสพระบรมราชโองการนี้ บรรจุไว้ในศิลาพระฤกษ์ พร้อมด้วยรูปถ่ายโรงเรียนและแผนที่อาณาเขตโรงเรียน เมื่อวันที่ ๓ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นวันที่ ๑๘๐ ในรัชกาลปัจจุบันนี้"

ประกาศ

ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และโอนไปขึ้นอยู่กับกระทรวงธรรมการ

"มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของซึ่งได้ทรงพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้น และได้โปรดเกล้า ฯ พระราชทานเงินที่เหลือจากการเรี่ยไรสร้างอนุสาวรีย์ปิยมหาราช เป็นเงินทุนของโรงเรียน โดยมีพระราชประสงค์จะจัดให้เป็นสำนักเรียนของผู้ที่จะรับราชการในทางพลเรือนนั้น การงานของโรงเรียนนี้ได้ดำเนินมาโดยลำดับ ได้มีนักเรียนจากโรงเรียนนี้ออกรับราชการเป็นอันมาก

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นสมควรจะขยายการศึกษาในโรงเรียนนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นคือ ไม่เฉพาะผู้ที่จะเล่าเรียนสำหรับรับราชการเท่านั้น ผู้ใดที่มีความประสงค์จะศึกษาวิชาชั้นสูงก็ให้เข้าเรียนในโรงเรียนนี้ได้ทั่วกัน เหตุฉะนั้น ควรประดิษฐานขึ้นเป็นชั้นมหาวิทยาลัยให้เหมาะแก่ความต้องการแห่งสมัยเสียทีเดียว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นมหาวิทยาลัย พระราชทานนามว่า "จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย" เป็นอนุสาวรีย์แห่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง แล้วมหาวิทยาลัยนี้ให้ขึ้นอยู่ในกระทรวงธรรมการ ให้เสนาบดีกระทรวงนั้นซึ่งมีหน้าที่ดูแลการศึกษาทั่วไปอยู่แล้ว เป็นผู้รับผิดชอบ แต่บัดนี้ ส่วนกรรมการจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เป็นกรรมการที่ปฤกษาแห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยนี้

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ เป็นวันที่ ๒๓๒๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้"

ในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งกรมมหาวิทยาลัยขึ้นอีกกรมหนึ่งในกระทรวงธรรมการ เป็นกรมใหญ่ขึ้นตรงต่อกระทรวง ตำแหน่งหัวหน้าเป็นชั้นอธิบดี จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย อยู่ในสังกัดกรมนี้ พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นไชยนาทนเรนทร ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยเป็นพระองค์แรก และพระยาอนุกิจวิธูร (สันทัด เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นผู้บัญชาการจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยเป็นคนแรก (ตำแหน่งหัวหน้าของจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยนี้เปลี่ยนไปเรียกเป็นอธิการบดีใน พฉศ. ๒๔๗๘)

จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เมื่อแรกตั้ง แบ่งเป็น ๔ คณะ คือ

๑. คณะแพทยศาสตร์ คงตั้งอยู่ที่โรงเรียนแพทยาลัยเดิม ณ ตำบลวังหลัง หรือศิริราชพยาบาล มีพระยาเวชสิทธิ์ศรีภิลาส (จรัส วิภาตแพทย์) เป็นคณบดี

๒. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ตั้งทำการสอนที่ตึกบัญชาการ คือ ตึกสร้างใหม่ถนนสนามม้า มีพระยาวิทยาปรีชามาตย์ (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นคณบดี

๓. คณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งรวมโรงเรียนยันตรศึกษา ใช้ตึกเดียวกับคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มีพระยานิพัทธกุลพงศ์ (ชิน บุนนาค) เป็นคณบดี

๔. คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเปิดสอนที่วังใหม่หรือวังกลางทุ่ง (อยู่ในเขตกรีฑาสถานแห่งชาติ ปัจจุบันตัวตึกรื้อออกแล้ว) มีหม่อมเจ้า พูนศรีเกษม เกษมศรี เป็นคณบดี

ส่วนโรงเรียนฝึกหัดครูนี้ ทางราชการย้ายกลับไปสังกัดกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ โรงเรียนกฎหมายก็ย้ายกลับไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมตามเดิม

การสอนจัดเป็นชั้นปรกกาศนียบัตร และมีนักเรียนในมหาวิทยาลัยรวมทั้งสิ้น ๓๘๐ คน ใน พ.ศ. ๒๔๖๙ นักเรียนมีจำนวน ๒๒๖ คน การที่จำนวนนักเรียนลดลง เนื่องจากโรงเรียนฝึกหัดครูย้ายไปสังกัดกรมศึกษาธิการ และการรับสมัครเข้าเรียนกำหนดเป็นชั้นมัธยมปีที่ ๖ และการสอนจัดเป็นชั้นประกาศนียบัตร ต่อมาคณะแพทยศาสตร์ได้รับความช่วยเหลือจาก รอกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิ ปรับปรุงการสอนเป็นชั้นปริญญาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๖ จึงจำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนแพทย์มีพื้นความรู้สูงมาก่อน เพื่อจะได้เรียนวิชาชั้นปริญญาได้

ในการเจรจากับ รอกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ สมเด็จพระบิดุลาธิเบศ อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ทรงเป็นกำลังสำคัญติดต่อแทนการะทรวงธรรมการจนบรรลุผลสำเร็จ มูลนิธินี้ได้ทำความตกลงกับกระทรวง

มีกำหนดเวลา ๕ ปี ในอันที่จะประสานงานกับคณะแพทยศาสตร์ดังนี้ คือ

๑. ส่งศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศมาช่วยจัด และสอนชั่วคราวในแผนกวิชาที่สำคัญ

๒. กำหนดสร้างตึก โดยมูลนิธิออกเงินช่วยเป็นเงิน ๑๒๕,๐๐๐ ดอลล่าร์

๓. มูลนิธิให้ทุนส่งอาจารย์ไทยไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ เพื่อกลับมารับตำแหน่งแทนศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศ

ในการประสานงานกับคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำการสอนชั้นเตรียมแพทย์ศาสตร์เพื่อส่งนักเรียนไปเรียนต่อคณะแพทยศาสตร์ มูลนิธิส่งศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศ ๔ คน มาช่วยจัดและสอนวิชาในคณะชั่วคราว กับให้ทุนส่งอาจารย์ไปศึกษาวิชาต่อ ณ ต่างประเทศ ต่อมามูลนิธิได้ช่วยเหลือโรงเรียนนางพยาบาล และให้เงินเพิ่มเติมในการก่อสร้าง ความร่วมมือช่วยเหลือที่ได้รับจากมูลนิธินับเป็นก้าวสำคัญในความเจริญของมหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ มหาวิทยาลัยได้ให้ปริญญาครั้งแรกแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาคือ ปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิต ความเจริญนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระราชบิดา ที่ทรงเล็งเห็นผลประโยชน์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาแพทย์ พระองค์ยังได้พระราชทานเงินตั้งเป็นทุนเพื่อเก็บออกผลส่งนักเรียนที่สอบได้คะแนนชั้นเยี่ยมไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ เพื่อที่จะได้กลับมาเป็นอาจารย์ทั้งในคณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ ความร่วมมือช่วยเหลือที่ได้จากรอกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิสิ้นสุดลงเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗" ทั้งนี้จะทราบรายละเอียดจากบัณฑิตต่อไปนี้

"จำเดิมแต่รัฐบาลสยามตกลงรับการร่วมมือกับรอกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิ เพื่อส่งเสริมการศึกษาแพทยศาสตร์ในประเทศสยามให้เจริญขึ้นสู่ระดับการศึกษาวิชาแพทย์ทัดเทียมกับที่เป็นอยู่ในนานาอารยะประเทศ การร่วมมือนี้ รอกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิยอมรับรองจะช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ตามหลักสำคัญ ๓ ประการ (๑) ช่วยทุนในการก่อสร้างตึกตามโครงการให้เหมาะสมเป็นสถานที่เล่าเรียนวิชาแพทย์ทันสมัย (๒) ช่วยจัดหาศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศประจำแผนกชั่วคราว ร่วมทั้งเงินเดือนและค่าใช้จ่ายเพิ่มเฉพาะตัวศาสตราจารย์ที่จะเข้ามาปรับปรุงแผนกต่าง ๆ ในขณะนี้ (๓) ให้ทุนอุดหนุนคนไทยอย่างน้อยแผนกละ ๒ คน ออกไปศึกษาอบรมเพิ่มเติมในต่างประเทศ เพื่อที่จะได้กลับมาเป็นอาจารย์การร่วมมือนี้ได้ตั้งแต่ปลาย พ.ศ. ๒๔๖๔ มูลนิธิได้จัดส่งศาสตราจารย์ทยอยเข้ามาตามระยะความต้องการที่จะคืบไป ส่วนหลักสูตรการเรียน

วิชาแพทย์ก็ได้ขยายปรับปรุงให้แพทย์มีความรู้สมแก่ฐานะ คือผู้ที่จะเป็นแพทย์ของคณะนี้ ต้องมีวิชาชั้นต้นสอบไล่ได้มัธยมบริบูรณ์ เข้าเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์อีก ๒ ปี แล้วจึงจะเข้าศึกษาวิชาแพทย์ต่อไปอีก ๔ ปี ผู้ที่ได้ฝึกฝนตลอดหลักสูตรเหล่านี้บริบูรณ์แล้ว จึงจะเป็นแพทย์ปริญญาชั้นตรีได้

การเรียนแพทย์ต้องอาศัยโรงพยาบาลเป็นอุปกรณ์สำคัญส่วนหนึ่ง แฉะนั้นการร่วมมือปรับปรุงการเรียนแพทย์ ก็จำต้องร่วมมือปรับปรุงโรงพยาบาลศิริราชไปพร้อมกันด้วยความจำเป็นนี้ มูลนิธิก็ยินยอมร่วมมือปรับปรุงโรงพยาบาลศิริราช และโรงเรียนแพทย์ และผดุงครรภ์ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงเป็นองค์อุปถัมภก และทรงบริจาคเงินบำรุงโรงเรียนพยาบาลนี้ปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท ตลอดมา จนทุกวันนี้ให้เข้าระเบียบทันสมัยพร้อมกันไป มูลนิธิจึงได้ส่งนางพยาบาลต่างประเทศเข้ามาชั่วคราวตามกำหนดปี เข้ามาปรับปรุงทำนองเดียวกับโรงเรียนแพทย์ จัดระเบียบการสอนการปฏิบัติ เครื่องมือเครื่องใช้เครื่องสอนให้พอเพียงและทันสมัย"

การรับนิสิตเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ชั้นแรกยังไม่สามารถหานักเรียนจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ เข้าเรียนได้ จึงต้องรับนักเรียนชั้นสูงเพียงมัธยมปีที่ ๖ เข้าศึกษารับประกาศนียบัตรไปพลางก่อน ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๖๘ จึงได้รับผู้ที่สอบไล่ได้มัธยมปีที่ ๘ เข้าศึกษาเพื่อรับปริญญาเวชบัณฑิตตามแผนการร่วมมือช่วยเหลือปรับปรุงธารสอนวิชาแพทยศาสตร์จากรอกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้มีนิสิตหญิงเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นรุ่นแรกจำนวน ๗ คน ล้วนเข้าเรียนในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในชั้นเตรียมแพทย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จักการศึกษาให้มีระดับสูงขึ้นจนถึงชั้นปริญญาในวิชาแพทยศาสตร์ก่อนวิชาอื่น ๆ และได้ประสาทปริญญาเวชศาสตร์บัณฑิต หรือแพทยศาสตร์บัณฑิต มีผู้สำเร็จเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และประสาทปริญญาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓

กิจการของจุฬาลงกรณ์ได้ขยายตัว และมหาวิทยาลัยได้จัดการสอบชั้นปริญญาในชั้นอื่น ๆ อีก ทั้งนี้เพื่อปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสภาศึกษา ซึ่งได้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๗๕ ที่ว่า "ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็แนะนำว่า ควรมีคณะวิชาปริญญาดังนี้คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาสาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ส่วนการสอนแผนกอื่น ๆ นั้น ควรจัดเป็นชั้นประกาศนียบัตรไปก่อนกับแนะนำให้คณะวิศวกรรมศาสตร์จ้างศาสตราจารย์ต่างประเทศคือ ศาสตราจารย์วิศวกรรมเครื่องกล และศาสตราจารย์วิศวกรรมไฟฟ้า

และแนะนำให้ขยายโรงงานและซื้อเครื่องทดลองอีกบางอย่าง" แ. .ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ คณะวิศวกรรมศาสตร์จึง ประกาศรับสอนถึงชั้นปริญญาตามหลักสูตร ๔ ปีที่ปรับปรุงใหม่ และรับโรงเรียนสถาปัตยกรรมของโรงเรียนเพาะช่างมาสมทบด้วย ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปรับปรุงกิจการของโรงเรียนสถาปัตยกรรมแห่งนี้เป็นแผนกอิสระ มีชื่อว่าแผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์

ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ รัฐบาลได้โอนโรงเรียนกฎหมายจากกระทรวงยุติธรรมมารวมกับคณะรัฐประศาสนศาสตร์และให้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ ครั้น พ.ศ. ๒๔๗๗ ก็ได้โอนคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปตั้งเป็นมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ส่วนคณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ได้เปิดสอนตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในปีนั้นเอง

รัฐบาลได้จัดการตราพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งระบุว่ามหาวิทยาลัยเป็นนิติบุคคลอยู่ในความควบคุมของสภามหาวิทยาลัย อันมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการเป็นนายกโดยตำแหน่ง คณะและแผนกอิสระในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ แผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์ และแผนกเภสัชกรรมศาสตร์ มีสิทธิ์ให้ปริญญาบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตและอนุปริญญาในวิชาที่เปิดสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพิจารณาอยู่เสมอว่า ถ้าวิชาใดจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติก็เปิดแผนกวิชานั้น ๆ ฉะนั้นจึงได้ตั้งแผนกสัตวแพทยศาสตร์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ ต่อมาอีก ๒ ปี เปิดสอนแผนกทันตแพทยศาสตร์และพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

อนึ่งใน พ.ศ. ๒๔๘๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เขตที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งมาเป็นกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติโอนที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๑๙๖ ไร ๓๒ ตารางว่า การที่เนื้อที่ของมหาวิทยาลัยได้ลดลง เพราะได้มีการตัดถนนหลายสายผ่านที่ดินนี้

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๘๖ คณะแพทยศาสตร์ แผนกเภสัชกรรมศาสตร์ แผนกสัตวแพทยศาสตร์และแผนกทันตแพทยศาสตร์ ได้แยกไปตั้งเป็นมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๗๗ ได้รับการปรับปรุงโดยพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ ซึ่งให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบ

ด้วยคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ตามพระราชบัญญัติใหม่นี้ได้รับการแก้ไขหลายครั้ง เช่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ ตั้งคณะรัฐศาสตร์ และเปลี่ยนชื่อคณะอักษรศาสตร์เป็นคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ เพื่อที่จะให้มีสิทธิ์ให้ปริญญาครุศาสตร์ในเวลาต่อมา ดังนั้นใน พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงได้เปิดสอนวิชาครุศาสตร์เป็นชั้นปริญญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพยายามอยู่เสมอที่จะปรับปรุงและขยายกิจการให้ทันสมัย มีความก้าวหน้าเพื่อสนองความต้องการของประเทศชาติ โดยจัดการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาขึ้นหลายฉบับเช่น

- ใน พ.ศ. ๒๔๙๘ จัดเพิ่มแผนกวิชาภายในคณะต่าง ๆ ดังนี้

  คณะรัฐศาสตร์มีแผนกวิชาการต่างประเทศและการทูตและแผนกวิชาสังคม

  คณะวิศวกรรมศาสตร์มีแผนกวิชาวิศวกรรมสุขาภิบาลและแผนกวิชาวิศวกรรมสำรวจ คณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ มีแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
- ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ จัดตั้งแผนกวิชาพฤกษศาสตร์ ในคณะวิทยาศาสตร์
- ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ แยกแผนกวิชาครุศาสตร์ออกจากคณะอักษรศาสตร์ และตั้งเป็นคณะครุศาสตร์ นอกจากนี้จัดเพิ่มแผนกวิชาสถิติในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- ใน พ.ศ. ๒๕๐๒ จัดเพิ่มแผนกวิชาภายในคณะต่าง ๆ ดังนี้

  คณะวิทยาศาสตร์ มีแผนกวิชาธรณีวิทยาและแผนกวิชาเคมีเทคนิค

  คณะครุศาสตร์มีแผนกวิชาพลศึกษา
- ใน พ.ศ. ๒๕๐๒ จัดตั้งวิทยาลัยวิศวกรรม สปอ ซึ่งใน พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้แปรสภาพเป็นสถาบันอิสระ ไม่ขึ้นต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีชื่อว่า สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย แล้วย้ายไปตั้งที่อำเภอรังสิต จังหวัดปทุมธานี
- ใน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย
- ใน พ.ศ. ๒๕๐๘ ตะคูวแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์

อนึ่ง เมื่อรัฐบาลไทยตกลงรับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการจากสหรัฐอเมริกาใน พ.ศ. ๒๔๙๓ แล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ลงนามในสัญญากับมหาวิทยาลัยเทกซัส และมหาวิทยาลัยอินเดียน่า ซึ่งให้ความสะดวกแก่อาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยทั้งสองนั้น ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับทุนการศึกษาต่างประเทศสำหรับอาจารย์ตามแผนการช่วยเหลือตามโครงการโคลัมโบ ยังผลให้อาจารย์ได้รับวุฒิสูงขึ้นอันเป็นประโยชน์ในการสอนวิชาแก่นิสิตสืบต่อมา

เกี่ยวกับการบังคับบัญชาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ทางราชการได้โอนไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติโอนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากรไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ นายกรัฐมนตรีเป็นนายกสภามหาวิทยาลัย บรรดาศาสตร์จารย์ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยจึงได้มาเป็นข้าราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ในปี การศึกษา ๒๕๐๙ ทุกคณะในมหาวิทยาลัยได้แก้ไขปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัยยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคณะรัฐศาสตร์ มีการเปิดสอนวิชาขึ้นใหม่อีก ๒ แผนกวิชา คือ แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์และวิชาการคลัง นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งศูนย์วิจัยและอบรมทางประชากรขึ้น โดยความร่วมมือของสภาประชากรและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวิจัยทางประชากร ทั้งนี้เพื่อให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาและค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภาวะของประชากรในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการรักษาความมั่นคงของประเทศ อนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มหาวิทยาลัยยังได้เสนอยกฐานะแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีให้มีฐานะเป็นคณะเพื่อผลิตบัณฑิตทางวิชาเศรษฐศาสตร์โดยเฉพาะอีกด้วย

ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการศึกษาของทุกคณะให้ทันสมัยยิ่งขึ้นทั้งยังได้สนับสนุนการศึกษาระดับมหาบัณฑิตออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเปิดสอนวิชาชั้นมหาบัณฑิตถึง ๓๐ สาขาวิชา และชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง ๗ วิชา นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยยังได้จัดตั้งแผนกวิชาพยาบาลศึกษาขึ้นในคณะครุศาสตร์ ในปีเดียวกันนี้เอง ได้รับโอนคณะสัตวแพทยศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาขึ้นกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรับโอนคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์มาขึ้นกับจุฬาลงกรมหาวิทยาลัย และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจของประเทศมหาวิทยาลัยยังได้เสนอขอรวมแผนกวิชา เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี และแผนกวิชาคลังในคณะรัฐศาสตร์เตรียมจัดตั้งเป็นคณะเศรษฐศาสตร์ขึ้นเพื่อผลิตบัณฑิตทางวิชาเศรษฐศาสตร์โดยเฉพาะ พร้อมกันนี้ยังได้จัดตั้งศูนย์วิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นโครงการทดลองการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณะรัฐศาสตร์ เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย อนึ่งในปีการศึกษานี้ บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ. ซึ่งมีฐานะเป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยได้แยกออกเป็นอิสระ โดยแปรสภาพเป็นสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย แต่ยังคงดำเนินการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัย อยู่อีกระยะเวลาหนึ่ง

ในปีการศึกษา ๒๕๑๑ ทุกคณะในมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย และขยายการศึกษากว้างขวางออกไปยิ่งขึ้น อาทิ จัดตั้งหน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนส์ในบัณฑิตวิทยาลัย โดยมีเครื่องคอมพิวเตอร์ชนิด โอ บี เอ็ม ๑๘๐๐ ซึ่งศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหารมอบให้มหาวิทยาลัยใช้ร่วมกัน และเครื่องคอมพิวเตอร์ชนิด ไอ บี เอ็ม ๑๖๒๐ โมเดิล ๒ ในด้านการศึกษาและวิจัย ซึ่งบริษัท ไอ บี เอ็ม มอบให้มหาวิทยาลัยใช้ประโยชน์ คณะครุศาสตร์ได้เริ่มโครงการเปิดสอนวิชาครุศาสตร์สาขาศิลปศึกษาขึ้นใหม่อีกสาขาหนึ่ง และได้ขยายโครงการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนเพื่อการสอนแจกจ่ายแก่โรงเรียนชาวเขาของตำรวจภูธรตระเวณชายแดนด้วย คณะอักษรศาสตร์ได้เปิดสอนสาขาวิชาภาษาเสปน เป็นวิชาเลือกเพิ่มขึ้นอีก ๑ สาขาวิชา สำหรับนิสิตอักษรศาสตร์ชั้นปีที่ ๓ แผนกอิสระสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ได้ขยายหลักสูตรการศึกษาขั้นปริญญาบัณฑิตทางสถิติ

ในปีการศึกษา ๒๕๑๒ มหาวิทยาลัยมีแผนกวิชา ๗๒ แผนกวิชา ได้ผลิตบัณฑิตขั้นปริญญามหาบัณฑิต ๙ ประเภท ใน ๓๔ สาขาวิชา ขั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง ๑๗ สาขาวิชา ขั้นปริญญาบัณฑิต ๑๓ ประเภทใน ๗๑ สาขาวิชา และอนุปริญญา ๕ ประเภทใน ๕ สาขาวิชา นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยได้ขยายการศึกษาการวิจัยให้กว้างขวางออกไปอีก อาทิ ดำเนินการจัดตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ขึ้นใหม่อีกคณะหนึ่ง ดำเนินการยกฐานะ แผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์เป็นคณะนิเทศศาสตร์และดำเนินการจัดตั้งสถานีทดลองทางสัตวแพทย์ที่จังหวัดนครปฐม รวมทั้งเตรียมการจัดตั้งสถาบันวิจัยประชากรศาสตร์

ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ มหาวิทยาลัยมีแผนกวิชา ๗๙ แผนกวิชา ได้ผลิตบัณฑิตขั้นปริญญามหาบัณฑิต ๙ ประเภทใน ๓๑ สาขาวิชา ขั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง ๑๖ สาขาวิชา ขั้นปริญญาบัณฑิต ๑๕ ประเภทใน ๗๗ สาขาวิชา และอนุปริญญา ๔ ประเภทใน ๔ สาขาวิชา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้ขยายงานด้านการศึกษาและการวิจัยให้กว้างยิ่งขึ้น โดยได้จัดตั้งหน่วยงานวิชาการขึ้นใหม่ คือคณะเศรษฐศาสตร์ สถาบันประชากรศาสตร์ สถานีทดลองทางสัตวแพทย์ที่จังหวัดนครปฐม และดำเนินการเพื่อรับวิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทยเข้าร่วมเป็นสถาบันสมทบ

ครั้นถึงปีการศึกษา ๒๕๑๕ มหาวิทยาลัยได้รับโอนมาเป็นส่วนหนึ่งของคณะเทคนิคการแพทย์มหาวิทยาลัยมหิดล มาสังกัดคณะแพทยศาสตร์ รับโอนคณะเภสัชศาสตร์และคณะทันตแพทยศาสตร์ ในส่วนที่ตั้งอยู่ในบริเวณจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล รับโอนศูนย์เอกสารประเทศไทยจากองค์การวิจัยขั้นสูงของสหรัฐอเมริกา ดำเนินการยกฐานะแผนกวิชานิติศาสตร์ขึ้น

เป็นคณะนิติศาสตร์และในปีเดียวกันนี้ก็ดำเนินการจัดตั้งสถาบันวิจัยสังคมศาสตร์

ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ มหาวิทยาลัยมีแผนกวิชา ๑๐๖ แผนกวิชาได้ผลิตบัณฑิตชั้นปริญญามหาบัณฑิต ๑๑ ประเภทใน ๓๘ สาขาวิชา ชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง ๒๔ สาขาวิชา ชั้นปริญญาบัณฑิต ๒๐ ประเภทใน ๑๑๔ สาขาวิชา และอนุปริญญา ๖ ประเภทใน ๖ สาขาวิชานอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยยังได้ขยายงานการศึกษาและการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยได้จัดตั้งหน่วยงานวิชาการขึ้นใหม่คือ ยกฐานะแผนกวิชานิติศาสตร์ขึ้นเป็นคณะนิติศาสตร์ และในปีเดียวกันนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าอยู่ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สำนักนายกรัฐมนตรี

ในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ได้เตรียมจัดตั้งสถาบันวิชาการชั้นสูงขึ้นใหม่คือ สถาบันวิจัยสังคม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม

ในปีการศึกษา ๒๕๑๗ มหาวิทยาลัยมีคณะวิชาต่าง ๆ ๑๕ คณะและแผนกวิชา ๑๑๘ แผนกวิชา เปิดสอนชั้นปริญญาดุษฎีบัณฑิต ๒ สาขา ชั้นมหาบัณฑิต ๑๔ ประเภทใน ๗๑ สาขาวิชา ชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง ๓๒ สาขาวิชา ชั้นปริญญาบัณฑิต ๒๐ ประเภทใน ๙๖ สาขาวิชา และอนุปริญญา ๒ ประเภทใน ๒ สาขาวิชา ในหลักสูตรชั้นปริญญาตรีมีคณะวิชาที่เปิดสอนภาคสมทบอยู่ ๖ คณะวิชา ในปีเดียวกันนี้ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะนิเทศศาสตร์ รวมทั้งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม และสถาบันวิจัยสังคม ซึ่งเป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงเพื่อส่งเสริมงานวิจัยของมหาวิทยาลัยและยังมีสถาบันสมทบ ๒ สถาบัน คือ สถานศึกษาเคมีปฏิบัติและวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

ในปีการศึกษา ๒๕๑๘ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาเป็นคณะวิชา ซึ่งมุ่งสอนนิสิตตามวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ โดยจัดการศึกษาขั้นปริญญาตรี ๑๔ คณะและขั้นปริญญาโท ปริญญาเอก และประกาศนียบัตรชั้นสูง ๑ คณะ คือ บัณฑิตวิทยาลัยประกอบด้วย ๑๑๙ แผนกวิชา มีการสอนระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต ๒ สาขาวิชา ระดับมหาบัณฑิต ๑๕ ปริญญาใน ๗๒ สาขาวิชา ชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง ๓๓ สาขาวิชา ระดับบัณฑิต ๒๐ ปริญญาใน ๕๙ สาขาวิชา และระดับอนุปริญญา ๖ สาขาวิชา และในหลักสูตรปริญญาตรีมีคณะวิชาที่เปิดสอนภาคสมทบอยู่ ๔ คณะวิชา ในปีการศึกษา ๑๕๑๙ มหาวิทยาลัยได้เปิดแผนกวิชาขึ้นใหม่ ๕ แผนกวิชาคือ แผนกวิชาจุลชีววิทยา แผนกวิชาวัสดุศาสตร์ แผนกวิชานิวเคลียร์เทคโนโลยี แผนกวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และแผนกวิชาวิศวกรรมเคมี นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยยังได้จัดตั้งหน่วยทะเบียนกลาง เพื่อประสานงานและบริการด้านการลงทะเบียนของนิสิตด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยลองให้นิสิตชั้นปีที่ ๑

ของคณะวิทยาศาสตร์เป็นผู้รับบริการก่อนโครงการนี้ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดีในปีการศึกษา ๒๕๑๙ จึงได้ขยายบริการให้แก่นิสิตชั้นปีที่ ๑ ของทุกคณะ มหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่า การจัดบริการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตรการเลือกวิชาเรียนของนิสิตในอนาคต เพราะจะทำให้สามารถทราบจำนวนนิสิตที่จะเรียนในแต่ละวิชาได้อย่างกว้างขวาง และทำให้การใช้สถานที่และอุปกรณ์การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

จากการดำเนินงานในรอบปีการศึกษา ๒๕๑๘ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถผลิตบัณฑิตได้ดังนี้คือ ชั้นปริญญามหาบัณฑิต ๕๐๖ คน ชั้นประกาศนียบัตรสูงสุด ๑๕๖ คน ชั้นปริญญาบัณฑิต ๒,๙๖๓ คน และชั้นอนุปริญญา ๒๑๐ คน

ในปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยคณะต่าง ๆ สำนักงานและสถาบันวิชาการชั้นสูงดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการ
๒. บัณฑิตวิทยาลัย
๓. คณะครุศาสตร์
๔. คณะทันตแพทยศาสตร์
๕. คณะนิติศาสตร์
๖. คณะนิเทศศาสตร์
๗. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
๘. คณะแพทยศาสตร์
๙. คณะเภสัชศาสตร์
๑๐. คณะรัฐศาสตร์
๑๑. คณะวิทยาศาสตร์
๑๒. คณะวิศวกรรมศาสตร์
๑๓. คณะเศรษฐศาสตร์
๑๔. คณะสัตวแพทยศาสตร์
๑๕. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

๑๖. คณะอักษรศาสตร์

๑๗. สถาบันประชากรศาสตร์

๑๘. สถาบันวิจัยสังคม

๑๙. สถาบันวิทยาศาสตร์การแพทย์

๒๐. สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม

๒๑. สถาบันภาษา

รายพระนามและนามอธิการบดีกรมมหาวิทยาลัยและผู้บังคับบัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. มหาอำมาตย์โท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชยนาทนเรนทร์ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร) ทรงเป็นอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ถึงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑

๒. มหาอำมาตย์ตรี พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ (รื่น ศยามานนท์) ทำงานในหน้าที่อธิบดีกรมมหาวิทยาลัย วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ และต่อมาเมื่อเป็นปลัดทูลฉลองกระทรวงศึกษาธิการ (ธรรมการ) ได้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนี้ จนกระทั่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปเป็นปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๒

๓. มหาอำมาตย์ตรี พระยาอนุกิจวิธูร (สันทัด เทพหัสดิน ณ อยุธยา) รักษาการในหน้าที่ผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๖๓ - วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

๔. มหาอำมาตย์ตรี พระยาวิทยาปรีชามาตย์ (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) รักษาการในหน้าที่ผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั่วคราว ระหว่างที่พระยาอนุกิจวิธูรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้

๕. สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร์อดุลยเดช-วิกรมบรมราชชนก) ทรงเป็น อธิบดีกรมมหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ถึงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๗ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ย้ายไปเป็นข้าหลวงตรวจการศึกษาทั่วไป

๖. มหาอำมาตย์ตรี พระยาภะรตราชา (ม.ล.ทศทิศ อิศรเสนา) เป็นผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ถึงวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๕

๗. หม่อมเจ้ารัชฎาภิเษก โสณกุล ทรงเป็นอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ จึงทรงย้ายไปเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการ แต่ก็ยังทรงทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งอธิการบดีอยู่จนศาสตราจารย์ ดร. เอ.จี. เอลลิส เป็นอธิการบดี

ผลงานของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาชัยนาทนเรนทร ในตำแหน่งต่าง ๆ คือ

ในตำแหน่งผู้ปัญชาการราชแพทยาลัย

ทรงเป็นผู้ริเริ่มกิจการ เพราะเวลานั้นราชแพทยาลัยยังไม่ใช่สถาบันการศึกษาวิชาแพทย์ตามแบบสากล พระองค์ต้องทรงวางรูปการศึกษาใหม่หมด อาทิเช่น ขยายเวลาศึกษา เพิ่มหลักสูตรให้รวมวิชาแขนงต่าง ๆ ตามที่สอนกันในโรงเรียนแพทย์ในต่างประเทศ ทรงเลิกการสอนวิชาแพทย์แบบโบราณซึ่งยังสอนกันอยู่ในราชแพทยาลัย จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเห็นโรงเรียนราชแพทยาลัยเจริญขึ้น ก็ทรงพระราชดำริว่าถึงเวลาแล้วที่จะรวมโรงเรียนราชแพทยาลัยเข้ากับโรงเรียนข้าราชการพลเรือนตั้งขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเรียกว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. ๒๔๙ และทรงตั้งให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาชัยนาทนเรนทรเป็นอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย

ในตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย

กรมมหาวิทยาลัยนี้ เป็นกรมในกระทรวงธรรมการ มีหน้าที่จัดการและควบคุมโรงเรียนอุดมศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย ซึ่งในขณะนั้นมีแต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระองค์ได้ทรงปรับปรุงและบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

ขณะนั้นโรงเรียนได้ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ ๕ เดิมอยู่ในพระบรมมหาราชวังชั้นกลาง เป็นโรงเรียนฝึกหัดคนในทางการปกครอง เพื่อให้ไปทำราชการทางมหาดไทย วิชาประเภทนี้เรียกว่า รัฐประศาสนศาสตร์ ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ที่ปทุมวันในตึกที่สร้างขึ้นสำหรับเป็นที่ประทับของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชมหาวชิรุณหิศ แต่ไม่ได้เคยประทับเลย ตึกนี้ตอนหลัง ๆ ได้เคยเรียกกันว่า หอวัง มีเนื้อที่มาก ซึ่งเดี๋ยวนี้เป็นสนามกีฬาแห่งชาติ นอกจากรัฐประศาสนศาสตร์แล้ว ยังได้ตั้งโรงเรียนยันตรศาสตร์ขึ้นสำหรับอบรมคนออกไปทำงานกรมรถไฟและกรมทาง เมื่อได้ตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นแล้ว พระองค์ทรงจัดเป็นคณะ ๆ คือ คณะแพทย์ศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ และได้รวมการสอนไว้ทางปทุมวันทั้งหมด ได้นำโรงเรียนฝึกหัดครูมารวมด้วย เดิมคณะต่าง ๆ ได้ทำการสอนในบริเวณหอวัง ต่อมาเมื่อตึกไทย ริมถนนสนามม้าสร้างเสร็จก็ได้ทรงย้ายคณะรัฐประศาสนศาสตร์และยันตรศาสตร์ไปสอนที่นั่นด้วย โดยตั้งเครื่องจักร เครื่องกลไว้ชั้นล่างซึ่งไม่เหมาะสมกับสถานที่นั้นเลย ต่อมาจึงได้มีโรงงานเดินเครื่องจักรได้ ส่วนหอวังนั้นใช้เป็นที่สอนวิทยาศาสตร์ มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติ นักเรียนในคณะนี้ก็เป็นนักเรียนที่จะเรียนวิชาแพทย์โดยมาก แล้วก็เลยย้ายเอาห้องกายวิภาคบรรยายและที่เก็บศพจากศิริราชมาตั้งขึ้นที่นี่ เป็นอันว่านักเรียนแพทย์ได้เรียนวิชาภาคต้นที่หอวังนี้

พระยาราชนกูล วิบูลภักดี พิริยพาหะ

พระยาราชนกูล วิบูลภักดี พิริยพาหะ (รื่น ศยามานนท์)[1] เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๖ ที่ตำบลวัดรังษี อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร เป็นบุตรขุนชาติโอสถ (เสม ศยามานนท์) และนางสุ่น ศยามานนท์ ต่อมาพระยาราชนกูลได้สมรสกับนางสาวเลื่อน ไวทยาชีวัน (ต่อมาคือคุณหญิงเลื่อน ศยามานนท์) มและมีบุตรชาย ๕ คน นอกจากนี้ท่านยังมีบุตรธิดากับคุณหญิงแช่ม (สกุลเดิม ชินะเตมีย์) อีก ๔ คน

ด้านการศึกษา

บิดาของท่านได้นำไปถวายเป็นศิษย์สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสสเทวะ) วัดราชประดิษฐ์ สมเด็จพระสังฆราชให้พระครูวินัยธร (ปิ่น) เป็นผู้ให้การศึกษา เรียนอยู่ที่วัดราชประดิษฐ์ได้ ๓ ปี จึงย้ายไปเรียนภาษาอังกฤษที่สำนักพระครูสมุห์นัน ณ วัดราชบพิธ เรียนอยู่ได้ราวปีเศษ จึงไปเข้าโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบในสมัยที่พระยาโอวาทวรกิจ (แก่น โอวาทสาร) เป็นอาจารย์ใหญ่ และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ ท่านสอบไล่ได้ประโยค ๒ ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียน

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๑ ท่านสามารถสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงได้เป็นอันดับ ๒ ได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงออกไปศึกษาวิชา ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อถึงประเทศอังกฤษแล้ว นายเจมส์ แอลเยอร์นอน บราวน์ ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ปกครองดูแลนักเรียนไทย ได้จัดให้เข้าเล่มเรียนในเฮลีเบอรี่ ซึ่งเป็นโรงเรียนชนิดพับลิกสกูลคล้ายโรงเรียนเตรียมสำหรับเข้ามหาวิทยาลัย

วิชาที่ได้เล่าเรียนระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนเฮลี่เบอรี่นั้น มีภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ อังกฤษ วิทยาศาสตร์ และวาดเขียน ส่วนวิชาที่พระยาราชนกูลขอบและเรียนได้ดีนั้น

---

[1]หรือพระยาไพศาลศิลปศาสตร์ ที่ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการรู้จักกัน

[2]โรงเรียนเฮลี่เบอร์นี้นี้รับเด็กซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีเศษถึง ๑๘ ปี ในประเทศอังกฤษใครที่ได้เข้าโรงเรียนชนิดนี้แล้วนิยมกันว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมอย่างดีมาแล้ว พร้อมทั้งกิจการและจิตใจ

ก็คือ ภาษาอังกฤษกับภาษาฝรั่งเศส พอถึง พ.ศ. ๒๔๔๔ พระยาราชนกูลได้เข้าเรียนวิชาครู[๑] ณ วิทยาลัยเบอเรอโรด (Borough Road College) ที่ไอเซิลเวิธใกล้กับกรุงลอนดอน วิชาที่เล่าเรียนในวิทยาลัยเบอเรอโรด ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ทฤษฎีการสอน ภาษาฝรั่งเศส และการวาดเขียนบนกระดานดำ พอถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ ก็สอบไล่ได้รับประกาศนียบัตรของวิทยาลัยนี้ [๒]

---

[๑]ในสมัยนั้น พระยาราชนกูลเป็นนักเรียนที่ได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงไปเรียนวิชาครูแต่ผู้เดียว นักเรียนที่ได้ทุนเล่าเรียนไปเรียนวิชาครู นอกจากนี้ล้วนแต่เป็นผู้ที่รัฐบาลเลือกจากผู้ที่เป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียนฝึกหัดครูอาจารย์ในประเทศไทยทั้งนั้น แต่พระยาราชนกูลหาได้ไปด้วยเหตุนี้ไม่ มูลเหตุที่ได้ไปทุนเล่าเรียนหลวงน่าจะเป็นเพราะเมื่อต้น พ.ศ. ๒๔๔๐ นายดับลิว ยอนสันเป็นนายตรวจโรงเรียนของรัฐบาลได้ตกลงกับนายอี.เอส.สมิธ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษ ขอนักเรียนในชั้นสูงสุดของโรงเรียนที่แคล่วคล่องและเฉียบแหลม ๒ คนไปช่วยนายดับลิว ยียอนสัน แปลและแต่ตำราเรียนเฉพาะแต่เวลาบ่ายที่เลิกจากโรงเรียนแล้ว นายอี เอส สมิธ ได้ให้พระยาราชนกูลกับนายสรรเสริญ สุขยางค์ซึ่งต่อมาเป็นพระยาศาราศาสตร์ศิริสักษณ์ อดีตผู้บัญชาการรถไฟไปตามขอ กรมศึกษาธิการในเวลานั้นถือว่านักเรียนทั้ง ๒ คนนี้เป็นเสมือนนักเรียนฝึกหัดอาจารย์จึงจ่ายเงินเดือนให้คนละ ๘ บาทเท่าที่นักเรียนฝึกหัดได้รับ

[๒]ในขณะที่อยู่ในวิทยาลัยเบอเรอโรด พอมีเวลาว่างเช่น เวลาหยุดประจำภาค ผู้ปกครองนักเรียนไทยมักส่งให้ไปอยู่ที่กรุงบรัสเซลล์เป็นการเพิ่มพูนภาษาฝรั่งเศสเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาการบัญชี ทั้งได้โอกาสเที่ยวดูการศึกษาโรงเรียนประถมในประเทศเบลเยี่ยมแล้วมาดูโรงเรียนในประเทศอังกฤษเช่น ดูการจัดโรงเรียน การรักษาอนามัยของโรงเรียนเป็นต้น นับว่าเป็นประโยชน์สำคัญสำหรับการที่กลับมารับราชการเกี่ยวกับการศึกษาในเมืองไทยอย่างยิ่งด้วย เห็นว่าพระยาราชนกูลเป็นผู้ศึกษาดีต่อไปจะเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติผู้หนึ่ง ผู้ปกครองนักเรียนไทยจึงจัดให้พระยาราชนกูลไปอยู่กับนายฟรานซิส อาจารย์ใหญ่โรงเรียนปีเปิล(People College) ที่เมืองนอตติงแฮม เป็นเวลาเดือนครึ่งเพื่อดูกิจการในโรงเรียนนั้นแล้วย้ายให้ไปอยู่กับนายแครงท์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนเมอร์ริอู้ดที่เมืองบริสตอล ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับเรียนวิชาชีพชั้นสูงและวิทยาศาสตร์ เพื่อดูการจัดและการควบคุมโรงเรียนอีกเดือนเศษ ต่อจากนี้ผู้ปกครองนักเรียนไทยได้จัดให้พระยาราชนกูลไปร่วมชุมนุมสมัชชานักศึกษาของประเทศอังกฤษที่เมืองลีดส์เพื่อฟังการปรึกษาหารือและความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา พอหมดการประชุมแล้วพระยาราชนกูลได้ไปอยู่ที่เมืองแมนเชสเตอร์เพื่อฟังปาฐกถาเกี่ยวกับการศึกษาของศาสตราจารย์ไมเกิล แซดเลอร์ และศาสตราจารย์ฟินด์เลย์ กับดูกิจการประเทศต่าง ๆ ในโรงเรียนเมืองนั้นด้วย จนถึงเวลาเดินทางกลับประเทศไทย

ด้านการทำงาน

หลังจากกลับจากประเทศอังกฤษแล้ว ท่านได้รับราชการในกรมศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๗ ตามตำแหน่งราชการต่อไปนี้

ครั้งแรกเป็นผู้ช่วยนายตรวจโรงเรียนแขวงพิเศษคือ โรงเรียนที่มีการสอนภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และโรงเรียนวิสามัญศึกษา เช่น โรงเรียนพาณิชยการ โรงเรียนราชแพทยาลัย เป็นต้น นอกจากราชการประจำยังเป็นอาจารย์พิเศษสอนตามโรงเรียนชั้นสูง เช่น เป็นอาจารย์ในโรงเรียนมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระบรมมหาราชวัง' โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ และโรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษ เป็นต้น

เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๙ ได้เลื่อนขึ้นเป็นนายตรวจโรงเรียนแขวงมัธยมศึกษา แล้วเลื่อนหน้าที่ขึ้นไปเป็นลำดับคือ เป็นปลัดกรมกองทะเบียนและรายงานปลัดกรมกองสอบไล่ เจ้ากรมกรมศึกษาธิการแล้วเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการ อันเป็นตำแหน่งสูงสุดในกรมนั้น เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ และได้ทำการแทนอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยอีกตำแหน่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ จนถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๒

เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้เลื่อนขึ้นเป็นปลัดทูลฉลองกระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังคงบัญชาการในหน้าที่อธิบดีกรมศึกษาธิการอยู่

ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งปลัดทูลฉลอง กระทรวงศึกษาธิการ พระยาราชนกูล ได้รักษาการอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยอีกด้วยทุกครั้งที่ตำแหน่งนี้ว่างลง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นขึ้นต่อกรมมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการตามลำดับ ดังนั้นพระยาราชนกูลจึงได้บังคับบัญชางานสำคัญ ๆ ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ด้วย

ผลงาน

ผลงานของพระยาราชนกูลในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้บัญชา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นด้านการบริหารเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ท่านได้ถวายความร่วมมือแด่สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอกรมขุนสงขลานครินทร์ ในการติดต่อเจรจาขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์ แห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อปรับปรุงการสอนวิชาแพทยศาสตร์ให้เจริญก้าวหน้าทันสมัย จนกระทั่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถประสาทปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิตได้

การเจรจานี้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายและใน พ.ศ. ๒๔๖๖ มูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์เริ่มให้ความช่วยเหลือตามที่ขอไป โดยส่งศาสตราจารย์อเมริกันชื่อ ดร.เอ.อี.เอลลิส เป็นหัวหน้ามาช่วยสอนวิชาต่าง ๆ ในชั้นเตรียมแพทย์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และวิชาแพทยศาสตร์ สาขาต่าง ๆ ในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พร้อมกับมอบเครื่องมือและอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ กับสร้างตึกวิชาแพทย์บางวิชาให้อีกด้วย พระยาราชนกูลยังได้ไปตรวจตึกดังกล่าวหลายครั้ง ในบรรดาศาสตราจารย์ที่มูลนิธิส่งมาทำการสอนมี ดร.โนเบิล(Noble) สอนวิชาศัลยแพทย์ ดร.คอซีย์ (Causey) สอนวิชาชีววิทยา และนายฮาร์เวิร์ด (Haworth) สอนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น การร่วมมือของพระยาราชนกูลกับมูลนิธิได้สิ้นสุดลงเมื่อได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทยใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ครั้นถึงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงขอพระราชทานลาออกรับพระราชทานบำนาญ รวมเวลารับราชการ ๒๘ ปี ๔ เดือน ๑๗ วัน

<u>ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร</u>

การตั้งใจทำงานในหน้าที่อย่างจริงจัง

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ</u>

ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

และเข็มพระปรมาภิไธย รร.๖ วชรประดับเพชร

พระยาราชนกูล วิบูลภักดี พิริยพาหะ ถึงแก่อนิจกรรมในหน้าที่เลขาธิการ สภากาชาดไทย ขณะประชุม เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๐

มหาอำมาตย์ตรี พระยาอนุกิจวิธูร

(สันทัด เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

อดีตผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาอำมาตย์ตรี พระยาอนุกิจวิธูร (สันทัด เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๒๓ ที่ตำบลสะพานหัน จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของพระยาไชยสุรินทร์ (หม่อมหลวงเจียม เทพหัสดิน ณ อยุธยา) และคุณหญิงไชยสุรินทร์ (อยู่) ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ท่านได้สมรสกับ นางสาวสาย แต่ไม่มีบุตรด้วยกันเลย

ด้านการศึกษา

ท่านเริ่มหัดอ่านเขียนที่บ้านโดยมีพี่ชาย (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)[๑] เป็นผู้สอน ต่อจากนั้นก็ไปต่อหนังสือกับมหาหนอ ที่วัดเชิงเลน (วัดบพิตรพิมุขในปัจจุบัน) จนจบภาษาไทยประโยค ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ และเข้าเรียนต่อในโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์จนสอบได้ประกาศนียบัตรครูฝ่ายภาษาไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘

ด้านการทำงาน

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๔ พระอนุกิจวิธูร ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กอยู่เวรฤทธิ์รับใช้ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ อีก ๒ ปีต่อมาก็ได้โอนจากมหาดเล็กหลวงมาเป็นมหาดเล็ก สมเด็จพระบราโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ แต่เมื่อสอบได้ประกาศนียบัตรครูภาษาไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ พระยาอนุกิจวิธูรก็เริ่มรับราชการเป็นครูใหญ่โรงเรียนสายสวสีสัณฐาคาร (โดยการพิจารณาของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบุรีนฤนาท ขณะที่ยังเป็นพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ์ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๓๙ และในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๐ ก็ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่งครูน้อยที่โรงเรียนราชวิทยาลัย บ้านสมเด็จเจ้าพระยาโดยทำหน้าที่ครูสอนภาษาไทย

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๔๓ กรมศึกษาธิการวางระเบียบการแบ่งแขวงการศึกษาในกรุงเทพฯ ตั้งพนักงานตรวจโรงเรียน วางระเบียบตรวจโรงเรียนและสอบไล่ตามวิธีใหม่ พระยาอนุกิจวิธูรก็ได้รับตำแหน่งนายตรวจแขวงกลางพระนคร และในปีต่อมาก็ได้เลื่อนเป็นนายตรวจ กรมศึกษาธิการ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๕ เป็นต้นมา พระยาอนุกิจวิธูร ได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็นลำดับขั้นดังนี้

---

[๑] นายสนั่น เป็นผู้รักการเรียนมาแต่เยาว์และได้ถ่ายความรู้ให้นายสันทัดผู้น้อง โดยสอนให้อ่านเขียนที่บ้านเป็นการเริ่มต้น

เมษายน ๒๔๔๕	นายตรวจใหญ่ กรมศึกษาธิการ
๒๑ มิถุนายน ๒๔๔๖	ข้าหลวงธรรมการมณฑลกรุงเก่า (คนแรก)
ธันวาคม ๒๔๕๑	เป็นผู้ช่วยเจ้ากรมตรวจกระทรวงธรรมการ
เมษายน ๒๔๕๒	อาจารย์ โรงเรียนราชวิทยาลัย
เมษายน ๒๔๕๓	ปลัดกรมตรวจ กระทรวงธรรมการ
เมษายน ๒๔๕๔	ข้าหลวงตรวจการ กระทรวงธรรมการ
๑๙ กันยายน ๒๔๕๕	หัวหน้าข้าหลวงตรวจการ กระทรวงธรรมการ
๒๓ เมษายน ๒๔๕๘	ผู้อำนวยการกองหัตถกรรม กรมศึกษาธิการ (เป็นกองที่ตั้งขึ้นมา ไม่นับเป็นการริเริ่มของโรงเรียนเพาะช่าง)
๓ กันยายน ๒๔๕๗	ปลัดกรมวิสามัญศึกษา
๓๑ พฤษภาคม ๒๔๕๙	เจ้ากรมวิสามัญศึกษา

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใน พ.ศ. ๒๔๖๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระยาอนุกิจวิธูรก็ได้ดำรงตำแหน่งผู้ปัญชาการ[๑] เนื่องจากมีอุปนิสัย

---

[๑] เมื่อประดิษฐานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น พระยาอนุกิจวิธูร ได้รับตำแหน่งผู้ปัญชาการ ในตอนแรกท่านรู้สึกหนักใจอยู่มาก เพราะเป็นงานใหม่ซึ่งต้องรวบรวมแผนกต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งยังต้องติดต่อกับอาจารย์ชาวต่างประเทศอีกด้วย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีก็พูดปลอบว่า "การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งเธอให้ดำรงตำแหน่งนี้ ก็เพราะทรงตระหนักว่าพี่จะต้องเป็นผู้ช่วยเหลืออยู่เสมอ " พระยาอนุกิจวิธูรจึงคลายความวิตกและปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ พระยาอนุกิจวิธูร เคยเล่าว่า เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เมื่อท่านมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แล้ว ท่านให้ความไว้วางใจและอำนาจสิทธิขาด เช่น เมื่อคราวที่นักเรียนในโรงเรียนราชวิทยาลัยเกิดสไตรค์ไม่ยอมรับประทานอาหาร เมื่อเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีได้ทราบเรื่องนี้ จึงบอกกับพระยาอนุกิจวิธูรว่า "พี่มอบให้เป็นอำนาจสิทธิขาดของเธอในการจัดการเรื่องนี้" พระยาอนุกิจวิธูรจึงหาทางพูดจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมได้สำเร็จ

เยือกเย็น และสามารถติดต่อประสานงานได้ดีทำให้งานขั้นริเริ่มดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และใน พ.ศ. ๒๔๗๐ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระยาอนุกิจวิธูรเป็นผู้ช่วยปลัดทูลฉลอง กระทรวงธรรมการอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย ถึงแม้จะเป็นผู้ที่มีความสามารถแต่เนื่องจากพระยาอนุกิจวิธูรป่วย เป็นแผลเรื้อรังที่เท้า จึงลาออกจากราชการมารับพระราชทานเบี้ยบำนาญเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๒

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

นอกเหนือจากงานประจำในตำแหน่งแล้ว พระยาอนุกิจวิธูรยังทำหน้าที่ในราชการพิเศษอื่น อีก คือ

๑. เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ พระยาอนุกิจวิธูรซึ่งขณะนั้นเป็นขุนอนุกิจวิธูรได้รับแต่งตั้งเป็นข้าหลวงตรวจการศึกษา ไปดูการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา ๓ เดือนเศษ คณะข้าหลวงชุดนี้ประกอบด้วย หลวงไพศาลศิลปศาสตร์ (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) ขุนอนุกิจวิธูร (พระยาอนุกิจวิธูร) และนายอ่อน สาริกบุตร (พระยาชำนิบรรณาคม) ร่วมเดินทางไปกับเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เมื่อครั้งยังเป็นพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ ทูตพิเศษที่ไปรับเสด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมารที่ญี่ปุ่น การไปดูการศึกษาครั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการของญี่ปุ่นอย่างกว้างขวาง อันเป็นประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการศึกษาในไทยอย่างมาก

๒. พ.ศ. ๒๔๔๙ ตรวจการศึกษาที่มณฑลชุมพร ๑ เดือน

๓. พ.ศ. ๒๔๕๐ ตรวจการศึกษามณฑลภูเก็ต

๔. พ.ศ. ๒๔๕๑ รักษาการแทนเจ้ากรมตรวจในระหว่างลาอุปสมบท

๕. พ.ศ. ๒๔๕๓ รักษาการแทนปลัดกรมกองสอบไล่ในระหว่างลาอุปสมบท

๖. พ.ศ. ๒๔๕๔ เป็นกรรมการตัดสินการแสดงศิลปพาณิชการของกระทรวงเกษตราธิการ

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

ขุนสันทัดประพันธ์(ยง นิลประพันธ์) ตำแหน่งนายเวร (เทียบเท่าหัวหน้าแผนกสารบรรณสำนักงานเลขานุการกรมในปัจจุบัน) ผู้เคยทำงานกับพระยาอนุกิจวิธูรตลอดเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เล่าถึงหลักในการทำงานของพระยาอนุกิจวิธูร ในฐานะผู้บริหารว่า

๑. ทำงานโดยมีแผนงานล่วงหน้า

๒. ในการบันทึกเรื่อง หรือ สั่งการใด ๆ จะถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เพื่อประกอบการพิจารณาเสมอ

๓. ใช้คนให้เหมาะกับงาน

๔. เมื่อใช้ใครไปทำงานอะไร ต้องสอบถามให้แน่ชัดเสียก่อนว่ามีความเข้าใจถูกต้อง ถ้าเข้าใจไม่ถูกต้องก็จะต้องชี้แจงให้เป็นที่เข้าใจงานจะได้ไม่เสีย

๕. ไม่ทำให้ลูกน้องเสียกำลังใจโดยการแก้ไขงานที่สั่งให้ทำจนผิดรูป แต่จะแก้ไขเพียงเล็กน้อย แล้วชี้แจงให้เข้าใจอย่างเป็นกันเอง

๖. นับถือคนทุกคนและสนับสนุนให้มีความคิดริเริ่ม

๗. มีความเข้าใจในการประสานงาน เมื่อมีความไม่เข้าใจระหว่างผู้ใดในที่ทำงานก็จะพยายามปรับความเข้าใจกันทั้งสองฝ่ายโดยไม่ฟังความข้างเดียว

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์และยศที่ได้รับ</u>

๓๐	ธันวาคม ๒๔๑๕	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก
		เหรียญจักรพรรดิมาลา
๒๐	กุมภาพันธ์ ๒๔๖๙	เหรียญธรรมราชาภิเศก
๒๓	มีนาคม ๒๔๖๘	เหรียญสารถุลมาลา

<u>ยศพิเศษ</u>

๒๔๕๗	นายหมวดโท เสือป่า
๔ เมษายน ๒๔๖๑	องคมนตรีในรัชกาลที่ ๖

ท่านถึงแก่อนิจกรรมที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ด้วยโรคหัวใจ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ รวมอายุได้ ๖๘ ปี หลาน ๆ ได้จัดการศพตามที่ท่านสั่งไว้คือ ให้ฌาปนกิจศพภายใน ๑ สัปดาห์ และนำเงินจำนวนหนึ่งมอบเป็นทุนพระยาอนุกิจวิธูรสำหรับการค้นคว้าของนักเรียนแพทย์

พระยาวิทยาปรีชามาตย์

(ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

พระยาวิทยาปรีชามาตย์ (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เกิดเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๒๕ ที่ตำบลสี่แยกวัดตึก พระนคร เป็นบุตรคนสุดท้ายของพระยาไชยสุรินทร์ (หม่อมหลวงเจียม เทพหัสดิน ณ อยุธยา) กับหม่อมรั้ว[๑]

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาจากในพระบรมมหาราชวังกับคุณอาของท่าน คือ เจ้าจอมถนอม ซึ่งเป็น เจ้าจอมในรัชกาลที่ ๕ การศึกษาเบื้องต้นและอบรมกริยามารยาทตามแบบประเพณีผู้ดีจากในวังเป็นประโยชน์แก่ท่านเป็นอันมาก หลังจากนั้นท่านก็ได้รับการศึกษาขั้นต้นจากวัด ท่านไปอยู่กับท่านสมภารวัดตึก เพราะเป็นวัดใกล้บ้าน ไปอยู่กับท่านพระครูจุ้ยวัดโสมนัสวิหารบ้าง เพราะ

(๑)

กำพร้าบิดาเมื่ออายุไม่ถึง ๖ เดือน แต่มีญาติอุปการะ รวมทั้งตัวท่านก็มีความขยันหมั่นเพียร อดทน รู้จักตน และมัธยัสถ์ จึงสามารถสร้างตนเองขึ้นเป็นผู้ทรงความรู้ สามารถสร้างตนเองให้มีหลักฐานมั่นคงโดยไม่มีมรดก และทรัพย์สินตกมาถึงลูก ๆ ทุกคน ชีวิตในวัยเด็กของท่านมีความทุกข์ลำบากมาก เนื่องจากกำพร้าบิดาตั้งแต่ ๖ เดือน และมารดกของท่านก็ยากจน มารดาต้องทำงานหนักหาเลี้ยงครอบครัว อดทนและขยันหมั่นเพียร จึงทำให้พระยาวิทยาปรีชามาตย์เป็นคนมีความอดทน บากบั่นพากเพียร เจียมตัวและไม่ย่อท้อต่อการงาน จะเห็นได้ว่าชีวิตในวัยเด็กของท่านเป็นชีวิตที่อาภัพต้องทำงานเหน็ดเหนื่อย แต่เป็นผลดีแก่ท่านเพราะทำให้ท่านมีนิสัยคร่ำเคร่งอยู่กับงานรับผิดชอบและเอาใจใส่ในหน้าที่เป็นอย่างดี การที่ท่านได้รับความลำบากมาแต่เด็ก ๆ ทำให้ท่านหวาดเกรงต่อความยากจน เกลียดการพนัน ไม่ยอมให้เป็นหนี้สินใคร มัธยัสถ์ ไม่เคยใช้เงินไปในทางอบายมุข

เป็นญาติ และไปอยู่กับท่านเจ้าคุณมงคลทิพย์ วัดสามปลื้ม[๒]

พออายุได้ ๘ ขวบ ท่านได้ไปเรียนหนังสือที่วัดบพิตรพิมุข (วัดเชิงเลน) ในสำนักท่านขุนอนุกิจวิธูร (มหาทนอ) เมื่อเรียนจบภาษาไทยแล้วไปเรียนภาษาอังกฤษที่พระตำหนักสวนกุหลาบในพระบรมมหาราชวัง[๓] ท่านไม่เคยสอบตกเลย สอบได้ภาษาอังกฤษชั้นสี่เมื่ออายุ ๑๔ ปี เวลานั้นทางผู้ใหญ่ของท่านต้องการให้ท่านออกทำงานเพื่อนำเงินเดือนมาช่วยค้ำครองชีพทางบ้าน ท่านจึงออกจากโรงเรียนเข้ารับราชการในกรมพระอาลักษณ์ กระทรวงมุรธาธรกับเจ้าคุณศรีภูมิปรีชา ได้เงินเดือน ๒๐ บาท ทำอยู่ได้เพียงปีเดียว สมเด็จกรมพระยาเทรวงศ์-วโรปการ เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศทรงทราบว่าท่านมีความรู้ภาษาอังกฤษอยู่บ้างจึงมีรับสั่งชวนให้ไปอยู่กระทรวงต่างประเทศ ท่านก็ไปรับราชการอยู่กระทรวงต่างประเทศ ได้เงินเดือนเดือนละ ๓๐ บาท ท่านยังต้องมีหน้าที่พาชาวต่างประเทศไปชมสถานที่สำคัญของราชการอยู่เป็นประจำ ทำให้ท่านเกิดความรู้สึกหนักใจในเรื่องภาษาอังกฤษ จึงเป็นเหตุให้ท่านตัดสินใจลาออกจากกระทรวงต่างประเทศเพื่อเรียนต่อในโรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษต่อไปอีก

ในการกลับมาเรียนครั้งที่ ๒ นี้ของพระยาวิทยาปรีชามาตย์ก็พบกับอุปสรรคทางด้านการเงิน ท่านจึงเปิดสอนภาษาอังกฤษในตอนกลางคืน โดยใช้เรือนของพี่ชายของท่านคือ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (สินธุ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นสถานที่สอนที่เรียน ได้เงินเดือน ๆ ละ

(๒) นอกจากจะเรียนหนังสือแล้วก็ยังต้องมีการปรนนิบัติครูบาอาจารย์ เช่น เตรียมน้ำล้างหน้า เตรียมบาตร สบง จีวร เวลาที่ท่านจะออกบิณฑบาต ตอนเช้ามืด จัดสำรับเวลาจะฉัน ทำความสะอาดกุฏิ ซึ่งเป็นกิจวัตรประจำวันที่ต้องทำต้องตื่นเวลาตีสี่ตีห้า

(๓) ซึ่งคิดค่าเล่าเรียนปีละ ๑๒ บาท และถ้านักเรียนคนใดไม่ขาดเรียนเลยในเดือนใดก็จะได้รับเงินคืนสำหรับเดือนนั้น ๑ บาท และเงินจำนวน ๑ บาทนี้เองที่เป็นค่าอาหารกลางวันสำหรับท่านไปได้เกือบครึ่งเดือน

๔๐ กว่าบาท[๑] นำไปใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียนส่วนในเรื่องการเล่าเรียนนั้นท่านก็ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ จนเป็นที่รักใคร่เอ็นดูของอาจารย์ เช่น อาจารย์สมิธ อนุญาตให้ท่านไปเรียนที่บ้านของท่านทุกเช้าวันอาทิตย์ ท่านสอบได้ที่ ๑ ทุกปีและสามารถสอบชิงทุนหลวงไปเล่าเรียนเมืองนอกได้ที่ ๓ ทางกรมป่าไม้ต้องการให้ท่านไปเรียนเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ แต่ท่านเจ้าพระยาพระ-เสด็จสุเรนทราธิบดี (ขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศึกษาธิการ ยศคือ พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์) ต้องการให้ท่านเป็นครู ก่อนหน้าที่จะไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรน-ทราธิบดีเขียนหนังสือมอบให้ท่านไปพบกับ นายพิลิป อาจารย์ใหญ่โรงเรียนราชวิทยาลัย (บ้านสมเด็จเจ้าพระยา) เพื่อให้พระยาวิทยาปรีชามาตย์เป็นครูผู้ช่วย ก่อนที่จะออกไปเรียนต่อต่างประเทศ

เมื่อไปถึงประเทศอังกฤษ เนื่องจากท่านขัดสนเรื่องเงินใช้จ่ายส่วนตัว ท่านจึงบอกกับ นายแอล เจอรนัล บราวน์ ผู้ดูแลนักเรียนในอังกฤษถึงความประสงค์ของท่านในการขอเข้าโรงเรียนให้เร็วที่สุด ไม่จำเป็นต้องเรียนพิเศษเป็นเวลาเดือนหรือปี เพราะต้องการจะรีบเรียนและกลับไปทำงานให้กับรัฐบาลไทย และในระหว่างหยุดภาคเรียนท่านก็ขอโอกาสไปพักตามบ้านผู้ดีอังกฤษเก่า ๆ หรือขอออกไปศึกษานอกประเทศอังกฤษเพื่อเป็นการฝึกฝนภาษาให้ดีขึ้น ท่านก็ได้ทุกสิ่งตามที่ประสงค์ และเข้าศึกษาในวิทยาลัย St. Paul Training College ๒ ปี และศึกษาต่อที่ Victoria University of Manchester อีก ๒ ปี

ด้านการทำงาน

หลังจากท่านกลับจากประเทศอังกฤษแล้ว ก็ได้รับคำสั่งให้เข้ารับราชการทันที สังกัดอยู่ในกรมตรวจ เพราะท่านได้เรียนวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเป็นพิเศษ ท่านจึงมีหน้าที่พิเศษสอนวิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษตามโรงเรียนมัธยมทุกโรงเรียน และมีหน้าที่ไปช่วยสอนที่โรงเรียน

(๑) ท่านเป็นคนประหยัดและมัธยัสถ์ในการใช้จ่าย แต่ในเรื่องการแต่งกายแล้วท่านเป็นคนที่รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย จนอาจารย์นำท่านเป็นตัวอย่างแก่เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณความดีของท่านที่ทำไว้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้ก่อสร้างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการ ท่านบันทึกไว้ว่า "งานที่ลำบากเสี่ยงอันตรายนั้น คือ งานเริ่มเตรียมสถานที่สำหรับมหาวิทยาลัย ต้องขับไล่พวกจีนที่ปลูกผักอยู่ในบริเวณที่ต้องการ จีนในตำบลนั้นมักเป็นพวกอั้งยี่ ต้องพูดจาปลอบโยนกันอยู่ถึง ๒ ปี จึงได้ที่ดิน สร้างตึกหลังใหญ่ริมถนนสนามม้า สร้างหอพักนักเรียน สร้างสโมสร ที่พักอาจารย์ และโรงงานเครื่องยนต์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทยทุติยจุลจอมเกล้า และตริตาภรณ์ช้างเผือก เข็มข้าหลวงเดิม เสมาทองคำพระบรมนามาภิไธยรัชกาลที่ ๖ กระดุมเชิ้ต ว.ป.ร. ทองคำลงยา กระดุม ส.ผ. ทองคำลงยา และเข็ม ส.ผ. ทองคำลงยา ทั้งยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นองคมนตรีในรัชกาลที่ ๖ และ ๗ ซึ่งเป็นที่ภาคภูมิใจในเกียรติประวัติของท่านแก่บรรดาลูกหลานและศิษย์เป็นอย่างยิ่ง

พระยาวิทยาปรีชามาตย์ ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ อายุได้ ๘๐ ปี

พระประวัติและพระกรณียกิจที่เกี่ยวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของ

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก C.P.H. และ M.D.(Harvard)

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระนามตามพระสุพรรณบัตร เมื่อทรงโสกันต์ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดชฯ อรรควรราชกุมาร กรมสงขลานครินทร์ ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีสวรินทิรา พระบรมราชเทวี สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าประสูติในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๓๔ ทรงอภิเษกสมรสกับนางสาวสังวาลย์(ชูกระมล)หรือ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีในปัจจุบัน เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓ ทรงมีพระราชธิดาและพระราชโอรส รวม ๓ พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรฯ พระบรมราชชนก ทรงรับการศึกษาเบื้องต้นที่โรงเรียนราชกุมาร ในพระบรมมหาราชวัง ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๔๕ ได้ทรงเป็นนักเรียนพิเศษของโรงเรียนนายร้อยทหารบก กล่าวคือ มิได้ทรงเข้าศึกษาในชั้น แต่เสด็จไปเป็นครั้งคราว "เพื่อทรงรับการฝึกหัดเป็นหมู่ทหารราบมือเปล่าให้ได้ทรงรู้จักกริยาท่าทางของทหารบ้าง"[๑] หลังจากนั้นจึงได้เสด็จไปทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ แล้วจึงทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนแฮร์โรว์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ได้ทรงศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนนี้ประมาณปีเศษ หลังจากนั้นได้เสด็จจากประเทศอังกฤษไปศึกษาต่อ ณ ประเทศเยอรมัน โดยทรงเริ่มศึกษาที่โรงเรียนนายร้อยชั้นเล็กหรือ "โรงเรียนคะเด็ตชั้นเล็ก"ที่เมืองปอตสดัม โรงเรียนนายร้อยชั้นเล็กนี้เป็นโรงเรียนกินนอนของกองทัพบกเยอรมัน ที่จัดการปกครองบังคับบัญชาอย่างแบบทหาร อบรมและฝึกหัดนักเรียนให้มีระเบียบวินัยอย่างทหาร แต่สอน

---

*บทความนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงกำหนดขอบเขตของบทความและทรงพระกรุณาประทานลายพระหัตถ์แก้ไขบางส่วน ตลอดจนทรงให้คำปรึกษาโดยละเอียดแก่นางนงเยาว์ กาญจนจารี ผู้เรียบเรียง ก่อนประทานบทความนี้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[๑]ปรีดิเทพย์พงษ์ เทวกุล, หม่อมเจ้า, "เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ก่อนเฉลิมพระนามาภิไธยดำรงพระอิศริยยศสมเด็จพระราชบิดา เจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร" (ปาฐกถาทรงแสดง ณ คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน

วิชาสามัญตามหลักสูตรของโรงเรียนหลเรือนทั่วไป ทรงเข้าโรงเรียนนี้เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๐ และทรงศึกษาอยู่จนถึงประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๓ ต่อจากนั้นจึงทรงย้ายไปทรงศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยชั้นสูง หรือ "โรงเรียนคะเด็ตชั้นสูง" ณ ตำบลโกรสลิกซ์เตอร เฟลเด (Gross Lichterfelde) ชานกรุงเบอร์ลิน ณ โรงเรียนนี้ทรงศึกษาอยู่ประมาณ ๒ ปี แล้วจึงทรงเข้าสอบไล่ใหญ่ได้ระดับแฟนริช (Fahnrich) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ จากโรงเรียนนายร้อยแห่งนี้ [๒]

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้ทรงเปลี่ยนไปศึกษาวิชาทหารเรือ โดยเสด็จไปเข้าโรงเรียนนายเรือของราชนาวีเยอรมัน ณ เมืองเฟลนส์เบิร์ก-มีอร์วิก (Naval College,Flensberg - Murwick) ทรงศึกษา ฝึกหัด และสอบได้เป็น"แฟนริชทหารเรือ" ตลอดจนทรงสอบไล่ผ่านหลักสูตรนายเรือตรี แต่ยังทรงต้องรอการเลื่อนยศเป็นนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตร เพราะตามระเบียบของโรงเรียนนายเรือ ราชนาวีเยอรมันนั้น ผู้ที่สอบไล่ได้เป็นแฟนริชทหารเรือแล้ว จะต้องศึกษา ฝึกหัดและดูงานการบินใหญ่ทหารเรือ การตอร์ปิโด และกิจการนาวิกโยธิน ตลอดจนลงประจำเรือรบเป็น "นักเรียนทำการนายเรือ" เพื่อปฏิบัติการหาความชำนาญในหน้าที่นายทหารเรือ รวมเวลาการศึกษาฝึกหัด ดูงานดังกล่าวทั้งสิ้นประมาณ ๑ ปีครึ่ง และเมื่อได้รับเลือกจากคณะนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรในเรือรบเดียวกันแล้ว จึงจะได้เลื่อนยศเป็นนายเรือตรี สมเด็จฯ พระบรมราชชนกได้ทรงศึกษา ฝึกหัดและดูงานตามขั้นตอนของระเบียบโดยลำดับ แต่ยังมิได้ทรงลงประจำเรือรบตามระเบียบ ก็พอดีเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ และถึงแม้จะมีพระประสงค์จะลงประจำเรือรบแห่งราชนาวีเยอรมันในระหว่างสงคราม ก็มิอาจทรงกระทำได้ เนื่องจากมิได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต เพราะเกี่ยวเนื่องกับพระอิสริยยศและพระบรมราโชบายในเรื่องความเป็นกลางของกรุงสยามในขณะนั้น จึงเสด็จกลับกรุงเทพฯ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๗ [๓]

เมื่อเสด็จกลับกรุงเทพฯ แล้ว ทรงเข้ารับราชการในกองทัพเรือ โดยทรงสำรองราชการกรมเสนาธิการทหารเรือระหว่างวันที่ ๓ เมษายน ถึงวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ แล้วจึงทรงย้ายไปประจำกองอาจารย์นายเรือ แผนกแต่งตำรา ระหว่างวันที่ ๑๐ สิงหาคม ถึงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๘ หลังจากนั้นได้ทรงกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตพ้นจากพระกรณียกิจในกองทัพเรือ ในช่วงระยะเวลานั้นทรงเริ่มสนพระทัยในกิจการด้านการแพทย์และสาธารณสุข จึงขอรับพระบรมราชานุญาตเสด็จสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ โดยในขณะนั้นยังมิได้ทรงตัดสินพระทัยโดยแน่ชัดว่าจะทรงศึกษาวิชาใด เมื่อประทับอยู่ระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงได้ทรงเข้าศึกษาวิชาสาธารณสุขของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด พระองค์มิได้ทรงศึกษาโดยต่อเนื่อง เพราะต้องเสด็จกลับกรุงเทพฯ เนื่องจากสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๕ เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒

---

[๒] เพิ่งอ้าง, หน้า ๖๒-๖๓

ในการเสด็จกลับมาครั้งนี้ได้ทรงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเสกสมรสหลังพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระบรมศพ ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้วก็ได้ทรงจัดให้พระคู่หมั้นเดินทางจากสหรัฐอเมริกามาถึงกรุงเทพฯ เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ และได้ทรงเสกสมรสในเดือนกันยายนปีเดียวกัน โดยทรงได้รับพระมหากรุณาจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานน้ำพระมหาสังข์ ณ วังสระปทุม หลังจากนั้นยังประทับอยู่กรุงเทพฯ จนเสร็จงานถวายพระเพลิงพระศพสมเด็จเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ ซึ่งทิวงคตเมื่อเดือนมิถุนายน และการถวายพระเพลิงพระศพมีขึ้นในวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓ จึงได้เสด็จสหรัฐอเมริกาพร้อมด้วยพระชายาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ นับแต่เสด็จกลับกรุงเทพฯ จนเสด็จสหรัฐอเมริกาอีกครั้งหนึ่งนั้น ได้เสด็จไปทรงงานที่โรงพยาบาลศิริราชอยู่เสมอ การเสด็จสหรัฐอเมริกาครั้งนี้ก็เพื่อทรงศึกษาวิชาสุขวิทยาและสาธารณสุขต่อ หลังจากที่ได้ทรงศึกษาวิชาเตรียมแพทย์แล้วสองปี และทรงสำเร็จครึ่งปีที่สามของวิชาสุขวิทยาและสาธารณสุข ดังนั้นจึงทรงสำเร็จได้รับประกาศนียบัตรสาธารณสุข (Certificate of Public Health หรือ C.P.H.) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๔

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นช่วงระยะเวลาที่เสด็จไปยังเมืองต่าง ๆ ในยุโรปพร้อมด้วยครอบครัว กระนั้นก็ตามในขณะเดียวกันได้ทรงประกอบพระกรณียกิจสำคัญอันเป็นการวางรากฐานของการศึกษาแพทย์แผนปัจจุบันของไทย กล่าวคือ ได้ทรงรับภาระจากกระทรวงธรรมการหรือรัฐบาลไทย เป็นผู้เจรจาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิร้อคกี้เฟลเลอร์ เพื่อขอความร่วมมือในการปรับปรุงโรงเรียนแพทย์ศิริราชเดิม ซึ่งต่อมากลายเป็นโรงเรียนแพทยากร โรงเรียนราชแพทยาลัย และคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามลำดับ ให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับโรงเรียนแพทย์ในประเทศที่เจริญแล้ว เมื่อเสด็จยุโรปในระยะนี้ก็ได้มีหลักฐานเท่าที่มีผู้บันทึกไว้ว่า ได้ทรงประชุมกับเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของมูลนิธิร้อคกี้เฟลเลอร์ที่อังกฤษ ณ กรุงลอนดอน ที่สวิตเซอร์แลนด์ ณ กรุงเบอร์น และที่ฝรั่งเศส ณ กรุงปารีส เป็นต้น ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้ทรงรับการแต่งตั้งจากกระทรวงธรรมการเป็นทางการ ให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการในการเจรจาติดต่อในรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และในเดือนสิงหาคมปีเดียวกันนั้น เสนาบดีกระทรวงธรรมการในครั้งนั้นได้แต่งตั้งให้ทรงเป็นผู้แทนเสนาบดีในการเจรจาโดยตลอด จนมีผลทำให้มีการร่วมมือกันจัดการศึกษาของโรงเรียนแพทย์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นมา ในช่วงระยะเวลานี้เช่นกันก่อนที่จะเสด็จกลับกรุงเทพฯ พร้อมด้วยครอบครัวในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ เสด็จไปทรงศึกษาวิชาแพทย์ต่อที่สก๊อตแลนด์ ณ กรุงเอดินเบอร์ก แต่ทรงศึกษาได้เพียงครึ่งเทอมก็ต้องทรงเลิกล้มความตั้งพระทัยที่จะศึกษาวิชาแพทย์ต่อ ณ ที่แห่งนั้น เนื่องจากพระอนามัยไม่แข็งแรงพอที่จะประทับในประเทศนั้นเป็นระยะเวลาอันยาวนานได้

ระหว่างที่เสด็จกลับกรุงเทพฯ ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ และประทับอยู่จนถึงปลายเดือนมิถุนายน ๒๔๖๖ รวมระยะเวลาถึง ๑ ปี ๗ เดือน ประทับอยู่ในประเทศโดยตลอด และทรงรับตำแหน่ง

สังกัดอยู่เพียงมหาวิทยาลัยเดียวในประเทศตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ก่อนหน้าเสด็จกลับถึงกรุงเทพฯ ทรงดำรงตำแหน่งนี้จนถึงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๗ จึงทรงพ้นจากตำแหน่ง ไปรถเกล้าฯ ให้เป็นข้าหลวงตรวจการศึกษาทั่วไปของกระทรวงธรรมการ และเป็นตำแหน่งทางการศึกษาที่ทรงดำรงอยู่จนตลอดพระชนม์ชีพ ในเดือนกรกฎาคม ๒๔๖๘ ได้เสด็จพร้อมด้วยครอบครัวไปรักษาพระองค์ที่ยุโรปโดยประทับอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส ณ กรุงปารีส ประเทศเยอรมัน ณ เมืองไบเดลเบิร์ก และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ณ เมืองโลซานน์ ตามลำดับ

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต จึงต้องเสด็จกลับกรุงเทพฯ แต่พระองค์เดียว เพราะพระราชธิดาและพระราชโอรสยังทรงพระเยาว์อยู่มาก เสด็จถึงกรุงเทพฯ ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๙ ประทับอยู่จนเสร็จพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้วถึงเสด็จกลับไปสมทบกับครอบครัวที่เมืองโลซานน์ ประมาณเดือนมิถุนายนหรือกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ ก่อนที่จะเสด็จกลับไปยังสหรัฐอเมริกาในปีเดียวกัน เพื่อทรงศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดจนทรงสำเร็จปริญญาแพทยศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตเกียรตินิยม และทรงได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกของ Alpha Omega Alpha

การปรับปรุงโรงเรียนแพทย์เดิมให้เป็นโรงเรียนแพทย์แผนปัจจุบันมีรากฐานเช่นในสากลประเทศนั้น โดยแท้จริงแล้วเท่ากับเป็นการวางรากฐานการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปด้วยในตัว เนื่องจากนักศึกษาแพทย์จะต้องศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานหรือที่เรียกกันว่าเป็นการศึกษาขั้นเตรียมแพทย์ ก่อนที่จะไปศึกษาวิชาแพทย์ปรีคลินิคคัลและคลินิคัล โดยนัยนี้สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรฯ พระบรมราชชนก ได้ทรงประกอบพระกรณียกิจสำคัญในการสร้างคณาจารย์หรือนักวิทยาศาสตร์ไทย และอาคารสถานที่เรียนทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานของประเทศเมื่อเริ่มแรกไว้ ซึ่งมีผลยั่งยืนมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนประกอบพระกรณียกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปได้ดังนี้ คือ

๑. ในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้ประทานเงินทุน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อ "ใช้จ่ายผลรายได้จากทุนนี้เป็นทุนส่งกุลบุตรและเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยออกไปศึกษาวิทยาการต่างประเทศ เป็นเวลาคนละ ๔ ปีหรือกว่านั้น เพื่อศึกษาวิชาแพทย์หรือวิชาพื้นฐานสำคัญก่อนการศึกษาแพทย์ ได้แก่ วิชาเคมิสตรี ฟิสิคส์และชีววิทยา... การที่ประทานทุนนี้นับเป็นการที่ทรงเห็นการณ์ไกลอีกอย่างหนึ่งของสมเด็จฯ พระบรมราชชนก เพื่อให้ได้มาซึ่งอาจารย์หรือนักวิชาการที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีในทางการแพทย์และอาจารย์ในทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของวิชาแพทย์..."[๔] และจาก

---

[๔] A.G. Ellis M.D., "The Service to Medicine in Siam Rendered by H.R.h. Prince Mahidol of Songkla, C.P.H., M.D. (Harvard)" (คำแปล) ในคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล, ชุมนุมพระนิพนธ์และบทความเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระราชบิดา เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมพระองค์สงขลานครินทร์ กรมหลวงชัยนาทนเรนทร์ (พระนคร: โรงพิมพ์ศิริราชพยาบาล, ๒๔๙๓), หน้า ๑๐๑.

ทุนดังกล่าว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ส่งนิสิต ๕ นายไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ และกลับมาเป็นกำลังสำคัญรับราชการเป็นอาจารย์ในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๔ เป็นต้นมา[๕]

๒. ทรงให้ความเห็นชอบในการที่มูลนิธิร็อกกี้เฟลเล่อร์จะขยายการร่วมมือมาถึงคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นกำหนดเวลา ๕ ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ เป็นต้นไป โดยมูลนิธิฯ ตกลงจัดหาอาจารย์ชาวต่างประเทศ ๔ คนมาทำหน้าที่หัวหน้าแผนกวิชาเคมี ฟิสิคส์ ชีววิทยา และภาษาอังกฤษ โดยจัดเงินเดือนและเงินอื่น ๆ สมทบเงินเดือนตำแหน่งศาสตราจารย์วิชาวิทยาศาสตร์ของรัฐบาลไทยจ้างอาจารย์วิชาภาษาอังกฤษ ๑ คนมีกำหนด ๓ ปี ให้แก่คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ให้ทุนส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ สำหรับกลับมาทำหน้าที่แทนอาจารย์ชาวต่างประเทศเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

๓. ทรงตัดสินให้รัฐบาลสร้างตึกทดลองวิทยาศาสตร์ตามสัญญาที่มีไว้แก่มูลนิธิร็อกกี้เฟลเล่อร์ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ แทนที่จะสร้างตึกนั้นที่โรงพยาบาลศิริราช ถึงแม้ว่าในขณะนั้นนิสิตคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นนักเรียนเตรียมแพทย์ เพราะถ้าไปสร้างตึกทดลองวิทยาศาสตร์ที่โรงพยาบาลศิริราชและจะถอนนักเรียนเหล่านี้ไปเสียจากคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ "ก็จะเป็นผลร้ายไม่เฉพาะแต่แก่คณะนั้นเท่านั้น แต่ถ้ายังจะให้มหาวิทยาลัยนั้นดำรงอยู่และขยายการออกไปแล้ว ก็จะเป็นผลร้ายแก่มหาวิทยาลัยโดยตรงทีเดียว"[๖] ตึกทดลองวิทยาศาสตร์ดังกล่าวหรือตึกวิทยาศาสตร์หลังแรกของจุฬาฯ ได้แก่ อาคารซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม"ตึกขาว" คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ ในปัจจุบันนั่นเอง

๔. ทรงร่วมวางหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานเมื่อเริ่มตั้งหลักสูตรวิทยาศาสตร์ครั้งแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนทรงเป็นอาจารย์สอนวิชากายวิภาคศาสตร์ของสัตว์มีกระดูกสันหลังให้แก่นักเรียนเตรียมแพทย์ปริญญารุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ และ พ.ศ. ๒๔๖๗ และทรงสอนวิชามารดาทารกสงเคราะห์ให้นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ ๔ (ปริญญารุ่นที่ ๑) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ด้วย[๗]

---

[๕]สรรใจ แสงวิเชียร พ.ด., "การปรับปรุงคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมกับการปรับปรุงคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาลระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๗๔" ในสารศิริราช, ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๑, ม.ค. ๒๕๒๗, หน้า ๔๕-๔๖ ผู้ได้รับทุนได้แก่ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสฬกุล ดร.คลุ้ม วัชโรบล นายทองศุข พงศทัต นายเพ็ง โสมนะพันธุ์ ดร.บัวเรศ คำทอง และ ดร.กัลย์ อิศรเสนา ซึ่งแต่ละท่านมีชื่อเสียงในแง่เป็นนักวิทยาศาสตร์และอาจารย์รุ่นแรกของบัณฑิตทั่วประเทศรุ่นแรก ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐานและสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ต้องเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน

[๖]A.G. Ellis M.D., อ้างแล้ว, (คำแปล) หน้า ๔๐๖

[๗]สรรใจ แสงวิเชียร พ.ด., "การปรับปรุงการศึกษาแพทย์ของไทยด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเล่อร์ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๔" ใน ๖๐ ปีแห่งความร่วมมือ

๕. ทรงจัดชุดการบรรยายวิชาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ด้วยพระองค์เอง เป็นส่วนในการสอนนิสิตในสมัยนั้น อันมีนักศึกษาเตรียมแพทย์ วิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์เป็นนักศึกษาและนิสิตส่วนสำคัญ วิชาชุดการบรรยายนี้ทรงให้ชื่อว่า Contemporary History Course ประกอบด้วยการบรรยายในเรื่องประวัติศาสตร์ไทยและต่างประเทศ การพาณิชย์ ศิลปะ การค้นพบและการประดิษฐ์ ตลอดจนการจัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ อาทิ พิพิธภัณฑ์และพระบรมมหาราชวัง ในการนี้ทรงพระอุตสาหะประทานการบรรยายและพานิสิตไปทัศนศึกษาด้วยพระองค์เองบ้าง โดยทูลเชิญและเชิญเจ้านายและผู้ทรงคุณวุฒิ อาทิ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระยาปรีชานุศาสน์ ศาสตราจารย์ Coèdes มาประทานการบรรยายและบรรยายเป็นวิทยาทานบ้างตามความเหมาะสม

๖. ทรงเล็งเห็นความสำคัญของ "การสืบค้นคว้า" หรือการวิจัยในปัจจุบันนั้นเองว่าเป็นรากฐานความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ประทานทุน ๒ ทุน เพื่องานวิจัยโดยแท้จริงเป็นพระองค์แรกในประเทศไทย แม้ว่าทุนที่ประทานนี้จะไม่มากนักและเป็นทุนที่ประทานให้โรงพยาบาลศิริราช แต่เจตนารมณ์ที่ทรงแสดงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในลายพระหัตถ์ถึง ดร. เอ ยี เอลลิส คณบดีโรงเรียนแพทย์ศิริราชขณะนั้น ชี้ให้เห็นถึงพระประสงค์ ความเข้าพระทัยและความสนพระทัยอย่างยิ่งยวดในการวิจัย โดยทรง"..หวังประโยชน์ที่จะเตรียมผู้นั้นให้สามารถทำการสืบค้นคว้าโดยลำพังตนเองได้ต่อไปในภายภาคหน้า ให้เขาสามารถได้ความรู้ชนิดที่ถูกในความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นของจำเป็นสำหรับการงานในวิชาชีพ เพื่อที่จะให้รู้สึกตนดีว่าแท้จริงตนมีความรับผิดชอบอย่างใหญ่ในหน้าที่ของวิชานั้น..."[๙]

๗. ทรงเสนอให้รัฐบาลทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างและการดำเนินงานต่าง ๆ ของ "มหาวิทยาลัย" แห่งเดียวในประเทศไทยที่ได้ตั้งขึ้นในขณะนั้น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทรงส่งบันทึกรายงานเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๗๑ เรื่อง "รายงานความเห็นในเรื่องการสำรวจการศึกษาเพื่อประกอบพระบรมราโชบายเรื่องการจะตั้งมหาวิทยาลัย" และเรื่อง "รายงานความเห็นเรื่องโครงการมหาวิทยาลัย" ถวายเสนาบดีกระทรวงธรรมการเจ้าสังกัดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขณะนั้น เพื่อให้ "มหาวิทยาลัย" นี้เป็นมหาวิทยาลัยจริง ๆ และให้มีกิจการกว้างขวางออกไปอีก"[๑๐]

๘. ทรงแสดงพระประสงค์ไว้ในพระพินัยกรรม โดยทรง "บริจาคเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน) เพื่อเป็นกองทุนบำรุงการศึกษาในด้านการแพทย์ การพยาบาล และการศึกษาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง"[๑๑] ซึ่งในปีที่สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้น การศึกษาด้านต่าง ๆ เหล่านี้รวมอยู่ ณ

---

[๙]ห.จ.ช. ศธ ๑๐/๔๘ เรื่องการแสดงปาฐกถาพิเศษที่ทูลกระหม่อมทรงจัด

[๙]A.G. Ellis M.D., อ้างแล้ว, (คำแปล) หน้า ๔๔๖-๔๔๗

[๑๐]สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงานสภากาชาดไทยแห่งชาติ, รายงานการสัมมนามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๒ การบริหารงานมหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, มกราคม ๒๕๑๐, หน้า ๓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว จึงอาจกล่าวได้ว่าทรงตั้งพระทัยที่จะประทานพระมรดกส่วนนี้ให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยตรง

ศาสตราจารย์ ดร. เอ ยี เอลลิส แห่งมูลนิธิร้อกกี้เฟลเล่อร์ผู้ได้เข้ามาทำงานในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๖ และต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทยศาสตร์และอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามลำดับ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับสมเด็จฯ พระบรมราชชนกอย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาการเริ่มต้นให้ความร่วมมือของมูลนิธิร้อคกี้เฟลเล่อร์มาจนวาระสุดท้ายของพระชนม์ชีพ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้ยืนยันในข้อเขียนของท่านว่า.."..สมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลทรงมีพระทัยฝักใฝ่ในกิจการของมหาวิทยาลัยมาก (เวลานั้นทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยอยู่ด้วย) ทรงฝักใฝ่มาตั้งแต่ข้าพเจ้าเฝ้าพระองค์ท่านเป็นครั้งแรก..."[๑๒] จึงนับว่าเป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่ทรงมีพระชนม์ชีพอันสั้น หากทรงมีโอกาสมากกว่านี้คงจะได้ทรงประกอบพระกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศขณะนั้น นอกเหนือไปจากพระกรณียกิจต่าง ๆ ดังได้สรุปมาข้างต้นนี้อย่างแน่นอน

พระยาภะรตราชาได้เข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมเอาน์เดิล(Oundle) อยู่ ๓ ปีจนได้ School Certificate ตามหลักสูตรร่วมกันของอ๊อกฟอร์ด (Oxford) และ เคมบริดจ์ (Cambridge) และได้ Matriculationจากมหาวิทยาลัยลอนดอน (University of London) ซึ่งทางมหาวิทยาลัยยอมรับให้ทำปริญญาต่อได้ จึงศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ ทางด้านคณิตศาสตร์บริสุทธิ์ Pure Mathematics คณิตศาสตร์ประยุกต์ Applied Mathematics และเคมีวิทยาควบไปกับวิชาครูหรือครุศาสตร์ (Education) แต่สำเร็จเพียงชั้น Diploma ก็ต้องเดินทางกลับประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ เนื่องจากกระทรวงธรรมการกำลังขยายการศึกษาและขาดแคลนครูจึงเรียกตัวกลับมารับราชการ

ด้านการทำงาน

เมื่อกลับจากประเทศอังกฤษ พระยาภะรตราชาเริ่มรับราชการครูในโรงเรียนสวนกุหลาบ ขณะเดียวกันนั้นตอนบ่ายก็ต้องมาปฏิบัติหน้าที่เลขาส่วนตัวของเสนาบดีด้วย ต่อจากนั้นก็ย้ายไปเป็นอาจารย์โรงเรียนราชวิทยาลัย ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่สายสวลีสัณฐาคาร (โรงเลี้ยงเด็ก) เมื่อมีการโอนราชวิทยาลัยไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ก็กลับมาสอนที่โรงเรียนสวนกุหลาบดังเดิมอีก และได้ย้ายไปโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งตั้งอยู่ที่โรงเรียนราชกุมารเดิม และต่อมาย้ายไปตั้งที่สวนกระจัง (คือตั้งที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน) พ.ศ. ๒๔๕๔ โดยท่านได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ได้รับพระราชทานยศมหาดเล็กชั้นรองหุ้มแพร ซึ่งเทียบเท่ากับรองอำมาตย์โททางพลเรือน ครั้นถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๔ ก็ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงอภิบาลบุรินศักดิ์ และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ ก็ได้เลื่อนยศทางมหาดเล็กเป็นชั้นจ่า

เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘ กระทรวงธรรมการขาดเจ้าหน้าที่บริหารจึงเรียกตัวเข้ามาเป็นผู้ช่วยเลขานุการกระทรวง และเปลี่ยนบรรดาศักดิ์จากหลวงอภิบาลบุรินศักดิ์มาเป็นหลวงประพันธ์เนติประวัติ เมื่อเดือนกรกฎาคมปีเดียวกันนั้น จากนั้นได้เป็นปลัดกรมสามัญศึกษา พนักงานจัดการศึกษาในพระนคร เขตพระนครกลาง และเจ้ากรมการสอบไล่ตามลำดับ จนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระปรีชานุสาสน์ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๙ และเป็นพระยาภะรตราชา เมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๓

ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๔ ก็ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ดูแลนักเรียนไทย ณ ประเทศอังกฤษ จนกระทั่งถึงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ จึงเดินทางกลับมาประจำกองบัญชาการ กระทรวงธรรมการ และได้เป็นเลขานุการกระทรวงในเวลาต่อมา

พระยาภะรตราชาได้เริ่มเข้ารับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ซึ่งขณะนั้นสังกัดในกระทรวงธรรมการ) เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ โดยเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งเลขานุการคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และเป็นคณบดีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ก็ได้รับตำแหน่งผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คือตำแหน่งอธิการบดีในปัจจุบัน) รวมทั้งเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์อีกด้วย

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่าในฐานะคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พระยาภะรตราชามีความรับผิดชอบในการหาอาจารย์มาสอนวิชาต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากจะเป็นอาจารย์พิเศษ ดังนั้นท่านจึงคัดเลือกนิสิตที่เรียนดีไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเพื่อกลับมาเป็นอาจารย์ประจำที่คณะฯ ก่อนที่จะมีระเบียบให้ ก.พ. เป็นผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกผู้จะศึกษาต่อยังต่างประเทศเพื่อบรรจุในหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนการสอนวิทยาศาสตร์นั้น ท่านได้จัดหาอุปกรณ์เพิ่มขึ้นตามลำดับ เพราะลำพังงบประมาณที่ได้รับนั้นไม่เพียงพอ นอกจากนั้นในเวลาเดียวกันทางคณะฯ ก็ได้รับอุปกรณ์บางส่วนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์และทางรัฐบาลเพื่อสนับสนุนโครงการปรับปรุงการศึกษาด้านการแพทย์ (โดยให้คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์รับผิดชอบการสอนแก่นิสิตเตรียมแพทย์) รวมทั้งได้รับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทางมูลนิธิฯ จัดส่งมาเป็นอาจารย์หัวหน้าแผนกต่าง ๆ อีกด้วย อย่างไรก็ดีพระยาภะรตราชาก็รับราชการอยู่เพียงไม่กี่ปี เพราะเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ท่านก็ถวายบังคมลาออกจากราชการ รับบำนาญเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ รวมรับราชการอยู่ ๒๒ ปีเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสมัยต่อมาได้ระลึกถึงคุณความดีของท่านจึงลงมติให้ท่านได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

หลังจากที่ออกจากราชการแล้ว พระยาภะรตราชาได้เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาภาษาอังกฤษที่วชิราวุธวิทยาลัย ต่อมาเมื่อมีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ขึ้น ท่านก็ลาออกจากวชิราวุธวิทยาลัยมาสอนที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่อีก ๒ ปี

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

๑. เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้น ได้เป็นปลัดเทศบาลนครกรุงเทพฯ เป็นคนแรก (ในสมัยที่เจ้าพระยารามราฆพเป็นนายกรัฐมนตรี)

๒. ได้เป็นเทศมนตรีอีกหลายสมัย

๓. เป็นสมาชิกวุฒิสภาอีก ๒ สมัยด้วย (๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๔)

๔. เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ พระยาภตราชาได้รับราชการในพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในตำแหน่งผู้บังคับการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย จนกระทั่งถึงแก่อนิจกรรมใน พ.ศ. ๒๕๑๔ รวมเวลาที่รับราชการอยู่ในวชิราวุธวิทยาลัย ๓๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๔ วัน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๓	มหาวชิรมงกุฎ

หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล

หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก[1] ประสูติเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๒๕ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร เป็นพระโอรสในพระเจ้าบรมวงศ์เธอชั้น ๔ กรมขุนพิทยลาภ พฤติธาดา กับหม่อมเอม โสณกุล ณ อยุธยา หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกทรงสมรสกับหม่อมเจ้าหญิงพิมพ์รำไพ รพีพัฒน์ พระธิดา พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ มีธิดา คือ หม่อมราชวงศ์หญิงปรียา โสณกุล

หม่อมเจ้าสิบพันพารเสนอ โสณกุล ทรงนิพนธ์ไว้ว่า หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกเป็นผู้ทรงมีอนามัยอ่อนแอมาแต่ยังทรงพระเยาว์ หมอแนะนำให้บำรุงอนามัยก่อน ห้ามมิให้เรียนเร็วนัก โดยเกรงสมองจะเจริญเกินส่วนกับร่างกาย ท่านจึงได้รับอิสรภาพให้วิ่งเล่นตามความพอพระทัย และมิได้เริ่มเรียนจนมีชันษาเกินเขตหลายปี และเมื่อเรียนก็เรียนอย่างสบาย ๆ เรียนบ้าง เล่นบ้าง ตามความสมัคร

ด้านการศึกษา

หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก ได้เริ่มการศึกษาที่วังกับนายหม่อง (ภายหลังเป็นพระยาสารภัณฑ-สุทธิ์) แล้วได้ทรงศึกษาโรงเรียนราชกุมาร ร่วมสมัยกับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอทั้งสามพระองค์ คือ สมเด็จพระราชบิดา เจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์ สมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาได้เข้าศึกษาชั้นมัธยมที่โรงเรียนราชวิทยาลัย เมื่อตั้งอยู่ที่โรงเรียนสายสวลีสัณฐาคารพระนิตินัยประสาน (พงศ์ บุนนาค) นักเรียนเก่าราชวิทยาลัยเช่นเดียวกันเล่าว่า หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกนั้น นอกจากจะทรงเล่าเรียนเป็นเยี่ยมแล้ว ยังทรงเล่น

๑.

๑. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงฉลองราชสมบัติครบ ๒๕ ปี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามหม่อมเจ้าชายนี้ว่า รัชฎาภิเศก เพราะประสูติก่อนหน้าวันฉลองราชสมบัติครบ ๒๕ ปีไม่กี่เดือน

โดยที่หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก ทรงมีรูปและลักษณะคล้ายพระเชษฐา หม่อมเจ้าวารเฉลิม-ฉัตรซึ่งเรียกกันว่าท่านชายเล็ก และถึงชีพิตักษัยไปแล้วนั้น ใคร ๆ จึงพากันเรียกว่าท่านชายเล็กใหม่ นานเข้าคำว่า" เล็ก" หายไปคงเหลือแต่ตังที่มิตรสหายและผู้ทรงคุ้นเคยเรียกกันว่า "ท่านใหม่"

ฟุตบอลเก่ง เมื่อจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนราชวิทยาลัย ท่านได้มาศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ ร่วมกับนักเรียนชั้นเยี่ยมที่มาจากโรงเรียนต่าง ๆ อีก ๘ คน ซึ่งล้วนจะมีโอกาสสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงเพื่อไปศึกษา ณ ต่างประเทศ มีรายงานของนาย ซี เอฟ แฮร์ ครูประจำชั้นกล่าวชมหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกว่าเป็นผู้ที่เรียนดียิ่งตลอดมา ภาษาอังกฤษทรงรู้ดีทั้งไวยากรณ์และรู้คำอังกฤษเป็นจำนวนมาก วิทยาศาสตร์ทรงเรียนได้ดีมาก ที่อ่อนสักหน่อยก็คือคำนวณ ทรงขยันสนพระทัยในเรื่องภายในประเทศและเรื่องต่างประเทศเป็นอย่างดี ลงความเห็นว่ามีพระนิสัยโปรดทางอักษรศาสตร์มากกว่าวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์

ส่วนนาย เจ เอช เซดจวิด ผู้อำนวยการสอน รายงานว่าหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกทรงเรียนดีเป็นเยี่ยมกว่าทุกคนในชั้น แต่ก็ไม่ได้ไกลกันนักกับนักเรียนดีอีก ๒ คน คือนายโยนส์ (พระ-ประกอบยันตรกิจ) กับนายมูนี (พลอากาศโท มูนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์) เท่าใดนัก

ครั้นกำหนดการสอบไล่ชิงทุนเล่าเรียน พ.ศ. ๒๔๕๓ ล่าไปกว่าที่เคยกระทำมาในปีก่อน ๆ และกระทรวงธรรมการคือกำหนดอายุผู้สมัครถึงวันสอบไล่ชิงทุนเป็นเกณฑ์ ทำให้เกิดมีผู้อายุเกินกำหนดถึง ๔ คน หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกนั้นพระชันษาเกินกำหนดเพียง ๑๓ วัน เป็นอันหมดสิทธิ์ที่จะได้ทุนแม้จะสอบแข่งขันได้ แต่กระทรวงธรรมการก็ขอให้นักเรียนทั้ง ๔ คนนี้ เข้าร่วมสอบชิงทุนด้วย เพื่อจะได้คัดเลือกเป็นนักเรียนของกระทรวงธรรมการต่อไป

เห็นจะเป็นด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกจึงไม่ค่อยจะตั้งพระทัยในการสอบไล่ครั้งนี้นัก ถึงกระนั้นก็ทรงสอบไล่ได้เป็นที่ ๒ ทำคะแนนได้ ๔๒๗ ต่ำกว่านายโยนส์(พระ-ประกอบยันตรกิจ) เพียง ๒๓ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๑๕๐ นายมูนี(พลอากาศโท มูนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์) สอบไล่ได้ที่ ๓

เป็นที่น่าสังเกตว่า รายงานของนายเซดจวิดถูกต้อง เพราะผู้อื่นนอกจาก ๓ คนที่กล่าวมาแล้วได้คะแนนเพียง ๕๐๐ เศษเท่านั้น นายโยนส์กับนายมูนี จึงเป็นผู้ได้รับทุนเล่าเรียนหลวงและหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกก็ทรงได้รับทุนของกระทรวงธรรมการในปีเดียวกันนี้ ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้ทรงศึกษาวิชาช่างเครื่องยนต์ เพื่อกลับมาเป็นอาจารย์ใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลวงไพศณพิทยาภรณ์ (หม่อมหลวงอุไร อิศรเสนา) เล่าว่า ในรายงานของนาย เจ เอ บราวน์ ผู้ปกครองนักเรียนไทยในอังกฤษสมัยนั้น ลงบัญชีให้หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก เป็นนักเรียนทุนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่แต่ผู้เดียว นับเป็นนักเรียนทุนคนแรกของมหาวิทยาลัยดังกล่าว การเดินทางจากประเทศไทยไปประเทศอังกฤษนั้น หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้โดยเสด็จสมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย กับพระยาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่ครั้งยังทรงเป็นสมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนสโขทัยธรรมราชา ไปทางประเทศญี่ปุ่นแล้วขึ้นรถไฟผ่านไซบีเรียถึงยุโรปในเดือนมิถุนายน

ในประเทศอังกฤษ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้เข้าเรียนในโรงเรียนประจำชื่อ อาวน์เดิล (Oundle School) อันเป็นโรงเรียนประเภทที่ชาวอังกฤษนิยมและเรียกว่า พลับบลิคสกูล เป็นเวลา ๒ ปีสำเร็จตามหลักสูตร ได้ประกาศนียบัตรชั้นสูง (Oxford and Cambridge Higher Certificate) ซึ่งเป็นประกาศนียบัตรที่ผู้สอบได้ไม่ต้องไปสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยอีก

ต่อจากนั้นได้ทรงเข้าศึกษาในวิทยาลัยซิตี้ แอนด์ กิลด์แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอน (City and Guild Engineering College, London University) ในแขนงวิชาวิศวกรรมเครื่องกล (๑)

(๑)

ตอนนี้หม่อมเจ้าวิเศษศักดิ์ ชยางกูร ตรัสเล่าว่า หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกมีดีหลายอย่าง แต่ที่ควรจะยกมากล่าวในที่นี้คือ ๑. ทรงเป็นหนอนหนังสือ หมายความว่า นอกจากจะทรงศึกใฝ่กับวิชาการที่ทรงเรียนอยู่และเรียนได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังสนพระทัยในความรู้รอบตัวและวรรณคดีของอังกฤษอย่างกว้างขวาง ๒. ทรงเป็นผู้มีอารมณ์ขันตรัสได้คมคายอยู่เสมอไม่มีคนเกลียดเลย ๓. เป็นนักกีฬาชั้นเยี่ยมคือ โปรดเล่น กอล์ฟ หมากรุก บิลเลียด และทรงเล่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหมากรุกนั้นถึงกับทรงเล่นแข่งขันทางไปรษณีย์ (ทำนองเดียวกับ Cross word Puzzles ในปัจจุบัน) ได้รับรางวัลบ่อยครั้ง ส่วนกีฬาทางปัญญาและเชาวน์ ซึ่งเป็นผู้ทรงริเริ่มขึ้น หม่อมเจ้าวิเศษศักดิ์รับสั่งว่า พอตั้งวงคุยกัน หรือขณะกำลังรับประทานอาหารร่วมกันหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกจะต้องเป็นผู้ทรงริเริ่มตั้งปัญหากีฬา เช่น ให้ลำดับชื่อนกตามตัวอักษรตั้งแต่ตัว ก ถึงตัว ฮ เวียนตอบกันทั่วทุกคน หรือทรงกล่าววรรค หรือ ตอนในวรรณคดีอังกฤษ จะเป็นของเชคสเปียร์ ไบรอน โชเสอร์ เวิดสเวิด หรือกวีอื่น ๆ ก็ตาม แล้วจะทรงถามว่า ใครเป็นผู้พูด ในเรื่องอะไร ใครแต่งเป็นต้น เมื่อผู้อื่นเป็นผู้ตั้งคำถาม ท่านก็มักจะเป็นผู้ทรงตอบถูกมากกว่าผู้อื่นเสมอ การที่ทรงสันทัดในความรู้รอบตัวอย่างกว้างขวางนี้ เป็นเหตุให้ทรงริเริ่มการสอบความรู้รอบตัวในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นเป็นแห่งแรก เมื่อทรงดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดี เพราะการสอน

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกทรงสอบไล่ได้เกียรติปริญญา B.Sc และ A.C.G.I. ในวิศวกรรมเครื่องกล แล้วทรงศึกษาเพิ่มเติมในวิชาเฉพาะของแขนงเดียวกันอีก ๑ ปี ได้ D.I.C.

ต่อมาหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกเริ่มประชวร พระอาการทรุดลงเป็นลำดับได้รับการรักษาทั้งในประเทศอังกฤษและประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นเวลาติดต่อกันเกือบ ๔ ปีจึงหายประชวร หม่อมเจ้าวิเศษศักดิ์ชยางกูร ตรัสสดุดีหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกว่า ไม่เคยเห็นผู้ใดมีความอดทนอย่างที่สุดเหมือนหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก หากเป็นผู้ป่วยอาการอย่างนี้เป็นเวลาหลายปี ไม่ตายก็ต้องเป็นบ้า แต่หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกไม่แสดงอาการเดือดร้อนเลย ทรงหนังสือวรรณคดีอังกฤษเล่าเรื่องที่เป็นสาระนับเป็นห้องสมุดทีเดียว ซ้ำยังทรงแข่งขันหมากรุกทางไปรษณีย์อยู่เช่นเคย

ด้านการทำงาน

หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกเสด็จกลับเข้ามารับราชการครั้งแรกเป็นอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นเวลา ๓ ปี แล้วก็เสด็จกลับไปศึกษาในประเทศอังกฤษต่อไปอีกโดยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก คราวนี้ทรงศึกษาในแขนงวิชาฟิสิกส์ที่วิทยาลัยวิทยาศาสตร์(Royal College of Science) แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอนตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร-อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก เพื่อให้กลับมาทรงสอนวิทยาศาสตร์การแพทย์ ในจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

แม้การเสด็จไปทรงศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นวิชาคนละอย่างกันที่เคยศึกษาครั้งแรก ประกอบกับประชวรลงต้องรับการผ่าตัดก็ตามก็ยังทรงทำให้นักเรียนไทยในประเทศอังกฤษรุ่นนั้นเห็นฝีพระหัตถ์เป็นที่ประจักษ์และเป็นตัวอย่างหลายประการ เช่น ในทางการศึกษาทรงได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิตเกียรตินิยม (B.Sc) และA.R.C.S. แล้วได้ทรงศึกษาต่อ ได้รับประกาศ-นียบัตรชั้นสูง (D.I.C.) และปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (M.Sc) ส่วนในทางสมาคมและกีฬาก็ทรงมีบทบาทที่สำคัญหลายอย่าง เช่น ทรงได้รับเลือกเป็นสภานายกของสามัคคีสมาคมอีกครั้งหนึ่ง และได้ทรงเล่นกอล์ฟและหมากรุกให้แก่มหาวิทยาลัยลอนดอนแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มี ออกฟอร์ดและเคมบริดจ์ ใน พ.ศ. ๒๔๗๐ และ พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นต้น

หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกทรงรับราชการเป็นอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นเวลาเพียง ๓ ปี แล้วก็ต้องเสด็จไปทรงศึกษาในแขนงวิชาฟิสิกส์อีกดังได้กล่าวมาแล้ว เมื่อเสด็จกลับมารับราชการต่อ ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้รับแต่งตั้งให้ทรงเป็นอาจารย์เอก ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นหัวหน้าแผนกคณิตศาสตร์ด้วย

ในปลาย พ.ศ. ๒๔๗๓ ทรงย้ายไปรับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีกรมวิชาธิการในสมัยที่พระยาเมธาธิบดีเป็นอธิบดี แต่ยังคงทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาคณิตศาสตร์และบรรยายเวกษ์สโมสร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นตำแหน่งทางราชการแต่งตั้งตลอดมา จนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕

ในปีที่เรียกหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเองมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงกันเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ เช่น เดี่ยวกับส่วนราชการอื่น ๆ ตำแหน่งที่เรียกว่า "ผู้บัญชาการ" ของมหาวิทยาลัยเลิกล้มไป คณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ก็ว่างลง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกมาดำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งรักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยอีกตำแหน่งหนึ่ง ส่วนตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาคณิตศาสตร์ก็ยังทรงดำรงตำแหน่งต่อไปตามเดิม จน พ.ศ. ๒๔๗๗ จึงได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยองค์ที่ ๓ นับแต่ได้เริ่มตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้นมา (๑)

แต่เนื่องจากมีพระภารกิจมาก จนเกินพระกำลัง ทางราชการจึงให้พระองค์ท่านพ้นจากตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. ๒๔๗๙ เพื่อจะได้มุ่งพระทัยจัดส่วนราชการของกรมศึกษาธิการเพียงทางเดียว ได้ทรงเป็นหัวเรี่ยวแรงในการแบ่งส่วนราชการในกรมนี้ออกเป็นสองกรม คือ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ แล้วพระองค์ท่านก็ได้ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมวิชาการ

(๑)

เป็นที่น่าสังเกตว่าหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้ไปทรงศึกษาในประเทศอังกฤษทั้งสองครั้งจุดมุ่งหมายเป็นอย่างเดียวกัน คือ กระทรวงธรรมการประสงค์ให้มาทรงสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และพระปรีชาสามารถในการบริหารและปกครองของพระองค์ท่านเป็นที่ปรากฏอยู่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศึกษาธิการ ทั้งยังต้องทรงรักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ (กรมวิชาการนี้ คือ กรมอาชีวศึกษา ปัจจุบัน) ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์ท่านเป็นศาสตราจารย์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับเป็นศาสตราจารย์คนแรกในประเทศไทย

ในการจัดตั้งกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์ท่านทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พระองค์ทรงเอาพระทัยใส่ปรับปรุงเครื่องปั่นด้ายทอผ้าด้วยพระองค์เอง จนได้ผลเป็นที่พอพระทัยแล้ว จึงทรงเผยแพร่การใช้เครื่องทอผ้าทางวิทยุกระจายเสียงบ้าง แสดงในที่ต่าง ๆ บ้าง เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว งานชิ้นนี้ก็เหมือนกับงานชิ้นอื่น ๆ ที่ทรงปฏิบัติให้ราชการคือ โปรดทรงเอง จับด้วยพระหัตถ์ทดลอง และศึกษาอย่างถี่ถ้วนทุกอย่าง

ใน พ.ศ. ๒๔๘๗ สมัยพันตรีควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงคราม เคยดำรงอยู่ว่างลง หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก ก็กลับมาทรงเป็นอธิการบดีอีกตำแหน่งหนึ่งแล้วยังต้องทรงรับราชการในตำแหน่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมในปีเดียวกัน จึงรวมเป็นรับราชการในตำแหน่งรับผิดชอบ ๓ ตำแหน่งในคราวเดียวกัน เป็นเวลาถึง ๒ ปี จึงโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่งต่าง ๆ ในกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ เพื่อให้มาทรงดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาได้แต่งตั้งให้หม่อมหลวงหืน มาลากุล เป็นปลัดกระทรวงแล้ว จึงทรงดำรงตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่ตำแหน่งเดียว

ถึงกระนั้น เมื่อรัฐบาลให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ขึ้น ใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ยังหาผู้ทรงคุณวุฒิสมควรเป็นคณบดีไม่ได้ ก็ต้องทรงรับเป็นคณบดีตลอดมา จนถึงวันที่พระองค์ท่านสิ้นชีพิตักษัย ทรงดำรงตำแหน่งต่าง ๆ อยู่ ๓ ตำแหน่งคือ อธิการบดี รักษาการคณบดีคณะรัฐศาสตร์ และรักษาการคณบดีคณะพณิชศาสตร์และการบัญชี นอกจากนี้ยังทรงสอนภาษาอังกฤษแก่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ปีที่ ๔ อยู่อีกส่วนหนึ่งด้วย

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

๑. หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้ทรงเป็นผู้แทนรัฐบาลไปประชุม ณ ต่างประเทศ ๓ คราว คือ พ.ศ. ๒๔๗๓ เรื่องวิชาก่อนประวัติศาสตร์ที่ฮานอย ประเทศอินโดจีน พ.ศ. ๒๔๘๐ เรื่ององค์การครูสหพันธ์สากลที่ประเทศญี่ปุ่น และ พ.ศ. ๒๔๙๑ เรื่องมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศที่มหาวิทยาลัยอูเตร์คต์ ประเทศเนเธอร์แลนด์

๒. เป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย

๓. เป็น อ.ก.พ. วิสามัญ พิจารณาตีราคาประกาศนียบัตรของผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศเพื่อรับราชการ

๔. เป็นประธานกรรมการสอบไล่ผู้ที่จะไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศของ ก.พ.และของครูสภากับทั้งของสำนักข่าวสารอเมริกันหลายคราว

๕. เป็นกรรมการอำนวยการครุรุสภา ตั้งแต่เริ่มตั้งครุสภา ตลอดมาจนถึงชีพิตักษัย

ตำแหน่งกิตติมศักดิ์เกี่ยวกับสมาคมวิชาการ

๑. เป็นนายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยพระองค์แรก

๒. เป็นกรรมการวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

๓. เป็นกรรมการสมาคมสงเคราะห์สัตว์

๔. เป็นกรรมการราชยานยนต์สมาคม

นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งกิตติมศักดิ์อื่น ๆ อีกกล่าวคือ

ขณะที่ยังทรงศึกษาในประเทศอังกฤษครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ - พ.ศ. ๒๔๖๐ ทรงทำหน้าที่กรรมการของสามัคคีสมาคมหลายครั้งหลายคราว ในตำแหน่งต่าง ๆ กัน ปรากฏในบันทึกประจำวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ ดังกล่าวมาแล้วว่า ปีนั้นทรงเป็นเลขานุการและสนทนากรรมการของสามัคคีสมาคม ทั้งเป็นเลขานุการสมาคมช่างสยาม (สมาคมนายช่าง ต่อมาเป็นวิศวกรรมสถาน) อยู่ด้วย ต้องทรงปฏิบัติงานในหน้าที่ทั้ง ๓ ตำแหน่งเป็นเวลาถึง ๔ ปี เพราะไม่มีการประชุมสมาชิกสามัคคีสมาคมระหว่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเลย และเมื่อมีการประชุมต่อมาตอนเสร็จสงครามแล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้รับเลือกเป็นสภานายกในคราวประชุมที่โรงเรียนเซนต์วินนิเฟรด มณฑลเซอเรย์ และใน พ.ศ. ๒๔๖๑ ก็ได้รับเลือกเป็นสภานายกสามัคคีสมาคมอีกครั้งหนึ่ง

ทางคณิตศาสตร์นั้นทรงชำชองเชี่ยวชาญทั้งเลขคณิตและเรขาคณิต ส่วนวิชาภาษาอังกฤษพระองค์ก็ทรงมีความรู้พอที่จะสอนภาษาอังกฤษแก่คนอังกฤษส่วนมากได้เป็นอย่างดี

โรงเรียนช่างกลปทุมวันเท่ากับเป็นอนุสรณ์ของพระองค์ท่าน ตั้งแต่เริ่มที่จะสร้างโรงเรียนนี้ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก ทรงกะแบบก่อสร้างและเครื่องมือต่าง ๆ ก็ต้องใช้ด้วยพระองค์เอง

พระอัธยาศัยหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกงดงามเพียงใด ย่อมปรากฏแก่ผู้บังคับบัญชาเอง พระองค์ท่านมีรัฐมนตรีเป็นอาทิ และแก่ผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาของพระองค์ท่านเป็นอย่างดี สำหรับผู้บังคับบัญชาของพระองค์ท่าน เช่น รัฐมนตรีว่าการนั้น ผู้เขียนเห็นแต่ต่างก็ถวายพระเกียรติยศอย่างสูง เพราะต่างก็ตระหนักในพระปรีชาสามารถ และคุณวุฒิอันสูงของพระองค์ท่านเป็นอย่างดี ส่วนผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาของพระองค์เท่านั้น หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้รับความเคารพนับถือทั้งกลัวเกรงเป็นอันมาก ทั้งนี้ก็เพราะ "ทรงตัดสินพระทัยสั่งงานได้อย่างเฉียบขาด และรวดเร็วโดยไม่ผิดพลาด" ดังที่นายกาญจน์ ภิรมย์ ได้กล่าวไว้แล้วอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่ง ก็คือไม่ถือพระองค์ทำพระองค์ให้เข้าได้กับคนทุกชั้น แม้ผู้ที่เป็นลูกศิษย์และเคยเป็นลูกศิษย์ อาจทรงทักทายและทรงคุยอยู่ด้วยนาน ๆ เวลาจะทรงขอร้องหรือมอบหมายผู้ใดให้ปฏิบัติราชการอะไรนอกเหนือไปกว่าที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ก็ต้องทรงถามความสมัครใจเสียก่อนเสมอ ยิ่งเป็นข้าราชการต่างสังกัดแม้จะเป็นผู้น้อยกว่าพระองค์อยู่มาก ก็มักจะเป็นผู้เสด็จไปหาเสียเอง ไม่ใช่เรียกผู้นั้นมาเฝ้า หลวงชลานุสรณ์ (บุญเกิด รัตนเสน) เล่าว่าถึงกับตกใจเมื่อพระองค์ท่านเสด็จไปหาถึงที่ทำงาน ณ กรมชลประทาน เพื่อทรงขอให้ปฏิบัติราชการบางอย่าง

พระองค์มีพระนิสัยเป็นครูอยู่ตลอดพระชนชีพ ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อพระองค์เองไปรดกีฬาเกี่ยวกับเชาวน์และความรู้รอบตัวมาก ก็ทรงแนะนำให้เพื่อนฝูงขวนขวายอ่านหนังสือต่าง ๆ และสดับตรับฟังเหตุการณ์ทั่วโลกด้วย ดังปรากฏจากบันทึกประจำวันว่า ทรงปรารภถึงนักเรียนรัฐบาลรุ่นเดียวกันที่สอบไล่ตกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งนักเรียนไทยที่ไปเล่าเรียน ณ ต่างประเทศว่าควรจะเรียนรู้ภาษาไทยพอเพียงที่จะไม่ไปทำห้าแต้มต่าง ๆ ซึ่งส่อให้เห็นพระนิสัยห่วงใยต่ออนาคตของเยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไป ทั้งนี้เป็นลักษณะที่แท้จริงของครู

ต่อมาท่านได้ไปประทับที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นครั้งแรกตามคำแนะนำของนายแพทย์เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเสด็จกลับจากโรงพยาบาลมาประทับที่วังนั้น ยังทรงอ่อนเพลียอยู่ ถึงกระนั้นก็เสด็จไปทรงงานและประทานปาฐกถาแก่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ปีที่ ๔ เช่นที่เคยมา แม้จะมีผู้ขอร้องให้ทรงงดก็ตาม

พระอาการประชวรหนักลงเป็นลำดับ นายแพทย์ชุป โชติกเสถียร เห็นควรจะเสด็จไปประทับโรงพยาบาลเป็นครั้งที่สอง ทรงตกลง เมื่อนายแพทย์พยายามทุกทางที่จะยังพระชนม์ชีพให้ยืนยาวต่อไป กลับทรงถามเป็นภาษาอังกฤษว่า "ทำไมจึงต้องพยุงชีวิตให้ยาวต่อไปอีก ในเมื่อรู้ว่าไม่มีหวัง"

วันที่หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกจะสิ้นชีพิตักษัย คือ วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๒ นั้น ข้าราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพิ่งจะตระหนักว่าประชวรหนัก จึงนัดกันประมาณ ๕๐ คนเศษทำกระเช้าดอกไม้มาเยี่ยมพระอาการ มีชาวต่างประเทศร่วมด้วยหลายนาย ต้องจัดแต่เฉพาะข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ๒-๓ คน เข้าเฝ้าเยี่ยมแทน ทรงทักทายและทรงขอบใจทั่วทุกคน ที่เป็นฝรั่งก็รับสั่งด้วยภาษาอังกฤษขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. ครั้นถึงเวลา ๒๓.๕๕ น. หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกก็ถึงชีพิตักษัย ไม่ทรงพยายามอาฆาต สิ่งที่ระแวงสงสัยก็ทรงยกประโยชน์ให้แก่ผู้ต้องหาทุกรายไป ยิ่งกว่านั้นพระองค์ไม่พอพระทัยที่จะลงโทษใครถึงคอขาดบาดตาย เช่น ไล่หรือปลดออก เว้นแต่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งจนไม่สามารถหลีกเลี่ยงต่อการลงโทษตามระเบียบพระราชบัญญัติได้จริง ๆ พอพระทัยที่จะลงทัณฑ์แต่เพียงให้ผู้ละเมิดสังวรณ์ในความผิด เช่น การตัดเงินเดือน เป็นต้น

ความสนพระทัยและพระอัธยาศัย

ในบรรดาสรรพวิชาการทั้งหลาย ดูเหมือนจะทรงสนพระทัยในทางวิศวกรรมเครื่องกล คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ยิ่งกว่าอื่นใดทั้งหมด พึงสังเกตได้จากเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมวิชาการและกรมอาชีวศึกษาได้ทรงปลูกปลุกคิดค้นหาเครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับโรงเรียนช่างกลปทุมวันด้วยพระองค์เอง และเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีส่งเสริมอุตสาหกรรม ก็ทรงเอาพระทัยใส่ตรวจสอบเครื่องปั่นด้ายทอผ้า ที่เจ้าหน้าที่คิดทำขึ้นด้วยความใกล้ชิดละเอียดลออจนได้ใช้การดี นับเป็นประดิษฐ์กรรมที่สามารถทำได้เองภายในประเทศ ราคาถูก และเกิดประโยชน์อันไพศาลแก่คนครึ่งค่อนประเทศ ใช้แก้ความขาดแคลนในยามสงครามได้เป็นอย่างดี ทางคณิตศาสตร์

ทางคณิตศาสตร์นั้นทรงชำชองเชี่ยวชาญทั้งเลขคณิตและเรขาคณิต ส่วนวิชาภาษาอังกฤษพระองค์ก็ทรงมีความรู้พอที่จะสอนภาษาอังกฤษแก่คนอังกฤษส่วนมากได้เป็นอย่างดี

โรงเรียนช่างกลปทุมวันเท่ากับเป็นอนุสรณ์ของพระองค์ท่าน ตั้งแต่เริ่มที่จะสร้างโรงเรียนนี้ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก ทรงกะแบบก่อสร้างและเครื่องมือต่าง ๆ ก็ต้องใช้ด้วยพระองค์เอง

พระอัธยาศัยหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกงดงามเพียงใด ย่อมปรากฏแก่ผู้บังคับบัญชาเอง พระองค์ท่านมีรัฐมนตรีเป็นอาทิ และแก่ผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาของพระองค์ท่านเป็นอย่างดี สำหรับผู้บังคับบัญชาของพระองค์ท่าน เช่น รัฐมนตรีว่าการนั้น ผู้เขียนเห็นแต่ต่างก็ถวายพระเกียรติยศอย่างสูง เพราะต่างก็ตระหนักในพระปรีชาสามารถ และคุณวุฒิอันสูงของพระองค์ท่านเป็นอย่างดี ส่วนผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาของพระองค์เท่านั้น หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้รับความเคารพนับถือทั้งกลัวเกรงเป็นอันมาก ทั้งนี้ก็เพราะ "ทรงตัดสินพระทัยสั่งงานได้อย่างเฉียบขาด และรวดเร็วโดยไม่ผิดพลาด" ดังที่นายกาญจน์ ภิรมย์ ได้กล่าวไว้แล้วอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่ง ก็คือไม่ถือพระองค์ทำพระองค์ให้เข้าได้กับคนทุกชั้น แม้ผู้ที่เป็นลูกศิษย์และเคยเป็นลูกศิษย์ อาจทรงทักทายและทรงคุยอยู่ด้วยนาน ๆ เวลาจะทรงขอร้องหรือมอบหมายผู้ใดให้ปฏิบัติราชการอะไรนอกเหนือไปกว่าที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ก็ต้องทรงถามความสมัครใจเสียก่อนเสมอ ยิ่งเป็นข้าราชการต่างสังกัดแม้จะเป็นผู้น้อยกว่าพระองค์อยู่มาก ก็มักจะเป็นผู้เสด็จไปหาเสียเอง ไม่ใช่เรียกผู้นั้นมาเฝ้า หลวงชลานุสรณ์ (บุญเกิด รัตนเสน) เล่าว่าถึงกับตกใจเมื่อพระองค์ท่านเสด็จไปหาถึงที่ทำงาน ณ กรมชลประทาน เพื่อทรงขอให้ปฏิบัติราชการบางอย่าง

พระองค์มีพระนิสัยเป็นครูอยู่ตลอดพระชนชีพ ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อพระองค์เองไปรดกีฬาเกี่ยวกับเชาวน์และความรู้รอบตัวมาก ก็ทรงแนะนำให้เพื่อนฝูงขวนขวายอ่านหนังสือต่าง ๆ และสดับตรับฟังเหตุการณ์ทั่วโลกด้วย ดังปรากฏจากบันทึกประจำวันว่า ทรงปรารภถึงนักเรียนรัฐบาลรุ่นเดียวกันที่สอบไล่ตกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งนักเรียนไทยที่ไปเล่าเรียน ณ ต่างประเทศว่าควรจะเรียนรู้ภาษาไทยพอเพียงที่จะไม่ไปทำห้าแต้มต่าง ๆ ซึ่งส่อให้เห็นพระนิสัยห่วงใยต่ออนาคตของเยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไป ทั้งนี้เป็นลักษณะที่แท้จริงของครู

นายกาญจน์ ศิริมย์ เขียนไว้ว่า ตลอดเวลารับราชการไม่เคยมีเรื่องราวเป็นที่ต่างพร้อยประการใด ไม่สนพระทัยในเรื่องการเมืองหรือเรื่องราวของใครทั้งสิ้น แต่ทรงหมกมุ่นในระเบียบราชการบริหารอันเป็นงานในหน้าที่เคร่งครัด ไม่มีอำนาจใด ๆ ที่จะสามารถเหนี่ยวรั้งให้พระองค์ละเมิดหรือโน้มเอียงจากระเบียบการบริหาร ตลอดเวลาที่ทรงรับราชการ สามารถตัดสินพระทัยสั่งงานได้อย่างเฉียบขาด และรวดเร็วโดยไม่ผิดพลาดสมควรแก่การสรรเสริญยิ่งนัก

บุคลิกลักษณะที่สำคัญยิ่ง ที่สมควรนำมากล่าวคือ ทรงพูดน้อยแต่ทำมาก พูดคำใดมีคนเชื่อถือ เพราะกอปรด้วยเหตุผล ซึ่งบุคลิกลักษณะข้อนี้ มิได้มีมาแต่เมื่อได้ทรงดำรงตำแหน่งใหญ่โตในวงราชการแล้วเท่านั้น ความเห็นและคำแนะนำของพระองค์ท่านนิยมเชื่อถือมาแต่สมัยที่ยังทรงศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษ ในการประชุมต่าง ๆ ทั้งในและนอกวงราชการ จะเห็นได้ว่าพระองค์เป็นผู้ทรงฟังมากกว่าชอบอภิปราย แต่เมื่อเห็นว่าพูดกันไปพูดกันมาพอสมควรแล้ว ก็ทรงตัดบทให้ความเห็นอันพร้อมด้วยเหตุผลและผลในทางที่ทรงเห็นว่าสมควร ซึ่งที่ประชุมนั้น ๆ มักจะเห็นพ้องด้วยและลงมติตามข้อเสนอของพระองค์ท่านอยู่เสมอ ๆ

การปฏิบัติงานนั้น ไม่ว่าเป็นงานส่วนพระองค์หรือราชการ ถ้าสิ่งใดพอทำเองได้มักทรงทำเองเสมอ ไม่ชอบให้ใคร แม้งานธรรมดาสามัญก็ทรงทำ เช่น พิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ แก้รถยนต์ ช่างไม้ คั่วกาแฟ เป็นต้น สำหรับในทางราชการ ก็ต้องทรงเหนื่อย ตรากตรำมาตลอดสมัยที่ทรงรับราชการ เพราะต้องทรงงานในตำแหน่งที่สำคัญ ๆ หลายตำแหน่งพร้อมกันเรื่อยมา ทรงมีพระนิสัยโมโหง่าย แต่หายเร็ว ถ้าผู้ใดบังคับบัญชาปฏิบัติงานผิดพลาดก็มักจะกริ้วทันที แต่ไม่เป็นภัยแก่ใคร

รายนามนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2477 และ 2486 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งดังต่อไปนี้

1. นาวาเอก หลวงสินธุ์สงครามชัย (สินธุ์ กมลนาวิน) พ.ศ.2478-2485
2. จอมพลแปลก พิบูลสงคราม พ.ศ. 2485
3. พลโทประยูร ภมรมนตรี พ.ศ. 2485-2487
4. นายทวี บุณยเกตุ พ.ศ. 2487-2488
5. พระตีรณสารวิศวกรรม พ.ศ. 2488-2489
6. นายเดือน บุนนาค พ.ศ. 2489-2490
7. นาวาเอก พระยาศราภัยพิพัฒน์ (เลื่อน ศราภัยวาณิช) พ.ศ. 2490-2491
8. ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช พ.ศ. 2491
9. พลโท มังกร พรหมโยธี พ.ศ. 2491-2492
10. พลตรี สวัสดิ์ ส.สวัสดิเกียรติ พ.ศ. 2492-2494
11. นายเสียง ไชยกาล พ.ศ. 2494
12. พลเอก มังกร พรหมโยธี พ.ศ. 2494-2500
13. พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์ พ.ศ. 2500
14. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล พ.ศ. 2500-2502

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2502 โอนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปเป็นส่วนราชการหนึ่งของสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนั้นนายกรัฐมนตรีเป็นนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งดังต่อไปนี้

1. จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2502-2506
2. จอมพล ถนอม กิตติขจร พ.ศ. 2506-2514
3. ศาสตราจารย์ อรุณ สรเทศน์ อธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รักษาการนายกสภามหาวิทยาลัย พ.ศ. 2514-2515 :

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 (พ.ศ. 2515) โอนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปขึ้นทบวงมหาวิทยาลัย ตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยเป็นตำแหน่งที่ได้รับเลือกตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522

นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีราชนามดังต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร. แถบ นีละนิติ พ.ศ. 2515-2521
2. ศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บิณฑสันต์ พ.ศ. 2521 - ปัจจุบัน

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม

(พ.ศ. 2440-2507)

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้เป็นอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2479 ขณะนั้น ท่านมียศและบรรดาศักดิ์เป็นพันเอก หลวง-พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะ สังคะ) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ท่านได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีเป็นเวลา 7 ปี และในระหว่าง 7 ปีนั้น ท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐ-มนตรีระหว่าง พ.ศ. 2481-2487 ต่อมาท่านเป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2492 ถึงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2493 ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2491-2500

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้ทำคุณประโยชน์เป็นอเนกประการในระหว่างเป็นอธิการบดีดังต่อไปนี้

ด้านบริหาร

จอมพลแปลก พิบูลสงครามได้ปรับปรุงการจัดผลประโยชน์จากที่ดินจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัยให้เพิ่มขึ้น

ใน พ.ศ. 2482 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน อันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ตำบลปทุมวัน อำเภอปทุมวัน จังหวัด-พระนคร ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อที่ประมาณ 1,196 ไร่ 32 ตารางวา แต่ตามโฉนดที่ปรากฏ มีเนื้อที่ 1,240 ไร่ 3 งาน 40 ตารางวา การที่เนื้อที่ดินของจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัยแตกต่างเช่นนี้เพราะได้มีการตัดถนนหลายสายผ่านที่ดิน นับแต่จุฬาลงกรณ์มหา-วิทยาลัยได้ตั้งขึ้น

เฉพาะบริเวณที่เป็นที่ตั้งคณะต่าง ๆ และโรงเรียนเตรียมอุดม ทางมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงให้สมเป็นสถานอุดมศึกษาก่อนการปรับปรุงนี้ มีถนนแคบ ๆ หนึ่งสาย เชื่อมถนนพญาไท และถนนสนามม้า (ปัจจุบันถนนอังรีดูนังต์) และมีหนำซ้ำยังมีสะพานข้ามคูด้านถนนพญาไท และสะพานไม้ข้ามคลองอรชรด้านถนนสนามม้า

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้จัดหาเงินงบประมาณมาให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง บริเวณมหาวิทยาลัย โดยได้สร้างถนนคอนกรีตวงกลมยาวรีรูปไข่ และทำถนนข้ามคูถนนพญาไท

พร้อมกับทำรั้ว และประตูเหล็ก ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ตรงกลางถนนวงกลมยาวรี ได้สร้างหอประชุมมหาวิทยาลัยสำหรับ 2,000 คนเศษ ดังที่ตั้งสูงตระหง่านอยู่ขณะนี้ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นอธิการบดีที่ชอบเห็นความก้าวหน้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างรวดเร็ว วันหนึ่งท่านได้ไปตรวจห้องปฏิบัติการเคมี ซึ่งอยู่ในตึกฟิสิกส์ด้านหนึ่ง ท่านเห็นว่าคับแคบ มีควันและกลิ่นฟุ้งไปหมด จึงสั่งให้สร้างตึกเคมีหลังหนึ่งทันที (ติดกับตึกคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์) นอกจากนี้ ยังมีการสร้างตึกสำนักงานเลขาธิการ (ปัจจุบันสำนักอธิการบดี) ตึกหอพักนิสิต ตึกสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตึกเภสัชศาสตร์ และตึกวิศวกรรมศาสตร์ หลังสองพร้อม ๆ กับตึก โรงเรียนเตรียมอุดม 3 หลัง

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของประชาชนในสาขาวิชาต่าง ๆ ใน พ.ศ. 2484 ท่านได้สั่งให้เปิดสอนแผนกค่ำ - กลางคืน เช่น สอนวิชาช่าง วิชาเคมี วิชาภาษาอังกฤษ วิชาหนังสือพิมพ์ และวิชารักษาสัตว์ เป็นต้น แต่ต่อมาเรื่องจากประเทศไทยต้องเข้าสู่ภาวะสงคราม มีการพรางไฟ และการคมนาคมไม่สะดวก กิจการด้านนี้ก็สิ้นสุดลง

<u>ด้านวิชาการ</u>

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้พิจารณาว่า ถ้าวิชาใดจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ก็จัดการเปิดสอนวิชานั้น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใน พ.ศ. 2480 เนื่องจากยังไม่มีการสอนวิชาสัตวแพทย์ศาสตร์ขั้นปริญญา ประกอบกับมีความขาดแคลนสัตวแพทย์จนต้องจ้างฝรั่งเข้ามารับราชการเป็นสัตวแพทย์ พร้อมกับส่งนักเรียนไทยไปศึกษาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ในยุโรป เช่น ในประเทศอังกฤษ เป็นต้น ท่านจึงสั่งให้เปิดสอนวิชาสัตวแพทยศาสตร์ โดยตั้งเป็นแผนกสัตวแพทยศาสตร์ ต่อมาใน พ.ศ. 2485 แผนกสัตวแพทยศาสตร์ ได้ขยายกิจการเป็นคณะสัตวแพทยศาสตร์

ประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนทันตแพทย์ที่ทรงคุณวุฒิใน พ.ศ. 2482 ท่านได้สั่งให้เปิดสอนแผนกทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งต่อมาใน พ.ศ. 2485 ได้เขยิบฐานะเป็นคณะทันตแพทยศาสตร์ เพื่อจะได้ผลิตทันตแพทย์ขั้นปริญญาเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อสนองความต้องการของประเทศชาติ

ใน พ.ศ. 2482 นั้นเอง จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้สั่งให้ตั้งแผนกพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เพื่อผลิตผู้มีความรู้ขั้นสูง เพื่อสนองการขยายตัวของเศรษฐกิจ เช่น การธนาคาร การค้าขายภายใน และการค้าต่างประเทศ ตลอดกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่ละได้บรรจุผู้มีความรู้ทางเศรษฐศาสตร์การคลัง และการบัญชีได้อย่างทันสมัย พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์ พ.ศ. 2486 ได้ยกขยายกิจการด้านนี้ขึ้นเป็นคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

ส่วนแผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งมีฐานะเป็นแผนกอิสระได้รับการปรับปรุงขยายกิจการออกไปให้กว้างขวาง และได้รับการยกฐานะเป็นสถาปัตยกรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2486:

อนึ่ง แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479 กำหนดให้มหาวิทยาลัยและสถานอุดมศึกษาจัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยภายใต้จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้เปิดการสอนชั้นเตรียมอุดม ณ โรงเรียนเตรียมอุดม ถนนพญาไท จนได้ขยายกิจการอย่างกว้างขวางมาจนถึงทุกวันนี้

สรุปได้ว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้าสู่ความเจริญรุดหน้าเป็นอันมากทั้งในด้านวิชาการ ด้านบริหาร และการก่อสร้างในสมัยจอมพลแปลก พิบูลสงครามเป็นอธิการบดี

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2507

พลโทประยูร ภมรมนตรี

พลโท ประยูร ภมรมนตรี เกิดเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2440 ที่นครเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี เป็นบุตร พันตรี พระชำนาญยุรุวิทย์ และ ดร. แอนเนลี (สกุลเดิม ไฟแอร์) บิดาได้รับราชการทหารเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนนายร้อย และมารดาเป็นแพทย์ พลโทประยูร ภมรมนตรี ได้สมรสกับ คุณสุวรรณ คุณหญิงราศี และคุณจันทร์ทิพย์ มีบุตรธิดาทั้งหมด 17 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เริ่มเรียน ก.ข. ที่บ้าน โดยมีครูจากโรงเรียนนายร้อย คือ ร.ท.กิม (หลวงแผ้ว) กับ ครูเชื้อ (หลวงพิศาล) มาสอนให้แล้วจึงเข้าโรงเรียนราชวิทยาลัย[1] ต่อมาท่านได้เข้าโรงเรียนนายร้อยโดยการกราบบังคมทูลของมารดา และเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช (รัชกาลที่ 6) ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงเป็นผู้นำสมัครด้วยพระองค์เองกับทั้งยังได้ลงพระปรมาภิไธยในสมุดพกประจำสัปดาห์ตลอดมา จนกระทั่งเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ ท่านได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2459 รุ่นเดียวกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม ท่านสามารถสอบไล่ได้เป็นที่ 2 ในจำนวน 70 คน และเป็นที่ 1 ในวิชาทหาร ได้รับพระราชทานนาฬิกาทองคำจากพระหัตถ์พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6

ด้านการทำงาน

เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย รัชกาลที่ 6 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เข้ารับราชการประจำกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ได้เป็นร้อยโท เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2463 และต่อมาได้เป็นนายทหารคนสนิทของจอมพลสมเด็จเจ้าฟ้า กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ได้เพียงปีเดียว พระองค์ก็สิ้นพระชนม์ ต่อมาท่านได้ลาออกจากการเป็นทหารเมื่อ พ.ศ.2465 และได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศเยอรมนี ได้เข้าเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแฟรงค์-เฟิร์ต แล้วย้ายไปศึกษาวิชารัฐศาสตร์ในวิทยาลัยการเมืองที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

---

[1] รุ่นเดียวกับ พ.ต.อ. ม.จ. สุรวุฒิประวัติ, ตงกูจ๊ะ พระศรีสยามกิจ (ต่อมาเป็นสุลต่านรัฐอาลอสตาร์ (ไทรบุรี) และได้เข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กในรัชกาลที่ 6 (ครั้งนั้นพระองค์ยังทรงดำรงตำแหน่งเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช)

เมื่อกลับมาประเทศไทย บิดาของท่านได้นำไปเฝ้าพลเอกกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ เพื่อฝากให้เข้ารับราชการซึ่งก็โปรดให้ไปประจำกรมไปรษณีย์โทรเลข ในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าแผนกธนาณัติต่างประเทศ และได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2473 ได้เป็นสมุห์บัญชี ชั้น 2 กองบัญชีกรมไปรษณีย์-โทรเลข ต่อมาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ท่านได้เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมอยู่ในคณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองด้วยจนเป็นผลสำเร็จ ตำแหน่งหน้าที่และการรับราชการของท่านมีดังต่อไปนี้

- ผู้รั้งตำแหน่งเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นนายทหารกองหนุน กองบังคับการจังหวัดทหารบกกรุงเทพ เมื่อ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2475
- ออกจากตำแหน่งเลขาธิการ กลับไปรับราชการเป็นสมุห์บัญชี ชั้น 2 กองบัญชีกรมไปรษณีย์โทรเลข เป็นนายทหารกองหนุนสังกัด จังหวัดทหารบกกรุงเทพ เมื่อ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2476
- กรมไปรษณีย์โทรเลข ได้ปลดออกจากตำแหน่งราชการทางกรมไปรษณีย์ เป็นนายทหารกองหนุน กองบังคับการจังหวัดทหารบก กรุงเทพ ฯ เมื่อ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2477
- เข้ารับราชการกรมพาณิชย์ คงเป็นนายทหารกองหนุนกองบังคับการจังหวัดทหารบกกรุงเทพ เมื่อ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2411
- กงสุลสยาม ณ เมืองไซ่ง่อน ในกระทรวงการต่างประเทศ คงเป็นนายทหาร-กองหนุน
- โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ พ.ต. ประยูร ภมรมนตรี ไปรักษาราชการแทนผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในระหว่างที่ลานี้อีกตำแหน่งหนึ่ง จนกว่าผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์จะกลับมารับราชการตามเดิม
- หัวหน้าแผนกที่ 6 กรมจเรทหารบกและรักษาราชการหัวหน้ากองบังคับการฝ่ายทหารของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อ 4 เม.ย. พ.ศ. 2481
- เป็นเจ้ากรมยุวชนทหารบก เมื่อวันที่ 27 พ.ศ. 2481

- พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษากรมเตรียมการทหาร กระทรวงกลาโหม เมื่อ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2487
- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลชุดจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2494
- พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ 1 เข้ารับหน้าที่แล้ว และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังในคณะรัฐบาลชุดจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ 28 มีนาคม พ.ศ. 2495
- เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการสำนักนายกรัฐมนตรีอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อ พฤศจิกายน 2495
- ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประกันสังคม กระทรวงการคลังอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497
- เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อ 22 มีนาคม 2497
- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2498
- พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้สิ้นสุดลง เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 ราชกิจจา ฯ เล่ม 74 ตอนที่ 29 ลงวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2500
- ออกจากประจำการ เป็นนายทหารนอกราชการ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เมื่อ 1 มีนาคม พ.ศ. 2502
- ย้ายประเภทเป็นนายทหารพ้นราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2506

ในระหว่างที่ท่านพลโทประยูร ภมรมนตรี ได้รับแต่งตั้งเป็นรองอธิการบดี จุฬาฯ ลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ท่านได้มีผลงานการบริหารที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ริเริ่มและก่อตั้งกรมประกันสังคม โดยได้รับแต่งตั้งเป็นอธิบดี สร้างธนาคารอาคารสงเคราะห์ และสร้างอาคารสงเคราะห์ เช่น พิบูลเวศน์ พิบูลวัฒนา ทุ่งมหาเมฆหลายร้อยหลัง

๒. การสงเคราะห์เคหะและที่ดิน เป็นผู้บุกเบิกในการให้สินเชื่อบริการเกี่ยวกับที่ดินเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

๓. ติดตั้งโรงแรมลูกโซ่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีเป้าหมายจะจัดตั้ง เริ่มจากโรงแรมเอราวัณ ออกไปหา จ.พิษณุโลก เชียงใหม่

๔. โครงการมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เชียงใหม่

๕. โครงการสำคัญที่มีแต่ร่าง แต่มิได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งนับว่าน่าเสียดายเป็นที่ยิ่ง

๖. โครงการเมืองมหาวิทยาลัย

เมื่อพลโท ประยูร ภมรมนตรี มีตำแหน่งเป็นรองอธิการบดีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านได้หมายตาที่ดินผืนใหญ่ที่ยังเป็นผืนเดียวในขณะนั้น ซึ่งเป็นที่พระราชทานให้สร้างอาคารต่าง ๆ และยังมิได้มีการนำไปทำประโยชน์ทางการค้าแต่อย่างใด ท่านร่างโครงการเมืองมหาวิทยาลัยขึ้นที่นั่น หวังจะเห็นเมืองมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แบบ มีหอนอนเพียงพอกับจำนวนนิสิต ชาย-หญิง มีโรงอาหาร ร้านค้าแบบสหกรณ์ มีโรงมหรสพที่อยู่ในความควบคุม ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่นิสิตนักศึกษา มีสนามฝึกกีฬา สนามแข่งขันกีฬา สวน โรงละคร ที่ฝึกซ้อมดนตรี ฯลฯ นิสิตนักศึกษาจะไม่ต้องเสียเวลาออกไปนอกบริเวณมหาวิทยาลัย สะดวกแก่การเล่าเรียน และสภาพแวดล้อมที่ดีจะหล่อหลอมคนเหล่านั้นให้เป็นบัณฑิตชนอย่างแท้จริง

ถ้าสำเร็จเมืองไทยก็จะเป็นเกือบจะเมืองเดียวในโลกที่มีเมืองมหาวิทยาลัยอยู่ใจกลางเมืองหลวง สมพระเกียรตินาม "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"

<u>ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ</u>

๑. เป็นบุคคลสำคัญผู้หนึ่งของคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

๒. ริเริ่มการยุวชนทหาร ในยุคนั้นรัฐบาลต้องการเร่งเร้าจิตใจเยาวชนของชาติให้รักชาติ มีระเบียบวินัย

๓. รับหน้าที่วางแผน ดำเนินการ ประสานงาน ทั้งภายใน นอกประเทศตามนโยบายรัฐบาล

4. ไปดูงานด้านการทหารของเยอรมัน นำมาปรับปรุงกองทัพไทย

5. เจรจาสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียตรัสเซีย

6. ส่งเสริมกิจการของโรงพยาบาลเด็ก และโรงพยาบาลหญิง เมื่อดำรงตำแหน่งเป็น ร.ม.ต. ว่าการสาธารณสุข - ติดต่อขอความช่วยเหลือจากอเมริกันให้อนุเคราะห์เด็กหญิงฝาแฝด นภิศ-ปริศนา

7. พ.ศ. 2482 กรรมการจัดตั้งวชิราวุธวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

8. พ.ศ. 2485 ร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาใหญ่ในการค้นคว้าหาวิธีอบรมทางจิตใจ ส่งเสริมภาษาไทย วัฒนธรรมไทย

9. พ.ศ. 2486 กรรมการที่ปรึกษาวัฒนธรรม

10. พ.ศ. 2495 กรรมการสภาผู้แทนเศรษฐกิจแห่งชาติและกรรมการธนาคาร-อุตสาหกรรม

11. พ.ศ. 2497 กรรมการจัดตั้งการประกันสังคม

12. พ.ศ. 2497 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสมาคมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

13. พ.ศ. 2500 ประธานกรรมการอาคารสงเคราะห์

14. เป็นราชองครักษ์เวร เมื่อ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2479

15. นายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้ไปราชการ ณ ทวีปยุโรป กับ นาวาโท ลี สินธุโสภณ เมื่อ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2483 เพื่อไปดูแลจัดการศึกษาของนักเรียนไทยในยุโรป ให้เหมาะสมกับทั้งเหตุการณ์ในยุโรปขณะนั้น เจรจาปัญหาเศรษฐกิจกับประเทศเยอรมันและอิตาลีขณะนั้นและเจรจากับรัฐบาลบางประเทศในปัญหาดินแดนที่เรียกร้องคืนนั้น เจรจากับรัฐบาลรัสเซียเพื่อทำความเข้าใจกันและให้คนไทยได้รับความสะดวกในการผ่านดินแดนอาณาการทหาร และเครื่องอาวุธ ยุทธภัณฑ์บางอย่างในบางโอกาส (กำหนด 90 วัน)

16. เป็นกรรมการผสมระหว่างไทย ๆ ญี่ปุ่น เมื่อ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2484

17. เป็นกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมภาษาไทย เมื่อ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2485

18. เป็นกรรมการข้าราชการพลเรือนผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2485

19. เป็นกรรมการธนาคารอุตสาหกรรม เมื่อ 2 มีนาคม พ.ศ. 2495

20. เป็นกรรมการสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2495

21. เป็นกรรมการธนาคารอุตสาหกรรม เมื่อ 23 เมษายน พ.ศ. 2497

22. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ 30 เมษายน พ.ศ. 2497

23. เป็นราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เมื่อ 11 กันยายน พ.ศ. 2498

ทัศนคติต่อการทำงานในฐานะผู้บริหาร

สังเกตได้จากการที่ พลโทประยูร ภมรมนตรี เคยพูดไว้บ่อยครั้งว่า เมื่อคิดริเริ่มทำอะไร ต้องเริ่มที่ตนเองก่อน เมื่อได้ริเริ่มทำไปแล้วงานนั้นไม่สำเร็จเท่าที่ควร หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่ควรท้อแท้ ควรแก้ไขจนกว่าสำเร็จ หรือคิดงานอื่นต่อไปไม่หยุดยั้ง เพราะค่าของคนอยู่ที่งาน

คุณวุฒิและความรู้พิเศษที่ท่านได้นำมาใช้มีดังนี้

1. หลักสูตรยุวชนทหารมีผลต่อนิสิต นักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

2. เชิญ นายกรัฐมนตรีโตโจของญี่ปุ่นเยี่ยมมหาวิทยาลัย ได้แสดงการจัดนิสิตยุวชนนายทหารเป็นกองเกียรติยศ พร้อมแต่รวงธงประจำกองรวมนิสิตเป็น 1 กรม แบ่งเป็น 3 กองพัน มีอาวุธพร้อมทั้งปืนกลหนัก, เบา ระเบิดและปืนต่อสู้รถถัง รวมทั้งยุวนารีเป็นหน่วยพยาบาลให้นายพลโตโจเป็นผู้ตรวจพลและกล่าวปราศรัย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับทั้งในประเทศและต่างประเทศมีดังนี้

พ.ศ. 2495 มหาวชิรมงกุฎ

พ.ศ. 2496 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. 2498 ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

พ.ศ. 2482 ไกโรนาดิตาเลียชั้น 1 ประเทศอิตาลีและเอหิโอเปีย

พ.ศ. 2484 แฟรดีนสต์ออรเดน ฟอม ดอยช์เชนอาดเลอร์ชั้น 2 ประเทศเยอรมันนี

พ.ศ. 2485 ชุยโอ ชั้น 1 ประเทศญี่ปุ่น

พลโท ประยูร ภมรมนตรีถึงแก่กรรมด้วยอุบัติเหตุรถยนต์ชน เมื่อ 12 สิงหาคม พ.ศ.

พระตีรณสารวิศวกรรม (ตรี ตีรณสาร)

อดีตนายกสภามหาวิทยาลัย

พระตีรณสารวิศวกรรม (ตรี ตีรณสาร) เกิดเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.2440 ที่อำเภอสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของ นายหล่อ และ นางพวง ตีรณสาร เมื่อ พ.ศ. 2467 ได้สมรสกับ นางสาว ประไพ วัชราภัย (ต่อมาคือ คุณหญิงตีรณสาร-วิศวกรรม) มีบุตรธิดารวม ๘ คน

ด้านการศึกษา

พระตีรณสารวิศวกรรมเริ่มการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดสัมพันธวงศ์ ต่อมาที่โรงเรียนวัดประทุมคงคา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยตามลำดับจนจบมัธยมปีที่ ๘ เมื่อ พ.ศ. 2457 ก็เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษที่ มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ ได้วุฒิทางวิศวกรรมศาสตร์ (เครื่องกล) ใน พ.ศ. 2463

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงธรรมการ ตำแหน่งอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ เป็นระยะเวลา 3 ปี คือ ตั้งแต่ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2467 จนถึงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. 2470 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการสอน เป็นอนุสาสกหอพักนิสิตชาย และเป็นบรรยเวกษก์แห่งสโมสร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2468 จนถึง พ.ศ. 2470

ต่อมาท่านได้รับราชการที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย (สังกัดกระทรวงธรรมการ) ในตำแหน่งอาจารย์ ระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ 10 มกราคม 2470 ถึง 7 พฤษภาคม 2472 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการสอน และเป็นหัวหน้าคณะตีรณสาร (ปัจจุบันเรียก คณะพญาไท)

หลังจากนั้น ท่านได้รับราชการที่กระทรวงธรรมการ ตำแหน่งเลขานุการกระทรวง ระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ ๘ พฤษภาคม 2472 ถึง 11 พฤษภาคม 2476 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบช่วยงานของเสนาบดี เช่น งานการประชุมผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง งานประชาสัมพันธ์ งานผิดต่อ ฯลฯ

รับราชการที่กระทรวงธรรมการ ตำแหน่งผู้ทำการแทนหัวหน้ากองสารบรรณกรมปลัดกระทรวงระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ 12 กรกฎาคม 2476 ถึง 10 เมษายน พ.ศ. พ.ศ. 2477

ท่านรับราชการที่กระทรวงธรรมการ/ศึกษาธิการ ตำแหน่งปลัดกระทรวง ระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ 19 เมษายน 2477 ถึง 2 กันยายน 2486 และ 10 สิงหาคม 2487 ถึง 31 สิงหาคม พ.ศ. 2488

นอกจากนี้ท่านรับราชการที่กระทรวงอุตสาหกรรม ตำแหน่งปลัดกระทรวง ระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ 3 กันยายน 2486 ถึง 9 สิงหาคม 2487

รับราชการที่กระทรวงศึกษาธิการ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ ระยะเวลา 7 เดือน ระหว่าง 1 กันยายน 2488 ถึง 10 มีนาคม 2489

ผลงานระหว่างบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยระยะสั้น ขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผลงานจึงมีไม่มาก เท่าที่พบจากรายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 113 ถึง ครั้งที่ 116 ระหว่างวันที่ 8 พฤศจิกายน 2488 ถึง 8 มีนาคม 2489 มีเรื่องที่น่าสนใจดังนี้

1. (ครั้งที่ 113 วันที่ 8 พฤศจิกายน 2488) วางระเบียบปริญญาบัณฑิตเกียรตินิยม คือ

ถ้าสอบไล่ปีสุดท้ายได้คะแนนร้อยละ

86-100 ได้เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง

75-85 ได้เกียรตินิยมอันดับสอง

60-74 ได้ปริญญาบัณฑิตธรรมดา

โดยให้เริ่มมีปริญญาบัณฑิตเกียรตินิยมตั้งแต่ปีการศึกษา 2489

2. (ครั้งที่ 113) วางหลักเกณฑ์การอนุญาตให้อาจารย์เรียนปริญญามหาบัณฑิตให้ตรงกันทุกคณะ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ อักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

2.1 ต้องสำเร็จปริญญาบัณฑิตเกียรตินิยม

2.2 ต้องชำระค่าธรรมเนียมเช่นเดียวกับนิสิต และมาเรียนเต็มตามกำหนด

2.3 คณะอาจจ้างเป็นผู้ช่วยสอนได้ไม่เกินสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง

2.4 ผู้ที่จะได้รับปริญญามหาบัณฑิตต้องเรียนมาเป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี และไม่เกิน 4 ปี หลังได้รับปริญญาบัณฑิตเกียรตินิยม

2.5 รายละเอียดอื่น ๆ มอบให้แต่ละคณะกำหนด

สำหรับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ให้ร่างระเบียบปริญญามหาบัณฑิต เสนอสภามหาวิทยาลัยอีกที

3. (ครั้งที่ 116 วันที่ 11 มกราคม 2489) เห็นชอบให้มีการร่างโครงการจัดตั้งสำนักงานจัดการผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย

4. (ครั้งที่ 116) มอบให้อธิการบดี และคณบดีพิจารณาหาทางช่วยเหลืออาจารย์เพราะอาจารย์ลาออกมาก และเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่ออกก็คือเงินเดือนไม่พอใช้

5. (ครั้งที่ 116) ยืนยันไม่อนุมัติให้มีการเปิดร้านขายสุราในถนนพญาไท ตามที่ผู้เช่าห้องแถวตำบลสามย่านขออนุญาตมา (เดิมสมัย ดร. เอลลิส เป็นอธิการบดี ได้เสนอห้ามเปิดร้านสุราในถนนพญาไท และสภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้มีระเบียบเช่นนั้น)

6. (ครั้งที่ 118 วันที่ 8 มีนาคม 2489) กำหนดให้มีการจ่ายเบี้ยประชุมกรรมการสภามหาวิทยาลัย (เดิมมีการเลี้ยงน้ำชา และไม่มีเบี้ยประชุม เปลี่ยนเป็นจ่ายเบี้ยประชุมและงดน้ำชา) และกำหนดการจ่ายเบี้ยประชุมของคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

6.1 กรรมการสภามหาวิทยาลัย กรรมการพิจารณาจัดการหาผลประโยชน์ กรรมการประจำคณะให้เบิกเบี้ยประชุมกรรมการจากเงินงบประมาณ หากเงินงบประมาณไม่มีให้เบิกจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย

สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งเข้าร่วมประชุมสภามหาวิทยาลัยเป็นปกตินั้น ให้เบิกเบี้ยประชุมกรรมการจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย

6.2 การประชุมคณบดีให้เบิกเบี้ยประชุมกรรมการจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ให้เริ่มจ่ายตั้งแต่ 1 มกราคม 2489 ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกเบี้ยประชุมกรรมการ

<u>ทัศนคติต่อการทำงานในฐานะผู้บริหาร</u>

1. ทุ่มเทเวลาให้แก่งานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่

2.2 ต้องชำระค่าธรรมเนียมเช่นเดียวกับนิสิต และมาเรียนเต็มตามกำหนด

2.3 คณะอาจจ้างเป็นผู้ช่วยสอนได้ไม่เกินสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง

2.4 ผู้ที่จะได้รับปริญญามหาบัณฑิตต้องเรียนมาเป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี และไม่เกิน 4 ปี พลังได้รับปริญญาบัณฑิตเกียรตินิยม

2.5 รายละเอียดอื่น ๆ มอบให้แต่ละคณะกำหนด

สำหรับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ให้ร่างระเบียบปริญญามหาบัณฑิต เสนอสภามหาวิทยาลัยอีกที

3. (ครั้งที่ 116 วันที่ 11 มกราคม 2489) เห็นชอบให้มีการร่างโครงการจัดตั้งสำนักงานจัดการผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย

4. (ครั้งที่ 116) มอบให้อธิการบดี และคณบดีพิจารณาหาทางช่วยเหลืออาจารย์เพราะอาจารย์ลาออกมาก และเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่ออกก็คือเงินเดือนไม่พอใช้

5. (ครั้งที่ 116) ยืนยันไม่อนุมัติให้มีการเปิดร้านขายสุราในถนนพญาไท ตามที่ผู้เช่าห้องแถวตำบลสามย่านขออนุญาตมา (เดิมสมัย ดร. เอดลิช เป็นอธิการบดี ได้เสนอห้ามเปิดร้านสุราในถนนพญาไท และสภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้มีระเบียบเช่นนั้น)

6. (ครั้งที่ 116 วันที่ 8 มีนาคม 2489) กำหนดให้มีการจ่ายเบี้ยประชุมกรรมการสภามหาวิทยาลัย (เดิมมีการเลี้ยงน้ำชา และไม่มีเบี้ยประชุม เปลี่ยนเป็นจ่ายเบี้ยประชุมและงดน้ำชา) และกำหนดการจ่ายเบี้ยประชุมของคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

6.1 กรรมการสภามหาวิทยาลัย กรรมการพิจารณาจัดการหาผลประโยชน์ กรรมการประจำคณะให้เบิกเบี้ยประชุมกรรมการจากเงินงบประมาณ หากเงินงบประมาณไม่มีให้เบิกจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย

สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งเข้าร่วมประชุมสภามหาวิทยาลัยเป็นปกตินั้น ให้เบิกเบี้ยประชุมกรรมการจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย

6.2 การประชุมคณบดีให้เบิกเบี้ยประชุมกรรมการจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ให้เริ่มจ่ายตั้งแต่ 1 มกราคม 2489 ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกเบี้ยประชุมกรรมการ

<u>ทัศนคติต่อการทำงานในฐานะผู้บริหาร</u>

1. ทุ่มเทเวลาให้แก่งานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่

ศาสตราจารย์ ดร. เดือน บุนนาค

ศาสตราจารย์ ดร. เดือน บุนนาค เกิดเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2448 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของพระยาประเสนชิต ศรีพิลัย (ดัด บุนนาค) และ คุณหญิง ทรัพย์ (สกุลเดิม จุลดุลย์) เมื่อ พ.ศ. 2484 ได้สมรสกับ นางสาวเยาวมาลย์ อมาตยกุล (ต่อมาคือคุณหญิงเยาวมาลย์ บุนนาค) มีบุตรธิดา 4 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนวัดราชบูรณะ และโรงเรียนสวนกุหลาบ-วิทยาลัย จบชั้นมัธยมปีที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2455 และจบชั้นมัธยมปีที่ 4 จากโรงเรียนอัสสัมชัญ พระนคร เมื่อ พ.ศ. 2459 และจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาจากโรงเรียน Lycee เมือง Grenoble, France ได้รับ Equivalence de Baccalaureatในพ.ศ. 2468 ได้รับ วุฒิ Licencie en droit จากโรงเรียนกฎหมาย Universite de Grenoble Faculte de Droit เมื่อ พ.ศ. 2471 ได้ Docteur en droit ปริญญาเอกทางกฎหมายจาก Universite de Paris ในพ.ศ. 2473

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ได้รับราชการดังนี้

2 พฤศจิกายน 2473-มกราคม 2476	- ผู้พิพากษากระทรวงยุติธรรม
พ.ศ. 2475	- ร่วมจัดระเบียบราชการบริหารจาก สมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบบ-ประชาธิปไตย โดยการปรับปรุงกระทรวงและข้าราชการ
	- ร่วมในการจัดให้กรมร่างกฎหมายมาเป็นคณะกรรมการกฤษฎีกา
พ.ศ. 2476-1 สิงหาคม 2478	- เลขานุการชั้น 2 หัวหน้ากอง กรม-ร่างกฎหมาย คณะรัฐมนตรี
พ.ศ. 2477-2511	- เลขาธิการ, ประธานกอง 4 คณะกรรมการกฤษฎีกา

ศาสตราจารย์ ดร. เดือน บุนนาค

ศาสตราจารย์ ดร. เดือน บุนนาค เกิดเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2448 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของพระยาประเสนชิต ศรีพิลัย (ดัด บุนนาค) และ คุณหญิงทรัพย์ (สกุลเดิม จุลดุลย์) เมื่อ พ.ศ. 2484 ได้สมรสกับ นางสาวเยาวมาลย์ อมาตยกุล (ต่อมาคือคุณหญิงเยาวมาลย์ บุนนาค) มีบุตรธิดา 4 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนวัดราชบูรณะ และโรงเรียนสวนกุหลาบ-วิทยาลัย จบชั้นมัธยมปีที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2455 และจบชั้นมัธยมปีที่ 4 จากโรงเรียนอัสสัมชัญ พระนคร เมื่อ พ.ศ. 2459 และจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาจากโรงเรียน Lyeee เมือง Grenoble, France ได้รับ Equivalence de Baccalaureatในพ.ศ. 2468 ได้รับวุฒิ Licencie en droit จากโรงเรียนกฎหมาย Universite de Grenoble Faculte de Droit เมื่อ พ.ศ. 2471 ได้ Docteur en droit ปริญญาเอกทางกฎหมายจาก Universite de Paris ในพ.ศ. 2473

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ได้รับราชการดังนี้

2 พฤศจิกายน 2473-มกราคม 2476	- ผู้พิพากษากระทรวงยุติธรรม
พ.ศ. 2475	- ร่วมจัดระเบียบราชการบริหารจาก สมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบบ-ประชาธิปไตย โดยการปรับปรุงกระทรวงและข้าราชการ - ร่วมในการจัดให้กรมร่างกฎหมายมาเป็นคณะกรรมการกฤษฎีกา
พ.ศ. 2476-1 สิงหาคม 2478	- เลขานุการชั้น 2 หัวหน้ากอง กรม-ร่างกฎหมาย คณะรัฐมนตรี
พ.ศ. 2477-2511	- เลขาธิการ, ประธานกอง 4 คณะกรรมการกฤษฎีกา

นายเลียง ไชยกาล

อดีตนายกสภามหาวิทยาลัย

นายเลียง ไชยกาล เกิดเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2454 ที่จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของ นายสาย ไชยกาล และ นางสำเนียง ไชยกาล (สกุลเดิม ณ อุบล) เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2488 ได้สมรสกับ นางอรพินท์ ไชยกาล มีบุตรธิดารวม 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียน "นารีนุกูล" จนจบชั้นประถมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2457 หลังจากนั้นก็เข้าเรียนที่โรงเรียนประจำจังหวัดอุบลราชธานี "เบญจมมหาราช" จบชั้นมัธยมปีที่ 6 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2462 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2464 ก็สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรครูประถม ณ โรงเรียนฝึกหัดครูบวรนิเวศน์ หลังจากนั้นก็ศึกษาชั้นปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2472

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. 2465 โดยเป็นครูประจำชั้นโรงเรียนอนุบาลวิทยาคม และต่อมาได้ย้ายมาเป็นครูประจำชั้นโรงเรียนประจำจังหวัดอุบลราชธานี "เบญจมมหาราช" พอปี 2466 ก็กลับมาเป็นครูประจำชั้นโรงเรียนอุบลวิทยาคม และเป็นครูพิเศษสอนวิชาลูกเสือ ต่อมาตั้งแต่ พ.ศ. 2476-2503 เข้ารับราชการที่สภาผู้แทนราษฎรในตำแหน่งผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี และทำหน้าที่กรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรหลายคณะมาโดยตลอด ต่อมา

พ.ศ. 2487 - 2488 รัฐมนตรีสำนักนายกสั่งราชการแทนนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2487 - 2488

พ.ศ. 2491 - 2492 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2492 - 2493 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. 2493 - 2494 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2500 - 2501 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายเสียง ไชยกาล

อดีตนายกสภามหาวิทยาลัย

นายเสียง ไชยกาล เกิดเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2454 ที่จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของ นายสาย ไชยกาล และ นางสำเนียง ไชยกาล (สกุลเดิม ณ อุบล) เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2488 ได้สมรสกับ นางอรพินท์ ไชยกาล มีบุตรธิดารวม 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียน "นารีนุกูล" จนจบชั้นประถมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2457 หลังจากนั้นก็เข้าเรียนที่โรงเรียนประจำจังหวัดอุบลราชธานี "เบญจมมหาราช" จบชั้นมัธยมปีที่ 6 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2462 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2464 ก็สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรครูประถม ณ โรงเรียนฝึกหัดครูมวรนิเวศน์ หลังจากนั้นก็ศึกษาชั้นปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2472

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. 2465 โดยเป็นครูประจำชั้นโรงเรียนอนุบาลวิทยาคม และต่อมาได้ย้ายมาเป็นครูประจำชั้นโรงเรียนประจำจังหวัดอุบลราชธานี "เบญจมมหาราช" พอปี 2466 ก็กลับมาเป็นครูประจำชั้นโรงเรียนอุบลวิทยาคม และเป็นครูพิเศษสอนวิชาลูกเสือ ต่อมาตั้งแต่ พ.ศ. 2476-2503 เข้ารับราชการที่สภาผู้แทนราษฎรในตำแหน่งผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี และทำหน้าที่กรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรหลายคณะมาโดยตลอด ต่อมา

พ.ศ. 2487 - 2488 รัฐมนตรีสำนักนายกสั่งราชการแทนนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2487 - 2488

พ.ศ. 2491 - 2492 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2492 - 2493 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. 2493 - 2494 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2500 - 2501 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์

อดีตอธิการบดี, นายกสภา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะเวชยันตรังสฤษฎ์ เกิดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2493 ที่บ้านเลขที่ 545 ตำบลบางยี่ขัน อ.บางกอกน้อย ธนบุรี เป็นบุตร นายสมบูรณ์ และ นางแส มหาสันทนะ ต่อมาได้ทำการสมรสกับ นางดาระกา (กนิษฐรัตน์) ต่อมาคือ ดุฒหญิงดาระกา เวชยันตรังสฤษฎ์ เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2474 มีธิดา 4 คน

ด้านการศึกษา

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะเวชยันตรังสฤษฎ์ ได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดมหาธาตุ จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2446 และได้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบ เมื่อ พ.ศ. 2452 ได้ศึกษาต่อชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษ และได้เป็นนักเรียนทุนหลวงไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษจนจบชั้นเตรียมอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2454 และได้รับปริญญาบัตร B.Sc. Hons(1st Class) ทางด้านสาขา Mechanical Eng. จาก University of Manchester เมื่อ พ.ศ. 2459 หลังจากนั้นท่านได้ฝึกงานต่อที่บริษัท Hans Renold Ltd และ บริษัท Armstrong Whitworth

ด้านการทำงาน

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะเวชยันตรังสฤษฎ์ ได้เริ่มรับราชการครั้งแรกที่ กรมอากาศยาน ทหารบก ในตำแหน่งร้อยตรี ตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2462 และเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2496 ท่านได้รับยศสูงสุดเป็นพลอากาศไท

นอกจากนี้ ท่านยังได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์อื่น ๆ อีก คือ

28	พฤษภาคม	2468	เป็นหลวงเวชยันตรังสฤษฎ์
7	พฤษภาคม	2471	เป็นพระเวชยันตรังสฤษฎ์
4	ธันวาคม	2484	ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กราบถวายบังคมลาออกจากบรรดาศักดิ์

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์

อดีตอธิการบดี, นายกสภา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะเวชยันตรังสฤษฎ์ เกิดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2493 ที่บ้านเลขที่ 545 ตำบลบางยี่ขัน อ.บางกอกน้อย ธนบุรี เป็นบุตร นายสมบูรณ์ และ นางแส มหาสันทนะ ต่อมาได้ทำการสมรสกับ นางดาระกา (กนิษฐรัตน์) ต่อมาคือ คุณหญิงดาระกา เวชยันตรังสฤษฎ์ เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2474 มีธิดา 4 คน

ด้านการศึกษา

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะเวชยันตรังสฤษฎ์ ได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดมหาธาตุ จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2446 และได้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบ เมื่อ พ.ศ. 2452 ได้ศึกษาต่อชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษ และได้เป็นนักเรียนทุนหลวงไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษจนจบชั้นเตรียมอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2454 และได้รับปริญญาบัตร B.Sc. Hons(1st Class) ทางด้านสาขา Mechanical Eng. จาก University of Manchester เมื่อ พ.ศ. 2459 หลังจากนั้นท่านได้ฝึกงานต่อที่บริษัท Hans Renold Ltd และ บริษัท Armstrong Whitworth

ด้านการทำงาน

พลอากาศไท มุนี มหาสันทนะเวชยันตรังสฤษฎ์ ได้เริ่มรับราชการครั้งแรกที่ กรมอากาศยาน ทหารบก ในตำแหน่งร้อยตรี ตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2462 และเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2496 ท่านได้รับยศสูงสุดเป็นพลอากาศไท

นอกจากนี้ ท่านยังได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์อื่น ๆ อีก คือ

28	พฤษภาคม	2466	เป็นหลวงเวชยันตรังสฤษฎ์
7	พฤษภาคม	2471	เป็นพระเวชยันตรังสฤษฎ์
4	ธันวาคม	2484	ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กราบถวายบังคมลาออกจากบรรดาศักดิ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจากในประเทศและต่างประเทศคือ

ในประเทศ

ท่านได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้า มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก และมหาวชิรมงกุฎ

ต่างประเทศ

1. 24 พฤษภาคม 2471 ได้รับดันเนบรอกชั้นอัศวินซึ่งสมเด็จพระเจ้า-กรุงเดนมาร์กพระราชทาน
2. 14 มกราคม 2471 ได้รับตราออรันซ์ นีวเซา ชั้นคอมมานเดอร์ (ชั้น 3) ของประเทศฮอลันดา
3. 16 สิงหาคม 2490 ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์พระบรมรูปชั้นที่ 1 ของประเทศลาว

อนึ่ง ท่านได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ อุตสาหกรรมพาณิชย์และศึกษาธิการ กับรองนายกรัฐมนตรี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจากในประเทศและต่างประเทศคือ

ในประเทศ

ท่านได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้า มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก และมหาวชิรมงกุฎ

ต่างประเทศ

1. 24 พฤษภาคม 2471 ได้รับดันเนบรอกชั้นอัศวินซึ่งสมเด็จพระเจ้า-กรุงเดนมาร์คพระราชทาน
2. 14 มกราคม 2471 ได้รับตราออรันซ์ นีวเซา ชั้นคอมมานเดอร์ (ชั้น 3) ของประเทศฮอลันดา
3. 16 สิงหาคม 2490 ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์พระบรมรูปชั้นที่ 1 ของประเทศลาว

อนึ่ง ท่านได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ อุตสาหกรรมพาณิชย์และศึกษาธิการ กับรองนายกรัฐมนตรี

หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล

หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล เกิดเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2446 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี และท่านผู้หญิงเสงี่ยม (สกุลเดิม วัสันตสิงห์) เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2474 ท่านได้สมรสกับ นางสาวดุษฎี ไกรฤกษ์ ต่อมาคือ ท่านผู้หญิงดุษฎีมาลากุล

ด้านการศึกษา

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เริ่มเข้ารับการศึกษาขั้นต้นจนจบประถมพิเศษที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แล้วเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงจนถึงมัธยมปีที่ 5 พ.ศ. 2458 แล้วอยู่กับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นนักเรียนรับใช้จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2464 หลังจากนั้นท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยลอนดอน จนได้วุฒิสันสกฤตปีที่ 1 แล้วก็ย้ายไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาตรี (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. 2471 และปริญญาโท พ.ศ. 2474 เมื่อจบแล้วท่านก็ได้เข้าศึกษายังวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จนได้ปริญญาตรีมาใน พ.ศ. 2499

ด้านการทำงาน

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ใน พ.ศ. 2474 ม.ล.ปิ่น มาลากุล ก็ได้เข้ารับราชการที่ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งอาจารย์ประจำกองแบบเรียน ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2475 ท่านได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และยังมีหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นหัวหน้าแผนกศึกษัด-ครูมัธยม และ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมหอวัง นอกจากนั้น ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังได้เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคพายัพ และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษากินนอนที่เพชรบูรณ์

นอกเหนือจากการเป็นอาจารย์แล้ว ท่านยังได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ อีก คือ

21 พฤศจิกายน 2485 เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-

มหาวิทยาลัย

หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล

หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล เกิดเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2446 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี และท่านผู้หญิงเสงี่ยม (สกุลเดิม วัสันตสิงห์) เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2474 ท่านได้สมรสกับ นางสาวดุษฎี ไกรฤกษ์ ต่อมาคือ ท่านผู้หญิงดุษฎีมาลากุล

ด้านการศึกษา

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เริ่มเข้ารับการศึกษาขั้นต้นจนจบประถมพิเศษที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แล้วเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงจนถึงมัธยมปีที่ 5 พ.ศ. 2458 แล้วอยู่กับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นนักเรียนรับใช้จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2464 หลังจากนั้นท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยลอนดอน จนได้วุฒิสันสกฤตปีที่ 1 แล้วก็ย้ายไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาตรี (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. 2471 และปริญญาโท พ.ศ. 2474 เมื่อจบแล้วท่านก็ได้เข้าศึกษายังวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จนได้ปริญญาตรีมาใน พ.ศ. 2499

ด้านการทำงาน

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ใน พ.ศ. 2474 ม.ล.ปิ่น มาลากุล ก็ได้เข้ารับราชการที่ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งอาจารย์ประจำกองแบบเรียน ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2475 ท่านได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และยังมีหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นหัวหน้าแผนกสึกหัด-ครูมัธยม และ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมหอวัง นอกจากนั้น ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังได้เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคพายัพ และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษากินนอนที่เพชรบูรณ์

นอกเหนือจากการเป็นอาจารย์แล้ว ท่านยังได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ อีก คือ

21 พฤศจิกายน 2485 เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

๕. เป็นประธานการประชุมรัฐมนตรีศึกษาธิการแห่งเอเชีย เพื่อวางแผนเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๐๘

ปัจจุบันนี้ แม้ท่านจะอายุ ๘๐ ปีแล้ว ท่านก็ยังสละเวลาให้กับมูลนิธิต่าง ๆ ในการทำงาน

- ประธานกรรมการราชินีมูลนิธิ
- ประธานกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ประธานกรรมการมูลนิธิดำรงราชานุภาพ
- ประธานกรรมการมูลนิธินริศรานุวัดติวงศ์
- ประธานกรรมการมูลนิธิวัดไกรฤกษ์
- ประธานกรรมการหอวชิราวุธานุสรณ์
- ราชบัณฑิต ประธานสำนักศิลปกรรม

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเกียรติยศที่ได้รับจากในและต่างประเทศ</u>

๒๘	กุมภาพันธ์	๒๔๙๘	มหาวชิรมงกุฎ
๕	ธันวาคม	๒๕๐๐	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
๒๒	พฤศจิกายน	๒๕๐๕	Great Cross with Star & Sash (จากเยอรมัน)
๑	กุมภาพันธ์	๒๕๐๗	Grand Cordon Leopold (จากเบลเยี่ยม)
๑๕	ธันวาคม	๒๕๐๗	Sacred Treasure 1st Class (จากญี่ปุ่น)
๕	พฤษภาคม	๒๕๑๐	ปฐมจุลจอมเกล้า
๕	กันยายน	๒๕๑๐	The order of Distinguished Diplomatic Merit Service 1st Class จากเกาหลี

5. เป็นประธานการประชุมรัฐมนตรีศึกษาธิการแห่งเอเชีย เพื่อวางแผนเศรษฐกิจ พ.ศ. 2508

ปัจจุบันนี้ แม้ท่านจะอายุ 80 ปีแล้ว ท่านก็ยังสละเวลาให้กับมูลนิธิต่าง ๆ ในการทำงาน

- ประธานกรรมการราชินีมูลนิธิ
- ประธานกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ประธานกรรมการมูลนิธิดำรงราชานุภาพ
- ประธานกรรมการมูลนิธินริศรานุวัดติวงศ์
- ประธานกรรมการมูลนิธิวัดไกรฤกษ์
- ประธานกรรมการหอวชิราวุธานุสรณ์
- ราชบัณฑิต ประธานสำนักศิลปกรรม

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเกียรติยศที่ได้รับจากในและต่างประเทศ</u>

28	กุมภาพันธ์	2498	มหาจักรมงกุฎ
5	ธันวาคม	2500	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
22	พฤศจิกายน	2505	Great Cross with Star & Sash (จากเยอรมัน)
1	กุมภาพันธ์	2507	Grand Cordon Leopold (จากเบลเยี่ยม)
15	ธันวาคม	2507	Sacred Treasure 1st Class (จากญี่ปุ่น)
5	พฤษภาคม	2510	ปฐมจุลจอมเกล้า
5	กันยายน	2510	The order of Distinguished Diplomatic Merit Service 1st Class จากเกาหลี

จอมพล ถนอม กิตติขจร

จอมพลถนอม กิตติขจร เกิดเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2454 ที่ตำบลหนองหลวง อำเภอเมือง จังหวัดตาก เป็นบุตรของขุนโสภิตบรรณลักษณ์ และนางลิ้นจี่ กิตติขจร (สกุลเดิม กล้ายประทุม) เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2473 ได้สมรสกับ นางสาวจงกล กระบวนยุทธ (ต่อมา คือ ท่านผู้หญิงจงกล กิตติขจร) มีบุตรธิดารวม ๘ คน

ด้านการศึกษา

จอมพลถนอม กิตติขจร เข้ารับการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนวัดโคกพุล จนถึงชั้นประถมปีที่ 3 หลังจากนั้นก็เข้ารับการศึกษาชั้นมัธยม และสอบเข้าศึกษา ที่โรงเรียนนายร้อยทหารบกจนสำเร็จออกรับราชการเป็นทหาร เมื่อ พ.ศ. 2472 ต่อมาได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนแผนที่ ได้วุฒิวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2477 แล้วเรียนต่อที่โรงเรียนทหารราบ ได้หลักสูตรชั้นผู้บังคับกองพันทหารราบเมื่อ พ.ศ. 2481 และเข้าเรียนในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2498 ก็ได้รับวุฒิบัตรและเข็มวิทยาฐานะ (เข็มรัฏฐาภิรักษ์)

ด้านการทำงาน

จอมพลถนอม กิตติขจร เริ่มเข้ารับราชการที่ กองพันที่ 3 กรมทหารราบที่ ๘ ในตำแหน่งผู้บังคับหมวด เป็นระยะเวลา 1 ปี 2 เดือน บังคับบัญชาทหารได้เรียบร้อย และฝึกได้ผลดีจนได้ไปดูการตรวจสอบการฝึกกับผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๘ ที่กองพันที่ 2 และกองพันที่ 1 กรมทหารราบที่ ๘ ที่ลำปางและเด่นไชย ต่อจากนั้นก็ย้ายไปรับราชการที่ กรมแผนที่ทหาร ในตำแหน่งนายทหารฝึกพัตราชการที่กรมแผนที่ทหาร เป็นระยะเวลา 3 ปี โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบรับการศึกษาและออกไปปฏิบัติการในสนามทั้ง 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้ประจำแผนกวางโครงหลักฐาน กรมแผนที่ เป็นระยะเวลา 1 ปีเศษ แล้วย้ายไปประจำกองบัญชาการกรมยุทธศึกษาทหารบก (โรงเรียนนายร้อย จปร. ปัจจุบัน หลังจากนั้นก็เข้าเป็นครูแผนกวิชาทหาร กรมยุทธศึกษาทหารบก ตั้งแต่วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2479 จนถึงวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2481

7 มีนาคม 2512 เป็นนายกรัฐมนตรี (ครั้งที่ 3)

11 มีนาคม 2512 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

18 ธันวาคม 2515 เป็นนายกรัฐมนตรี (ครั้งที่ 4)

19 ธันวาคม 2515 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ผลงานด้านบริหารต่าง ๆ ในขณะที่ จอมพลถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย

1. อนุมัติหลักการ การรับนุตรอาจารย์เข้าศึกษาในโรงเรียนตามโครงการพิเศษของโรงเรียนสาธิต คณะครุศาสตร์ 16 เมษายน 2512

2. สร้างหอพักนิสิตชาย และ หอพักนิสิตหญิง 2 มีนาคม 2514

ด้านวิชาการ

1. การรวมคณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทย์ศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์มาสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้มหาวิทยาลัยนำเสนอคณะรัฐมนตรี 17 กันยายน 2507

2. เปิดสอนวิชาสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2508

3. จัดตั้งแผนกวิชาในคณะรัฐศาสตร์ 9 เมษายน 2508 : แผนกวิชารัฐศาสตร์ แผนกวิชาการคลัง

4. อนุมัติตั้งแผนกอิสระสื่อสารมวลชน และ การประชาสัมพันธ์ โดยให้ใช้สีน้ำเงินและเครื่องหมายแตรสังข์เป็นสีและเครื่องหมายประจำแผนก 25 สิงหาคม 2508

5. อนุมัติตั้งแผนกวิทยาศาสตร์ทั่วไปในคณะวิทยาศาสตร์ 25 สิงหาคม 2508

6. อนุมัติหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต 20 มกราคม 2509

7. อนุมัติหลักสูตรศิลปการละคร และ จัดตั้งแผนกวิชาอิสระวิชาศิลปการละคร 20 มกราคม 2509

7 มีนาคม 2512 เป็นนายกรัฐมนตรี (ครั้งที่ 3)

11 มีนาคม 2512 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

10 ธันวาคม 2515 เป็นนายกรัฐมนตรี (ครั้งที่ 4)

19 ธันวาคม 2515 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ผลงานด้านบริหารต่าง ๆ ในขณะที่ จอมพลถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย

1. อนุมัติหลักการ การรับบุตรอาจารย์เข้าศึกษาในโรงเรียนตามโครงการพิเศษของโรงเรียนสาธิต คณะครุศาสตร์ 16 เมษายน 2512

2. สร้างหอพักนิสิตชาย และ หอพักนิสิตหญิง 2 มีนาคม 2514

ด้านวิชาการ

1. การรวมคณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทย์ศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์มาสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้มหาวิทยาลัยนำเสนอคณะรัฐมนตรี 17 กันยายน 2507

2. เปิดสอนวิชาสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2508

3. จัดตั้งแผนกวิชาในคณะรัฐศาสตร์ 9 เมษายน 2508 : แผนกวิชารัฐศาสตร์ แผนกวิชาการคลัง

4. อนุมัติตั้งแผนกอิสระสื่อสารมวลชน และ การประชาสัมพันธ์ โดยให้ใช้สีน้ำเงินและเครื่องหมายแตรสังข์เป็นสีและเครื่องหมายประจำแผนก 25 สิงหาคม 2508

5. อนุมัติตั้งแผนกวิทยาศาสตร์ทั่วไปในคณะวิทยาศาสตร์ 25 สิงหาคม 2508

6. อนุมัติหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต 20 มกราคม 2509

7. อนุมัติหลักสูตรศิลปการละคร และ จัดตั้งแผนกวิชาอิสระวิชาศิลปการละคร 20 มกราคม 2509

21. อนุมัติโครงการคอมพิวเตอร์ไซแอนส์ของบัณฑิตวิทยาลัย 11 มิถุนายน 2512

22. อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาเคมี และสาขาวิชาชีววิทยาในบัณฑิตวิทยาลัย 2 มีนาคม 2513

23. อนุมัติให้รับวิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทยเข้าเป็นสถาบันในเครือของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 มีนาคม 2513

24. อนุมัติให้คณะสัตวแพทย์ศาสตร์ จัดตั้งแผนกวิชาสัตวบาล 2 มีนาคม 2513

25. อนุมัติให้คณะแพทย์ศาสตร์จัดตั้งแผนกจักษุวิทยา และแผนกวิชาโสตสวนาสิกลาริงซ์วิทยา และยกเลิกแผนกวิชาเดิม คือ แผนกวิชาจักษุโสตสวนาสิกลาริงซ์วิทยา

26. อนุมัติให้จัดตั้งคณะนิติศาสตร์ 2 มีนาคม 2513

27. อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง และ ปริญญามหาบัณฑิต

- หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์
- หลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา
- หลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาไทยวิทยา
- หลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาบาลีและสันสกฤต
- หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาบาลีและสันสกฤต

ราชการพิเศษ

1. ไปดูกิจการทหาร ณ ประเทศต่าง ๆ ในยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลี (8 พฤษภาคม 2494)

2. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 (30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494)

3. ไปเป็นกรรมการสงบศึก ณ สาธารณรัฐเกาหลี (21 กรกฎาคม 2496)

6. เหรียญชัยสมรภูมิสงครามมหาเอเชียบูรพา

7. เหรียญชัยสมรภูมิสงครามเกาหลี ประดับเปลวระเบิด

8. เหรียญชัยสมรภูมิ สงครามเวียตนาม ประดับเปลวระเบิด

9. เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

10. เหรียญช่วยราชการภายใน

11. เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ 1 ประดับช่อชัยพฤกษ์ทองคำ

12. เหรียญราชการชายแดน

13. เหรียญจักรมาลา

14. เหรียญบรมราชาภิเศก (ร. 7)

15. เหรียญบรมราชาภิเศก (ร. 9)

16. เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ 3 (ร. 8)

17. เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ 1 (ร. 9)

18. เหรียญฉลอง 25 พุทธศตวรรษ

19. เหรียญที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกา และทวีปยุโรป

20. เหรียญรัชดาภิเษก

21. เหรียญลูกเสือสดุดี

22. เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1

23. เข็มรัฐฐาภิปัตย์

24. เข็มแสนยาธิปัตย์ (กิตติมศักดิ์)

25. เข็มเสนาธิปัตย์ (กิตติมศักดิ์)

26. เข็มสมุททาภิปัตย์ (กิตติมศักดิ์)

27. เข็มนภาธิปัตย์ (กิตติมศักดิ์)

28. เครื่องพลร่ม (กิตติมศักดิ์) กองทัพบก

29. เครื่องหมายการรบพิเศษ (กิตติมศักดิ์) กองทัพบก

30. เครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินของกองทัพบก (กิตติมศักดิ์)

5. Grand Cross of the Order of Donnebrog ของเดนมาร์ก 21 พฤษภาคม 2501

6. Grand Cross of the Military Order of Christ (Gran Cruz de Cristo)ของ ปอร์ตุเกส 4 ตุลาคม 2503

7. Grand Cross the Order of Merit "Order of Bundes Republic Deutschland" Das Grosskreus ของเยอรมัน 15 พฤษภาคม 2503

8. Gran Cruz de la Orden del Merit Militan ของ สเปญ 18 กุมภาพันธ์ 2504

9. Grand Croix de L'Ordre de la Couronne de Chine ของ ลุกเซมเบอร์ก 21 กุมภาพันธ์ 2504

10. Commander with the Grand Cross of the Order of Sword ของสวีเดน 25 กุมภาพันธ์ 2504

11. Order of A Magna Cruse Egnitem Ordini San Gregorii Magni ของสันตปาปา จอห์นที่ 23 สำนักวาติกัน 25 พฤษภาคม 2504

12. Order of Cavaliere de Grand Cross dell Ordene Al Merito Della Republica Italiana ของอิตาลี 19 มิถุนายน 2504

13. Grand Cross with the Sword of Order of Orange Nassau ของ เนเธอร์แลนด์ 19 มิถุนายน 2504

14. Grand Cross de L'Ordre de l'Leopold ของเบลเยี่ยม 19 มิถุนายน 2504

15. Piagam Tonda Kehormatam (Order of Mahaputra) ของ อินโดนีเซีย 25 สิงหาคม 2504

16. Orden Del Libertador San-Martin ของ อาร์เจนตินา 9 ธันวาคม 2504

17. Order of Military Merit Taeguk ของ สาธารณรัฐเกาหลี กุมภาพันธ์ 2505

34. Honorary Knight Grand Cross of Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George ของอังกฤษ 10 กุมภาพันธ์ 2515

35 นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยโซล สาธารณรัฐเกาหลี 1 เมษายน 2510

36. นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท สหรัฐอเมริกา 5 พฤษภาคม 2511

ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ

ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ เกิดเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2450 ณ บ้านถนนราชดำเนินกลาง จังหวัดพระนคร บุตรพระราชสุภาวดี (สิน นีละนิธิ) (สกุลเดิม ศยามานนท์)

ด้านการศึกษา

ท่านเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และรักศึกษามาตั้งแต่เด็ก ๆ ได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนวัดสุทัศน์เทพวราราม เมื่อ พ.ศ. 2456 จนจบชั้นประถมปีที่ 3 จึงย้ายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนกระทั่งจบมัธยมปีที่ 8 ใน พ.ศ. 2467 ท่านก็สามารถสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงได้ รัฐบาลได้ส่งไปศึกษาที่วิทยาลัยของเทศบาลนครปอร์ตสมัธ (Portsmouth - Municipal College) ประเทศอังกฤษ เรียนทางสาขาวิทยาศาสตร์ ท่านเรียนอยู่ 2 ปี ก็ได้เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล (Liverpool University) ต่อมาอีก 3 ปี ท่านได้สอบได้ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิตทางเคมีชั้นสูง (B.Sc. Higher Standard Chemistry) เมื่อ พ.ศ. 2472 ต่อจากนั้นก็ยังได้ศึกษาเพิ่มเติมที่มหาวิทยาลัยเดิมอีก 1 ปี จนได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่งทางเคมี (B.Sc. 1st. Class Honours Chemistry) โดยเหตุที่ท่านมีผลการเรียนดีเยี่ยม จึงได้รับทุนมูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation Fellowship) จากประเทศอังกฤษ ไปศึกษาต่อมหาวิทยาลัยคอร์แนล (Cornell University) ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2473 ศึกษาอยู่ 1 ปี ได้ปริญญามหาบัณฑิต

ในสมัยนั้นผู้ที่สอบได้ปริญญาโทจากต่างประเทศย่อมถือว่ามีวุฒิสูงยิ่งอยู่แล้ว แต่ ดร. แถบยังคงอยู่ศึกษาต่อเพื่อทำปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยเดียวกันอีก 2 ปี ก็ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2476 ดุษฎีบัณฑิตหนุ่มผู้นี้ใช้เวลาศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษและ สหรัฐอเมริกา รวมทั้งสิ้น 9 ปี

ด้านการทำงาน

หลังจากที่ท่านจบการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2476 ก็ได้รับการบรรจุให้เข้ารับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2476 เป็นอาจารย์โท คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 กรกฎาคม 2520 - 9 สิงหาคม 2523 ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิ-ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ

ผลงานด้านต่าง ๆ ของดร.แถบ นีละนิธิ

1. จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย และจัดตั้งหน่วยคอมพิวเตอร์ซึ่งเริ่มดำเนินการใน พ.ศ. 2504 มีภาควิชาที่เปิดสอนในชั้นบัณฑิตศึกษารวม 18 ภาควิชาและนิสิตทั้งหมด 185 คน ตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2523 บัณฑิตวิทยาลัยได้เปิดหลักสูตรดุษฎีบัณฑิตสามสาขาวิชา ปริญญามหา-บัณฑิต 75 สาขาวิชา และประกาศนียบัตรชั้นสูง 19 สาขาวิชา ได้ผลิตบัณฑิตไปแล้วทั้งสิ้น 6,120 คน ซึ่งแยกเป็นดุษฎีบัณฑิต 4 คน มหาบัณฑิต 4,516 คน และบัณฑิตระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงจำนวน 1,600 คน ในปีการศึกษา 2524 บัณฑิตวิทยาลัยมีนิสิตทั้งสิ้น 3,413

2. การจัดตั้งหน่วยงานซึ่งเรียกชื่อว่า "หน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนส์" ภายหลังที่ได้ตั้งหน่วยนี้ขึ้นมาแล้ว ดร.แถบก็ได้ร่วมกับศาสตราจารย์บุญชนะ อัตถากร จัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษาและวิจัยวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ซึ่งได้ให้ทุนนิสิตนักศึกษาที่เรียนคอมพิวเตอร์ทั้งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

โดยสรุปแล้วเราสามารถกล่าวได้ว่า ดร.แถบ นีละนิธิ เป็นบุคคลที่สมควรแก่การยกย่อง เนื่องจากท่านได้เป็นตัวอย่างของความมานะพากเพียร ดังเช่น เมื่อคราวที่ท่านสอบได้ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาวิชาเคมี ผู้ดูแลนักเรียนไทยในอังกฤษได้บันทึกสรรเสริญไว้ในรายงานการศึกษาของท่านประจำ พ.ศ. 2473 ว่า "This brilliant achievement was a fitting reward for his conscientious hard work"ต่อผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนนั้น ดร.แถบ นีละนิธิ ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถเท่าที่จะอนุโลมได้ตามระเบียบ กฎ และข้อบังคับในการปฏิบัติตนกับผู้ร่วมงานก็มีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนอาจารย์ด้วยกัน ท่านยินดีเสียสละความสุขส่วนตัว ให้แก่ผู้อื่นในคราวมีความจำเป็น ในด้านการปฏิบัติงานท่านตั้งใจทำอย่างเต็มที่ในการสอนจะควบคุมการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา ท่านจะยึดหลักการว่า "งานเป็นงานเล่นเป็นเล่น" ในฐานะที่เป็นนักบริหาร ท่านไม่ได้เป็นแต่เฉพาะศาสตราจารย์ทางวิชาศาสตร์ ซึ่งมีศิษย์ทั่วประเทศเท่านั้น ยังเป็นนักบริหารและนักปกครองชั้นนำอีกด้วย เมื่อมีความจำเป็นจะให้ผู้บังคับบัญชาผู้ใดช่วยปฏิบัติกิจการเพิ่มเติม ท่านจะไปพบและขอร้องผู้นั้นด้วยตนเอง ดร.แถบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วรความรอบคอบโดยจะสอบถามทบทวนเรื่องที่เสนอมาจนสิ้นข้อสงสัย จึงจะยอมให้ดำเนินการเรื่องนั้นได้

จอมพลประภาส จารุเสถียร

จอมพล ประภาส จารุเสถียร ได้เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2504 ขณะนั้นท่านมียศเป็นพลเอก ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีอยู่จนถึงวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2512

จอมพลประภาส จารุเสถียร ได้สร้างความเจริญหลายด้านให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในด้านบริหาร ท่านได้ปรับปรุงส่วนราชการในสำนักงานเลขาธิการ เพื่อให้การดำเนินงานสะดวก รวดเร็วและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในระยะแรกที่ท่านเข้ารับตำแหน่งอธิการบดี และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระอธิการบดีซึ่งรับผิดชอบการบริหารงานทุกด้าน โดยอนุมัติสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การบริหารราชการในสำนักเลขาธิการแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร วฝ่ายวิชาการ และฝ่ายปกครอง ทั้งนี้ตามข้อเสนอของจอมพลประภาส จารุเสถียร แต่ละฝ่ายมีรองอธิการบดีรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน คือ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และรองอธิการบดีฝ่ายปกครอง

1. ฝ่ายบริหาร อธิการบดีมอบหมายให้รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร (ซึ่งทำหน้าที่เลขาธิการด้วย) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การพัสดุ สถานที่ ผลประโยชน์ และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย งานส่งเสริมสวัสดิการของอาจารย์และข้าราชการ งานสารบรรณ สถิติ และชีวประวัติ งานเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ พิจารณาเรื่องราวเกี่ยวกับสโมสรอาจารย์และสหกรณ์ข้าราชการ โดยมีคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

2. ฝ่ายวิชาการ อธิการบดีมอบหมายให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา และการวิจัยในมหาวิทยาลัย การจัดการสอบคัดเลือกรับนิสิตใหม่ งานห้องสมุด งานบริการการสอน งานจัดพิมพ์หนังสือตำรา ให้คำปรึกษาในเรื่องนโยบายและการดำเนินงานด้านหอสมุดกลางและหน่วยโสตทัศนศึกษากลาง โดยมีคณะกรรมการและหน่วยงานขึ้นตรงด้วย

3. ฝ่ายปกครอง อธิการบดีมอบหมายให้รองอธิการบดีฝ่ายปกครองทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับการปกครองนิสิต พิจารณาโทษผู้ประพฤติผิดระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ให้คำปรึกษาในเรื่องนโยบายและการดำเนินงาน

ศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บิณฑสันต์

ศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บิณฑสันต์ เกิดเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2458 ที่อำเภอบางเลิ้ง กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรของช่างเครื่องยนต์ซื่อผาด บิณฑสันต์ กับ นางสมพร (สกุลเดิม แซ่กิม) สมรสแล้วเมื่อ พ.ศ. 2488 กับนางสาวพยอม ชุณหศรี

ด้านการศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บิณฑสันต์ ได้รับการศึกษาจนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2472 และได้เข้าศึกษาต่อที่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนกระทั่งสำเร็จได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 เมื่อ พ.ศ. 2476 ขณะมีอายุ 18 ปี หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อที่ MIT ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2492

ด้านการทำงาน

ศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บิณฑสันต์ รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

2476 อาจารย์ผู้ช่วย ในแผนกไฟฟ้าคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2492 อาจารย์ตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2493 อาจารย์เอก

2495 ศาสตราจารย์พิเศษและหัวหน้าแผนกวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

2498 รักษาการในตำแหน่งเลขาธิการการพลังงานแห่งชาติ

2511 ปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

2512 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

2514 รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาของคณะปฏิวัติ

2515 รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

2516 ผู้ว่าการการประปานครหลวง

2522 นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. บุญรอด บิณฑสันต์ ออกจากราชการเมื่อ พ.ศ. 2516 ด้วยเหตุสูงอายุ เป็นนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบันและที่ปรึกษาราชการ

อธิการบดี

1. ศาสตราจารย์ ดร.เอ.จี เอลลิส	21 ตุลาคม 2478 - 24 พฤศจิกายน 2479
2. พันเอกหลวงพิบูลสงคราม(จอมพลแปลก พิบูลสงคราม)	25 พฤศจิกายน 2479 - 1 สิงหาคม 2487
3. หม่อมเจ้า รัชฎาภิเษก โสณกุล	4 พฤศจิกายน 2487 - 5 กันยายน 2492
4. จอมพลแปลก พิบูลสงคราม	21 ตุลาคม 2492 - 21 กรกฎาคม 2493
5. พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์	17 สิงหาคม 2493 - 16 สิงหาคม 2504
	7 กันยายน 2504 - 6 กันยายน 2506
6. พลเอกประภาส จารุเสถียร	7 กันยายน 2506 - 6 กันยายน 2508
	7 กันยายน 2508 - 6 กันยายน 2510
	7 กันยายน 2510 - 26 มีนาคม 2512
7. ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ(รักษาการ)	27 มีนาคม 2512 - 3 มิถุนายน 2512
อธิการบดี	4 มิถุนายน 2512 - 3 มิถุนายน 2514
8. ศาสตราจารย์ อรุณ สรเทศน์	4 มิถุนายน 2514 - 3 มิถุนายน 2516
	4 มิถุนายน 2516 - 3 มิถุนายน 2518
9. ศาสตราจารย์เติมศักดิ์ กฤษณามระ	4 มิถุนายน 2518 - 3 มิถุนายน 2520
10. ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล	4 มิถุนายน 2520 - 3 มิถุนายน 2522
	4 มิถุนายน 2522 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ เอ.จี. เอลลิส

อธิการบดีคนแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในประวัติศาสตร์การแพทย์แผนปัจจุบันของไทย มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นครั้งหนึ่ง ซึ่งได้เปลี่ยนโฉมหน้ากิจการแพทย์ของไทยให้เจริญก้าวหน้ารวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่แต่เดิม นั่นก็คือ การที่มูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือปรับปรุงการศึกษาวิชาแพทย์ของประเทศไทย ซึ่งก่อนหน้านี้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องก็ได้ทำการแก้ไขบ้างแต่เป็นส่วนน้อย เช่น ขยายเวลาศึกษาจาก 4 ปี เป็น 5 ปี และจาก 5 ปีขึ้นไปเป็น 6 ปี เขยิบวิทยฐานะที่จะเข้าเรียนจากเดิม ซึ่งรับผู้สำเร็จจากการศึกษาทุกชั้นเป็นผู้ได้ประกาศนียบัตรมัธยมปีที่ 6 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร เมื่อครั้งยังดำรงพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นชัยนาทนเรนทร ได้ทรงชักชวนแพทย์ของส่วนราชการอื่น ๆ ให้เข้ามาช่วยสอน อย่างไรก็ดีหลักสูตรซึ่งเป็นสิ่งสำคัญกลับได้รับการปรับปรุงเล็กน้อย ทั้งนี้เพราะในสมัยนั้นกิจการแพทย์เพิ่งจะเริ่มตั้งต้นไม่นานนัก ประกอบทั้งฐานะเศรษฐกิจของประเทศก็ไม่อำนวยให้รัฐบาลจ้างผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงกิจการแพทย์ให้เข้ามาตรฐาน ตัวอย่างเช่น ประมาณ พ.ศ. 2463 มูลนิธิร็อคกี้เฟลเลอร์ มีความประสงค์จะทำการสำรวจและปราบปรามโรคพยาธิปากขอที่ระบาดอยู่ทางแถบร้อน เพราะโรคนี้ทำให้ประชาชนในแถบนั้นมีสุขภาพอนามัยทรุดโทรม มีผลสะท้อนถึงเศรษฐกิจของประชาชนและของประเทศ เพื่อดำเนินการนี้มูลนิธิได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ปรากฏว่าประเทศไทยซึ่งจะเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์จากการสำรวจและปราบปรามตามโครงการนี้ไม่สามารถหาผู้ทรงคุณวุฒิเข้าช่วยเหลือได้เพียงพอ นั่นคือแพทย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับแพทย์มีไม่พอ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนแพทย์มีอยู่เพียงแห่งเดียว คือ คณะแพทยศาสตร์ และศิริราชพยาบาล ซึ่งสังกัดอยู่กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่สามารถผลิตแพทย์ได้พอทั้งจำนวนและคุณภาพ ในการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขเรื่องนี้ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายต่างประเทศก็เล็งเห็นความสำคัญร่วมกันว่า จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงการศึกษาแพทย์ของประเทศทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อดำเนินการให้บังเกิดผลสมความมุ่งหมายมูลนิธิจึงได้เข้ามาช่วยการศึกษาแพทย์ของประเทศไทยจนก้าวหน้าดังที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

บุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยดำเนินการปรับปรุงการศึกษาแพทย์จนสำเร็จนั้น มีทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายต่างประเทศ ทางฝ่ายไทยนั้นตั้งแต่เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ปลัดทูลฉลองกระทรวงธรรมการ เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของ

เมื่อทำงานครบ 2 ปี ตามสัญญาจ้างของรัฐบาลไทยแล้ว ศาสตราจารย์เอลลิส ได้กลับไปดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์พยาธิวิทยา (Associate Professor of Pathology) ที่โรงเรียนแพทย์เดิมของท่าน และจะได้รับการแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ มูลนิธิรอคกี้เฟลเลอร์และรัฐบาลไทยขอร้องให้ท่านกลับมาเมืองไทย เพื่อช่วยดำเนินการปรับปรุงการศึกษาแพทย์ ซึ่งท่านก็ได้เสียสละตำแหน่งใหญ่โตอันมีเกียรติจากวิทยาลัยเจฟเฟอสัน และในโอกาสที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตต่อไป อพยพครอบครัวเดินทางมาเมืองไทย ช่วยปรับปรุงโรงเรียนแพทย์จนเป็นผลสำเร็จ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตอบแทนท่านโดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ฝ่ายการแพทย์แก่ท่านเป็นคนแรก ในวันประสาทปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิตครั้งแรกของประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2473 ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ท่านดำรงตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย หลังจากนั้น 1 ปีท่านก็ลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีแต่ยังคงดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลและผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช ส่วนตำแหน่งพยาธิวิทยาก็ได้มอบให้หลวงเฉลิมคัมภีรเวชช์ (เฉลิม พรหมมาศ) ทำหน้าที่แทน

ศาสตราจารย์เอลลิส ได้นำวิธีสอนพยาธิวิทยาที่ถูกต้องตามแนวการศึกษาแพทย์แผนปัจจุบันเข้ามาใช้ในโรงเรียนแพทย์ของประเทศไทย ก่อนหน้านั้นไม่ปรากฏว่ามีการสอนวิชานี้ในหลักสูตร ท่านได้นำวิธีการตรวจศพ วิธีทำและตรวจชิ้นเนื้อด้วยกล้องจุลทรรศน์เพื่อช่วยให้แพทย์ได้เข้าใจในพยาธิสภาพของโรคดียิ่งขึ้นด้วย ได้สร้างพิพิธภัณฑ์ทางพยาธิวิทยาเพื่อใช้ในพยาธิสภาพของโรคดียิ่งขึ้นด้วย ได้สร้างพิพิธภัณฑ์ทางพยาธิวิทยาเพื่อใช้ในการสอนการค้นคว้าโดยมีคำอธิบายและประวัติของวัสดุตัวอย่างโดยละเอียดตามแบบโรงเรียนแพทย์เดิมของท่าน (พิพิธภัณฑ์นี้ได้ถูกจุฬาระเบิดทำลายเกือบหมดในสงครามโลกครั้งที่สอง นักศึกษานอกจากจะได้เรียนโดยฟังปาฐกถาแล้ว ยังได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางพยาธิของเนื้อเยื่อและอวัยวะจากชิ้นเนื้อโดยส่องด้วยกล้องจุลทรรศน์ นอกจากนี้ท่านยังได้นำวิชาประวัติศาสตร์การแพทย์มาอบรมนักศึกษา (แต่ก็เลิกไปเมื่อท่านกลับไป เพราะขาดผู้ชำนาญและสนใจ) นับว่าท่านได้วางมาตรฐานการศึกษาวิชาพยาธิวิทยาตามแนวทางการศึกษาแพทย์ในต่างประเทศของสมัยนั้นไว้ครบถ้วน เป็นหลักการมาจนถึงปัจจุบันแต่ดัดแปลงให้เหมาะสม เพราะวิชานี้ได้ก้าวหน้าไปมาก

นอกจากงานสอนแล้ว งานสำคัญที่ท่านได้รับมอบหมาย คือ การปรับปรุงการ

ศึกษาแพทย์ของประเทศให้ได้มาตรฐาน ท่านได้เป็นหัวแรงอย่างดี โดยร่วมกับสมเด็จพระบิดุลาธิเบศร์อดุลยเดชวิกรมบรมราชชนก เจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์ ทำให้สามารถแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นและงานก็สำเร็จลุล่วงด้วยดี ดังนั้นมูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์จึงให้ความช่วยเหลืออันนี้

1. มีการก่อสร้างสถานที่เรียนเพิ่มขึ้น คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาลได้มีอาคารเป็นตึกถาวร 22 หลัง มีทั้งตึกเรียน ตึกคนไข้ ตึกที่พักนักศึกษาแพทย์และพยาบาล ตลอดจนสถานที่ที่ใช้สอน มีศาลากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา ศาลาศัลยกรรมในการวางแผนผังต่าง ๆ ตกเป็นหน้าที่ของศาสตราจารย์ เอลลิส โดยร่วมมือกับสถาปนิกสำคัญ คือพระสาโรชรัตนนิมมานกิจ

2. มูลนิธิช่วยเหลือโรงเรียนแพทย์ด้านเครื่องมือ ซึ่งในการพิจารณาอนุมัติต่าง ๆ นั้น การวินิจฉัยเด็ดขาดตกอยู่กับท่านศาสตราจารย์เอลลิสทั้งสิ้น ปรากฏว่าจัดทำได้เรียบร้อย ไม่มีแผนกใดขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเลย

3. โรงเรียนได้รับศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศที่มีคุณวุฒิและความชำนาญมาช่วยดำเนินการเป็นจำนวน 9 คน ซึ่งศาสตราจารย์เอลลิสเป็นผู้ดูแลให้ความสะดวก

4. ส่งอาจารย์ไทยไปศึกษา ณ ต่างประเทศ 17 คน ซึ่งศาสตราจารย์เอลลิสเป็นผู้รับผิดชอบคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมจะไปรับการศึกษาต่อ

5. สร้างห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล ซึ่งขณะนี้เป็นห้องสมุดที่รับใช้กิจการสาขานี้ได้ดีที่สุดในประเทศ

6. วางระเบียบการเก็บสถิติเพื่อประโยชน์ของการศึกษาและค้นคว้าจากสถิติที่รวบรวม ศาสตราจารย์ เอลลิสได้เขียนรายงานเกี่ยวกับโรคมะเร็งไว้เพื่อการศึกษาต่อหลายเรื่อง

เมื่อมูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์ได้เลิกโครงการช่วยเหลือ หลังจากช่วยเหลือมาเกือบ 10 ปี รัฐบาลไทยเล็งเห็นความสำคัญของท่านศาสตราจารย์เอลลิส จึงได้ตกลงจ้างท่านไว้ช่วยกิจการของคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาลต่อจนถึง พ.ศ. 2491 จึงได้หมดสัญญาจ้าง ตลอดระยะเวลา 15 ปีที่ท่านรับราชการอยู่ที่เมืองไทย ท่านได้ทำงานสมกับที่ได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลไทยและจากมูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์ ท่านปฏิบัติตนอย่างดียิ่ง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่เคยคิดอาฆาตพยาบาทผู้ใดแม้จะมีความขัดแย้งทั้งจากผู้ใหญ่และผู้น้อย ท่านปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในอุดมคติ ท่านยกย่องสมเด็จพระบิดุลาธิเบศร์อดุลยเดชวิกรมบรมราชชนกอย่างสูง งานชิ้นสุดท้ายที่ท่านฝากไว้ให้แก่ความทรงจำของแพทย์ชาวศิริราช คือ

สอดแทรกวิธีปฏิบัติการทางพยาธิวิทยาซึ่งท่านเป็นผู้ชำนาญโดยเฉพาะ เพื่อให้แพทย์นำไปใช้ในการตรวจศพไว้ด้วย

เขียนบทความกล่าวถึงพระกรณียกิจของสมเด็จพระปิตุลาธิเบศร์อดุลยเดชวิกรมบรมราชชนก ที่เกี่ยวกับการแพทย์ส่งไปลงพิมพ์ในจดหมายเหตุทางแพทย์ชื่อ Bulletin of the Institute of the History of Medicine, Vol IV, No.2

ใน พ.ศ. 2481 ศาสตราจารย์เอลลิสได้กลับไปพำนักในมลรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา หลังจากที่หมดสัญญาทางประเทศไทย ในตอนท้ายของชีวิตท่านลำบากมาก เพราะป่วยเป็นโรคหลอดเลือดในสมองแตก ทำให้เป็นอัมพาตไม่สามารถเดินได้ ต่อมาก็มีอาการตาบอดแทรกซ้อน ทำให้ทรมานมากร่างกายก็ทรุดโทรมลงรวมทั้งด้านการเงินเพราะท่านดำรงชีวิตอยู่ด้วยเบี้ยบำนาญจากทางรัฐบาลไทย ซึ่งขณะนั้นค่าของเงินบาทก็ตกต่ำลงมาก ภายหลังท่านย้ายไปอยู่ มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ และถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2496 รวมอายุได้ 85 ปี เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่ออาจารย์ศิษย์เก่าศิริราชจึงได้รวบรวมเงินจำนวนหนึ่งส่งไปเพื่อเป็นค่าช่วยเหลือภรรยาและบุตรชายหญิงสองคนของท่านศาสตราจารย์ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์

ประโยชน์ที่ท่านศาสตราจารย์เอลลิสทำไว้แก่ประเทศไทยนั้น มีค่ามหาศาลและจะยังคงอยู่ในความทรงจำของคนไทยไปอีกนานเท่านาน

สนับสนุนให้คณาจารย์ทำการค้นคว้าแต่งตำรา เพื่อให้นิสิตได้มีหนังสืออ่านประกอบศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้น

1.2 พ.ศ. 2502 ท่านได้ริเริ่มจัดทำหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตร์-มหาบัณฑิต บัญชีมหาบัณฑิต และหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาการสอบบัญชี ซึ่งนับว่าเป็นการริเริ่มที่เหมาะสมแก่เวลาและสถานการณ์ในขณะนั้น พ.ศ. 2503 เป็นปีแรกที่เริ่มเปิดรับนิสิตในระดับปริญญาโทจนถึงปัจจุบัน

1.3 เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาการสอบบัญชี ซึ่งเปิดสอนเป็นแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อพ.ศ. 2512 และจนถึงปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 305 คน ก็นับว่าเป็นการเล็งเห็นการณ์ไกลถึงความจำเป็นในการผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในด้านการสอบบัญชีเพื่อยกมาตรฐานทางการบัญชีให้เป็นที่เชื่อถือและรับรองของต่างประเทศ

2. ในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาการบัญชี

2.1 เปิดสาขาการต้นทุนในภาควิชาการบัญชี และนับเป็นหมวดวิชาเอกหมวดหนึ่งในภาควิชาการบัญชี

2.2 ได้พัฒนาหลักสูตร โดยเปิดสาขาการธนาคารและการเงินขึ้นเป็นหมวดวิชาหมวดหนึ่งในภาควิชาการบัญชี เมื่อ พ.ศ. 2507 ต่อมาได้ตั้งขึ้นเป็นแผนกวิชาการธนาคารและการเงินเมื่อ พ.ศ. 2511

2.3 ได้ริเริ่มให้คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีเปลี่ยนระบบการวัดผลการศึกษาของวิชาจากระบบรายปีมาเป็นระบบหน่วยกิต ซึ่งมีการวัดผลการศึกษาเป็นรายภาค ทำให้นิสิตมีความตั้งใจเรียนโดยสม่ำเสมอยิ่งขึ้น

2.4 ตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของคณะ ฯ ขึ้น เพื่อจะได้คอยติดตามปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ของประเทศอยู่เสมอ ตลอดจนได้จัดตั้งฝ่ายวางแผนและพัฒนาของคณะ ฯ เพื่อให้มีการวางแผนขยายงานให้รับกับการปรับตัวที่จำเป็น เพื่อให้บัณฑิตของคณะ ฯ

กระทั่งกลายเป็นเขตที่สะอาดและมีระเบียบเรียบร้อย ปราศจากบ้านรกรุงรังเหมือนกับเขตผู้คนหนาแน่น (Slum Area) เหมือนแต่ก่อน

เกี่ยวกับสถานที่เรียนและสนามกีฬา ได้มีการสร้างตึกเรียนและห้องปฏิบัติการขึ้นหลายแห่ง เช่น ตึกท้าชั้นของภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ตึกรัฐศาสตร์หลังสาม ตึกสถิติ ตึก-เคมีเทคนิค อาคารโรงเรียนประถมและมัธยมสาธิต เป็นต้น ตึกหอประชุมมหาวิทยาลัยได้รับการก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อให้ทันสมัย เช่น เปลี่ยนเก้าอี้นั่งไม้เป็นเก้าอี้บุนวม แม้แต่คูหน้าประตูมหาวิทยาลัยด้านถนนพญาไท ซึ่งมีน้ำส่งกลิ่นก็ได้มีการถมและขยายเป็นถนนพร้อมด้วยบาทวิถี การก่อสร้างที่สมควรกล่าวถึงอย่างยิ่ง คือ การสร้างสนามกีฬามหาวิทยาลัย (สนามจารุเสถียร) นับได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีสนามกีฬาอย่างทันสมัยเป็นแห่งแรกในประเทศไทย

ศาสตราจารย์ อรุณ สรเทศน์

ศาสตราจารย์ อรุณ สรเทศน์ เกิดเมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2450 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของอำมาตย์โท พระไสกณฑีรัฐยกิจ และนางเกตุ เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493 ได้สมรสกับ ม.ร.ว.วรรณพิมล วรวรรณ มีบุตร ธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้ารับการศึกษาชั้นต้นที่ โรงเรียนอัสสัมชัญ จนกระทั่งจบมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2473 และ ที่โรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จนจบมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2474 ..ล้วจึงเข้าศึกษาที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราช-ทานปริญญาบัตรวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิศวกรรมไยธร เมื่อ พ.ศ. 2480 จากนั้นก็เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษที่ Manchester University ได้รับปริญญา B.Sc. Tech (วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต) เมื่อ พ.ศ. 2484 M.Sc. Tech เมื่อ พ.ศ. 2485 ในฐานะวิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต (วิศวกรรมไยธา) และ M.C.T. (Member of College of Technology) ซึ่งเทียบเท่า มหาบัณฑิต Ph.D. ของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ (ยังไม่ประกาศใช้ปริญญาที่เรียกเป็น Ph.D. ในขณะนั้น) นอกจากนี้ได้ไปศึกษาต่อที่ North Carolina State University ในสหรัฐอเมริกา ได้รับประกาศนียบัตรนิวเคลียร์ฟิสิกส์และวิศวกรรมศาสตร์ Diploma in Nuclear Science & Engineering เมื่อ พ.ศ. 2502 และที่ Chicago University ได้รับประกาศนียบัตรทางวิศวกรรมนิวเคลียร์ Diploma in Nuclear Engineering เมื่อ พ.ศ. 2503

นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ทางมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศพากันยกย่อง และมอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตแก่ท่าน กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2496 ได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2510 ได้รับปริญญารัฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัย Hankuk ประเทศเกาหลี พ.ศ. 2520 วิศวกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และใน พ.ศ. 2526 นี้ ท่านได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตทางเทคโนโลยีจากสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

ด้านการทำงาน

พ.ศ. 2480-2482 อาจารย์ตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่สอนวิชาในสาขาวิศวกรรมไยธา และคุมงานทดลอง

ในห้องปฏิบัติการ นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้หนึ่งที่ช่วยออกแบบโครงสร้างบางแห่งของทางมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2492-2498 อาจารย์เอกคณะวิศวกรรมศาสตร์ ทำหน้าที่สอนบรรยายและปฏิบัติงานในห้องทดลอง เป็นผู้ออกแบบก่อสร้างให้แก่มหาวิทยาลัย และการปรับปรุงที่ดินหน้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเดิมเป็นร่องสวนมะพร้าว ให้เป็นสระและสนามการออกแบบคำนวณก่อสร้างอาคารบางอาคาร เช่น ตึกวิศวกรรมศาสตร์ 2 ตึก หอพักนิสิตหญิงหลังเดิม

พ.ศ. 2499-2501 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หัวหน้าแผนกวิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2503 ศาสตราจารย์ชั้นพิเศษ

พ.ศ. 2512-2515 คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

30 พฤษภาคม 2515 - 3 มิถุนายน 2516 อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ท่านรับราชการที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านมีผลงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

<u>ด้านบริหาร</u>

1. เปิดหลักสูตร Diploma ทางวิศวกรรมสุขาภิบาลที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทวิศวกรรมสุขาภิบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. เป็นผู้ที่ริเริ่มตั้งสภาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ตั้งที่ประชุมอธิการบดี (รวมทุกมหาวิทยาลัย)
5. นอกจากนี้ยังเปลี่ยนแปลงระเบียบบางข้อ และวางระเบียบใหม่ให้เหมาะสมกับกาลสมัย

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. จัดตั้งสถาบันอาชีพวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อรักษาสถานะและอาชีพของวิศวกรทุกสาขา

2. จัดตั้งสมาคมส่งเสริมควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานกระทรวงอุตสาหกรรม
3. งานวิจัยเรื่อง "ผลการสอดใส่วัสดุรองพื้นต่อความแข็งแรงในด้านแรงกด ของหิน"
4. งานวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์น้ำฝนที่ตกในเขตพระนคร"
5. งานวิจัยเรื่อง "ความดึงดูดทางเคมีของแร่และสารตกตะกอนที่มีต่อรังสี-นิวเคลียร์"
6. งานวิจัยเรื่อง "การเก็บรักษาปลาโดยการอาบรังสี"

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

ปัจจุบัน	วุฒิสมาชิกของสถาบันวิศวกรไยธา กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ (Fellow of the Institution of civil Engineers)
พ.ศ. 2513-2516	นายกวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรม-ราชูปถัมภ์
พ.ศ. 2516-ปัจจุบัน	นายกสมาคมเวชศาสตร์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
พ.ศ. 2516-ปัจจุบัน	Member of Governing Board ของ Water Reaearch-IAWPR ประเทศอังกฤษ
พ.ศ. 2519-ปัจจุบัน	นายกสมาคมส่งเสริมควบคุมคุณภาพประเทศไทย และ อุปนายก "Association of Engineering Education of Southeast Asia (AEESEA)
พ.ศ. 2520-2523	นายก "Federation of Engineering Institution of Southeast Asia and the Pacific" (FEISEAP)
พ.ศ. 2519-ปัจจุบัน	กรรมการบริหาร "International Federation of Asian and West Pacific Contractors Association (IFAWPCA)

ทัศนคติในการทำงานของท่านในฐานะผู้บริหาร ผมเป็นข้อควรสนใจอย่างยิ่ง คือ ท่านมีทัศนคติว่าผู้ที่เหมาะสมจะทำงานด้านบริหารควรมีคุณสมบัติ คือ

พ.ศ. 2522 ได้ จากสมาคม Asean Electrical Engineers
และได้รับได้ จาก AFEC กรุงมนิลา

พ.ศ. 2523 ได้ จาก COTASPC Council of Technology and
Applied Science of the Phillippines

พ.ศ. 2524 ได้ จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แม้ในปัจจุบัน ท่านจะเกษียณออกจากราชการแล้วก็ตาม แต่ว่าทั้งภาครัฐบาลและเอกชนต่างก็ตระหนักในความรู้ความสามารถของท่าน จึงได้แต่งตั้งให้ท่านดำรงตำแหน่งในหน่วยงานต่าง ๆ คือ

ประธานกรรมการมาตรฐานน้ำบริโภค กระทรวงอุตสาหกรรม

กรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรรมการสภาวิทยาลัยกรุงเทพ

ที่ปรึกษาทางเทคนิค บริษัทอิตาเลียน-ไทย จำกัด

Project Director งานขุดลอกแม่น้ำเจ้าพระยา

ผู้จัดการใหญ่ "Thai Contractors Consortirm"

ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ

อดีตอธิการบดี อดีตรองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน อดีตรองอธิการบดีฝ่าย-วางแผนและพัฒนา อดีตเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อดีตคณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีและอดีตผู้อำนวยการสถาบันภาษา

ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ เกิดเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2470 ที่บ้านเลขที่ 242 ถนนราชวิถี พระนคร เป็นบุตรพระยาไชยยุสมบัติ (เสริม กฤษณามระ) และ คุณหญิงไชยยสสมบัติ (ศรี สกุลเดิม ไกรฤกษ์) สมรสเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2499 กับ นางสาวสายจิตร ณ สงขลา มีบุตร 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นอนุบาลเมื่อ พ.ศ. 2474 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2478 จากโรงเรียนมาแตร์เตอี ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อชั้นประถมปีที่ 1 ที่โรงเรียนเซ็นต์ฟรังซิสซาเวียร์ (5 เดือน) ก่อนที่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยจนจบชั้นมัธยมปีที่ 5 เมื่อ พ.ศ.2485 แล้วจึงย้ายไปศึกษาในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจนสอบได้ประโยคเตรียมอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2487 จากนั้นได้เข้าศึกษาที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนจบการศึกษาปีที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2491 แล้วจึงย้ายไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ สอบได้ Bachelor of Arts in Commerce ที่ The Victoria University of Manchester เมื่อ พ.ศ. 2494 จนถึง พ.ศ. 2498 ได้เป็น Associateship ของ The Institute of Chartered Accountants in England and Wales และเป็น Fellowship ของสถาบันเดียวกันเมื่อ พ.ศ. 2509

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ตรี เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2499 จากนั้นได้เลื่อนชั้นขึ้นเป็นลำดับจนได้เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2506 เป็นหัวหน้าแผนกวิชาการบัญชี เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2508 เป็นศาสตราจารย์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2510

ผลงานในตำแหน่งต่างๆ ตามลำดับดังนี้

1. ในตำแหน่งอาจารย์ตรี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

1.1 ให้ความสนใจในการปรับปรุงหลักสูตรของคณะ ฯ ให้ทันสมัยตลอดจน

มีทั้งความรู้ ความชำนาญ และมีปริมาณที่เหมาะสมแก่ความต้องการของประเทศในสาขาที่ประเทศต้องการ

๒.๕ ตั้งสถาบันวิจัยธุรกิจขึ้นในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เมื่อ พ.ศ. 2515 และได้ช่วยในการติดต่อให้นักธุรกิจมีความสนใจในสถาบันวิจัยนี้เพื่อส่งเสริมให้สถาบันวิจัยธุรกิจนี้ได้ทำการวิจัยที่มีประโยชน์ต่อวงการธุรกิจของประเทศสืบมาจนปัจจุบัน

๓. ในตำแหน่งรองเลขาธิการฝ่ายการเงิน รองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน

๓.๑ ได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านการเงินในอันที่จะพิทักษ์รักษาและเพิ่มพูนรายได้จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยอย่างสูงสุด ในการนี้นอกจากความเชี่ยวชาญแล้วยังต้องการการตัดสินใจที่เด็ดขาดรอบคอบ และความมีมนุษย-สัมพันธ์ที่ดี ความเป็นผู้นำที่ดี จึงจะสามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จสมประสงค์

๔. ในตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ได้ริเริ่มจัดตั้งสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางให้บริการการอบรมภาษาอังกฤษแก่นิสิตคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันเป็นการประหยัดทรัพยากรทั้งในด้านบุคลากรและอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วย ท่านได้อุทิศเวลาและทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจเพื่อให้การจัดตั้งสถาบันภาษานี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จนกระทั่งภายหลังที่ศาสตราจารย์เติมศักดิ์ กฤษณามระ ได้ลาออกจากราชการไปแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ยังได้ขอให้ ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ รับตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันภาษาสืบต่อไป

๕. ในตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นผู้ริเริ่มในการจัดตั้งสถาบันวิทยบริการของมหาวิทยาลัย เพื่อรวบรวมบริการทางการศึกษาที่จะให้แก่คณะ แผนก และสถาบันต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมารวมอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน อันจะทำให้เกิดการประหยัดในการใช้ทรัพยากรทั้งยังเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการให้วิทยบริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ อีกด้วย

๖. ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการงางนโยบาย เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการและเสริมสร้างประสบการณ์ในการสอนให้แก่คณาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเชิญคณาจารย์มาสอนในหลักสูตรมหาบัณฑิตบริหารธุรกิจ และเป็นผู้สอนทบทวนวิชาการต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิต และมีโครงการที่จะส่งคณาจารย์ไปศึกษาเพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนการสอนกับมหาวิทยาลัยนอร์ธเวสเทิน และมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพคณาจารย์ไทยให้มีระดับเทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีชื่อเสียง

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

๑. เป็นกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ

๒. เป็นกรรมการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

๓. เป็นกรรมการที่ปรึกษาการประชุมนานาชาติของนักประวัติศาสตร์แห่งเอเชีย ครั้งที่ ๗

๔. เป็นผู้แทนประเทศไทยในคณะกรรมการบริหารสถาบันภาษาขององค์การซีมีโอ (SEAMEO) ณ ประเทศสิงคโปร์

๕. เป็นประธานกรรมการประสานงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาระดับชาติ

๖. เป็นกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

๗. เป็นที่ปรึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

๘. เป็นกรรมการสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

๙. เป็นกรรมการมูลนิธิเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย

๑๐. เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๘)

๑๑. เป็นสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๒๒

๑๒. เป็นกรรมาธิการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. ๒๕๒๒

๑๓. เป็นกรรมาธิการสามัญการศึกษาและวัฒนธรรม

๑๔. เป็นกรรมาธิการการกีฬาแห่งชาติ

๑๕. เป็นกรรมาธิการพิจารณาพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒

๑๖. เป็นกรรมาธิการพิจารณาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการโครงการผลิตนักบริหารระดับกลาง เพื่อจัดตั้งสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ (Graduate Institute of Business Administration) โดยความร่วมมือระหว่างนอร์ธเวสเทิน และเพนซิลเวเนีย กำหนดจะเปิดรับนักศึกษาในเดือนมิถุนายน 2526 เป็นต้นไป

ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล

ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล เกิดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2473 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรของ นายยี่ และ นางแฉ่ง สุวรรณกุล ต่อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2500 ได้สมรสกับ นางสาวพิศมัย จันทรภักดี มีบุตรธิดา รวม 5 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนบัญจวิทยาคาร จังหวัดฉะเชิงเทราจนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2479 และได้เข้าศึกษาต่อจนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษดิ์ เมื่อ พ.ศ. 2484 ต่อจากนั้นท่านได้ศึกษาชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วในพ.ศ. 2491 ได้เข้าศึกษาต่อที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) เมื่อ พ.ศ. 2494 ท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ค ได้รับปริญญาโททางวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2498 และปริญญาเอกทางวิชารัฐประศาสนศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2505

ด้านการทำงาน

หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ท่านได้รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนี้

พ.ศ. 2495	อาจารย์ตรีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ในขณะเดียวกันท่านก็เป็นเลขานุการคณะ และประธานกรรมการปกครองในคณะด้วย)
พ.ศ. 2509	หัวหน้าแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และเลขานุการบริหารของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2510	รองศาสตราจารย์ ในแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พ.ศ. 2512	ศาสตราจารย์ในแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พ.ศ. 2513	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2519 - ปัจจุบัน	อธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ประธานกรรมการที่ประชุมคณบดี
2. ประธานกรรมการ อ.ก.ม.
3. อุปนายกสภามหาวิทยาลัย
4. ประธานกรรมการ คณะกรรมการวิชาการ
5. ประธานกรรมการ ทุนไปศึกษาระดับปริญญาชั้นสูง ณ ต่างประเทศ
6. ประธานกรรมการ ทุนระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในต่างประเทศ
7. ประธานกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาการแต่งตั้งศาสตราจารย์กิตติคุณ ประจำปีการศึกษา 2526
8. กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดสัมมนา เรื่อง แนวทางการพัฒนาคณาจารย์
9. ที่ปรึกษากรรมการวิชาสังคมชนบทไทย
10. ประธานกรรมการอำนวยการโครงการการศึกษาทั่วไป
11. ประธานกรรมการอำนวยการสำนักพิมพ์
12. ประธานกรรมการที่ปรึกษาหน่วยจุฬา-ชนบท
13. ที่ปรึกษากรรมการอำนวยการโครงการไทยศึกษา
14. ที่ปรึกษากรรมการบริหารเงินทุนโครงการแคนาดาศึกษา
15. ประธานกรรมการดำเนินการพัฒนาวิชาการด้านเปโตรเคมี
16. ที่ปรึกษากรรมการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย
17. ประธานกรรมการทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม
18. ประธานกรรมการพัฒนาวิชาการด้านคอมพิวเตอร์
19. ที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินการและประสานงานจัดทำงบประมาณ
20. ประธานคณะกรรมการวิจัย

21. กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดสรรและติดตามผลการวิจัย ของมหาวิทยาลัย

22. กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารศูนย์วิจัยและอบรม พลังงาน

23. กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันภาษา

24. ประธานกรรมการอำนวยการสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจแห่ง-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

25. ประธานกรรมการสัมมนาการบริหารงานหัวหน้าภาควิชา

26. ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารโครงการสีชัง

27. ประธานคณะกรรมการจัดการทรัพย์สิน

28. ประธานกรรมการสวัสดิการมหาวิทยาลัย

29. ประธานกรรมการโครงการฉลอง 700 ปี ลายสือไทย

30. ประธานกรรมการสรรหาคณบดี และ ผู้อำนวยการ

31. ประธานกรรมการดำเนินการออกร้านงานกาชาด

32. ที่ปรึกษากรรมการดำเนินการบัตรการกุศลสมทบทุนกาชาด

33. ที่ปรึกษากรรมการจัดงานฉลองครบรอบวันสถาปนาจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

34. ที่ปรึกษากรรมการจัดงานกฐินพระราชทาน

35. ประธานกรรมการโรงพิมพ์จุฬา ฯ

36. ประธานกรรมการโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชนบท

ตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษและตำแหน่งอื่นในปัจจุบัน

1. กรรมการที่ปรึกษาสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ ประเทศสิงคโปร์

2. นายกสภามหาวิทยาลัย ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ของ มหาวิทยาลัยมหิดล

4. กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ของ สภามหาวิทยาลัย-สงขลานครินทร์

5. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาการศึกษาโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

6. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

8. กรรมการ Policy Council ของสถาบันการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

9. ประธาน อ.ก.ม.วิสามัญ เพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการ สาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์

10. กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดแสดงละครการกุศล เพื่อนำเงินรายได้มอบให้ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน กรมตำรวจ

11. ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาและสังคมในพื้นที่ชายฝั่ง-ทะเลตะวันออก

12. กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการสมาคมนิสิตเก่าจุฬา ฯ

13. ประธานกรรมการมูลนิธิ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ

14. ประธานอนุกรรมการเงินทุนเพื่อพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการ-ศึกษา

15. ประธานกรรมการโครงการคนไทยตัวอย่าง

16. กรรมการมูลนิธิธารน้ำใจ

17. กรรมการสภากาชาดไทย

18. กรรมการมูลนิธิจุฬภฏ-พันธ์ทิพย์

19. กรรมการร่างระเบียบสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

20. กรรมการมูลนิธิ ศาสตราจารย์เกษม อุทยานิน

21. วุฒิสมาชิก

ตำแหน่งหน้าที่สำคัญในอดีต

1. รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

   ปี 2517 สมัย ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

   ปี 2518 ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี

   ปี 2520-23 พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี

   ปี 2523-25 พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี

2. รักษาการในตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี 2519

3. นายกสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปี 2519-2523

4. นายกสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี 2516-2524

5. กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

6. นายกสโมสรอาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2 วาระ)

7. คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. กรรมการข้าราชการพลเรือนมหาวิทยาลัย (ก.ม.)

9. กรรมการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.)

10. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

11. กรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ และพิจารณาพระราชบัญญัติข้าราชการนิติบัญญัติ

12. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดที่ 2 และได้รับเลือกเป็นกรรมาธิการสามัญเศรษฐกิจ (ปี 2516)

13. อุปนายกสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

14. อุปนายกสมาคมสังคมศาสตร์แห่งภาคพื้นเอเชียอาคเนย์

15. ที่ปรึกษาสมาคมจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย

16. บรรณาธิการ Year Book ของรัฐบาล (ปี 2513)

17. ประธานกรรมการวิเคราะห์และแบ่งส่วนของสภากาชาดไทย

18. รองประธานกรรมการอำนวยการจัดสร้างอาคารผู้ป่วย "สุจิณโณ"

19. ประธานกรรมการการประชุมนานาชาติของนักประวัติศาสตร์แห่งเอเชีย

งานช่วยเหลือราชการและเอกชนในอดีตและปัจจุบัน

1. เคยเป็นวิทยากรให้แก่กระทรวงมหาดไทยในการอบรมเกี่ยวกับการบริหารผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ และ กรรมการจังหวัด
2. เคยเป็นวิทยากรอบรมนายกเทศมนตรี และ ปลัดเทศบาลของสันนิบาตเทศบาล
3. เคยเป็นผู้นำอภิปรายและบรรยายในการอบรม เรื่องการบริหารบุคคลที่จัดโดยส่วนแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์
4. เคยเป็นผู้บรรยายในการอบรมที่จัดโดย Thailand Management Association และ Personnel Management Association of Thailand
5. เคยเป็นอนุกรรมการจัดอัตรากำลังของหน่วยราชการที่ ก.พ. แต่งตั้ง
6. เคยเป็นประธานกรรมการสอบสัมภาษณ์คัดเลือกบุคคลภายนอก และพนักงานของธนาคารไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ของธนาคารกสิกรไทย
7. เป็นวิทยากรบรรยายในการอบรมเกี่ยวกับการบริหารบุคคลในมหาวิทยาลัยให้กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
8. บรรยายพิเศษให้กับสถาบันต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการบริหารการศึกษา เช่น
   - 8.1 บรรยายเรื่อง "นโยบายและแนวโน้มในการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย" ณ มหาวิทยาลัยมหิดล
   - 8.2 บรรยายเรื่อง "บทบาทและการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมสนับสนุนความมั่นคง และความอยู่รอดปลอดภัยของชาติ" ณ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
   - 8.3 บรรยายเรื่อง "การบริหารงานทั่วไปและการบริหารการศึกษา" ณ มหาวิทยาลัยมหิดล

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล บริหารงานในตำแหน่งอธิการบดี ได้มีผลงานสำคัญ ๆ ดังนี้

ด้านวิชาการ

1. หลักสูตรการศึกษา : ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้แก่

1.1 เปิดหลักสูตรปริญญาเอกและปริญญาโทเพิ่มขึ้นหลายสาขา เช่น ปริญญาเอกสาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ เป็นต้น

1.2 ปรับปรุงการศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อเป็นแผนเร่งด่วนในการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

1.3 จัดสอนวิชาในโครงการการศึกษาทั่วไป คือ วิชาสังคมชนบทไทย เพื่อเน้นให้นิสิตได้เข้าใจ และรู้สึงชีวิตชนบทที่แท้จริง

1.4 จัดตั้งโครงการ จุฬา-ชนบท เพื่อสรรหานักเรียนชนบท ที่มีความสามารถแต่ขาดทุนทรัพย์ได้เข้าเรียนมหาวิทยาลัย และกลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตน

1.5 สนับสนุนการจัดตั้งภาควิชาใหม่ขึ้น ได้แก่

- ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายและเทคโนโลยีทางการพิมพ์
- ภาควิชาเทคโนโลยีทางอาหาร
- ภาควิชาเทคนิคการแพทย์

1.6 จัดหลักสูตรโครงการความร่วมมือทางวิชาการระดับประเทศ ได้แก่ การจัดตั้งสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยความร่วมมือของ มหาวิทยาลัยนอร์ธเวสเทิน และมหาวิทยาลัย-เพนซิลเวเนีย

1.7 โครงการจัดสอนและแลกเปลี่ยนอาจารย์ระดับประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยอินสบรุค และ มหาวิทยาลัยริวกิว เป็นต้น

1.8 จัดตั้งสถาบันการศึกษาเป็นการภายใน ทั้งนี้เพื่อให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องและเร่งด่วน จึงมีส่วนในการจัดตั้งสถาบันบางแห่งเป็นหน่วยงานภายในก่อน ได้แก่ สถาบันเอเชียสถาบันศึกษาความขัดแย้งและนานาชาติ สถาบันตะวันออกกลางและอิสลามศึกษา ศูนย์รัฐวิสาหกิจ สถาบันธุรกิจพาณิชย์นาวี และ โครงการวิจัยสัตว์ทะเลที่เกาะสีชัง

1.9 จัดตั้งหน่วยงานทางวิชาการ ได้แก่ สถาบันภาษา และคณะศิลปกรรมศาสตร์

1.10 ริเริ่มพัฒนาและวางแนวการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อจัดนโยบายพัฒนาทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ พลังงาน เปโตรเคมี คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

1.11 สำหรับโครงการศึกษาต่อเนื่อง ได้ริเริ่มจัดการอบรมคอมพิวเตอร์แก่บุคคลทั่วไป โดยเฉพาะบัณฑิตที่จบใหม่ให้มีความรู้ความสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

2. งานพัฒนาคณาจารย์ : เสริมสร้างคุณภาพอาจารย์ และสร้างบรรยากาศทางวิชาการแก่อาจารย์ ดังนี้

2.1 สนับสนุนงานหน่วยพัฒนาคณาจารย์ เพื่อจัดฝึกอบรมสัมมนาวิธีการสอน ประเมินการสอน จัดปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตลอดจนเผยแพร่เอกสารด้านพัฒนาการเรียนการสอน

2.2 ส่งเสริมให้ทุนไปเรียนต่อทุนปริญญาเอก

2.3 จัดให้ทุนระยะสั้น เพื่อมีโอกาสไปฟื้นฟูความรู้เพิ่มเติมในต่างประเทศ

2.4 ริเริ่มให้หยุดพักการสอน 1 ปี เพื่อวิจัย หรือเขียนตำรา

2.5 ให้ยืมเงินเพื่อการไปศึกษาต่อ

2.6 ให้รางวัลการเขียนตำรา

3. งานวิจัย

3.1 ริเริ่มตั้งฝ่ายวิจัยขึ้นเพื่อรับผิดชอบ และส่งเสริมงานด้านวิจัยของคณาจารย์

3.2 สนับสนุนให้ทุนวิจัยเพิ่มเติมจากทุนรัชดาภิเษกสมโภช

3.3 จัดเผยแพร่ผลงานวิจัย โดย จัดตั้งสำนักพิมพ์ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์

3.4 จัดตั้งศูนย์เครื่องมือวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เป็นแหล่งกลางในการใช้เครื่องมือวิจัย

3.5 สนับสนุนด้านวิจัยของนิสิต โดยการปรับปรุงสถานีวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล และศูนย์ฝึกนิสิตเกาะสีชัง

ด้านนิสิต

- ให้มีสำนักทะเบียนและประมวลผล เพื่อปรับปรุงระบบการลงทะเบียน เป็นหน่วยกลาง
- จัดตั้งฝ่ายแนะแนว เพื่อเป็นที่ปรึกษาของนิสิต
- จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสนับสนุนการหางานให้นิสิต
- สร้างหอพักนิสิตชายเพิ่มขึ้น
- สร้างอาคารมหาธีรราชานุสรณ์ ซึ่งประกอบด้วย สถาบันวิทยบริการ เป็นหอสมุดกลาง ให้อาจารย์และนิสิตค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

ด้านบริหาร

1. สวัสดิการ

1.1 เป็นผู้หนึ่งที่ริเริ่มก่อตั้งสโมสรอาจารย์ ตลอดจนสนับสนุนปรับปรุงการดำเนินงานของสภาคณาจารย์มาตลอด

1.2 เป็นผู้ริเริ่มให้สวัสดิการต่าง ๆ เป็นพิเศษแก่อาจารย์ในจุฬา ฯ ซึ่งเริ่มทำตั้งแต่สมัยที่ดำรงตำแหน่งเลขานุการบริหาร จุฬา ฯ เช่น รางวัลการเขียนตำรา การฝึกอบรมคณาจารย์ ด้านต่าง ๆ การให้ทุนระยะสั้น ส่งเสริมให้ทุนไปเรียนต่อทุนปริญญาเอก ปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่

1.3 สวัสดิการบุตรอาจารย์และข้าราชการเข้าเรียนในโรงเรียนสาธิต โดยทำเป็นระบบ เพราะปัจจุบันมีจำนวนมาก จึงทำให้สมัครล่วงหน้า 5 ปี เพื่อนำข้อมูลมารวบรวมจัดสรร

1.4 สวัสดิการให้ข้าราชการมีสิทธิกู้เงินปลูกบ้าน

1.5 สวัสดิการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ อันเกิดจากอุทกภัย

1.6 สวัสดิการคนงาน โดยสร้างที่พักคนงานเพิ่มขึ้น

1.7 ให้สวัสดิการที่อยู่ให้ดีขึ้น โดยปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมในที่ดินจุฬา ฯ ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และย้ายคนงานซึ่งเคยอยู่ในบริเวณดังกล่าวไปอยู่ที่อาคารเคหะแห่งชาติที่ทุ่งสองห้อง

1.8 สร้างหอพักอาจารย์เพิ่ม

2. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร

2.1 ปรับปรุงพระราชบัญญัติจุฬา ฯ จนสำเร็จเป็น พ.ร.บ. จุฬา ฯ 2522

2.2 ปรับปรุงหน่วยงานในสำนักงานอธิการบดี

3. พัฒนาบุคคลากรทางด้านบริหาร

3.1 สนับสนุนด้วยวิธีการพัฒนาบุคคลากรทางด้านบริหารทุกระดับ นับตั้งแต่ยามไปจนถึงระดับอาจารย์ ทั้งนี้โดยการจัดสรรงบประมาณให้อย่างสม่ำเสมอทุกปี

3.2 ตั้งงานฝึกอบรมเพื่อรับผิดชอบ

<u>ด้านศิลปวัฒนธรรมและกีฬา</u>

1. สร้างธรรมสถาน เพื่อเป็นสถานที่เผยแพร่และปฏิบัติธรรมของอาจารย์หรือนิสิต และสำหรับเป็นสถานที่จัดนิทรรศการด้านศิลป

2. วางโครงการสร้างศูนย์ศิลปและวัฒนธรรม เพื่อเป็นหน่วยงานส่งเสริมด้านศิลปและวัฒนธรรมโดยเฉพาะ

3. ด้านกีฬา โดยการสร้างสนามเทนนิส สนามกีฬาในร่ม และสระว่ายน้ำ

ด้านอาคารสถานที่

1. สิ่งก่อสร้างอาคารต่าง ๆ : ได้สร้างอาคารสถาบันการศึกษาและสำนักงาน ดังนี้

1.1 อาคารมหาธีรราชานุสรณ์ เพื่อเป็นที่ทำการของสถาบันวิทยบริการ ศูนย์เอกสาร-แห่งประเทศไทย และหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.2 อาคารสถาบัน 2 เป็นที่ตั้ง และสถาบัน ของศูนย์เครื่องมือวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.3 อาคารบัณฑิตวิทยาลัย

1.4 อาคารเรียนรวม

1.5 อาคารคณะเภสัชศาสตร์

1.6 ปรับปรุงอาคารคณะทันตแพทยศาสตร์

1.7 ปรับปรุงอาคารคณะสัตวแพทยศาสตร์

1.8 ปรับปรุงอาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์

1.9 สร้างโรงอาหารคณะนิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ครุศาสตร์ และโรงอาหารสำนักงาน-อธิการบดี

1.10 อาคารโรงเรียนสาธิต

1.11 ซ่อมแซมศาลาพระเกี้ยวและที่ทำงานของชมรมต่าง ๆ ของนิสิต

1.12 ซ่อมแซมหอประชุมจุฬา ฯ

1.13 ปรับปรุงโรงแรมสากลเก่าเป็นอาคารวิทยพัฒนา ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์ศึกษาต่อเนื่องและเป็นอาคารเรียนของสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.14 อาคารสำนักงานจัดการทรัพย์สิน

1.15 อาคารที่อยู่อาศัยของข้าราชการ และ คนงาน

1.16 อาคารดำเนินการวิจัยที่เกาะสีชัง

2. ปรับปรุงเขตพาณิชย์ของมหาวิทยาลัย

2.1 มีการแบ่งเขตที่ดินชัดเจน ได้แก่ เขตการศึกษา เขตพาณิชย์

2.2 ริเริ่มโครงการพัฒนาที่ดิน โดยปรับปรุงแหล่งสลัมต่าง ๆ รวมทั้งปรับปรุงเขตพาณิชย์เพื่อให้มหาวิทยาลัยได้ผลประโยชน์มากที่สุด เช่น มาบุญครองเซ็นเตอร์

รองอธิการบดี

๑. พลโท ประยูร ภมรมนตรี	๓ ตุลาคม ๒๔๘๓ - ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗
๒. ศาสตราจารย์ ดร. แถบ นีละนิติ	๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๐ - ๑๖ สิงหาคม ๒๕๐๔
๓. ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์	๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๒ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๔

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้นมา รองอธิการบดีแบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

๑. ศาสตราจารย์ ศุภชัย วานิชวัฒนา	๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ - พ.ศ. ๒๕๑๓
๒. ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ	๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๔ - ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕
๓. รองศาสตราจารย์ ม.ล. ประทีป มาลากุล	๓๐ มกราคม ๒๕๑๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๙
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์เมืองทอง แขมมี	๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ - พ.ศ. ๒๕๒๐
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำพน นะมาตร์	พ.ศ. ๒๕๒๐ - ปัจจุบัน

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

๑. ศาสตราจารย์ ดร. แถบ นีละนิติ	๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๒
๒. ศาสตราจารย์ ดร. สุชุม ศรีธัญรัตน์	๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕
๓. รองศาสตราจารย์ ดร. ไววิทย์ พุทธารี	๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๕ - ๕ สิงหาคม ๒๕๑๖
๔. รองศาสตราจารย์ ดร. กำจัด มงคลกุล	๖ สิงหาคม ๒๕๑๖ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๗
๕. รองศาสตราจารย์นายแพทย์ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์ (รักษาการ)	๔ มิถุนายน ๒๕๑๗ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๘
๖. รองศาสตราจารย์นายแพทย์ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์	๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๘ - มิถุนายน ๒๕๒๐
๗. รองศาสตราจารย์ ดร. กำจัด มงคลกุล	พ.ศ. ๒๕๒๐ - พ.ศ. ๒๕๒๓
๘. รองศาสตราจารย์ ดร. มนู วีรปรุฬ	พ.ศ. ๒๕๒๓ - ปัจจุบัน

รองอธิการบดีฝ่ายปกครอง

๑. ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๒

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต

๑. ศาสตราจารย์ ปัจจัย บุนนาค ๑๘ กันยายน ๒๕๐๕ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๖

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ เศรษฐมานิต (ผู้ประสานงาน)

๔ มิถุนายน ๒๕๑๖ - ๕ สิงหาคม ๒๕๑๖

๓. รองศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิศทเวทย์ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๖ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

๔. รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ชูโต ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๖ - ๔ มิถุนายน ๒๕๑๗

๕. รองศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๗ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๘

๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ (รักษาการ) ๔ มิถุนายน ๒๕๑๘ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๘

๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๘ - พ.ศ. ๒๕๒๐

๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยศ สักษณโกเศศ พ.ศ. ๒๕๒๐ - พ.ศ. ๒๕๒๒

๙. รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิต บุญบงการ พ.ศ. ๒๕๒๒ - ปัจจุบัน

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

๑. ศาสตราจารย์เติมศักดิ์ กฤษณามระ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ - ๕ สิงหาคม ๒๕๑๖

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน ๖ สิงหาคม ๒๕๑๖ - ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำพน นะมาตร์ (รักษาการ) ๓ มีนาคม ๒๕๑๘ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๘

๔. รองศาสตราจารย์ กำจัด มงคลกุล (รักษาการ) ๔ มิถุนายน ๒๕๑๘ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๘

๕. รองศาสตราจารย์ ดร. กำจัด มงคลกุล ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๘ - พ.ศ. ๒๕๒๐

๖. ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชราภัย พ.ศ. ๒๕๒๐ - ปัจจุบัน

รองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน

๑. ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ	๖ สิงหาคม ๒๕๑๖ - ๓ มิถุนายน ๒๕๑๘
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉลับ ปัทมสูตร (รักษาการ)	๔ มิถุนายน ๒๕๑๘- ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๘
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉลับ ปัทมสูตร	๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๘ - พ.ศ. ๒๕๒๐
๔. รองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ	พ.ศ. ๒๕๒๐ - ปัจจุบัน

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย

๑. ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา	พ.ศ. ๒๕๒๓ - ปัจจุบัน

รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไพริโลกุล

รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไพริโลกุล เกิดเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2488 ที่จังหวัดกรุงเทพ ฯ เป็นบุตรของ นายหยงบิ๊ก แซ่โค้ว และ นาง ซงักฮอง แซ่ตั้ง

ด้านการศึกษา

เริ่มเข้ารับการศึกษาครั้งแรกจากโรงเรียนเผยอิง จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2499 หลังจากนั้นได้ศึกษาที่โรงเรียนวัดบพิตรพิมุข จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พ.ศ.2507 และเข้าศึกษาต่อที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) เมื่อ พ.ศ. 2511 และได้เป็นเนติบัณฑิตไทยเมื่อ พ.ศ. 2513 หลังจากนั้นท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เมื่อ พ.ศ. 2516 และยังได้รับประกาศนียบัตรจากการอบรมการอสนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ณ สตราบูร์จ (ฝรั่งเศส) จาก International Institute of Human Rights เมื่อ พ.ศ. 2521

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์ตรีในแผนกวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2519 ท่านได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา และได้เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ในแผนกวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ แผนกวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2521 ได้ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะนิติศาสตร์

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. เป็นกรรมการประจำคณะผู้แทนแผนกวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา เมื่อ พ.ศ. 2519
2. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ เมื่อ พ.ศ.2519
3. เป็นกรรมการพิจารณาปรับปรุงระเบียบการเงินและระเบียบเกี่ยวกับรายได้ต่าง ๆของมหาวิทยาลัย
4. เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีฝ่ายบริหาร และรักษาราชการแทนผู้รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2526

5. เป็นกรรมการที่ปรึกษาของคณะกรรมการลูกจ้างเงินนอกงบประมาณแผ่นดิน

6. เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิชาการของสถาบันวิจัยสังคม

ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์

ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ เกิดเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2474 ที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นบุตรของ นายเจ้ง และ นางนุ่น (สกุลเดิม เล้งไพบูลย์) วิศทเวทย์ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2517 ได้สมรสกับ นางสาวสมฤดี วัฒนผาสุก มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนหากุศึกษา จังหวัดชัยภูมิจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2482 และจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนประจำจังหวัดชัยภูมิ เมื่อ พ.ศ. 2488 ได้เข้าศึกษาต่อในชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร และจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาโดยการสมัครสอบเมื่อ พ.ศ. 2495 แล้วจากนั้นท่านก็ได้สอบเข้าศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาและได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. 2499 และได้ไปศึกษาต่อที่ Indiana University ประเทศสหรัฐอเมริกาจนได้รับ Ph.D (ทางด้านปรัชญา) เมื่อ พ.ศ. 2506

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง อาจารย์ตรี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2500 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน เมื่อ พ.ศ. 2512 ท่านได้เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ในภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ ต่อมา พ.ศ. 2516 ท่านได้เป็นรองศาสตราจารย์ของภาควิชาปรัชญา และเมื่อ พ.ศ. 2519 ท่านได้เป็นศาสตราจารย์ของภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ ตลอดระยะเวลาที่ท่านรับราชการ ได้ทำหน้าที่รับผิดชอบการสอนและยังได้ทำงานทางด้านการวิจัยอีกด้วย นอกจากนี้ท่านยังเคยดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต ในระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2527 ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ บริหารงานในตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์นั้น มีผลงานต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ด้านวิชาการ

1. โครงการวิจัยโดยนำเงินทุนคณะอักษรศาสตร์มาส่งเสริมการวิจัยของอาจารย์
2. โครงการส่งเสริมการแต่งตำราของคณะอักษรศาสตร์

3. โครงการจัดพิมพ์ชุด "อักษรศาสตร์นิพนธ์" โดยนำเอาวิทยานิพนธ์ดีเด่นของคณะอักษรศาสตร์มาย่อแล้วตีพิมพ์ปีละ 1 เล่ม

นอกจากนี้ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ ยังได้ทำงานราชการพิเศษอื่น ๆ อีก คือ

1. เป็นกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ
2. เป็นประธานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาปรัชญา
3. เป็นประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาสาขาศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช
4. เป็นราชบัณฑิตสาขาปรัชญา
5. เป็นประธานคณะอนุกรรมการบัญญัติศัพท์ปรัชญาราชบัณฑิตสถาน
6. เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเกียรติยศที่ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ ได้รับจนถึงปัจจุบันนี้ ได้แก่

5 ธันวาคม 2520 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก

5 ธันวาคม 2523 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม 2525 เหรียญจักรพรรดิมาลา

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ทองจันทร์ หงศ์ลดารมภ์

นายแพทย์ ทองจันทร์ หงศ์ลดารมภ์ เกิดเมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2471 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตร นายทอง และ นางพรเพ็ญ (สกุลเดิม พงศ์ไพฑูรย์) หงศ์ลดารมภ์ เมื่อวันที่ มีนาคม พ.ศ. 2498 สมรสกับ น.อ.หญิง มนัสสวาสดิ์ วาระรังษี มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ทองจันทร์ หงศ์ลดารมภ์ ท่านได้เริ่มการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ โรงเรียนศรีจรุง และ โรงเรียนพิทยศึกษาจนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2479 และจบชั้นมัธยมที่ 6 จากโรงเรียนอำนวยศิลป์เมื่อ พ.ศ. 2484 จบการศึกษาชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2487 ต่อจากนั้นก็เข้าศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งขณะนั้นขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2495 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2502 ได้เดินทางไปศึกษาด้านวิชาการแพทย์ที่มหาวิทยาลัยฮัมบูรก์ ประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน ได้รับ Dr. Med. และเมื่อ พ.ศ. 2515 เดินทางไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญา (M.Ed.)

ด้านการทำงาน

ท่านได้รับราชการครั้งแรกที่คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในตำแหน่งอาจารย์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 จนกระทั่งถึงปัจจุบันนับเป็นระยะเวลา 28 ปี โดยทำหน้าที่สอนนักศึกษาแพทย์ และวิจัยทางประสาทวิทยา เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ จึงได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2511 - 2516 เลขานุการกรรมการประจำคณะแพทยศาสตร์

พ.ศ. 2515 - 2516 เลขานุการคณะแพทยศาสตร์

พ.ศ. 2516 - 2521 รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

พ.ศ. 2521 - 2522 ผู้อำนวยการโครงการแพทยศาสตร์ศึกษาเพื่อชาวชนบท

พ.ศ. 2513 - 2522 หัวหน้าหน่วยแพทยศาสตร์ศึกษา คณะแพทยศาสตร์

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ยืมตัวท่านมารับราชการที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยทำหน้าที่รักษาการคณบดีคณะแพทยศาสตร์ ทำหน้าที่บริหารงานคณะแพทยศาสตร์ จนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2522 และในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2522

ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จนถึงปัจจุบัน

ผลงานที่สำคัญที่ท่านได้สร้างไว้เมื่อรับราชการอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านบริหาร

ออกระเบียบทุนปริญญาเอก โดยใช้เงินรายได้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านวิชาการ

1. เริ่มประสานงานในการก่อตั้งสถาบันวิทยบริการ เมื่อ พ.ศ. 2518
2. จัดตั้งหน่วยพัฒนาคณาจารย์
3. ร่วมในการจัดตั้งหน่วยการศึกษาทั่วไป
4. ร่วมในการจัดตั้งสถาบันภาษา
5. ร่วมในการจัดตั้งโครงการแพทยศาสตร์ศึกษาสำหรับชาวชนบท ซึ่งเป็นโครงการระหว่างคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับโรงพยาบาลจันทบุรี

เนื่องจากท่านเคยได้รับการศึกษาและมีคุณวุฒิทางศึกษาศาสตร์ จึงได้นำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการศึกษา และเข้าใจในเรื่องการบริหารงานศึกษาและการจัดการ

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

1. รับฟังความเห็นจากบุคคลหลายฝ่ายและทุกคน เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจ
2. ทำงานโดยใช้กรรมการเป็นการทำงานที่ให้การตัดสินใจที่ดี และสามารถสื่อสารความหมายความเข้าใจทุกฝ่ายได้
3. ผู้บริหารต้องอดทน อดกลั้นต่อคำพูดล่วงเกินของผู้ร่วมงานได้
4. มีความมานะ บากบั่นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
5. ทำงานอย่างมีระบบ และคิดอย่างวิทยาศาสตร์ จึงจะแก้ปัญหาได้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2524 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ทองจันทร์ หงศ์ลดารมภ์ ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตั้งแต่ กรกฎาคม 2522 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ ดร.สุขุม ศรีธัญรัตน์

ศาสตราจารย์ ดร.สุขุม ศรีธัญรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๑ ที่จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตร หลวงศิริธัญรัตน์ และนางด่วน (สกุลเดิม สุรพัฒน์) เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๐ ได้สมรสกับนางสาวสมจิตต์ จำรูญฤทธิ (ต่อมาคือคุณหญิงสมจิตต์ จำรูญฤทธิ) มีบุตร ๑ คน

ด้านการศึกษา

ท่านจบการศึกษาชั้นประถมปีที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ จากโรงเรียนอุบลวิทยาคม ต่อจากนั้นก็ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนเบญจมะมหาราชจนจบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ และจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ จากโรงเรียนราษฎร์วิทยาสภา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ และได้ Ph.D. จาก University of Cincinnate, Ohio เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕

ด้านการทำงาน

หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ท่านได้เริ่มรับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ และรับราชการที่นี่อยู่ถึง ๓๕ ปี จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยทำหน้าที่เป็นอาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์และเป็นเลขาธิการจุฬา ฯ ระหว่างวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕ ต่อมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้รับราชการเป็นผู้อำนวยการที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเวลา ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๐- พ.ศ. ๒๕๒๔)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันศาสตราจารย์ ดร.สุขุม ศรีธัญรัตน์ เป็นข้าราชการบำนาญ เนื่องจากรับราชการมานาน จึงลาออกจากราชการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐

รองศาสตราจารย์ ดร. ไววิทย์ พุทธารี

รองศาสตราจารย์ ดร. ไววิทย์ พุทธารี เกิดเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2471 ที่อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตร นายกิจ และ นางกิม พุทธารี ในวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2503 ได้สมรสกับ นางสาวพรรณี เคียงศิริ มีบุตร 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เริ่มเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนประชาบาล วัดสุวรรณเจดีย์ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2483 ต่อมาใน พ.ศ.2489 ก็เรียนต่อจนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 ที่โรงเรียนมัธยมวัดบพิตรพิมุข กรุงเทพ ฯ หลังจากนั้นก็เข้าเรียนที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและจบการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2491 ก็เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ University of California at Berkeley จนกระทั่งได้

- Associate in Arts (A.A) Honors เมื่อ พ.ศ. 2494
- A.B, Honors in Botany เมื่อ พ.ศ. 2496
- M.S in Plant Physiology เมื่อ พ.ศ. 2497
- Ph.D in Plant Physiology เมื่อ พ.ศ. 2503

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มเข้ารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นระยะเวลา 13 ปี ตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 ถึงวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2516 ในตำแหน่งอาจารย์โท, เอก, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, รองศาสตราจารย์ และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ระหว่าง พ.ศ. 2515-2516 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ

1. สอนวิชาพฤษศาสตร์ทั่วไป สรีรวิทยาพืช และวิชาความสัมพันธ์ระหว่างพืชกับน้ำและสารอาหาร
2. ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตชั้นปริญญาตรี และ โท
3. บริหารงานของภาค ฯ และคณะวิทยาศาสตร์ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการประจำคณะ
4. บริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยในฐานะรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

หลังจากนั้นก็ไปช่วยราชการที่มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม เป็นระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2515-31 พฤษภาคม พ.ศ. 2519 โดยทำการสอนวิชาชีววิทยา

ทั่วไป และสรีรวิทยาพืช และทำหน้าที่บริหารงานในฐานะคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ ทำการก่อตั้งคณะวิทยาศาสตร์ขึ้นในมหาวิทยาลัยศิลปากร และเมื่อ พ.ศ. 2518-2519 ในฐานะรักษาการรองอธิการบดีอีกตำแหน่งหนึ่ง ต่อจากนั้นตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2519 จนกระทั่งปัจจุบันท่านก็รับราชการต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และหัวหน้าภาควิชาพฤกษศาสตร์

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ รองศาสตราจารย์ ดร.ไววิทย์ มีผลงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. ออกระเบียบว่าด้วยระบบการศึกษาแบบหน่วยกิจสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2515 เพื่อใช้กับทุกคณะในปีแรกเริ่มใช้กับ 7 คณะวิชา
2. จัดสรรทุนอุดหนุนการศึกษาขั้นปริญญาเอกของอาจารย์ และวางหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการขอรับทุนปริญญาเอก
3. จัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัยให้แก่อาจารย์และนิสิต
4. ออกระเบียบว่าด้วยการให้รางวัลการแต่งตำรา พ.ศ. 2515 พร้อมทั้งวางหลักเกณฑ์การพิจารณาการให้รางวัลการแต่งตำราสำหรับให้กรรมการตรวจตำราใช้เป็นเกณฑ์การพิจารณา
5. จัดวิทยากรไปให้การอบรมแก่คณะต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบการศึกษาแบบหน่วยกิจเพื่อให้มีการใช้ระบบการศึกษาแบบหน่วยกิจทั้งมหาวิทยาลัยโดยเร็ว
6. พิจารณาให้ความเห็นชอบการปรับปรุงหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาแบบหน่วยกิต

ด้านวิชาการ

เปิดแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ปริมาณวิเคราะห์ในคณะเศรษฐศาสตร์ แผนกวิชาวัสดุศาสตร์ในคณะวิทยาศาสตร์ และแผนกวิชาวิศวกรรมโลหการในคณะวิศวกรรมศาสตร์

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. ในฐานะผู้แทนประเทศไทยเป็นกรรมการบริหารของศูนย์ชีววิทยาเขตร้อนขององค์การซีพีโอ ระหว่าง พ.ศ. 2511 - พ.ศ. 2519

2. ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตนครปฐม

2.1 ในฐานะคณบดีคณะวิทยาศาสตร์

- เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งคณะวิทยาศาสตร์ขึ้นในมหาวิทยาลัยศิลปากร
- ควบคุมดูแลกิจการด้านต่าง ๆ ของคณะ ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรการศึกษา การจัดทำงบประมาณ การจัดหาอาจารย์ ข้าราชการและลูกจ้าง การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาและวิทยาศาสตร์ การก่อสร้างอาคารของคณะ การจัดหาทุนการศึกษาสำหรับอาจารย์และนักศึกษา
- ควบคุมบังคับบัญชาบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของคณะ
- ติดต่อประสานงานด้านหลักสูตรการสอนและการบริหารงานทั่วไปของภาควิชาต่าง ๆ ในคณะ

2.2 ในฐานะรักษาการรองอธิการบดี

- ควบคุมดูแลกิจการบริหารทั่วไปด้านการเรียนการสอน การเงิน การงบประมาณ การพัสดุ การก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยทั้งของอาจารย์ ข้าราชการ และนักศึกษา
- ติดต่อประสานงานด้านวิชาการ งานบริหารทั่วไป และงานปกครองกับคณะวิชาต่าง ๆ ภายในวิทยาเขตนครปฐม และวิทยาเขตวังท่าพระ
- ให้บริการด้านวิชาการ พลานามัย ที่อยู่อาศัยและการเดินทางแก่บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ
- ควบคุมบังคับบัญชาอาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างในสังกัด

<u>ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร</u>

1. คณะผู้บริหารส่วนกลางระดับสูงตั้งแต่ระดับอธิการบดีลงมาควรจะได้มีการพบปะปรึกษากันเป็นประจำเป็นการภายในในลักษณะ inner cabinet meeting ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ มีส่วนรับรู้และเห็นชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ก่อนจะนำเรื่องเสนอที่ประชุมคณบดีหรือสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่มักเกิดขึ้นบ่อยครั้งระหว่างผู้บริหารส่วนกลางด้วยกันเอง

รองศาสตราจารย์ ดร.กำจัด มงคลกุล

นายกำจัด มงคลกุล เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นบุตรของนางเก็ง มงคลกุล และนางผึ้ง (สกุลเดิม เดชวรรณ) สมรส เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ กับนางสาวปราณี ติรณสวัสดิ์ เภสัชกรหญิง มีบุตรธิดารวม ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนประจำอำเภอสีคิ้ว จนจบชั้นมัธยมปีที่ ๕ แล้วจึงเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ พระนคร จนจบมัธยมปีที่ ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ ต่อจากนั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้เข้าเรียนเตรียมแพทย์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและลาออกในปีต่อมา เนื่องจากสอบทุนรัฐบาลไทย (ทุนคุรุสภา) ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษได้ ท่านศึกษาทางสาขาชีวเคมี ที่มหาวิทยาลัยเอดินเบอระ สกอตแลนด์ ได้ B.Sc. Hons. ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ และ Ph.D. ในสาขาเดียวกันเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ท่านได้รับราชการดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๕ อาจารย์โท สอนวิชาชีวเคมี ในภาควิชาชีวเคมี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๘ หัวหน้าภาควิชาชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๑๖ รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์

ผลงานในการบริหารงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

๑. ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาชีวเคมี เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งภาควิชานี้ และได้เป็นหัวหน้าภาควิชาชีวเคมี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ - พ.ศ. ๒๕๑๘ นอกจากนี้ยังมีส่วนเสนอแนะให้คณะวิทยาศาสตร์เปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก ด้านวิทยาชีวภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑

๒. ตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย (พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๓) เป็นผู้ช่วยของ ดร.วิทย์ วิศทเวศย์ โดยช่วยเหลือปรับปรุงระเบียบต่าง ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัยให้ทุนผู้ช่วยสอนเพื่อดึงดูดผู้ที่มีความสามารถสูงมาศึกษาต่อด้านปริญญาโทมากขึ้นอีกด้วย

๓. ในตำแหน่งเลขานุการฝ่ายวิชาการ (พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๑๖) เป็นตำแหน่งเทียบเท่ากับรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการในปัจจุบัน ผลงานซึ่งเป็นที่ภาคภูมิใจในช่วงนี้ก็คือ การเป็นผู้ร่างหลักการของระบบหน่วยกิตสำเร็จภายในเวลาเพียง ๓ เดือน และในเวลาต่อมาทุกคณะก็ใช้หลักการนี้มาจนถึงปัจจุบันโดยแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากร่างเดิมมากนัก นอกเสียจากข้อปลีก

ย่อยเล็กน้อย นอกจากนี้ยังช่วยตั้งหลักการทุนปริญญาเอก โดยให้ทุนกับทุกคณะ ปีละทุน ทุกปี เป็นเวลา ๕ ปี และได้วางระเบียบของทุนวิจัยรัชฎาภิเษก ฯ โดยแยกเป็น ๔ สาขาตามที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

๔. ในตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ (พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘และ ๒๕๒๑-๒๕๒๔) รับผิดชอบด้านหลักสูตรวิจัย (ซึ่งต่อมามีการขยายงานวิจัยมากขึ้น จึงแยกเป็นฝ่ายวิจัยขึ้นต่างหาก) และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้เริ่มโครงการทุนวิจัย ๕ ล้าน (ทุนเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางวิชาการ) ให้ทุนอาจารย์ไปศึกษาต่อขั้นปริญญาเอกโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องกลับมาสอนในจุฬา ฯ เมื่อสำเร็จแล้วและบางครั้งก็มีการให้ทุนวิจัยแก่บางสาขาวิชาที่ได้รับเครื่องมือราคาแพงแต่ขาดเงินทุนที่จะใช้วิจัยเครื่องมือดังกล่าวด้วย ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ ได้มีส่วนในการจัดตั้งทะเบียนกลาง และสถาบันวิทยบริการ โดยทางสถาบันวิทยบริการจะรวมเอาหน่วยงานของหอสมุดกลางและฝ่ายนิสิต ฯ กลางเข้าด้วยกัน

๕. ในตำแหน่งรองอธิบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๒๑) ใช้หลักการใหม่ในการพิจารณาให้งบประมาณแก่คณะโดยต่าง ๆ โดยการหาข้อมูลการวิเคราะห์คือ ว วิเคราะห์ความจำเป็นของแต่ละคณะในการทำงบประมาณของอาคารสถานที่ หรือ ขออัตราอาจารย์เพิ่ม โดยหาข้อมูลด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น วิเคราะห์จำนวนนิสิตต่อพื้นที่หรือ วิเคราะห์จำนวนนิสิตต่อจำนวนอาจารย์ เป็นต้น แล้วค่อยพิจารณาว่า ควรจะให้งบประมาณตามที่ขอมาหรือไม่ วิธีนี้เป็นวิธีที่ได้รับการอ้างอิงจากสำนักงบประมาณและเป็นแนวทางให้หน่วยงานอื่น นำไปใช้เป็นแบบอย่าง จนแม้แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแผนที่ ๕ ก็ยังนำหลักการนี้ไปใช้ด้วย นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการพัฒนาหน่วยงานที่มีอยู่เดิมให้สมบูรณ์มากกว่าจะจัดตั้ง หน่วยงานใหม่ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น ภาควิชาใหม่ หรือ คณะใหม่ เป็นต้น

๖. ในตำแหน่งผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการ (พ.ศ.๒๕๒๑-๒๕๒๒)

๗. ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันภาษา (พ.ศ. ๒๕๒๕- ปัจจุบัน) มีการโอนอาจารย์ภาษาอังกฤษจากคณะต่าง ๆ มาไว้ที่สถาบันภาษา อาคารเปรมบุรฉัตร เพื่อความสะดวกในการให้บริการด้านภาษาอังกฤษแก่นิสิต

นอกจากตำแหน่งหน้าที่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว รองศาสตราจารย์ ดร.กำจัด มงคลกุล ยังดำรงตำแหน่งอื่นอีก อาทิเช่น เป็นบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๑๒) นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (พ.ศ.๒๕๒๑ - ๒๕๒๒ และ ๒๕๒๕-๒๕๒๕) และนายกสมาคมสโมสรไลอ้อนส์(เอราวัณ) (พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๒) เป็นต้น

ทัศนคติในการทำงานในฐานะผู้บริหาร

"งานบริหารเป็นงานที่ต้องประสานงานกันหลายฝ่าย จึงควรต้องเปิดใจให้กว้าง พอที่จะรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและหาข้อสรุปที่ดีที่สุด" นอกจากนั้นก็ "อย่ารับในสิ่งที่เราทำไม่ได้ และเมื่อรับงานแล้วก็ต้องทำให้ดีที่สุด"

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับในปัจจุบันคือ

ปถมาภรณ์มงกุฎไทย

ปัจจุบันนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.กำจัด มงคลกุล เป็นรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ ผู้อำนวยการสถาบันภาษา กรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองประธานกรรมการบริหารของ Thai National Council, The Association of Southeast Asian Institute of Higher Learning และคณบดีคณะวิทยาศาสตร์คนปัจจุบัน

เนื่องจากได้มีโอกาสอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหลายฐานะตั้งแต่นิสิต กรรมการสโมสรนิสิต อาจารย์ผู้สอนนิสิต นักวิจัย กรรมการและประธานกรรมการทั้งเป็นทางการของมหาวิทยาลัยและไม่เป็นทางการ นักวิชาการผู้ให้บริการแก่สังคม รวมทั้งผู้บริหารในระดับและตำแหน่งต่าง ๆ เป็นเวลารวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๘ ปี ก่อนที่จะลาออกจากราชการเพื่อไปปฏิบัติงานในองค์การสหประชาชาติ จึงใคร่ขอสรุปความเห็นเป็นประเด็น ๓ ประการคือ

๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นนับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งซึ่งมีความพร้อมทุกด้านที่จะพัฒนาคุณธรรมความรู้และความสามารถแก่นิสิต อาจารย์ ข้าราชการฝ่ายอื่น ลูกจ้าง และผู้บริหาร

๒. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสมควรจะได้พัฒนาต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติและมนุษยชาติ

๓. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรรวมพลังทั้งด้านจิตใจ ความคิด กาย ทรัพย์จากทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์ พร้อมที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศชาติและมนุษยชาติตลอดไปชั่วกาลนาน.

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ</u>

๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันรองศาสตราจารย์ นายแพทย์เมืองทอง แขมมณี ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

ตำแหน่ง Training Specialist ประจำ UNDP Asia and Pacific Programme for Development Training and Communication Planning Z(UNDP/DTCP)ซึ่งเป็นโครงการระดับภูมิภาค มีสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพ ฯ ประเทศไทย

หน้าที่ รับผิดชอบงานด้านการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาในโครงการพัฒนาชนบทด้านการเกษตร ประชากร สาธารณสุข รวมทั้งโครงการพัฒนาสตรี และเยาวชนในประเทศแถบเอเชียและแปซิฟิก เช่น บังคลาเทศ ภูฏาน เนปาล อินเดีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ จีน เวียตนามและไทย

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจกรรมนิสิต (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒) ท่านมีผลงานทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

๑. บริหารงานต่าง ๆ ทั่วไป และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

๒. ในช่วงระยะเวลาที่ท่านเป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจกรรมนิสิตนั้น เป็นช่วงหลังจากเหตุการณ์วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ท่านจึงต้องเริ่มงานกิจกรรมนิสิตใหม่

ด้านวิชาการ

๑. ได้เริ่มโครงการใหม่ ๆ ของคณะให้เป็นตามแผนที่วางไว้

๒. จัดการประชุมสัมมนาเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนาที่ ๕

๓. ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนา

คุณวุฒิและความรู้พิเศษที่ได้นำมาใช้

๑. ความรู้ในเรื่องการจัดระบบงาน

๒. ความรู้ในเรื่องคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทำให้สามารถศึกษางาน

๓. วางแผนงานในอนาคตได้ง่ายและเร็วขึ้นและออกมาในรูปธรรม

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

๑. ก่อนบริหารงานจะให้นโยบายหลักที่แน่ชัดแก่ผู้ร่วมงานระดับล่างและระดับสูงกว่า

๒. โดยเฉพาะที่บริหารงานในคณะหรือมหาวิทยาลัยจะให้ความจริงใจและเปิดเผยต่อผู้ร่วมงานเสมอ

๓. ไม่คิดหลีกเลี่ยงหรือปัดความรับผิดชอบ

๔. สดับรับฟังความคิดเห็น (Feed back) ของผู้ที่อยู่ในระดับล่างเสมอ

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิศวกรรมสำรวจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิศวกรรมโยธาของ ก.พ.

วิศวกรโครงการในการจัดทำหมุดหลักฐานทางราบของกรมที่ดินบริเวณ กทม.ฝั่งธนบุรี

ที่ปรึกษาให้บริษัทก่อสร้าง ๑ แห่ง

ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ชูโต

ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ชูโต เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ที่กรุงเทพ ฯ เป็นบุตร พระยาสุรเกษตรโสภณ และคุณหญิงสุระเกษตรโสภณ (สกุลเดิม ดวงศรี) เมื่อ พ.ส. ๒๕๑๘ ได้สมรสกับ นางสาวนิศา วิชพันธ์ มีธิดา ๑ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียล จนจบชั้นมัธยมศึกษา และได้เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ที่มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ ได้รับปริญญา B.A. (Com) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ และได้รับปริญญาตุษฎีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยลอนดอน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑

ด้านการทำงาน

ท่านได้รับราชการครั้งแรกที่คระรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์ตรี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยทำหน้าที่รับผิดชอบดังต่อไปนี้

๑. เป็นอาจารย์ แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต (๒๕๐๑-๒๕๐๕)

๒. เป็นกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ (๒๕๐๓-๒๕๑๗)

๓. หัวหน้าแผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต (พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๗)

๔. ผู้อำนวยการสถาบันเอเชีย (๒๕๑๐-๒๕๑๓)

๕. กรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๖. รองอธิการบดีฝ่ายกิจกรรมนิสิต (๒๕๑๖-๒๕๑๗)

หลังจากนั้นท่านได้มารับราชการที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘-ปัจจุบัน และในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๒๑ ท่านได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นผู้ก่อตั้งสถาบันเอเชีย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๒๐ มหาวชิรมงกุฎ

พ.ศ. ๒๕๒๑ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์สำนักอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์เมืองทอง แขมมณี

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์เมืองทอง แขมมณี เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรหลวงศิลปวิธานโกวิท (เนียม แขมมณี) และนางศศิธร (สกุลเดิม สุคำ) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้สมรสกับนางสาวเสาวนีย์ ทองมินทร์ มีบุตรธิดา ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านเริ่มการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนราชินี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ แล้วย้ายมาเข้าโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย จนจบประโยคเตรียมอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ จึงสอบเข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๙ ก็เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์ได้วุฒิแพทย์ศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ หลังจากนั้นก็เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซานฟรานซิสโก ได้รับปริญญาโท อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชากายวิภาคศาสตร์ (MA in Anatomy) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ต่อจากนั้นยังได้ศึกษาต่อจนได้ปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (MS. in Education) ที่มหาวิทยาลัย เซาเทินแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลีส

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มเข้ารับราชการที่คณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ จนกระทั่ง ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ รวมเวลา ๒๑ ปี โดยเริ่มรับตำแหน่งครั้งแรกเป็นอาจารย์โท ในแผนกกายวิภาคศาสตร์และได้เป็นรองศาสตราจารย์ในแผนกกายวิภาคศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ จึงได้ลาออกไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี ในฐานะที่ปรึกษาองค์การอนามัยโลก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ พ.ศ. ๒๕๒๐, พ.ศ. ๒๕๒๓ และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานของรองศาสตราจารย์นายแพทย์เมืองทอง แขมมณีในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยวิทยาฮิสโต

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๑๕ ท่านได้ปรับปรุงการบริหารงานหน่วยวิทยาฮิสโต แผนกกายวิภาคศาสตร์ คณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ในตำแหน่งประธานคณะกรรมการศูนย์สัตว์ทดลอง

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๖ ได้จัดตั้งศูนย์สัตว์ทดลองในคณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตำแหน่ง เลขาธิการสภาคณาจารย์

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๖ ได้จัดวางระเบียบและการบริหารสำนักงานสภาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตำแหน่งผู้ช่วย เลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๗ ได้ดำเนินการปรับปรุงการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย โดยใช้แนวการพัฒนาองค์การ

ในตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๒๐ ได้จัดตั้งโครงการพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยด้านบริหาร และเป็นผู้ริเริ่มโครงการสวัสดิการด้านต่าง ๆ เช่น สถานีบริการน้ำมันจุฬา ฯ ร้านค้าสวัสดิการจุฬา ฯ โครงการเงินสงเคราะห์ โครงการรถสวัสดิการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรม เรื่องการวางแผนครอบครัว แก่บุคลากรมหาวิทยาลัยด้วย เงินทุน UNFPA ในครงการ Training in F.P. for University Personnel และท่านได้เป็นผู้อำนวยการโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท และผู้อำนวยการโครงการ Applied Research and Training Methodology in Family Planning

<u>ด้านวิชาการ</u>

๑. ปรับปรุงหลักสูตรวิชาจุลทัศน์กายวิภาคศาสตร์ สำหรับนิสิตแพทย์

๒. จัดตั้งหลักสูตรวิชากายวิภาคศาสตร์ สำหรับนักศึกษาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

๓. ปรับปรุงหลักสูตรมนุษย์สัมพันธ์ในการพยาบาลให้คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

๔. ร่วมสร้างหลักสูตรอบรมระยะสั้นด้านแพทย์ศึกษา

๕. จัดทำชุดตำราเรียนด้วยตนเอง สาขาวิชาฮิสโตโลยี้ให้คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยามหิดล

๖. จัดทำหลักสูตรอบรมบุคลากรด้านบริหารระดับต่าง ๆ

๗. จัดตั้งห้องปฏิบัติการวิจัยด้านวิชาฮิสโตโลยี้ และวิชาศึกษาความพิการแต่กำเนิด (Histology & Teratology)

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

๑. อาจารย์พิเศษคณะสัตวแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. คณะบรรณาธิการจุฬาลงกรณ์เวชสาร (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๒)

๓. หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของ ก.ร.ป.กลาง (พ.ศ. ๒๕๑๑)

๔. กรรมการจัดตั้งและกรรมการบริหารงานศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ

๕. ผู้แทนประเทศไทยในคณะกรรมการสัตว์ทดลองนานาชาติ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๘)

๖. วิทยากรและที่ปรึกษาในการพัฒนาการศึกษาด้านสาธารณสุขให้สถาบันอุดมศึกษาไทย (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙)

๗. ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยอบรมศูนย์อบรมครูสาธารณสุขของ WHO/SEARO

๘. ที่ปรึกษาองค์การอนามัยโลกด้านการฝึกอบรมบุคคลทางสาธารณสุข (พ.ศ.๒๕๑๙-๒๕๒๔)

๙. ที่ปรึกษาของกองทุนสหประชาชาติเพื่อกิจการประชากร UNFPA (พ.ศ. ๒๕๒๔)

ความรู้พิเศษที่นำมาใช้

ความรู้พิเศษที่รองศาสตราจารย์นายแพทย์เมืองทอง แขมมณี นำมาใช้ในการบริหารจุฬา ฯ มีดังนี้คือ

๑. ปริญญาโทกายวิภาคศาสตร์จาก University of California San Francisco Medical Center (พ.ศ. ๒๕๑๐) ได้นำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาจุลทัศน์กายวิภาคศาสตร์แก่นิสิตแพทย์ สัตวแพทย์และเภสัช

๒. ประกาศนียบัตรที่ได้รับจากการอบรม Second International Workshop on Teratology จัดที่ Kyoto University ประเทศญี่ปุ่น (พ.ศ. ๒๕๑๑) ได้นำมาใช้ในการปรับปรุงการสอนวิชาจุลทัศนกายวิภาคศาสตร์แก่นิสิตแพทย์ สัตวแพทย์ และเภสัชรวมทั้งการจัดทำโครงการวิจัยด้าน Teratology อีกด้วย

๓. ประกาศนียบัตรวิชาสัตว์ทดลองจาก CIEA ประเทศญี่ปุ่น (พ.ศ. ๒๕๑๓) ได้นำมาใช้ในการจัดตั้งโครงการศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ และการสอนวิชาสัตว์ทดลองในคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬา ฯ

๔. ประกาศนียบัตรนักธรรมตรีจากวัดเขาไกรลาศ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ได้นำมาใช้ในการฝึกอบรมธรรมและกรรมฐานแก่นิสิตแพทย์ รวมทั้งการบริหารในจุฬา ฯ ด้วยความเป็นธรรมต่อมา

๕. ปริญญาโททางการศึกษาจาก U.S.C. (พ.ศ. ๒๕๑๘) และประกาศนียบัตรแพทย์ศาสตร์ศึกษาจาก University of Illinios (๒๕๑๖) และ บีSC(๒๕๑๘) ได้นำมาใช้ในโครงการอบรมต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

ท่านได้ออกจากราชการเพราะไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีในฐานะที่ปรึกษาขององค์การอนามัยโลก ๓ ครั้ง และทำงานในฐานะผู้เชี่ยวชาญการฝึกอบรมของUNDP/DTCP ๑ ครั้ง และออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนาน ครั้งสุดท้ายและเพื่อไปปฏิบัติงานให้UNDP/UTCP

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

๑. ทัศนคติในทางบวก

๑.๑ สนใจ เพราะเห็นว่าการบริหารเป็นวิชาการแขนงหนึ่งซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป มีแนวคิดทฤษฎีเป็นที่ยอมรับทางวิชาการ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการบริหารได้ทั้งโดยตรงและประยุกต์ รวมทั้งอาจตั้งสมมุติฐานและค้นคว้าวิจัยประกอบเพื่อนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนั้นยังสนใจเพราะการบริหารองค์การนั้นสามารถใช้หลักการบริหารร่างกายและจิตใจทางแพทย์ศาสตร์มาประยุกต์ได้ และการบริหารนั้นเป็นทางหนึ่งในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

๑.๒ ตั้งใจ เพราะเห็นว่าจะเกิดประโยชน์ทั้งด้านคุณธรรม ความรู้และความสามารถทั้งตนเองและยังถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นได้อีกด้วย

๑.๓ พอใจ เพราะเห็นประโยชน์ที่เกิดแก่ส่วนรวมด้วยความเป็นธรรมเช่น โครงการสวัสดิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนและผู้น้อย เป็นต้น

๒. ทัศนคติในทางลบ

๒.๑ กลุ้มใจ เพราะการบริหารงานนั้นบางครั้งไม่อาจทำให้ทุกคนทุกฝ่ายพอใจได้ นอกจากนั้น บางครั้งรู้สึกว่าความรู้ความสามารถของตนเองไม่เพียงพอที่จะทำให้งานสำเร็จได้ผลดีดังใจ

๒.๒ ท้อใจ เพราะบางทีมีอุปสรรคทั้งจากคน ระบบ ระเบียบ และระบอบขัดขวางทำให้การบริหารงานไม่ราบรื่น ล่าช้า และบางครั้งล้มเหลวด้วย

๒.๓ เสียใจ เพราะการบริหารงานนั้นบางครั้งมีคนเข้าใจผิดและอิจฉาริษยาทำให้อดเสียใจไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตั้งใจริเริ่มงานใหม่ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์เมืองทอง แขมมณียังได้แสดงความคิดเห็นในฐานะที่ท่านเคยเป็นนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและในฐานะผู้บริหารคนหนึ่งไว้ว่า

เนื่องจากได้มีโอกาสอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหลายฐานะตั้งแต่นิสิต กรรมการสโมสรนิสิต อาจารย์ผู้สอนนิสิต นักวิจัย กรรมการและประธานกรรมการทั้งเป็นทางการของมหาวิทยาลัยและไม่เป็นทางการ นักวิชาการผู้ให้บริการแก่สังคม รวมทั้งผู้บริหารในระดับและตำแหน่งต่าง ๆ เป็นเวลารวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๘ ปี ก่อนที่จะลาออกจากราชการเพื่อไปปฏิบัติงานในองค์การสหประชาชาติ จึงใคร่ขอสรุปความเห็นเป็นประเด็น ๓ ประการคือ

๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นนับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งซึ่งมีความพร้อมทุกด้านที่จะพัฒนาคุณธรรมความรู้และความสามารถแก่นิสิต อาจารย์ ข้าราชการฝ่ายอื่น ลูกจ้าง และผู้บริหาร

๒. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสมควรจะได้พัฒนาต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติและมนุษยชาติ

๓. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรรวมพลังทั้งด้านจิตใจ ความคิด กาย ทรัพย์จากทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์ พร้อมที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศชาติและมนุษยชาติตลอดไปชั่วกาลนาน.

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ</u>

๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันรองศาสตราจารย์ นายแพทย์เมืองทอง แขมมณี ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

ตำแหน่ง Training Specialist ประจำ UNDP Asia and Pacific Programme for Development Training and Communication Planning Z(UNDP/DTCP)ซึ่งเป็นโครงการระดับภูมิภาค มีสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพ ฯ ประเทศไทย

หน้าที่ รับผิดชอบงานด้านการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาในโครงการพัฒนาชนบทด้านการเกษตร ประชากร สาธารณสุข รวมทั้งโครงการพัฒนาสตรี และเยาวชนในประเทศแถบเอเชียและแปซิฟิก เช่น บังคลาเทศ ภูฏาน เนปาล อินเดีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ จีน เวียตนามและไทย

ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชราภัย

ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชราภัย เกิดเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่กรุงเทพมหานคร บิดาคือนายสหัส มารดาคือนางเชย (สกุลเดิม ตัน) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้สมรสกับนางสาวมนฑกานติ หาญอุตสาหะ มีบุตรธิดา ๒ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้าเรียนชั้นต้นที่โรงเรียนปัญญานิธิ และสตรีภาณุทัต จนจบชั้นประถมปีที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ แล้วศึกษาต่อชั้นมัธยมที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้วศึกษาต่อที่โรงเรียนชายวิทย์พิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๙๓ - พ.ศ. ๒๔๙๔ แล้วเรียนที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจนถึง พ.ศ. ๒๔๙๙ สอบได้ชั้นมัธยม ๘ โดยการสมัครสอบ หลังจากนั้นก็สอบเข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะที่กำลังเรียนชั้นปีที่ ๒ เตรียมแพทย์ศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ก็ลาออก หลังจากนั้นปีถัดไปก็เข้าศึกษาต่อที่ Cornell Universityได้ B.S. in Floriculture and Ornamental Horticulture ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ก็ได้วุฒิ Ph.D. in Cytogenetics

ด้านการทำงาน

ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชราภัย เริ่มเข้ารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามลำดับเวลาดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๖ อาจารย์โท

พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๐๙ อาจารย์เอก

พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๗ รองศาสตราจารย์

พ.ศ. ๒๕๑๗ - ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๑

พ.ศ. ๒๕๒๐ - ปัจจุบัน ช่วยราชการในตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

กิจกรรม

พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๔ ที่ปรึกษาชมรมเทเบิ้ลเทนนิส จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๑๗ - ๒๕๑๙ หัวหน้าฝ่ายวิจัย คณะวิทยาศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑ หัวหน้าโปรแกรมชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์

๓๗. อาคารสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

๓๙. อาคารโรงอาหารสำนักงานอธิการบดี

๔๔. อาคารสำนักงานจัดการทรัพย์สิน

๔๐. อาคารหอพักนิสิตชายห้าชั้น

๔๑. อาคารยานยนต์

๔๒. ปรับปรุงและซ่อมแซมอาคารศาลาพระเกี้ยว

๔๓. อาคารคลินิคคอกสัตว์ นครปฐม คณะสัตวแพทย์ศาสตร์

๔๔. อาคารสูติศาสตร์เธนุเวศน์วิทยา นครปฐม คณะสัตวแพทย์ศาสตร์

๔๕. ต่อเติมอาคารเรียนคณะนิเทศศาสตร์

๔๖. อาคารปฏิบัติการไฟฟ้าแรงสูง คณะวิศวกรรมศาสตร์

๔๗. อาคารปฏิบัติวิจัยและโรงเพาะเลี้ยง สถานีวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและศูนย์ฝึกนิสิต (สีชัง)

๔๘. อาคารสถาบัน ๒ (ศูนย์เครื่องมือวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม)

๔๙. อาคารบริหารและเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับประถมศึกษา

๕๐. อาคารบริหารโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษา

๕๑. อาคารเรียนรวมคณะแพทยศาสตร์

๕๒. อ่างเก็บน้ำจืดของสถานีวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและศูนย์ฝึกนิสิต (สีชัง)

๕๓. ปรับปรุงอาคารโรงแรมสากล

๕๔. อาคารเรียนคณะวิทยาศาสตร์

๕๕. อาคารเรียนคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

๕๖. อาคารหอพักสินิตคณะแพทยศาสตร์

๕๗. ปรับปรุงอาคารคณะเภสัชศาสตร์เดิมให้เป็นสถานที่เรียนโครงการคณะศิลปกรรมศาสตร์ ผลงานทางวิชาการข้อ ๒๕-๕๗ เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยเป็นประธานคณะกรรมการตรวจสอบแบบประธานคณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติผู้รับจ้างเหมาก่อสร้างอาคาร ประธานคณะกรรมการควบคุมแบบและก่อสร้างอาคารของมหาวิทยาลัย และโครงการที่ ๕๑-๕๗ เป็นโครงการที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ ปถมาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ ปถมาภรณ์ช้างเผือก

ศาสตราจารย์ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา เกิดเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2475 ที่จังหวัดตรัง เป็นบุตรของ นายจ้อง และ นางแล่ม (สกุลเดิม จงลก) เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2507 ได้สมรสกับ แพทย์หญิง นิตยา อัศวนนท์ (ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง นิตยา สุวรรณเวลา) มีธิดา 2 คน

<u>ด้านการศึกษา</u>

ได้เริ่มการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนอนุกูลรัศมี จังหวัดตรัง จนกระทั่งจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2485 และศึกษาต่อที่โรงเรียนวิเชียรมาต จังหวัดตรังจนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อ พ.ศ. 2490 หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบจนจบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2492 และได้เข้าศึกษาที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนจบเตรียมแพทย์ ได้รับเหรียญทองแดงคะแนนเยี่ยมปีที่ 1 และปีที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2494 และได้รับปริญญาแพทย์ศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) ได้รับเหรียญทองแดงคะแนนเยี่ยมในการสอบเพื่อรับปริญญาแพทย์ศาสตร์บัณฑิต เหรียญทองแดงคะแนนเยี่ยมตลอดหลักสูตรแพทย์ศาสตร์ และเหรียญทองแดงคะแนนเยี่ยมในวิชากายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา พยาธิวิทยา อายุรศาสตร์และสูตินรีเวชวิทยาเมื่อ พ.ศ. 2497

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2500 ได้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดลให้ไปศึกษาต่อวิชาประสาทศัลยศาสตร์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 5 ปี ได้รับปริญญา Master of Science จากมหาวิทยาลัยชิคาโก เมื่อ พ.ศ. 2501 และจบการฝึกอบรมทางประสาทศัลยศาสตร์ และสอบได้ American Board of Neurological Surgery ได้รับเชิญเป็นสมาชิกของ American College of Surgeons และ Congress of Neurological Surgeons เมื่อ พ.ศ. 2504

<u>ด้านการทำงาน</u>

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ท่านได้รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2498-2499 แพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้าน คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ด้านบริหาร

1. เป็นผู้อำนวยการคนแรกของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ (2517-2521) เป็นผู้ได้วางโครงร่างและรูปแบบของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์
2. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย (2523 - ปัจจุบัน) ฝ่ายวิจัยนี้เป็นหน่วยงานใหม่ที่จัดตั้งขึ้นในการพัฒนาการวิจัยในมหาวิทยาลัย เพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักวิจัยในเทคนิคเฉพาะที่สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่ม (Nucleus) ซึ่งได้ขยายใหญ่ขึ้นจนมีขนาดพอที่จะเกิดพลัง (Critical man) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยในเทคนิคเฉพาะต่าง ๆ และเพื่อให้นักวิจัยที่มีความสามารถพิเศษในเทคนิคเฉพาะได้รวมกลุ่ม และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ได้ปรับปรุง และจัดวางรูปแบบ องค์กร ตั้งกรรมการวิจัยเพื่อประสานงานวิจัย และประเมินผลผลิตใหม่ และยังได้จัดให้มีรองคณบดีฝ่ายวิจัยในคณะต่าง ๆ รวมทั้งกรรมการวิจัยของคณะ
4. ได้วางนโยบายในการจัดกลไกสนับสนุนงานวิจัยเป็นเรื่อง ๆ ซึ่งแต่เดิมทุนรัชดาภิเษกสมโภชนั้น เป็นทุนของแต่ละสาขา ได้เปลี่ยนมาเป็นการใช้กลไกของคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจการวิจัย (Task Force) เพื่อรวมกลุ่มอาจารย์แต่ละสาขา มี 10 ชุด และมีกรรมการวิจัยทั้งหมด 270 คน มีอาจารย์เข้ามาร่วม 660 คน
5. เป็นผู้ตั้งศูนย์วิจัย และฝึกอบรมพลังงาน
6. สถาบันเทคโนโลยีชีวภาพ และวิศวกรรมพันธุศาสตร์
7. กำหนดนโยบายและการพัฒนางานวิจัยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ได้ตั้งคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจการวิจัยเพื่อการพัฒนาชนบท
9. ได้จัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจการวิจัยเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาเป้าหมาย
10. จัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจการวิจัยอาหาร
11. จัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจการวิจัยยา
12. จัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจการวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออก
13. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการผลิตบัณฑิต

8. อนุกรรมการการผสมผสานรักษาบำบัดยาเสพติดและสาธารณสุขขั้นมูลฐานขององค์การอนามัยโลก (2526-ปัจจุบัน)

4. เหรัญญิกของสมาคมประสาทศัลยแพทย์ภาคพื้นเอเชียและ Australasia (2526-2530)

5. สมาชิกกิตติมศักดิ์ของ American Society of Neurological Surgeon

ในประเทศ

1. กรรมการแพทย์สภา เป็นกรรมการบริหารโดยเลือกตั้ง 3 ครั้ง จนถึงปัจจุบัน

2. กรรมการยาเสพติดแห่งชาติ

3. ประธานอนุกรรมการสร้างแบบทดสอบความถนัดทางการแพทย์ของทบวงมหาวิทยาลัยที่ใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัย

4. กรรมการแพทย์ในการถวายการบำบัดรักษาพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี พระองค์เจ้าวาปีบุษกร

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

1. การเป็นผู้บริหาร เมื่อรับหน้าที่แล้วต้องทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ที่สุด ถ้าทำได้ไม่ดีหรือรับโดยตำแหน่ง ไม่ตั้งใจทำ นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์แล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียหายอีกด้วย ซึ่งปัญหาที่เห็นมากที่สุดคือ ผู้บริหารที่ไม่บริหาร

2. การเป็นผู้บริหารเหมือนกับการสวมหัวโขน หมายความว่า ผู้บริหารควรต้องตัดอัตตาทิ้ง การบริหารไม่ใช่ความสำเร็จของบุคคล ไม่มีใครทำอะไรคนเดียวได้

3. การบริหารบางอย่างยังไม่สามารถที่จะทำได้อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ ที่อยากจะทำแต่มีข้อจำกัดต่าง ๆ มากที่ไม่อาจแก้ไขได้ทั้งจากตัวเองและภายนอก ในลักษณะนี้ก็ต้องปลง

4. ต้องพยายามในสิ่งที่เป็นไปได้ และพอใจในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ที่สำคัญกว่านั้นคือต้องแยกของสองเรื่องนี้ให้ได้

5. ควรมี sense of proportion คือ รู้จักความพอดี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2524 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. 2526 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉลับ ปัทมสูตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉลับ ปัทมสูตร เกิดเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรพระบรรณสารพิจิตร (ตั้น) และ นางฉวี (สกุลเดิม ภัทรนาวิก) ปัทมสูตร สมรสกับ นางสาวสุมทรี เสือวรรณศรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2509 มีธิดา 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เริ่มเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนราชินี โรงเรียนวัดรางบัว โรงเรียนวัดพ บางปะแก้ว โรงเรียนสีตบุตรบำรุง และ โรงเรียนอำนวยศิลป์ ท่านสำเร็จการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียล และสำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเมื่อ พ.ศ.2497 ท่านได้รับปริญญาบัตรวิศวกรรมศาสตร์ (เกียรตินิยมอันดับ 2) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2501 และ ท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศออสเตรเลียได้รับปริญญา M.ENG.SC. (MINING) จาก University of Queensland เมื่อ พ.ศ. 2505 นอกจากนี้ท่าน ได้รับ Certificate in Mineral Exploration จาก Montanistische Hochschule จากประเทศออสเตรีย เมื่อ พ.ศ. 2508

ด้านการทำงาน

ท่านได้รับราชการครั้งแรกที่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์ตรี นับตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2501 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยท่านมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. งานสอนและงานวิจัย
2. งานกิจการนิสิต (2509 - 2518)
3. เลขานุการภาควิชา (2509 - 2518)
4. หัวหน้าภาควิชา (2518 ถึงปัจจุบันเว้นปี 2521)
5. รองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน (2518 - 2520)

ผลงานในฐานะผู้บริหารของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน ท่านมีผลงานด้านบริหารคือ ได้ออกระเบียบการบริหารบุคคล สำนักงานจัดการทรัพย์สิน

รองศาสตราจารย์ ดร.มนู วีรบุรุษ

รองศาสตราจารย์ ดร.มนู วีรบุรุษ เกิดเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2471 ที่จังหวัดลำปาง เป็นบุตรขุนไกลาฬิทักษ์ กับ นางผาด วีรบุรุษ ได้สมรสกับ นางสาวอรุณี จักกะพาก มีบุตร 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นแรกในจังหวัดลำปางจนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2487 ต่อจากนั้นได้ย้ายไปศึกษาต่อชั้นอุดมศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ จนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2489 ต่อมาได้เข้าศึกษาต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราชทานปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (ไฟฟ้า) เมื่อ พ.ศ.2493 หลังจากนั้นได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ที่ Imperial College, London จนจบ B.Sc (Mining) A.R.S.M. เมื่อ พ.ศ. 2498 และในเวลาต่อมาได้ศึกษาจนถึงขั้นปริญญาเอกที่ Carnegie Institute of Technology ประเทศสหรัฐอเมริกาจนสำเร็จ B.S., M.S. และ Ph.D. เมื่อ พ.ศ. 2505

ด้านการทำงาน

เมื่อสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษแล้ว รองศาสตราจารย์ ดร.มนู วีรบุรุษ เริ่มรับราชการที่ แผนกวิศวกรรมเหมืองแร่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์ตรี สอนนิสิตชั้นปีต่าง ๆ เป็นเวลา 22 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 จนถึง พ.ศ. 2520 ในระหว่างนั้นได้เป็นผู้ก่อตั้งภาควิชาวิศวกรรมโลหการขึ้น จึงย้ายจากแผนกวิศวกรรมเหมืองแร่ไปเป็นหัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมโลหการเป็นคนแรกเมื่อ พ.ศ. 2520

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. 2523 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ดร.มนู วีรบุรุษ มีตำแหน่งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - ปัจจุบัน และรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมโลหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นกรรมการ ก.ม.ทบวงมหาวิทยาลัย
2. ที่ปรึกษารัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย
3. กรรมการมาตรฐานระหว่างประเทศทางด้านวิศวกรรมต่าง ๆ หลายชุด เช่น ทดสอบเหล็กแผ่น อลูมิเนียม เหล็กกล้า ฯลฯ

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

1. ในการบริหารนั้น ใช้ความเสมอภาค ความใกล้ชิดและความคุ้นเคยเป็นหลักในการปกครอง
2. มองประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักว่าจะเกิดผลหรือไม่อย่างไร แล้วจึงตัดสินใจ

ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์

ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์[1] เป็นบุตรพระยาราชนกูลวิบูลภักดี (รื่น ศยามานนท์) และ คุณหญิง เลื่อน (สกุลเดิม ไชยะชีวิน) เกิดเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2454 ที่บ้านตรอกสาเก ถนนตะนาว ตำบลพระนคร อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร บิดาเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการและปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยมียศเป็นมหาอำมาตย์โท จางวางโท และนายพลเสือป่าในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เป็นมหาเสวกโทชั่วระยะเวลาหนึ่งในตอนต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว นายรอง ศยามานนท์ ได้สมรสกับ ม.ล. เยาว์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2478 มีบุตรธิดา 2 คน

<u>ด้านการศึกษา</u>

พ.ศ. 2460 ท่านได้เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนวัดมหรรณพาราม ซึ่งตั้งอยู่ใกล้บ้านตรอกสาเกจนจบชั้นประถมปีที่ 3 ตามรูปโครงการศึกษา พ.ศ. 2456 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในเวลานั้น

พ.ศ. 2463 นายรอง ได้ย้ายไปเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 ณ โรงเรียนมัธยมวัดสุทธิวราราม อำเภอบ้านทวาย (ปัจจุบันชื่อว่า อำเภอยานนาวา) โดยบิดานำไปฝากกับพระยาวิจิตรวรสาส์น (พุ่ม อังสุกสิกร) อาจารย์ใหญ่ในขณะนั้น[2]

---

[1] ตอนแรกท่านได้รับประทานชื่อว่า "รองแสง" จากสมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าสุขุมาลย์มารศรี พระอัครชายาในพระยาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อแสดงว่าเป็นทลานตาของพระยาสุขุมาลย์ยริทาร(แสง) ไวทยะชีวิน แต่บิดาของท่านเห็นว่าเป็นชื่อยาวเกินไปไม่เป็นที่นิยมกันในสมัยนั้น จึงแจ้งชื่อแก่โรงเรียนที่ท่านเข้าเรียนว่า "รอง"

สำหรับนามสกุล "ศยามานนท์" นั้น พระยาศิริไชยบุรินทร์(ใหญ่ ศยามานนท์) (ต่อมาเป็นพระยามหินทรเดชานุวัตร) และพระยาศึกษาสมบูรณ์ (ต่อมาเป็นพระยาราชนกูล) อุงและบิดาของท่านได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นนามสกุลอันดับที่ 9 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2456 เข้าใจว่านามสกุลนี้ได้อาศัยชื่อ ขุนชาติโอสถ(เติม)และ นางสุน ซึ่งเป็นปู่และย่าของ นายรอง เป็นหลักในการพระราชทานนามสกุล

[2] พระยาวิจิตรวรสาส์น ครูของท่านเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดสุทธิวราราม ขณะนั้นบิดาของศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์เป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ท่านได้แสดงความเคารพไหว้พระยาวิจิตรวรสาส์นก่อน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าท่านเป็นศิษย์ของพระยาวิจิตรวรสาส์นมาตั้งแต่โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบและเป็นการแสดงว่าท่านรักษาประเพณีอันดีของไทยที่ศิษย์นอบน้อมต่อครูไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งอย่างใดก็ตาม

การไปเรียนที่โรงเรียนมัธยมวัดสุทธิวราราม นั้นนับว่าเป็นการสะดวกแก่ท่าน ด้วยเหตุว่าครอบครัวของท่านได้ย้ายมาอยู่ที่ถนนสีลม พระยาวิจิตรวรสาส์นได้เริ่มสอนภาษาอังกฤษให้แก่ท่านเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นการสอนขั้นพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนชั้นสูงต่อไป ครูที่สอนท่านล้วยเป็นผู้มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ในการสอนนักเรียน ได้แก่ นายทองอยู่ บิณฑคุปต์ ครูประจำชั้นมัธยมปีที่ 1 นายแคล้ว ศรีเทพ ครูประจำชั้นมัธยมปีที่ 2 นายเจ้ (เจตน์) จุณณะปิยะ ครูประจำชั้นมัธยมปีที่ 3 และ ขุนชำนิขบวนสาส์น (ถนอม นาควัชระ) ครูประจำชั้นมัธยมปีที่ 4 และ 5 โดยเฉพาะขุนชำนิขบวนสาส์น มีวิธีสอนอย่างน่ายกย่อง สามารถสอนนักเรียนให้เข้าใจเรขาคณิตและพีชคณิต ซึ่งเป็นวิชาใหม่สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 4 ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งนายรองเรียนได้ดีเป็นพิเศษ คือ สามารถเรียนจบภายในปีเดียว

ใน พ.ศ. 2467 ท่านได้เข้าเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 ณ โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ โดยมี ขุนอาจวิชาสวรรค์ (ละออ การุญยวนิช) เป็นครูประจำชั้น พร้อมกับได้เริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศส ในชั้นมัธยมปีที่ 7 และ 8 มีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ โดยมีครูชาวลังกาชื่อ นายชัยรัตน์ B.A.(London) สอนชั้นมัธยมปีที่ 7 และ นายแอน แอลเซลลีย์ (N.L. Selley) กับ นายเอม คีตัน (M. Kean) สอนในชั้นมัธยมปีที่ 8 อย่างไรก็ดีมีแต่วิชาภาษาไทยซึ่งยังคงสอนเป็นภาษาไทย โดยหลวงสำเร็จวรรณกิจ (บุญ เสขะนันทน์)

ใน พ.ศ. 2469 ท่าน สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 8 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจัดสอบเอง ปรากฏว่าสอบได้คะแนนดี นายเซลลีย์ อาจารย์ใหญ่จึงจัดไว้ให้นายรองเรียนซ้ำชั้นมัธยมปีที่ 8 ในระดับสูงขึ้น โดยนำหนังสือและข้อสอบที่แล้ว ๆ มาสำหรับการสอบชั้น Matriculation เพื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยลอนดอนมาเรียน และทำคำตอบ ทั้งนี้โดยมีความมุ่งหมายที่จะเตรียมให้เข้าสอบชิงทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ซึ่งปรากฏว่าในปลาย พ.ศ. 2470 นายรองศยามานนท์ สามารถสอบชิงทุนกระทรวงศึกษาธิการเพื่อไปศึกษาวิชาอักษรศาสตร์และวิชาครู (ปัจจุบัน คือ ครุศาสตร์ หรือ ศึกษาศาสตร์) ณ ประเทศอังกฤษ โดยได้โดยสารเรือเดนมาร์กชื่อ พิโอเนีย จากกรุงเทพ ฯ ไปถึงเมืองทิลเบอรี่เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2470 นาย เอ.อี.คาร์ดิว (A.E. Cardew) ผู้ดูแลนักเรียนไทยในอังกฤษก็จัดเข้าโรงเรียน Imperial Service College ที่เมืองวินด์เซอร์ ซึ่งจะเปิดเรียนในเวลา 2 สัปดาห์ ต่อมาในระหว่างที่รอโรงเรียนเปิด ท่านได้อยู่กับอาจารย์ที่สอนเฉพาะตัว (Tutor) ชื่อ Reverend J.R. Smart ที่ตำบล Caversham Reading เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อเรียนภาษาอังกฤษ ภาษาละติน และประเพณีต่าง ๆ ของอังกฤษ ท่านได้อยู่ที่ Imperial Service College เป็นเวลา 4 เทอม (เมษายน 2471 -

ธันวาคม 2472) ก็สอบเข้ามหาวิทยาลัยเคมบริดจ์และสอบเข้า Pembroke College ได้

ตลอดระยะเวลาที่ท่านศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษนั้น ท่านได้รับการยกย่องชมเชยอยู่เสมอ ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถมากคนหนึ่ง ดังปรากฏอยู่ในรายงานประจำปีของผู้ดูแลนักเรียนไทยในอังกฤษ ระหว่าง พ.ศ. 2470 - 2478 ดังข้อความต่อไปนี้

"I hear from Mr.Smart that Rong shows exceptionale intelligence and his knowledge of English is already wonderfully good, so that he gives every promise of a very successful career."

อาจารย์เฉพาะตัวที่ Pembroke College รายงานว่า

"I beg to report that Nai Rong Syamananda resided at this college during the Lent Term 1931, and that his conduct and the progress of his studies were satisfactory. He will be entering for the Inter-Collegiate Examination in History in June."

ใน พ.ศ. 2476 ท่านศึกษาจบหลักสูตรสอบไล่ได้History Tripos Part II (Class II, Second Division) เป็นอันว่าได้รับปริญญา B.A. Second Class Honours แล้วได้เรียนวิชาครู คือ กรุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ซึ่งจัดเป็นหลักสูตรเทียบเท่ากับหลักสูตรปริญญาโท (Graduate Course) อีกหนึ่งปีที่ Pembroke College, Cambridge และสอบได้รับDiploma in Education เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2477 เสร็จแล้วได้ศึกษาภาษาฝรั่งเศสต่อ ณ มหาวิทยาลัยเกรอโนบล์ (Grenoble)สอบได้ Certificat d'Etudes Francaises และเดินทางกลับถึงกรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2478

ต่อมา พ.ศ. 2480 ท่านได้รับปริญญา M.A. จากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ พ.ศ. 2505 ท่านได้รับปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรชุดที่ 3 และเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2510 ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (กิตติมศักดิ์) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลงานของศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้คือ

1. <u>ในตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์</u>

เมื่อท่านเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ประจำคนแรกของแผนกวิชาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ใน พ.ศ. 2476 ศาสตราจารย์ หลวงพรตพิทยพยัตต์ได้ให้ท่านพิจารณาแก้ไขหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ชั้นปริญญาตรีให้กว้างขวางขึ้น เพื่อให้นิสิตที่ได้เรียนวิชานี้มีความสามารถสอนวิชา

และวิศวศาสตร์ได้หลายสาขา ทั้งนี้โดยได้ค้นคว้าจากหลักสูตรมหาวิทยาลัยอังกฤษ ฝรั่งเศส อินเดีย พม่า สิงคโปร์ ฮ่องกง และญี่ปุ่น ซึ่งในเวลานั้นเป็นแบบให้คะแนนเป็นร้อยละ (Percentage System) การแก้ไขได้กระทำกันใน พ.ศ. 2484, 2490, 2502 และ 2509

2. ในตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์

2.1 ท่านได้ปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีใน พ.ศ. 2493 โดยแยกวิชาภาษาอังกฤษออกเป็นหมวดภาษาและหมวดวรรณคดีสำหรับชั้นปีที่ 4 สำหรับภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมันก็ได้แยกออกในทำนองเดียวกัน วิชาภาษาไทยสำหรับชั้นอักษรศาสตร์ปีที่ 4 ได้แยกเป็นภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้ได้เปิดการสอนวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ถึงชั้นปริญญาตรี และเปิดโอกาสให้เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่น ภาษาเสปนและปรัชญา

2.2 การจัดตั้งแผนกวิชาต่าง ๆ ในคณะอักษรศาสตร์ ท่านได้จัดตั้งแผนกวิชาต่าง ๆ ขึ้น พร้อมกับปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย โดยตั้งแผนกวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ใน พ.ศ. 2498 ต่อมาได้แยกแผนกวิชาภาษา และโบราณตะวันออก ออกเป็นแผนกวิชาภาษาไทยและแผนกวิชาภาษาตะวันออก แยกแผนกวิชาภาษาปัจจุบันออกเป็นแผนกวิชาภาษาอังกฤษและแผนกวิชาภาษาตะวันตก และแผนกวิชาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ออกเป็นแผนกวิชาประวัติศาสตร์และแผนกวิชาภูมิศาสตร์ ริเริ่มดำเนินการขอตั้งแผนกวิชาปรัชญา

2.3 การสนับสนุนอาจารย์ทางด้านวิชาการ ท่านได้พยายามหาทุนและส่งเสริมอาจารย์ทุกคนในคณะได้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศชั่วระยะเวลาหนึ่ง อาจารย์ในคณะได้เคยไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศมาแล้วทั้งหมดทุกคน บางคนได้รับปริญญาโท และบางคนได้รับปริญญาเอก

2.4 การจัดขยายสถานที่ของคณะอักษรศาสตร์ตั้งอยู่ที่ตึกอักษรศาสตร์ 1 เพียงตึกเดียว มิหนำซ้ำยังมีคณะพาณิชยศาสตร์ และ คณะรัฐศาสตร์ได้มาอาศัยใช้ด้วย ต่อมาทั้งสองคณะนี้ได้ไปมีอาคารโดยเฉพาะพร้อมกับแผนกวิชาครุศาสตร์ได้ขยายกิจการเป็นคณะขึ้น แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับคณะอักษรศาสตร์ที่จะขยายออกไป จึงได้เจรจาขอตึกคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมาได้ เนื่องจากได้ย้ายไปตั้งอยู่ที่ตึกใหม่ซึ่งเป็นที่ตั้งของคณะในปัจจุบัน ในเวลาเดียวกัน นายรอง ศยามานนท์ ได้ช่วยชี้แจงความจำเป็นในการของบประมาณแผ่นดินมาสร้างหอสมุดกลางตามแบบเดียวกับตึกอักษรศาสตร์ 1 และในที่สุดก็ได้รับงบประมาณแผ่นดิน และหอสมุดกลางได้สร้างแล้วเสร็จและเปิดใช้ใน พ.ศ. 2500 โดยคณะอักษรศาสตร์ได้ใช้ห้องขนาดเล็กชั้นล่างเป็นห้องเรียนหลายห้อง ในที่สุดเมื่อท่านได้รับราชการจนครบเกษียณอายุ คณะอักษรศาสตร์ได้ตึกอักษรศาสตร์ 1, 2 และ 3 เป็นที่ทำการคณบดี ห้องทำงานสำหรับอาจารย์ภาควิชาต่าง ๆ และห้องเรียนสำหรับนิสิต

๓. ในตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายปกครอง พ.ศ. 2505 - 2514

อธิการบดีมอบหมายให้รองอธิการบดีฝ่ายปกครองทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยในด้านการปกครองนิสิต พิจารณาโทษผู้ประพฤติผิดระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ให้คำปรึกษาในเรื่องการดำเนินงานและนโยบายด้านสโมสรนิสิต หอพักนิสิต สวัสดิการนิสิต รวมการให้ทุนอุดหนุนการศึกษานิสิต และพิจารณาเรื่องราวที่เกี่ยวกับสมาคมนิสิตเก่า นอกจากนี้ อธิการบดีได้มอบหมายให้ทำการแทนเกี่ยวกับการแต่งตั้ง โยกย้าย และ บรรจุข้าราชการ ระหว่าง พ.ศ. 2507-2512 ทั้งนี้ ท่านก็ได้ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ด้วยความเรียบร้อย

ตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษ

การทำงานของศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ ในระหว่างเป็นข้าราชการบำนาญ

ท่านเป็นราชบัณฑิตยสถานมาตั้งแต่ไปรดเกล้า ฯ ได้ตราพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน และ ได้มีพระบรมราชโองการไปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิตประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2485 ต่อมาเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือในกิจการของราชบัณฑิตยสถานตลอดมา โดยได้เขียนบทความลงในวารสารราชบัณฑิตยสถาน ช่วยตรวจแก้บทความทางประวัติศาสตร์ที่เขียนเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ท่านได้รับเลือกให้เป็นเลขานุการ สำนักธรรมศาสตร์ และการเมือง เป็นกรรมการในคณะบรรณาธิการสารานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน โดยได้รับแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีตั้งแต่ พ.ศ. 2490 และ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2522 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะบรรณาธิการ คณะบรรณาธิการสารานุกรม มีหน้าที่รวบรวมเรื่องและเขียนเรื่องต่าง ๆ ลงในหนังสือสารานุกรม

ท่านเป็นกรรมการในคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย และ คณะกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2505 - 2512 ใน พ.ศ. 2512 เป็นรองประธานชำระประวัติศาสตร์ไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา เป็นประธานคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา เป็นประธานคณะกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสารประวัติศาสตร์ ผลงานในฐานะที่ร่วมคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย ได้ช่วยเหลือให้มีการพิมพ์หนังสือ "แถลงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี" ออกจำหน่ายและเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา นอกจากนี้ได้ร่วมเขียนบทความหลายเรื่องลงในหนังสือแถลงงาน ฯ เช่น ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่ต้นจนสิ้นแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราช บทความเรื่องพระยาราชกปิตัน ซึ่งแปลจากเอกสารภาษาอังกฤษ บทความการปฏิรูปทางการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร ฯลฯ

ในฐานะที่ร่วมเป็นกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสารประวัติศาสตร์ ได้ช่วยจัดเลือกพิมพ์ออกเผยแพร่ 21 เล่ม เช่น ประชุมพระราชหัตถเลขารัชกาลที่ 5 รวม 5 เล่ม ประชุมศิลาจารึกภาค 1, 3, 4, 5, 6 ตอน 1 และ 6 ตอน 2 ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาดังกล่าวมาแล้ว หมายรับสั่งสมัยกรุงธนบุรี ฯลฯ ได้รับมอบหมายสำหรับกิจการงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี

ในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย และประธานคณะกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ ได้ช่วยเหลือเขียนและสนับสนุนให้พิมพ์หนังสือ 3 เล่ม คือ สมุดภาพไตรภูมิบุราณ สมุดภาพทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และตำรวจ Foreign Records of the Bangkok Period up to A.D. 1932 เนื่องจาก ท่านเป็นที่ปรึกษาสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ ได้พิจารณาแก้ไขบทความภาษาอังกฤษ เช่น บทความการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ และบทความที่จะลงในสมุดประจำวัน ค.ศ. 1983

ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ ได้รับแต่งตั้งโดย นายกรัฐมนตรีให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี นอกจากนี้ได้เป็นอนุกรรมการด้านพระมหากษัตริย์ อนุกรรมการประมวลเอกสาร อนุกรรมการการดำเนินงานพระราชพิธี อนุกรรมการดำเนินงานโครงการเทิดทูนพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ประธานคณะดำเนินงาน ทำหนังสือประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์รวม 3 เล่ม อนุกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการเทิดทูนพระราชสมัญญาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้ามหาราช

จากการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและอนุกรรมการคณะต่าง ๆ ในโอกาสการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ได้เขียนบทความและเรื่องเพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ดังนี้

1. บทความ "การเทิดทูนพระราชสมัญญาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเป็น "มหาราช" และได้แปลเป็นภาษาอังกฤษตามความต้องการของกระทรวงมหาดไทยด้วย

2. ร่วมเขียนเรื่องในหนังสือประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์เล่ม 2 จำนวน 2 เรื่อง คือ การปฏิรูปการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร กับ เรื่องการป้องกันประเทศ

3. ร่วมเขียนเรื่องในหนังสือประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม 3 จำนวน 3 เรื่อง คือ ความคลี่คลายของระบอบประชาธิปไตย การต่างประเทศ และการพาณิชย์ นอกจากนี้ได้แก้ไขเรื่องอื่นอีก 6 เรื่อง

อนึ่ง ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแผนกอักษรศาสตร์ มูลนิธิอานันทมหิดลตั้งแต่ พ.ศ. 2505 อีกด้วย

การทำงานของศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ ในระหว่างเป็นข้าราชการบำนาญที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ ได้รับราชการมาจนเกษียณอายุเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2515 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จ้างท่านเป็นศาสตราจารย์ประเภทลูกจ้างสืบต่อมาอีก 4 ปี โดยได้ทำการสอนชั้นปริญญาตรีและโท พร้อมกับควบคุมการวิจัยของนิสิตปริญญาโทในการรวบรวมข้อมูล และเขียนวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีประมาณ 20 เรื่อง ครั้นพ้นจากตำแหน่งศาสตราจารย์ประเภทลูกจ้างแล้วก็ได้สอนเป็นอาจารย์พิเศษอยู่อีก 3 ปี แล้วก็ขอพ้นจากการเป็นอาจารย์ด้วยเหตุว่าต้องการรักษาสุขภาพ ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา ใน พ.ศ. 2519-2520 ศาสตราจารย์รองได้เป็นประธานคณะกรรมการช่วยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวบรวมรูปภาพ คำสั่ง และเครื่องมือฉุกรณ์กรรสอน จัดตั้งหอประวัติศาสตร์ซึ่งได้เปิดให้ชมได้ในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2520 ซึ่งตรงกับวันฉลองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งมาได้ครบ 60 ปี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

5 ธันวาคม 2502 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม 2505 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

5 พฤษภาคม 2505 ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

5 ธันวาคม 2505 เหรียญจักรพรรดิมาลา

5 ธันวาคม 2508 มหาวชิรมงกุฎ

5 พฤษภาคม 2510 ทุติยจุลจอมเกล้า

5 ธันวาคม 2525 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

5 พฤษภาคม 2526 ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

ผลงานทางวิชาการด้านการเรียบเรียงหนังสือ

1. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2495
2. คำอธิบายบางคำในสารานุกรม พ.ศ. 2504
3. ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น พ.ศ. 2515 (แต่งร่วมกับ พลโท ตำเนิร เลขะกุล และ ศาสตราจารย์ วิลาสวงศ์ พงศะบุตร) พ.ศ. 2505
4. An Outline of Thai History (First and Second Editions)
5. A History of Thailand (First, Second, Third and Fourth Editions) ค.ศ. 1970-1977

6. ประวัติศาสตร์ไทยในระยอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2520

7. ประวัติศาสตร์ไทยฉบับประชาชน (โครงการส่งเสริมหนังสือตามแนวพระราชดำริ)

<u>บทความที่เขียนลงในวารสาร หนังสือต่าง ๆ และอ่านทางวิทยุกระจายเสียง</u>

1. การสร้างชาติในประวัติศาสตร์ อ่านทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2487

2. วิธีศึกษาประวัติศาสตร์ พ.ศ. 2487

3. ความเจริญของวรรณคดีเป็นกระจกเงาส่องความก้าวหน้าของชาติ (ในหนังสือวรรณคดีสาร พ.ศ. 2486)

4. คุณค่าของหนังสือต้นฉบับในการสอบประวัติศาสตร์

5. ความสัมพันธ์ของประวัติศาสตร์สากลและไทย (ในวารสารราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2487)

6. การปกครองประเทศอังกฤษ (บรรยายในการอบรมนักเรียนไทยที่ไปศึกษาณ ต่างประเทศของ ก.พ.) เมษายน 2499

7. เกร็ดเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะรัฐศาสตร์ (รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ฉบับเปิดตึก พ.ศ. 2495)

8. มหาวิทยาลัยในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา (อักษรานุสรณ์ ฉบับต้อนรับนิสิตใหม่ พ.ศ. 2497)

9. Certain Aspects of West Germany (ลงในหนังสือ Standard 1958)

10. ประเทศเยอรมันตะวันตกเท่าที่ข้าพเจ้าได้เห็นมา (วารสารจันทรเกษม กันยายน-ตุลาคม พ.ศ. 2501)

11. Japan As I saw (อ่านทางวิทยุกระจายเสียงกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เดือนธันวาคม พ.ศ. 2499)

12. ทำอย่างไรจึงจะจำได้ผลดี (หนังสือที่ระลึกของแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) พ.ศ. 2509

13. การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (หนังสือที่ระลึกนักศึกษาชุดที่ 3 พ.ศ. 2503)

14. ประวัติศาสตร์ไทย (ในหนังสือคู่มือ ประเทศไทย)

15. ญี่ปุ่นที่ข้าพเจ้ารู้จัก (พ.ศ. 2500)

16. พระกรณียกิจทางการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรง-ราชานุภาพ (บรรยายที่พิพิธภัณฑ์สถาน ในการฉลองครบ 100 ปีของพระองค์ พ.ศ. 2505)

17. ความเป็นมาของอิทธิพลแห่งนโยบายของชาติต่อการเจริญขึ้นและความเสื่อมลงของชาติต่าง ๆ (บรรยายที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2506)

18. The Teaching of Foreign Languages in Thailand (Philippine Educational Forum Vol. xv No.3, November 1966)
และ (ในข่าวสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2509)

19. The Second Biennial Conference of the IAHA at Taipei (Standard No. 831, December, 1962)

20. คำแนะนำและคำขวัญต่าง ๆ แด่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

21. ชีวิตของนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22. The City of Bangkok บรรยายที่ Second Biennial Conference of the IAHA at Taipei, 1962)

23. The Thai Muslims (บรรยายในการประชุมอิสลามที่กรุงดักกา ประเทศบังคลาเทศ พ.ศ. 2509)

24. Student Government, Health and Welfare at Chulalongkorn University (วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 2 ฉบับที่ 10 เดือน-พฤษภาคม พ.ศ. 2511)

25. ฝรั่งเล่าเรื่องพระกรณียกิจของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) (หนังสือเฉลิมพระราชอนุสาวรีย์ สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทรบรมบพิตรพุทธิเจ้าอยู่หัว 5 มิถุนายน พ.ศ. 2513)

26. Thai Education Under Ancient Regime (ในหนังสืออักษรศาสตร์ เล่มที่ 10 ปีการศึกษา 2519)

27. พระจักรพรรดินโปเลียนที่สามแห่งฝรั่งเศสเคยเสด็จมาเยือนกรุงสยามหรือไม่ (หนังสืออักษรศาสตร์ เล่มที่ 7 ภาคต้น ปีการศึกษา 2516 และวารสารราชบัณฑิตยสถาน)

28. Thailand : Forces of Continuity (Lecture given at the University of Hawaii, April 1961)

29. เทาน์เซนต์ ฮาร์ริส และเมืองไทย (หนังสือฉลองพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงมีพระชันษา 72 ปี และหนังสือความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2519)

30. ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับเรื่อง "ชาวฮอลันดาในประเทศไทยในคริสตวรรษที่ 17" (แถลงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี ปีที่ 14, เล่ม 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน 2523)

31. Inaccuracies in Thai History made by foreign writers (บรรยายที่ "IAHA Conference, Bangkok, August 1977")

32. ข้อพลาดพลั้งในประวัติศาสตร์ของนักเขียนชาวต่างประเทศ (วารสารราชบัณฑิตยสถาน)

33. สถานการณ์ของประเทศอังกฤษในสมัยเซอร์จอห์นบาวริงเป็นราชทูตมาเจริญทางพระราชไมตรีกับประเทศไทย ร.ศ. 30 มิถุนายน 2521

34. เจ้าชายวิลเลียม หรือวิลเยล์มทรงชมกรุงเทพพระมหานครตามพระอัธยาศัย

35. วิวัฒนาการของสาราณุกรม (วารสารราชบัณฑิตยสถาน)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ เกิดเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2478 ที่โรงพยาบาลโรคติดต่อ (ปัจจุบันคือ โรงพยาบาลตากสิน) จังหวัดธนบุรี เป็นบุตรขุนประวิทย์ เวชชาชีพ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคติดต่อ กับ นางประวิทย์ เวชชาชีพ (สมพงษ์ สัจวานิช) สมรสเมื่อ พ.ศ. 2510 กับ นางสาวปรานี นุตเกษม

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาจากโรงเรียนอำนวยศิลป์ ธนบุรี ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 จนถึงมัธยมปีที่ 1 แล้วจึงย้ายไปที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ พระนคร จากนั้นได้ศึกษาที่วชิราวุธวิทยาลัยจนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2498 และเข้าศึกษาต่อที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนได้รับพระราชทานปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. 2501 ต่อมาได้ไปศึกษาเพิ่มเติมที่ประเทศสวีเดน ได้รับ Diploma in Social Welfare and Comparative Administration จาก Stockholm University, Sweden เมื่อ พ.ศ. 2504 และ Master of Social Science จากที่เดียวกันเมื่อ พ.ศ. 2506 นอกจากนี้ระหว่าง พ.ศ. 2506-2507 ยังได้รับทุน Columbo ไปศึกษาและดูงาน ณ University of British Columbia, Canada ได้รับ Certificate in Social Welfare Administration จากรัฐบาลแคนาดาเมื่อ พ.ศ.2507 และได้รับ Certificate in Business Management จาก Senior College and University Officers, Stanford University, U.S.A. เมื่อ พ.ศ. 2522

ด้านการทำงาน

งานสอนและวิชาการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ เริ่มรับราชการในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2502 โดยเป็นผู้รับผิดชอบการสอนวิชากฎหมายเทศบาล และวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการเช่าและเช่าซื้อ ต่อจากนั้นได้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ และกลับมาสอนวิชาการปกครองและการเมืองของประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย วิชาการสวัสดิการสังคม วิชาการบริหารงานบริหารสังคม และวิชาปัญหาสังคมที่คณะรัฐศาสตร์ ระหว่าง พ.ศ. 2507-2514 และตั้งแต่ พ.ศ. 2514 จนถึงปัจจุบันรับผิดชอบการสอนวิชาระบบรัฐสภายุโรป (Scandinavia) และวิชากลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง นอกจากนี้ยังได้ไป

บรรยายพิเศษวิชาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในกลุ่มนอร์ดิก ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (2515-2517) และวิชาสังคมนิยมประชาธิปไตย ที่โรงเรียนผู้กำกับ ฯ ตำรวจ (2524-2526) อีกด้วย

นอกจากงานสอนแล้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ ยังได้สร้างผลงานบทความทางวิชาการต่าง ๆ อาทิเช่น

1. ปัญหาเด็กนอกสมรสในประเทศสวีเดน
2. นโยบายการประกันสังคมนิยมประชาธิปไตย กับการบริการสังคมของประเทศอังกฤษ ใน ค.ศ. 1911 และ ค.ศ. 1946
3. ปัญหาสังคม
4. Omoudsman ผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน

<u>งานด้านบริหาร</u>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ ได้เริ่มทำตั้งแต่ พ.ศ. 2510 คือ

2510 - 2514 เลขานุการคณะรัฐศาสตร์

2515 - 2516 ประธานคณะกรรมการกิจการนิสิต สภาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

2516 - 2517 ประธานคณะกรรมการกิจการนิสิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

2518 - 2520 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2520 - ปัจจุบัน รองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร</u>

- ต้องทำงานด้วยใจรัก
- เมื่อได้รับผิดชอบงานก็ต้องทำ
- ต้องทำงานให้ดีที่สุด
- ควรมีความคิดในการพัฒนางานที่ทำอยู่

และยึดหลัก "เอาใจเขา มาใส่ใจเรา" ในการปกครอง

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

พ.ศ. 2508 - 2510 กรรมการในคณะอนุกรรมการวิจัยปัญหาโสเภณี สภาวิจัยแห่งชาติ

พ.ศ. 2514 - 2516 กรรมการอำนวยการและกรรมการบริหารกองทุนสงเคราะห์ชุมชน สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2515 เป็นผู้แทนรัฐบาลไปประชุม International Social Welfare Congress ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์

ธ.ค. 2516 - พ.ค. 2517 หัวหน้าฝ่ายแผนงาน ศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตย ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

พ.ศ. 2518 - 2525 ประธานสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด

พ.ศ. 2520 - ปัจจุบัน กรรมการและเหรัญญิก สมาคมนักเรียนเก่าวชิราวุธวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์

พ.ศ. 2522 - 2525 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

ประธานคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลงานเยาวชน

พ.ศ. 2526 นายทะเบียนสมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ เป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการทรัพย์สิน (ระหว่าง พ.ศ. 2520 - ปัจจุบัน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ

ศาสตราจารย์ วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ เกิดเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477 ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรของนายแพว และ นางสวาสดิ์ (สกุลเดิม ไอสถานุเคราะห์) ประจวบเหมาะ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2506 ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ได้ทำการสมรสกับ นางสาวพรรณี เวคะวากยานนท์ มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนศิริศาสตร์จบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2488 และจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2494 ต่อจากนั้นก็ศึกษาต่อชั้นอุดมศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แผนกวิทยาศาสตร์ จนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2496 และสอบเข้าศึกษาในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรรัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. 2500 ต่อจากนั้นก็ศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาจนได้รับ M.A. (Sociology) จาก University of Chicago เมื่อ พ.ศ. 2505 และ Ph.D. (Sociology) จากที่เดียวกันเมื่อ พ.ศ. 2519

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ท่านก็ได้เข้ารับราชการดังนี้

1 มิถุนายน พ.ศ. 2500 อาจารย์ตรี แผนกวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2513 รวมเป็นเวลา 12 ปี โดยทำหน้าที่สอนวิชาหลักรัฐศาสตร์ สังคมวิทยา สถิติ ระเบียบและวิธีวิจัย จิตวิทยาสังคม และประชากรศาสตร์

- เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะรัฐศาสตร์
- เลขานุการคณะรัฐศาสตร์
- รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การวิจัยและฝึกอบรมทางประชากร
- 26 สิงหาคม พ.ศ. 2513 ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ 7 ปี
- 1 ตุลาคม พ.ศ. 2518 เป็นผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
- 26 ตุลาคม 2518 - 24 กรกฎาคม 2521 เป็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผลงานด้านบริหาร

1. ริเริ่มและเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารโครงการวิจัยอนามัยครอบครัวที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี (พ.ศ. 2507-2510) ร่วมกับสภาวิจัยและกระทรวงสาธารณสุข
2. ริเริ่มโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และ ประชากร (พ.ศ. 2512)
3. ริเริ่มโครงการวิจัยคุณค่าของบุตรร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ.2515-2520)
4. ริเริ่มโครงการวิจัยกฎหมายกับประชากรร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2516-2523)
5. ริเริ่มโครงการวิจัยภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (พ.ศ. 2518-2522)
6. ริเริ่มโครงการคาดประมาณประชากร (พ.ศ. 2519)
7. ริเริ่มและพัฒนา "แผนงานประชากรของอาเซียน" อันเป็นแผนงานที่มีวัตถุประสงค์หลักในการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรมด้านประชากรระหว่างประเทศภาคีสมาชิกของสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่ปี 2518
8. ริเริ่มโครงการประชากรกับการพัฒนาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา-เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2521-2523)

ผลงานด้านวิชาการ

1. จัดตั้งศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากรในคณะรัฐศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2509
2. เปิดหลักสูตรปริญญาสังคมมหาบัณฑิต (สาขาประชากรศาสตร์) ขึ้นในแผนกวิชาสังคมวิทยา และ มานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510
3. จัดตั้งสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2513 โดยขยายฐานะจากศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากรขึ้นเป็นสถาบันวิจัย-แห่งแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประวจบเหมาะ ได้ทำหน้าที่ราชการพิเศษอื่น ๆ อีก คือ

1. กรรมาธิการประชากรแห่งสหประชาชาติ
2. เป็นที่ปรึกษาของหน่วยประจำชาติไทยในองค์การระหว่างรัฐสภาอาเซียน
3. กรรมการที่ปรึกษาสถาบันประชากรแห่งศูนย์แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมตะวันออก-ตะวันตก (มลรัฐฮาวายประเทศสหรัฐอเมริกา)
4. ผู้แทนไทยของคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการพัฒนาสังคม
5. ผู้ประสานงานด้านข่าวสารประชากรของคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
6. รองประธานอนุกรรมการนโยบายและแผนประชากร คณะกรรมการพัฒนาการ-เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
7. กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ
8. กรรมการสิ่งแวดล้อม เรื่องประชากรและการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ คณะกรรมการสิ่ง-แวดล้อมแห่งชาติ
9. อนุกรรมการนโยบายวิจัย คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
10. อนุกรรมการวิจัยและประเมินผลงานวางแผนครอบครัว โครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ
11. สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา
12. เลขาธิการหน่วยรัฐสภาไทยในสหภาพรัฐสภา
13. กรรมการที่ปรึกษาทางด้านวิชาการของกระทรวงคมนาคม
14. อนุกรรมการประสานงานการบริหารของส่วนราชการซึ่งทำหน้าที่ใช้ทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี
15. รองประธานคณะกรรมาธิการประชากรแห่งสหประชาชาติ
16. ผู้แทนรัฐสภาไทยในการประชุมสหภาพรัฐสภา สหภาพรัฐสภาเอเชียและองค์การรัฐสภาอาเซียน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับมีดังนี้

5 ธันวาคม 2511 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

5 ธันวาคม 2513 ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

5 ธันวาคม 2516 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

5 ธันวาคม 2520 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

และ 25 ธันวาคม 2519 ได้รับโล่ห์จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ฯลฯ

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

ให้รู้จักการทำงานเป็นทีม และถือว่าเรื่อง "วินัย" เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ได้รับราชการอยู่ในจุฬา ฯ จนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2521

รองศาสตราจารย์ ร้อยเอก หม่อมหลวง ประทีป มาลากุล ณ อยุธยา

อดีตรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

อดีต เลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อดีตคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ร.อ. ม.ล.ประทีป มาลากุล ณ อยุธยา เกิดเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๒ ที่ตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นบุตร ม.ร.ว. ประภาพันธ์และหม่อมสอาง (สกุลเดิม กาญจนวัฒน์) มาลากุล ณ อยุธยา เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้สมรสกับนางสาวประสาร (สกุลเดิม นุชสภาพ) มาลากุล ณ อยุธยา มีบุตรด้วยกัน ๓ คน

ด้านการศึกษา

ร.อ. ม.ล. ประทีป มาลากุล ฯ สำเร็จชั้นประถมปีที่ ๔ ทจากโรงเรียนประชาบาล วัดปากคลองบางขนากเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อในโรงเรียนอำนวยศิลปธนบุรีจนสำเร็จชั้นมัธยม ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ และได้เข้าศึกษาต่อในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราชทานปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อที่ University of Pennsylvania ประเทศสหรัฐอเมริกา จนสำเร็จได้ M.Arch. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

ด้านการทำงาน

หลังจากที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว รอ.ม.ล.ประทีป มาลากุล ฯ เริ่มรับราชการในตำแหน่งนายร้อยตรี ที่กรมการทหารช่างราชบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พลศ. ๒๔๙๘ ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยทำหน้าที่เป็นนักเรียนโรงเรียนผู้บังคับหมวด ต่อมาเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้ย้ายมารับราชการที่กรมยุทธโยธาทหารบก ในตำแหน่งสถาปนิก เป็นระยะเวลา ๘ ปี คือ จนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยมีหน้าที่เป็นสถาปนิกออกแบบอาคารของกองทัพบก

ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๗ มาจนถึงปัจจุบันรองศาสตร์จารย์ ร.อ.ม.ล.ประทีป มาลากุล ฯ ได้เข้ารับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์มีหน้าที่ สอน วิจัย และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในระหว่างที่รองศาสตราจารย์ ร้อยเอก ม.ล. ประทีป มาลากุล ฯ บริหารงานในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีผลงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

๑. เป็นประธานดำเนินการเรื่องระบบรักษาความปลอดภัย (รปภ.) ของจุฬา ฯ และเริ่มใช้บัตรผ่านเข้าออกจุฬา ฯ เพื่อป้องกันการโจรกรรมในมหาวิทยาลัย

๒. เป็นกรรมการอาคารและสถานที่ของมหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง เลขาธิการ ได้เป็นผู้หนึ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสร้างอาคารหอสมุดหลังใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

๓. เป็นประธานอนุกรรมการปรับปรุงระเบียบการเงินจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้สามารถนำเงินผลประโยชน์ไปใช้หาดอกผลได้กว้างขวางกว่าเดิม (เดิมซื้อพันธบัตรรัฐบาลอย่างเดียว) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

๔. เป็นประธานกรรมการดำเนินเรื่อง (การกำหนดตำแหน่งหน้าที่) ของลูกจ้างเงินนอกงบประมาณของจุฬา ฯ จนประกาศใช้ก่อนที่ ก.พ. จะใช้กับข้าราชการเป็นเวลา ๒ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

๕. เริ่มดำเนินการทำระบบทะเบียนกลางใช้เป็นครั้งแรก โดยเริ่มใช้กับคณะวิทยาศาสตร์ก่อนและปีต่อมาใช้กับทุกคณะในจุฬา ฯ (ยกเว้นคณะนิติศาสตร์) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

๖. เป็นประธานกรรมการดำเนินการย้ายหน่วยผลิตเอกสาร จุฬา ฯ จากคณะวิศวกรรมศาสตร์มาเป็นโรงพิมพ์จุฬา ฯ ณ ที่ตั้งปัจจุบัน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

๗. เป็นประธานอนุกรรมการร่างระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย:

-การเงินและการงบประมาณ (ใช้ตั้งแต่มิถุนายน ๒๕๑๙-๒๕๒๔)

-การเบิกจ่ายรายได้ของมหาวิทยาลัย

-การให้บริการทางวิชาการ

-ค่าตอบแทนแก่อาจารย์ที่ปฏิบัติราชการพิเศษด้านบริหาร

-เงินยืมเพื่อการศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ

๘. เป็นกรรมการและเลขานุการดำเนินการร่างแบ่งส่วนราชการของจุฬา ฯ ใหม่จากเดิม ๒ กอง เป็น ๗ กองในปัจจุบัน (ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙)

๙. เป็นกรรมการควบคุมแบบและแผนผังของจุฬา ฯ ได้ออกระเบียบและเกณฑ์ในการออกแบบอาคารประกวดแบบอาคาร

ด้านวิชาการ

๑. ในฐานะกรรมการวิชาการของจุฬา ฯ ได้สนับสนุนการดำเนินการให้ตั้งภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ ขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๒๐

๒. เป็นประธานกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ (ในฐานะเลขานุการ อ.ก.ม.) พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙ ให้ร่างเกณฑ์การพิจารณาให้น้ำหนักแก่ผลงานทางวิชาการที่เสนอขอตำแหน่งนอกจากนี้แล้ว รองศาสตราจารย์ ร้อยเอก ม.ล. ประทีป มาลากุล ฯ ยังได้รับราชการพิเศษอื่น ๆ อีก คือ

๒.๑ เป็นกรรมการคณะกรรมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม (ก.ส.) ของกระทรวงมหาดไทย ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๓

๒.๒ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวางผังแม่บทของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาเขตรังสิต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๒๖

๒.๓ เป็นกรรมการก่อตั้งและร่างหลักสูตร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕

๒.๔ เป็นกรรมการก่อตั้งโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๖ - ปัจจุบัน

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

บริหารงานโดยยึดหลักเกณฑ์ทั้งที่มีอยู่แล้วและควรมีในแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้วยความสุจริตใจ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๒๑ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๒๕ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

ปัจจุบันนี้ รองศาสตราจารย์ ร้อยเอก หม่อมหลวง ประทีป มาลากุล ฯ รับราชการเป็นอาจารย์ในภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ เกิดเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ท่านได้สมรสกับ นางสาวจินตนา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา มีบุตรธิดา ๒ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ต่อจากนั้นได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ Fletcher School of Law & Diplomacy, Tufts University ได้รับปริญญา M.A.(Pol.Sc.) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้รับปริญญา Ph.D.(Comparative Politics) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์โท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๒ และได้เลื่อนเป็นอาจารย์เอกในคณะรัฐศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๑๕๑๔ จนกระทั่งปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์แผนกวิชาการปกครอง ในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ ยังได้รับแต่งตั้งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ผลงานด้านวิชาการ

งานวิจัยที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

๑. บทบาทของรัฐสภาในการตัดสินใจนโยบายทางการเมือง ศึกษาเปรียบเทียบสาที่มาจากการแต่งตั้งกับเลือกตั้ง พิมพ์เผยแพร่โดยภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬา ฯ ๒๕๒๖ (หัวหน้าโครงการ)

๒. ระบบพรรคการเมืองกับการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง ศึกษาเฉพาะความเป็นสถาบันของระบบพรรค พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๙ เอกสารโรเนียว ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬา ฯ ๒๕๒๖ (หัวหน้าโครงการ)

๓. พฤติกรรมการออกเสียงของคนไทย ศึกษาเฉพาะการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ พิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์ กันยายน ๒๕๒๕ (หัวหน้าโครงการ)

๔. พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง ส.ส.ในการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๖ เสร็จในเดือนมิถุนายน ๒๕๒๖ (หัวหน้าโครงการ)

๕. Communication and The Nation-Building A Country Profile: Thailand (UNESCO 1982)

๖. Communication in Crisis Situation : October Revolts 1973, 1976 (UNESCO 1983)

ภาษาไทย

๑. สุจิต บุญบงการ บทบาทสภานิติบัญญัติ เอกสารการศึกษาทางรัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬา ฯ (เจ้าพระยาการพิมพ์ ๒๕๒๖) ๑๓๐ หน้า

๒. สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว "พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของไทย" วารสารสังคมศาสตร์ (กันยายน ๒๕๒๕) ๓๐ หน้า

๓. สุจิต บุญบงการ บรรณ.การเมืองการปกครองยุโรป (ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๓) ๑๔๕ หน้า

๔. สุจิต บุญบงการ "ทหารกับการเมือง ประณต นันทิยะกุล บรรณ. พัฒนาการเมืองการปกครอง (ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬา ฯ ๒๕๒๕) หน้า ๑๗๔ - ๑๒๔

๕. สุจิต บุญบงการ "การพัฒนาเพื่อความมั่นคง" ใน ประณต นันทิยะกุล บรรณ. จิตวิทยาความมั่นคง (สมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย ๒๕๒๖) หน้า ๑๑๘ - ๑๒๙

๖. สุจิต บุญบงการ "การดิ้นรน เพื่อเอกราชของรัฐประชาชาติเอเชียกับบทบาทของคอมมิวนิสต์" ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : เอเชีย เอกสารวิชาการของสถาบันเอเชีย ลำดับที่ ๑๒ (มิถุนายน ๒๕๒๔) หน้า ๑๐๘ - ๑๔๑

๗. สุจิต บุญบงการ "ความรุนแรงทางการเมืองของไทย " ในชุดวิชากระบวนการและสถาบันทางการเมืองของไทย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๖) ๓๕ หน้า

๘. สุจิต บุญบงการ "บทบาทของอภิมหาอำนาจ หลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ในชุดวิชาสังคมโลก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๕) ๓๕ หน้า

ภาษาอังกฤษ

1. Suchit Bunbongkarn "The 1983 Election" in Isis Bulletin (April 1983) 6 pages.

2. Chai-anan Samudavanija and Suchit Bunbongkarn "Military in Thai Politics" in Harold Crouch and Zagaria Almad (eds) Military and Politics in Southeast Asia (to be published by Oxford University Pr Press 1983)

3. Suchit Bunbongkarn Thai Political Institutions and Processes in Somsakdi Xuto ed. Government and Politics of Thailand (to be published by oOxford University Press 1983)

4. Communication and The Nation - Building - A Country Profile: Thailand (UNESCO 1982)

5. Communication in Crisis Situation: October Revotls 1973, 1976. (UNESCO 1983)

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ ได้รับแต่งตั้งเป็นรองศาสตราจารย์ระดับ ๔ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓ นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต คนปัจจุบันและยังดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาฝ่ายการเมืองการ การบริหารและการต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี (๒๕๒๔ - ปัจจุบัน)

๑. คณะอนุกรรมการประสานงานกิจการนิสิตนักศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย

๒. คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาปรับปรุงระบบงานและโครงสร้างของงานพัฒนาในส่วนภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทย ของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

๓. คณะทำงานเพื่อปรับปรุงและฟื้นฟูโครงการการุณยเทพ กอ.รมน.

๔. ผู้แทนสมทบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในที่ประชุมอธิการบดี

๕. ประธานกรรมการพิจารณาหามาตรการประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงและพลังงาน

๖. ประธานกรรมการดำเนินงานจัดหางานและแนะแนวอาชีพสำหรับนิสิต

๗. กรรมการที่ปรึกษาฝ่ายวางแผนและพัฒนามหาวิทยาลัย

๘. กรรมการบริหารโครงการศึกษาเพื่อความมั่นคงในเอเชียอาคเนย์

๙. กรรมการงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

๑๐. กรรมการจัดสรรงบประมาณ

๑๑. กรรมการบริหารสำนักทะเบียนและประมวลผล

๑๒. เป็นผู้บรรยายพิเศษแก่สถาบันการศึกษาชั้นสูงของทางราชการ

-บรรยายวิชาวัตถุประสงค์แห่งชาติที่โรงเรียนผู้บังคับฝูงและโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส

-บรรยายวิชาสัทธิการเมืองของโลกเสรีประชาธิปไตยที่วิทยาลัยการทัพเรือ

-บรรยายวิชาระบบการเมืองแบบเผด็จการที่โรงเรียนผู้บังคับกรมตำรวจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำพน นะมาตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำพน นะมาตร์ เกิดเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2475 ที่ตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส เป็นบุตรของ นายเพียร และ นางเพื่อม นะมาตร์ ได้สมรสกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แน่งน้อย นะมาตร์

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนประชาบาล ตำบลตันหยงมัส เป็นเวลา 4 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2483-2487 หลังจากนั้นก็ได้ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนประจำจังหวัดนราธิวาส เมื่อ พ.ศ. 2487-2489 ต่อมาได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนวชิราวุฒิ จังหวัดสงขลาจนถึงชั้นมัธยมปีที่ 4 จึงได้มาศึกษาต่อที่โรงเรียนมหาวชิราวุธจนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 และได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดม และจบปริญญาตรีทางด้านรัฐศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2499 หลังจากได้จบการศึกษาชั้นปริญญาตรีแล้วก็ได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ University of the Philippines เมื่อ พ.ศ. 2499 ได้รับ MA. (Political Science) และเมื่อ พ.ศ. 2505 ได้ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย The American University ได้ MA. (Area Studies South East Asia)

ด้านการทำงาน

หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ท่านได้รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนี้

พ.ศ. 2502	อาจารย์ตรีแผนกนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2504	อาจารย์โท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2514	อาจารย์เอกแผนกต่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2517	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
พ.ศ. 2520-ปัจจุบัน	ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายบริหารและเลขาธิการ

ตำแหน่งหน้าที่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. เป็นกรรมการเตรียมรับนักศึกษามาจากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐวิสคอนซิน (พ.ศ. 2514)
2. ผู้อำนวยการศูนย์เอกสาร TIC (พ.ศ. 2514)
3. รองประธานกรรมการจัดดำเนินการปฐมนิเทศและสัมนาอาจารย์ใหม่ (พ.ศ. 2516)
4. กรรมการและเลขานุการสรรหาบุคคลผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัย (พ.ศ. 2517)
5. ประธานของอนุกรรมการจัดรายการเผยแพร่ทางสื่อมวลชนงานวันสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2517)
6. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิบริหารโครงการไทยศึกษาประจำปีการศึกษา 2517
7. กรรมการและเลขานุการพิจารณาเสนอชื่อผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและคณะกรรมการบริหารสถาบันวิจัยสังคม (พ.ศ. 2517)
8. อนุกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์การอนุมัติตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ
9. กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการการบริหารโรงพิมพ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2520)
10. กรรมการดำเนินการจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งศูนย์วิจัยทางเหมืองแร่ (พ.ศ. 2520)
11. กรรมการบริหารศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2520)
12. ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุจุฬา
13. กรรมการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจุฬา ฯ
14. กรรมการที่ปรึกษาสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ (พ.ศ. 2523)
15. กรรมการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2523)
16. กรรมการที่ปรึกษาสถาบันวิทยบริการ (พ.ศ. 2524)
17. ประธานกรรมการดำเนินงานต้อนรับอธิการบดีมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (พ.ศ. 2525)

18. ประธานกรรมการอนุรักษ์งานศิลปกรรม (พ.ศ. 2525)

19. กรรมการและเลขานุการสรรหาผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ (พ.ศ. 2526)

20. กรรมการที่ปรึกษาสถาบันภาษา (พ.ศ. 2527)

21. กรรมการสรรหาหัวหน้าภาควิชากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22. ที่ปรึกษาสถาบันเอเชีย มีวาระ 1 ปี

23. ประธานกรรมการพิจารณาปรับปรุงหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ท่านมีผลงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. <u>การพัฒนากองการเจ้าหน้าที่</u> ตั้งแต่ พ.ศ. 2520-ปัจจุบัน ผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เน้นการวางแผนและพัฒนาปรับปรุงมหาวิทยาลัยในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะได้บรรลุวัตถุประสงค์หลักทางด้านวิชาการ ตามจุดมุ่งหมายของแผนพัฒนามหาวิทยาลัย การปรับปรุงด้านหนึ่งในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การจัดรูปองค์กรการบริหารงานภายในสำนักงานอธิการบดี

เดิมภาระกิจด้านการบริหารกิจการด้านการเจ้าหน้าที่ ยังกระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานอธิการบดี อาทิ แผนกคลัง แผนกสารบรรณ เป็นต้น ดังนั้นใน พ.ศ. 2520 มหาวิทยาลัยได้ตั้งกองการเจ้าหน้าที่ขึ้น โดยให้มีการจัดแบ่งหน่วยงานภายในกองเป็นระเบียบเรียบร้อย หลังจากนั้นการพัฒนาปรับปรุงภาระหน้าที่ของกองการเจ้าหน้าที่ได้รับการกำหนดและวางแผนดำเนินการมาเป็นลำดับ ดังนี้

1.1 <u>ด้านสวัสดิการ</u> กองการเจ้าหน้าที่โดยงานสวัสดิการ ได้จัดสวัสดิการแก่บุคลากร เป็นการเพิ่มเติมจากที่ได้รับจากทางราชการ ดังนี้

โครงการหอพักจุฬานิเวศน์ หอพักจุฬานิวาศน์

โครงการเงินกู้เพื่อเคหสงเคราะห์

โครงการสวัสดิการโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา

โครงการเงินสงเคราะห์ช่วยการศึกษาบุตร

โครงการเงินกู้เพื่อปรับปรุงเคหะสถานอันเนื่องจากน้ำท่วม

โครงการเงินยืมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการเดินทางอันเนื่องจากภาวะน้ำท่วม

โครงการบริการ x - ray

โครงการจัดนำเที่ยวเพื่อทัศนศึกษา

โครงการเงินกู้ธนาคารออมสิน

โครงการร้านค้าสวัสดิการ

โครงการสถานีบริการผลิตภัณฑ์น้ำมัน

1.2 การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกันการปรับปรุงพัฒนาด้านอื่น ๆ มหาวิทยาลัยจึงจัดสรรงบประมาณเงินผลประโยชน์ให้กองการเจ้าหน้าที่ โดยงานฝึกอบรมจัดฝึกอบรมตามโครงการพัฒนาบุคลากรทางด้านบริหารเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2519-ปัจจุบัน

การฝึกอบรมครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้

การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่

การฝึกอบรมการปฏิบัติหน้าที่ชนิดต่าง ๆ

การฝึกอบรมทางด้านบริหาร

การทดสอบ การแข่งขันฝีมือ

การส่งบุคลากรไปรับการฝึกอบรมตามหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย อาทิ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น

การส่งบุคลากรสายธุรการไปดูงาน ณ ต่างประเทศ โดยมีผู้ผ่านการฝึกอบรมปีละประมาณ 500-800 คน

1.3 การสรรหาบุคลากร ที่ประชุม อ.ก.ม. ตระหนักถึงภาระหน้าที่ของกองการเจ้าหน้าที่ จึงได้มอบหมายภาระหน้าที่การสรรหาบุคลากร ซึ่งแต่เดิมกระจัดกระจายเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ คณะ สถาบัน มาให้หน่วยกลางคือ กองการเจ้าหน้าที่ดำเนินการมาเป็นลำดับ คือ

การสรรหาบุคลากรสายธุรการ

การสรรหาบุคลากร กลุ่ม คนงาน คนสวน คนขับรถ นักการภารโรง เป็นต้น

การสรรหาบุคลากรสายช่วยวิชาการ

ในปัจจุบันที่คณะและสถาบันยังดำเนินการเองคือ การสรรหาบุคลากรสายอาจารย์

1.4 <u>การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเจ้าหน้าที่</u>

เพื่อให้สอดคล้องกับวิทยาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเป็นการเตรียมการรองรับภาระหน้าที่ในอนาคต มหาวิทยาลัยได้ให้กองการเจ้าหน้าที่รับนโยบายเรื่องการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเจ้าหน้าที่

กองการเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ ได้ดำเนินการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในขั้นการเตรียมการและทดลองดำเนินการ มีดังนี้คือ

การจัดทำบัญชีเงินเดือน (จ. 18)

การจัดทำทะเบียนประวัติ

การจัดพิมพ์คำสั่งราชการ

2. <u>การปรับปรุงมหาวิทยาลัยให้พัฒนาขึ้นในทุก ๆ ด้าน</u> เช่น

2.1 ดำเนินการก่อสร้างสนามกีฬาในร่ม เพื่อสนับสนุนงานกีฬาฝ่ายกิจการนิสิต

2.2 ดำเนินการปรับปรุงศาลาพระเกี้ยว (พ.ศ. 2525)

2.3 เสนอและดำเนินการปรับปรุงอาคาร 8 ชั้น (โรงแรมสากลเดิม) เป็นอาคารวิทยพัฒนาเพื่อใช้ในโครงการการศึกษาต่อเนื่อง วิทยุจุฬาและการประชุมสัมมนา ฯลฯ

2.4 สนับสนุนให้มีการก่อสร้างอาคารสถาบันวิทยบริการ และร่วมหน่วยงานหอสมุดกลาง สถานีวิทยุจุฬา ฯ ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานเดียวเพื่อให้งานของสถาบันวิทยบริการดำเนินไปตามเป้าหมาย

2.5 ดำเนินการสนับสนุนให้มีการสร้างสะพานลอยในถนนพญาไท 2 แห่งเพื่อลดปัญหาอุบัติเหตุ (พ.ศ. 2527)

2.6 ดำเนินการย้ายแหล่งเสื่อมโทรมในมหาวิทยาลัยไปทุ่ง 2 ห้อง (พ.ศ. 2520)

2.7 ปรับปรุงระบบไฟฟ้าของมหาวิทยาลัย

2.8 จัดระบบสาธารณูปโภคตามแผนผังแม่บทของมหาวิทยาลัย

2.9 เริ่มจัดโครงการโทรศัพท์รวมขึ้นภายในมหาวิทยาลัย

2.10 จัดตั้งโรงอาหารรวม3 และโรงอาหารรวม4

เลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐก (ศิริสิตปรีชา)	๒๑ พฤษภาคม ๒๔๗๘-๑๔ กันยายน ๒๔๗๘
๒. หลวงแมนวิชาประสิทธิ์ (แม้น ฟูเกียรติ) รักษาการ	๑๔ กันยายน ๒๔๗๘
ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการ	๓ เมษายน ๒๔๗๙-๑ เมษายน ๒๔๘๑
๓. นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์	๑ เมษายน ๒๔๘๑-๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๔
๔. หลวงสุจิตภารพิทยา (สุจิต สุจีตภารพิทยา)	๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๔-๒๔ ธันวาคม ๒๔๘๕
๕. นายทวีสวัสดิ์ บุญ-หลง รักษาการ	๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๕
ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการ	๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๖-๑๕ มีนาคม ๒๔๘๗
๖. หลวงสุจิตภารพิทยา	๑๕ มีนาคม ๒๔๘๗-๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๗
๗. ม.ล. ปิ่น มาลากุล ทำการแทนในหน้าที่เลขาธิการ	๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๗
๘. ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ รักษาการ	๖ ตุลาคม ๒๔๘๗
ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการ	๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๘ - พ.ศ. ๒๔๙๒
๙. ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สลับ ลดาวัลย์ รักษาการ	๒๗ กรกฎาคม ๒๔๙๒
ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการ	๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๒-๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๘
๑๐. ศาสตราจารย์ ศุภชัย วานิชวัฒนา รักษาการ	๑๒ กันยายน ๒๔๙๘
ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการ	๒ มีนาคม ๒๔๙๙-๓๐ กันยายน ๒๕๐๙
๑๑. ศาสตราจารย์ สุขุม ศรีอัญญรัตน์	๑ ตุลาคม ๒๕๐๙-๙ กันยายน ๒๕๑๓
๑๒. ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล รักษาการ	๙ กันยายน ๒๕๑๓-๗ ตุลาคม ๒๕๑๓
๑๓. ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ รักษาการ	๘ ตุลาคม ๒๕๑๓-๒๖ เมษายน ๒๕๑๔
๑๔. ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน รักษาการ	๒๗ เมษายน ๒๕๑๔-๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕
๑๕. รองศาสตราจารย์ ประทีป มาลากุล	
๑๖. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์เมืองทอง แขมณี	๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ - พ.ศ. ๒๕๒๐
๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำพน นะมาตร์	พ.ศ. ๒๕๒๐-ปัจจุบัน

หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐก (ศิริ สิตปรีชา)

หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐก (ศิริ สิตปรีชา) เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ ที่อำเภอธนบุรี กรุงเทพฯ เป็นบุตร นายฮวด และนางเยื้อน สิตปรีชา ได้สมรสกับนางสาวจำนวน อุนยะวงษ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ มีบุตรธิดา ๓ คน

ด้านการศึกษา

หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐก สำเร็จการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดอนงคาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ ต่อมาได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมัธยมวัดบพิตรภิมุข จนจบเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ และได้ศึกษาจนจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ จากโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ ต่อจากนั้นก็ได้ทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาวิชากฎหมายที่ประเทศอังกฤษ โดยชั้นต้นได้ศึกษาอยู่ที่ The Municipal Technical College, Portsmouth จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๖๕ เพื่อเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย และได้เข้าเรียนวิชากฎหมายจนได้รับ B.A.(Honours) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รับ LL.B เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ และ M.A. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ จาก Gonville and Caius College, Cambridge นอกจากนั้นแล้ว หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐกยังได้เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษ (Barrister-at-Law) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ จากสำนักกฎมหาย Gray's Inn, London เป็นเนติบัณฑิตไทยโดยสำเร็จจากโรงเรียนกฎหมายไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓

ด้านการทำงาน

เมื่อจบปริญญาตรีทางด้านนิติศาสตร์มาจากประเทศอังกฤษแล้ว หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐกได้เริ่มรับราชการเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๙ ในตำแหน่งอาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสอนวิชาความรู้เบื้องต้นแห่งกฎหมายระหว่างประเทศและภาษาอังกฤษในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๓- ๒๔๗๘ เป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษและประวัติศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๗ อีกด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ และวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ก็ได้รับตำแหน่งเลขานุการกรรมการศึกษาและเลขานุการสภาศึกษาตามลำดับ และเมื่อมีการแต่งตั้งตำแหน่งเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๘ หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐกก็ได้รับ

หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐก (ศิริ สิตปรีชา)

หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐก (ศิริ สิตปรีชา) เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ ที่อำเภอธนบุรี กรุงเทพฯ เป็นบุตร นายฮวด และนางเยื้อน สิตปรีชา ได้สมรสกับนางสาวจำนวน อุนยะวงษ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ มีบุตรธิดา ๓ คน

ด้านการศึกษา

หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐก สำเร็จการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดอนงคาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ ต่อมาได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมัธยมวัดบพิตรภิมุข จนจบเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ และได้ศึกษาจนจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ จากโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ ต่อจากนั้นก็ได้ทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาวิชากฎหมายที่ประเทศอังกฤษ โดยชั้นต้นได้ศึกษาอยู่ที่ The Municipal Technical College, Portsmouth จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๖๕ เพื่อเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย และได้เข้าเรียนวิชากฎหมายจนได้รับ B.A.(Honours) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รับ LL.B เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ และ M.A. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ จาก Gonville and Caius College, Cambridge นอกจากนั้นแล้ว หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐกยังได้เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษ (Barrister-at-Law) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ จากสำนักกฎมหาย Gray's Inn, London เป็นเนติบัณฑิตไทยโดยสำเร็จจากโรงเรียนกฎหมายไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓

ด้านการทำงาน

เมื่อจบปริญญาตรีทางด้านนิติศาสตร์มาจากประเทศอังกฤษแล้ว หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐกได้เริ่มรับราชการเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๙ ในตำแหน่งอาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสอนวิชาความรู้เบื้องต้นแห่งกฎหมายระหว่างประเทศและภาษาอังกฤษในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๓- ๒๔๗๘ เป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษและประวัติศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๗ อีกด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ และวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ก็ได้รับตำแหน่งเลขานุการกรรมการศึกษาและเลขานุการสภาศึกษาตามลำดับ และเมื่อมีการแต่งตั้งตำแหน่งเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๘ หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐกก็ได้รับ

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

-เจ้าหน้าที่ประจำแผนกอุปทูต สภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔

-กรรมการสอบวิชาเสมียนพนักงาน วิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรี (ของ ก.พ.) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ - ๒๔๗๘

-สอนวิชากฎหมายระหว่างประเทศที่โรงเรียนกฎหมายและโรงเรียนนายเรือ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๗

-อาจารย์สอนวิชากฎหมายหุ้นส่วนและบริษัท คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖-๒๕๑๑

-อาจารย์สอนวิชากฎหมายเกี่ยวกับพาณิชย์ (เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และการจดทะเบียนพาณิชย์) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๕๑๐

-อาจารย์สอนวิชากฎหมายหุ้นส่วนและบริษัท สำนักอบรมเนติบัณฑิตยสภา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖-๒๔๙๘

-อาจารย์สอนวิชากฎหมายหุ้นส่วนและบริษัท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๕๑๑

-ได้รับแต่งตั้งเป็น ศาสตราจารย์พิเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

-ได้รับแต่งตั้งเป็น ศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖

-หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลไทยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการรับประกันเรื่อง พืช และสัตว์ของ FAO ที่กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙

-หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลไทยเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการค้าของ ECAFE สมัยที่ ๓ ที่กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒

-หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลไทยไปร่วมประชุมในคณะผู้ศึกษาเมล็ดพืช สมัยที่ ๕ และคณะกรรมการว่าด้วยปัญหาโภคภัณฑ์ สมัยที่ ๓๓ ของ FAO ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓

-หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลไทยไปร่วมประชุมคณะกรรมการว่าด้วยปัญหาโภคภัณฑ์ สมัยที่ ๓๔ ของ FAO กรุงโรม ประเทศอิตาลี

-หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลไทยไปร่วมประชุม CCP ประเทศอิตาลี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕

-ผู้แทนรัฐบาลไทยไปร่วมประชุมคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจสำหรับเอเชียและตะวันออกไกล สมัยที่ ๒๐ ณ ประเทศอิหร่าน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗

-ช่วยงานในสำนักนายกรัฐมนตรีในคณะกรรมการสอบสวนทรัพย์สินของรัฐบาลซึ่งอยู่ในกองมรดก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๑๒

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

หลวงศรีปรีชาธรรมปาฐกในฐานะที่เป็นผู้บริหารได้มีทัศนคติต่อการทำงานว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ทำงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้สั่งงาน งานก็ต้องสำเร็จเรียบร้อยตามกำหนดเวลา โดยอาศัยความร่วมแรงร่วมใจกันของเพื่อนข้าราชการระดับต่าง ๆ ในขณะเดียวกันข้าราชการแต่ละคน มีความอุตสาหวิริยะ ความทรงจำและไหวพริบที่ต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องพยายามชักจูงทั้งโดยตรงและโดยอ้อมให้ทำงานสำเร็จตามที่ต้องการ เพื่อให้เป็นประสบการณ์และความทรงจำอันน่าพึงพอใจสำหรับผู้ร่วมงานทุกคน

นอกจากนี้แล้วควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนมีการสับเปลี่ยนหน้าที่ตามกำหนดเวลาด้วย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเกียรติยศที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๐๐	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
พ.ศ. ๒๕๐๓	ทุติยจุลจอมเกล้า
พ.ศ. ๒๕๐๔	มหาวชิรมงกุฎ
พ.ศ. ๒๕๑๒	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
๘ พฤศจิกายน ๒๔๗๑	ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงศรีปรีชาธรรม-ปาฐก
๘ พฤศจิกายน ๒๔๗๔	ได้รับพระราชทานยศ เป็นอำมาตย์ตรี
พ.ศ. ๒๕๐๔	ได้รับแต่งตั้งเป็น ศาสตราจารย์พิเศษ จุฬาลงกรณ์มหา-วิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้รับพระราชทานปริญญาบัตร ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท่านออกจากราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก และได้เลื่อนเป็นอำมาตย์ตรี เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงแมนวิชชาประสิทธิ์ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

หลวงแมนวิชชาประสิทธิ์ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๔

ศาสตราจารย์ สุกิจ นิมมานเหมินทร์

ศาสตราจารย์ สุกิจ นิมมานเหมินทร์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๔ ที่ตำบลช้างม่อย อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบุตรนายหยีและนางจันทร์ทิพย์ นิมมานเหมินทร์ ต่อมาท่านได้สมรสกับนางสาวอนงค์ อิศรภักดี มีบุตรธิดาด้วยกัน ๓ คน หลังจากนั้นท่านได้สมรสใหม่กับกับ ม.ล. บุปผา กุญชร ณ อยุธยาซึ่งได้ถึงแก่กรรมในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดีย ต่อมาภายหลังท่านได้สมรสกับนางสาวิจินดา สุกัณศิล มีบุตรชาย ๑ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนชัวย่งเจ็งอนุกูลวิทยาจนสอบได้มัธยม ๑ แล้วเรียนต่อที่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ต่อมาได้เข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯ จนจบชั้นมัธยมปลายที่โรงเรียนอัสสัมชัญเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ต่อมานิดามารดาของท่านได้ส่งท่านไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ ในสาขาวิชาวิศวกรรมโยธาที่มหาวิทยาลัยลอนดอน สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาตรีและได้ประกาศนียบัตรวิศวกรรมโยธาจากสถาบันแบตเตอร์ซีโพลีเทคนิค เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ ต่อมาท่านก็ได้สำเร็จการศึกษาขั้นปริญญาโททางวิศวกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยลอนดอนอีกด้วยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕[๑]

---

๑ เรียนสำเร็จวิชาช่างโยธาได้ปริญญาโท จากอังกฤษ แล้วกลับเมืองไทยในปีเดียวกันที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ท่านยังไม่มีบ้านต้องอาศัยอยู่กับเพื่อนเก่าครั้งอัสสัมชัญที่ซอยเกษมสันต์พอดีครูเจ็บฮ้อ หรือประพัฒน์ วรรธนะสาร ตั้งโรงเรียนอำนวยศิลป์ขึ้นที่ปากคอลองตลาด ก็ไปสอนวิชาคำนวณให้เป็นรายชั่วโมง ปีรุ่งขึ้น หม่อมเจ้า วรรณไวทยากร วรวรรณ(ซึ่งต่อมาได้รับสถาปนาเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์) และหม่อมเจ้า รัชฎาภิเศก โสณกุล องค์ใดองค์หนึ่ง หรือทั้งสององค์ทรงชักชวนให้เข้ารับราชการสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสังกัดคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ด้านการทำงาน

ท่านได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาฟิสิกส์และไฮโดรลิกส์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดและนำระบบใหม่ในการจัดห้องสมุดมาใช้

ตลอดเวลาที่ท่านรับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ท่านได้มีผลงานบริหารที่ทำประโยชน์ให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้เป็นอย่างมาก ดังนี้คือ

๑. เป็นผู้ริ่งเต้นริเริ่มจัดตั้งหอสมุดกลาง[๑]

๒. เป็นผู้ร่วมมือกันกับหลวงพรตพิทยพยัต และพระยาจารีตรุณพรรค (หม่อมหลวงเจริญ อิศรางกูร ณ อยุธยา) ผู้อำนวยการศิริราชพยาบาล ท่านพยายามรักษาที่ดินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่ให้ถูกยื้อแย่งไป โดยเชิญผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดในขณะนั้นคือ พลตรี หลวงพิบูลสงครามมาเป็นอธิการบดี เพื่อป้องกันไม่ให้ที่ดินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถูกยื้อแย่งไปและท่านได้รับหน้าที่เลขาธิการ นอกจากนี้ท่านยังได้กำหนดบริเวณสร้างตึกคณะใหม่คือ คณะทันตแพทย์ศาสตร์ ติดกับถนนสนามม้าเพื่อป้องกันไม่ให้มีการรุกล้ำที่ดินบริเวณนั้น

๓. เป็นผู้สร้างเสาธงขึ้นที่หน้าหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้สูงที่สุดในกรุงเทพฯ

๔. สร้างรั้วเหล็กเป็นแนวยาวด้านถนนพญาไท ซึ่งเลียนแบบรั้วหน้าวังบัคกิงแฮมในกรุงลอนดอน

---

[๑] ชีวิตท่านตอนนี้เป็นตอนที่สำคัญที่ ศาสตราจารย์ สุกิจ นิมมานเหมินทร์ ทำประโยชน์ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวคือยุคนั้นมหาวิทยาลัยใหม่อีกแห่งหนึ่งกำลังเกิดขึ้น เพื่อสร้างข้าราชการรุ่นใหม่หัวใหม่เข้ามาแทนรุ่นเก่าและในการรีบเร่งจะสร้างให้ทันใช้การ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งถอดรูปจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือนเดิมแล้วแปลงชื่อ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งได้ถูกโอนสังกัดไปอยู่กับมหาวิทยาลัยแห่งใหม่พร้อมกันนั้นบรรดาสรรพหนังสือของห้องสมุดของโรงเรียนข้าราชการพลเรือนอันเป็นของเก่ามีค่าก็พลอยถูกยกตามไปด้วย ท่านจึงเป็นผู้จัดหาหนังสือดี ๆ เข้าไปทดแทนซึ่งได้เป็นผู้ริ่งเต้นให้จัดตั้งหอสมุดกลางของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นมา และของบประมาณซื้อหนังสือดี ๆ มีประโยชน์จากในและนอกประเทศเข้าไปให้นักเรียนทุกคณะได้อ่านและค้นคว้า

ต่อมา เมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพาเกิดขึ้น ท่านถูกโยกย้ายจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปอยู่กระทรวงศึกษาธิการ หลังจากนั้นท่านก็ออกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว เข้าสู่วิถีการเมือง

เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๙ แล้วได้รับเลือกตั้งจากสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นสมาชิกพฤฒิสภา ท่านใช้ชีวิตบนถนนการเมืองมาจนกระทั่งเกิดรัฐประหารเมื่อ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๒ ท่านได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสมัยนั้นให้ไปเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดีย และเป็นอัครราชทูตไทยประจำเนปาล อัฟกานิสถาน ศรีลังกา จนถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงย้ายต่อไปเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา และได้ออกจากราชการเนื่องจากสูงอายุ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

ตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษนอกเหนือจากการรับราชการมีดังนี้

๑. เลขาธิการองค์การซีเมส อันเป็นสำนักงานของบรรดารัฐมนตรีศึกษาธิการแห่งภูมิภาคเอเชียอาคเนย์
๒. เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕
๓. เมื่อเกิดความผันแปรทางการเมือง ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายกราชบัณฑิตยสถาน
๕. นายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๖. ประธานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
๗. ประธานกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย
๘. ประธานกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์
๙. ประธานกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยทางอากาศ
๑๐. ประธานอาศรมวัฒนธรรมไทย-ภารต
๑๑. นายกสมาคมเพื่อรักษาสมบัติวัฒนธรรม
๑๒. นายกสมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
๑๓. นายกสมาคมเกียรตินิยมอาชีวศึกษา
๑๔. อุปนายกสยามสมาคม

ด้านวิชาการ

๑. รวมเรื่องเขียน ตีพิมพ์แจกงานศพที่วัดไตรมิตรวิทยาราม เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต่อมาท่านได้จัดพิมพ์ขึ้นเองอีกเล่มหนึ่งเพื่อเป็น "บุพการีบูชา" แจกที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ และแม้ว่าจะคงใช้ชื่อเดิมแต่ก็มีเรื่องใหม่สมทบอยู่ด้วยหลายเรื่อง

๒. รวมเรื่องพูด ตีพิมพ์แจกในงานศพที่วัดมกุฏกษัตริยาราม

๓. คนแซ่หลี เขียนในหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยรายสัปดาห์ จนกระทั่งจากเมืองไทยไปเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดียและสหรัฐอเมริกา จึงหยุดเขียนต่อเมื่ออายุพ้นราชการกลับเมืองไทยแล้ว สำนักพิมพ์แห่งหนึ่งมาติดต่อขอรวมเป็นเล่มพิมพ์ออกจำหน่าย โดยนิยมว่าแม้จะคัดลอกเรื่องของจีนจากหลายแห่งมาลงไว้เป็นตอน ๆ ก็เลือกแต่ส่วนที่เป็นประโยชน์สอนใจ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

มหาวชิรมงกุฎ	ได้รับเมื่อวันที่	๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐
ทุติยจอมเกล้า	"	๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๓
ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ	"	๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗
มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	"	๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๗
รัตนาภรณ์ ชั้น ๓	"	๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐
ดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา	"	พ.ศ. ๒๕๑๔

ความตรากตรำจากการรับใช้ราชการมานานถึง ๔๒ ปีเศษ และจากการตรำเครียดอยู่กับการอ่าน การเขียนหนังสือ เป็นเหตุขั้นทอนสุขภาพร่างกายให้เสื่อมลง แทรกด้วยโรคความดันโลหิตสูง เบาหวานและหัวใจไม่ปรกติ ในตอนเช้าของวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ ท่านเป็นลมชั่วขณะระหว่างทางจากบ้านที่ปากน้ำไปส่งลูกชายที่โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณงามความดีของศาสตราจารย์ สุกิจ นิมมานเหมินทร์นั้นทรงทราบอยู่ในพระราชหฤทัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโกศไม้สิบสอง และพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์งานศพเป็นของหลวงโดยตลอด

นายทวีสวัสดิ์ บุญหลง

นายทวีสวัสดิ์ บุญหลง เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๑ ที่หลังตลาดบ้านทะวาย อ. ยานนาวา กรุงเทพฯ เป็นบุตรพระสาลียากรพิพัฒน์ สารวัตรใหญ่ฝ่ายภาษีขาเข้า และฝ่ายภาษีขาออก กรมศุลกากรกับนางสาลียากรพิพัฒน์ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ได้สมรสกับนางสาววีนัส สิริสิงห์ มีบุตรด้วยกัน ๑ คน

ด้านการศึกษา

นายทวีสวัสดิ์ บุญหลง จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๘ จากโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ และได้เลื่อนชั้นกลางปีเมื่ออยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๔ เพราะสอบไล่ได้ที่ ๑ ต่อจากนั้นได้ศึกษาขั้นเตรียมอุดมศึกษากับอาจารย์พิเศษชื่อ Mr. Ponsonby Fane ที่ฮ่องกง และสอบเข้าศึกษาใน Faculty of Arts, Hong Kong University ได้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙ หลังจากที่ศึกษาอยู่ที่นี่ ๑ ปี ก็ไปศึกษาที่ Aberdeen University,Scotland จนได้ Bachalor of Science of Commerce(B.Com) และ Certificate of Merit in Banking, Currencies and Foreign Exchange เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ต่อจากนั้นก็เข้าฝึกงานอีก ๑ ปี ที่กรุงลอนดอนกับ Messrs. Davies and Turnor ในแผนก Filing, Shipping Imports & Exports, Accounting Department, Warehouse, Packing, Transportation เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ และสอบไล่ได้วิชาครูจาก Reading University เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐

ด้านการทำงาน

หลังจากที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ท่านได้ทำงานในตำแหน่งอาจารย์สอนวิชาการบัญชีและเศรษฐศาสตร์ที่โรงเรียนพณิชยการวัดแก้วฟ้าลาง ต่อจากนั้นย้ายไปรักษาการตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ที่โรงเรียนพาณิชยการวัดสามพระยา โดยทำหน้าที่ทั้งการสอนและการปกครอง ต่อมาก็ได้รับตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพณิชยการวัดแก้วฟ้าลาง และโรงเรียนพณิชยการพระนครตามลำดับ รวมเวลาทั้งหมด ๑๔ ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๑-๒๔๘๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕- พ.ศ. ๒๔๘๖ ท่านได้เข้ารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์แผนกวิชาการบัญชี และพาณิชยศาสตร์ เลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเลขาธิการสภามหาวิทยาลัย[๑]

---

[๑] รักษาการตำแหน่งเลขาธิการ เมื่อ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๕ เป็นเลขาธิการตั้งแต่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๖ จนถึง ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๗

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่ง เลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านมีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

๑-การดำริหาทางเพิ่มเงินเดือนให้อาจารย์และข้าราชการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยจะตัดถนนสายต่าง ๆ สร้างอาคาร และที่ดินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่เศษให้เป็นศูนย์การค้า และเก็บเงินค่าเช่าอาคารต่าง ๆ แบ่งมาเพิ่มเงินเดือนของอาจารย์และข้าราชการจุฬาฯ ซึ่งได้รับจากกรมประมาณแผ่นดิน ความคิดเห็นดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณบดี และได้รับความร่วมมือจากท่านเจ้าคุณประกิตฯ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ไปดำเนินการทำแผนผังตัดถนนโดยความเห็นชอบของสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการนี้ทำสำเร็จแต่แผนผังเนื่องจากนายทวีสวัสดิ์ บุญหลง รับราชการเป็นเลขาธิการฯ เพียง ๒ ปี

๒.การตั้งร้านจุฬาภัณฑ์ขายของถูกระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยคยามร่วมมือของนักเรียนพาณิชยการ ซึ่งเป็นผู้จัดการโรงงานสบู่ และข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ ทำให้ร้านจุฬาภัณฑ์มีของขาดตลาด คือ ผ้า สบู่ และนมผง ขายอย่างเพียงพอในราคาถูก และเจ้าคุณไชยยศฯ และคณะวิชาการบัญชีและพาณิชยศาสตร์ ได้ตรวจสอบบัญชีและทำงบดุลย์เสนอสภาจุฬาฯ เพื่อรับทราบ

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๔๙๐ นายทวีสวัสดิ์ บุญหลง ได้ไปดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองคลังกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแลการเงินของกรมนี้ เงินเดือน ๔๐๐ บาทและเมื่อมีการตั้งธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ยังไม่มีผู้ที่เหมาะสมจะเป็นสมุห์บัญชี ทางธนาคารฯ จึงขอตัวนายทวีสวัสดิ์ บุญหลง จากกระทรวงศึกษาธิการ มาทำหน้าที่เป็นสมุห์บัญชีของธนาคารฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๐ จนครบเกษียณอายุเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๙

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ

๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

๑๙ กันยายน พ.ศ. ตริตาภรณ์ช้างเผือก

๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๗ เหรียญจักรพรรดิมาลา

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สลับ ลดาวัลย์

ศาสตราจารย์ สลับ ลดาวัลย์ เกิดเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๖ ที่คลองมหาสวัสดิ์ ธนบุรี เป็นบุตรหม่อมเจ้าเพิ่ม ลดาวัลย์ และหม่อมห่วง ลดาวัลย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้สมรสกับ ม.ร.ว. อ่องศรี ศรีธวัช มีบุตรธิดา ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาชั้นประถมที่วัดชัยพฤกษ์มาลา มัธยมศึกษาที่โรงเรียนราชวิทยาลัย บางขวาง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ โรงเรียนแคนฟอร์ด ประเทศอังกฤษ อุดมศึกษาที่วิทยาลัยวิศวกรรม ลัฟเบอร์เรอห์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และได้รับประกาศนียบัตรวิศวกรรมการทาง (เทียบปริญญาโท) จากมหาวิทยาลัยลอนดอน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓

ด้านการทำงาน

รับราชการในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์ผู้ช่วย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ (ม.๘) ในปีต่อมา และเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการประจำคณะ เป็นบรรยเวกษ์สโมสร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. ๒๔๘๖ มีการตราพระราชกฤษฎีกาตั้งแผนกวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกเหมืองแร่จึงได้เริ่มเป็นแผนกวิชาที่ถูกต้องตามกฎหมายตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พร้อมทั้งได้มีการเปิดสอนสาขาวิชาธรณีวิทยาเหมืองแร่ขึ้นด้วย แผนกนี้จึงมีชื่อเรียกเต็มว่า "แผนกวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และธรณีวิทยาเหมืองแร่" ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์สลับ ลดาวัลย์ ก็ได้รับแต่งตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชานี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ ต่อมาภายหลังแผนกวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่ได้เปิดสอนวิชาโลหการขึ้น ได้มีการก่อสร้างตึกปฏิบัติการขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งภายหลังได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยให้ขนานนามว่าตึก "สลับ ลดาวัลย์" เพื่อเป็นเกียรติแด่ ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สลับ ลดาวัลย์ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และธรณีวิทยาเหมืองแร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๗ จนกระทั่งเกษียนอายุ ต่อจากนั้นก็ทำงานในฐานะข้าราชการประเภทลูกจ้างรัฐบาลจนถึงอายุ ๖๕ ปี ในระหว่างนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นศาสตราจารย์วิชาวิศวกรรมเหมืองแร่ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวแล้วได้เคยดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะวิศวกรรมศาสตร์

และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น กรรมการประจำคณะ กรรมการสภามหาวิทยาลัย อนุสาสก-หอพักนิสิตชาย อนุสาสกหอพักนิสิตหญิง เลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. ๒๔๙๒-๒๔๙๘) รักษาการคณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี รักษาการคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ รักษาการอธิการบดีในสมัย พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์ เป็นอธิการบดี ฯลฯ

ผลงานในฐานะผู้บริหาร

๑. เป็นผู้ริเริ่มขอให้อาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่มีการติดขั้นในการขึ้นเงินเดือน

๒. เพิ่มรายได้ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนถึง ๑๐๐ ล้านบาทขณะที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจัดการรั่วไหลของรายได้ของจุฬาลง-กรณ์มหาวิทยาลัย

๓. เพิ่มจำนวนทุนและผู้รับทุน (อาจารย์) ในการไปศึกษาต่อต่างประเทศด้วยการติดต่อกับอาจารย์และมหาวิทยาลัยชาวต่างประเทศอย่างมากและแก่แทบทุกคณะ

๔. ริเริ่มตั้งกรรมการนิสิตในคณะวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นคณะแรกในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษ

๑. เป็นเลขานุการสมาคมนักเรียนไทยในลอนดอน

๒. กรรมการสมาคมนายช่าง

๓. กรรมการวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

๔. กรรมการราชวิทยาลัยมูลนิธิเพื่อการศึกษา

๕. กรรมการอำนวยการ ก.ป.ร. ราชวิทยาลัย

๖. กรรมการจัดงานพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอนันทมหิดล

๗. กรรมการจัดงานพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ

๑. มหาวชิรมงกุฎ

๒. ประถมาภรณ์ช้างเผือก

๓. ทุติยจุลจอมเกล้า

๔. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตในวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (กิตติมศักดิ์) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕. พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้เป็นศาสตราจารย์อุปการคุณ

๖. พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับเหรียญทองสมนาคุณจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้รับเกียรติทำพิธีเปิดตึกแลบ "สลับ ลดาวัลย์" ที่คณะ-วิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สลับ ลดาวัลย์ ได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ด้วยโรคมะเร็งที่ปอด ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑. ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ	๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๐
	๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔
๒. ศาสตราจารย์นายแพทย์ บุญเลี้ยง ตามไท	๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘
๓. ศาสตราจารย์ ดร.วิสิษฐ์ ประจวบเหมาะ	๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค	๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ – พ.ศ. ๒๕๒๕(วาระที่ ๑)
	พ.ศ. ๒๕๒๕ – ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญเลี้ยง ตามไท

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญเลี้ยง ตามไท เกิดเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๘ ที่จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรนายฮวด และนางกบ ตามไท เมื่อวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๘ ท่านได้สมรสกับนางฟลอเรนซ์ ตามไท (สกุลเดิม ไรเฟิลแลร์) และมีบุตรธิดารวม ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นจนถึงชั้นมัธยมที่โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัยจนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๗๓ และศึกษาต่อขั้นอุดมศึกษาที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์จนกระทั่ง ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงสอบเข้ามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้เป็นแพทย์ศาสตร์บัณฑิต (พ.บ.) หลังจากนั้นก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน (Ann Arbor) ได้ M.A, D.Sc. และยังได้เข้าศึกษาต่อจนได้ Post Graduate (Neurology) ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้วท่านก็ได้เข้ารับราชการดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๓ อาจารย์แผนกอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๙๓ - ๒๔๙๗ เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำอยู่แผนกอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๙๗ - ๒๕๐๒ เป็นรองศาสตราจารย์ ประจำอยู่แผนกอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๑๘ ศาสตราจารย์ ประจำอยู่แผนกอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นหัวหน้าแผนกประสาทจิตเวช ซึ่งท่านได้เป็นผู้ก่อตั้งขึ้น

พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นคณบดีนิติวิทยาลัย

นอกจากนั้นท่านยังรับราชการทหารเสรีไทย (ยศร้อยเอก) พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๘๘ และต่อจากนั้นท่านได้เป็นผู้แทนของประเทศไทยไปประชุมยังต่างประเทศ คือ

พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นผู้แทนรัฐบาลไทย ประชุม WHO เป็นครั้งแรก

พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นผู้แทนรัฐบาลไทยประชุมฉลอง ๑๐๐ ปีของ American Medical Association

พ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นผู้แทนรัฐบาลไทย ประชุม First World Health Assembly

พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นผู้แทนประเทศไทย ประชุม International Congress of Neurology VIII

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารของบัณฑิตวิทยาลัย ท่านมีทัศนคติต่อการทำงานดังต่อไปนี้

"..... นโยบายหลักของบัณฑิตวิทยาลัยควรจะเป็นการมุ่งที่คุณภาพมากกว่าปริมาณ บัณฑิตต้องการผลิตนักวิชาการชั้นสูง ในระดับปริญญาโท ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาเอกที่มีคุณภาพดีเด่น และเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมทั่วโลกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การที่จะทำได้ตามนโยบายนี้ บัณฑิตวิทยาลัยต้องพยายามรับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ และมีบุคลิกลักษณะที่จะเป็นนักศึกษาอย่างแท้จริงอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งโดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัยต้องปรับปรุงคุณภาพของอาจารย์ที่จะเป็นผู้สอนให้เป็นผู้ที่สนใจในการค้นคว้า และถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

ในการที่จะได้นักศึกษาที่ดีเยี่ยม เราก็จะต้องมีเครื่องมือสำหรับดึงดูดนักศึกษาเหล่านี้ เป็นต้นว่า ทุนการวิจัย ทุนการศึกษา อาจารย์ที่ดีมีชื่อเสียงและอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดอย่างพร้อมเพรียง

ในการที่จะได้อาจารย์ดีเด่นและสนใจในการสอนมาอยู่กับเรา เราก็ต้องพยายามให้ความช่วยเหลือให้ความสุขแก่อาจารย์สมกับคำเหน็ดเหนื่อย เช่นที่มหาวิทยาลัยกำลังพยายามให้สวัสดิการอยู่ บัณฑิตวิทยาลัยก็ควรจะพยายามช่วยเหลืออาจารย์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยไม่ขัดกับมหาวิทยาลัยและกระทรวงการคลัง....."

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพ.

พ.ศ. ๒๕๑๑ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๑๔ ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญเลี้ยง ตามไท ถึงแก่กรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓

รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุนนาค

รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๕ ณ กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของนายเล็กและนางสวรรณี (สกุลเดิม สุจริตกุล) บุนนาค เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้สมรสกับนางสาวอรพินท์ ชัวบุศย์ มีธิดา ๒ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัยจนจบชั้นประถมปีที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ ต่อจากนั้นก็ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียลจนกระทั่งจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ และจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ จากโรงเรียนอำนวยศิลป์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ หลังจากนั้นก็เข้าศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตธนบุรีจนจบปีที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ และศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราชทานปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (วิศวกรรมโยธา) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ต่อมาได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ Akron University, Ohio, จนได้รับ M.S.C.E. และ Ph.D. ใน พ.ศ. ๒๕๑๒ และ พ.ศ. ๒๕๑๕ ตามลำดับ นอกจากนั้นยังได้รับวุฒิบัตรอื่นอีก คือ Professional Engineer, State of Ohio License, No.E-35388 และสามัญวิศวกรจากคณะกรรมการควบคุมการประกอบอาชีพ วิศวกรรม สย. ๒๕๕๔

ด้านการทำงาน

หลังจบการศึกษาแล้ว ท่านก็ได้รับราชการดังนี้

๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ นายช่างตรี กรมทางหลวงแผ่นดิน เป็นเวลา ๒ ปีครึ่งก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

๑ ตุลาคม ๒๕๑๑ วิศวกรผู้ควบคุมโครงการก่อสร้าง เขต ๔

๑ มกราคม ๒๕๑๕ วิศวกรผู้ควบคุมการออกแบบ

สำหรับการรับราชการในคณะวิศวกรรมศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค ได้ทำการสอนนิสิตทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่ภาควิชาวิศวกรรมโยธา ตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ มาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้คือ

ระดับปริญญาตรี : วิชาที่สอน Soil Mechanics
Applied Soil Mechanics
Concrete Technology Lab

ระดับปริญญาโท : วิชาที่สอน : Advanced Soil Mechanics
Soil Stabilization
Soil Dynamics
Field Exploration and Soil Testing
Engineering Mathematics

ระดับปริญญาเอก : วิชาที่สอน Soil Stabilization
Soil Dynamics

นอกเหนือจากงานสอนใน คณะวิศวกรรมศาสตร์แล้ว รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค ยังทำหน้าที่ผู้บริหารในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกด้วย กล่าวคือ

๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการ

๑ ธันวาคม ๒๕๑๘ เลขานุการ

๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ รักษาราชการแทนคณบดี

๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๕ คณบดี (วาระที่ ๑)

พ.ศ. ๒๕๒๕ - ปัจจุบัน คณบดี (วาระที่ ๒)

ผลงานทางวิชาการ

๑. เสนอบทความเรื่อง "Effectiveness of Vibroflotation Process as compared with other methods of granular soil compaction" จัดพิมพ์โดยวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘

๒. เสนอบทความในการสัมมนาเรื่อง "สาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหาการจราจรที่เกิดจากผู้ใช้ถนน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

๓. ผลงานวิจัยร่วมกับ ราเชนทร์ จันทรสมบัติ ที่เสนอต่อการทางพิเศษแห่งประเทศไทยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕ การศึกษาระดับความสั่นสะเทือนพื้นดินจากการจราจรบนทางด่วน

๔. แต่งตำราเรื่อง ฐานรากอาคาร ร่วมกับอาจารย์ในภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕. เสนอบทความสำหรับการสัมมนา ASAIHI เรื่อง Graduate and Post Graduate Education ที่ประเทศฮ่องกง พ.ศ. ๒๕๒๑

๖. เสนอบทความเกี่ยวกับ "สภาพปัจจุบันความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการสัมมนาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษ

๑. กรรมการแก้ไขปัญหาการจราจรเฉพาะหน้า กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๘

๒. กรรมการสิ่งแวดล้อม เรื่องการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของระบบขนส่งมวลชนและระบบการจราจร สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๒๐

๓. รองประธานกรรมการจัดสัมมนาเรื่อง ถนนราคาถูกในชนบท สำหรับปลัดจังหวัดและพัฒนากรจังหวัดของสมาคมทางหลวงแห่งประเทศไทย

๔. กรรมการและเลขานุการโครงการสัมมนาเรื่อง "ปัญหาและวิธีแก้ไขการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร

๕. วิศวกรที่ปรึกษาในการตอกเสาเข็ม เพื่อขยายบริเวณของธนาคารแห่งประเทศไทยออกไปในแม่น้ำเจ้าพระยา พ.ศ. ๒๕๑๘

๖. วิศวกรที่ปรึกษาด้านคุณสมบัติของดินในการก่อสร้างสะพานสาธร พ.ศ. ๒๕๑๙

๗. ผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษาด้านวิชาการในคณะกรรมาธิการสถาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินพิจารณาพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐

๘. วิทยากรผู้บรรยายเรื่อง บทบาทการวิจัยและการศึกษาของสถาบันชั้นสูงในหลักสูตรปฐมนิเทศการวิจัยและการพัฒนาทางทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๒

๙. ผู้อำนวยการโครงการวิจัย ผลกระทบของทางด่วนที่มีต่อสภาวะแวดล้อม และการวิจัยออกแบบกำแพงกั้นเสียง เสนอต่อการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๕

๑๐. ผู้ริเริ่มและออกแบบปรับปรุงระบบวงเวียนเป็นระบบทางแยกบังคับด้วยสัญญาณไฟร่วมกับผู้เชี่ยวชาญชาวเยอรมัน โดยความสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย เพื่อแก้ปัญหาการจราจร

ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม ๕ วงเวียน ได้แก่ วงเวียนเกียกกาย วงเวียนวิทยุ วงเวียนปทุมวัน วงเวียนศรีอยุธยา และวงเวียนบุคคโล

๑๑. Session Chairman in the 2th Conference of the Road Engineering Association of Asia Australasia, Manila, Philippine, October 16-20, 1978

๑๒. ที่ปรึกษาการศึกษาราชกรีฑาสโมสร พ.ศ. ๒๕๒๔ - ปัจจุบัน ฯลฯ

๑๓. เป็นสมาชิก National Society of Professional Engineer, U.S.A.

๑๔. เป็นสมาชิกวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ. ๒๕๐๔

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ ตริตราภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม ๒๕๒๓ ตริตราภรณ์ช้างเผือก

๕ ธันวาคม ๒๕๒๕ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย

คณบดีคณะครุศาสตร์

1.	ศาสตราจารย์ คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา	10 กรกฎาคม 2500 - 30 กันยายน 2514
2.	ศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อาชวบำรุง	1 ตุลาคม 2514 - 30 กันยายน 2518
3.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาธร	1 ตุลาคม 2518 - 22 ตุลาคม 2519
4.	รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองจันทร์ หงส์ลดารม์ (รักษาการ)	22 ตุลาคม 2519 - 17 ธันวาคม 2519
5.	ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล	17 ธันวาคม 2519 - 2522
6.	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา	พ.ศ. 2522 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

ศาสตราจารย์ คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา เกิดเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2453 ที่ตำบลสี่กั๊กพระยาศรี พระนคร เป็นบุตร นายชันส์ ไกรเยอร์ และ นางเจียม ไกรยง ต่อมาได้สมรสกับ หม่อมหลวง จิรายุ นพวงศ์

ด้านการศึกษา

ได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนราชินีตั้งแต่ พ.ศ. 2464 จนถึง พ.ศ. 2474 เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นก็ได้เข้าศึกษาที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิตและประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม พ.ศ. 2479 หลังจากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน ได้ปริญญาโทเมื่อ พ.ศ. 2483 พ.ศ. 2484 ศึกษาที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน 1 ปี และเมื่อ พ.ศ. 2489 - 2490 ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย

ด้านการทำงาน

เริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2479 ในตำแหน่งอาจารย์ผู้ช่วยชั้น 2 ที่โรงเรียนเบญจมราชาลัย ต่อมา พ.ศ. 2480 ย้ายมาเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยสวนสุนันทา พ.ศ. 2483 - พ.ศ. 2490 ประจำกรมวิชาการ เมื่อ พ.ศ. 2491 โอนมารับราชการที่จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย โดยมีตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พ.ศ. 2497	หัวหน้าแผนกวิชาครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2501	รองเกษียนอายุ คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2502	ศาสตราจารย์ในวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานบริหารขณะรับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ริเริ่มขยายหลักสูตรวิชาครุศาสตร์ถึงขั้นปริญญา ด้วยเหตุนี้คณะอักษรศาสตร์จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ กำหนดหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตทำแล้วเสร็จและได้เปิดสอนเมื่อ พ.ศ. 2497 และมีผู้สำเร็จได้รับปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต

2. ได้ริเริ่มตั้งโรงเรียนสาธิต เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 แล้วได้เขยิบการสอนขึ้นไปเป็นลำดับจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งปัจจุบันนี้เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ได้ขยายการศึกษาของแผนกวิชาครุศาสตร์เป็นคณะครุศาสตร์ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งคณะครุศาสตร์ ลงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2500

4. ได้ดำเนินการของบประมาณประจำปีได้ผลดีจนได้มีการสร้างตึกคณะครุศาสตร์ 2 หลัง โรงเรียนสาธิตชั้นประถม และโรงเรียนสาธิตมัธยมในที่ดินที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสงวนไว้มีเนื้อที่กว้างขวางพอที่โรงเรียนสาธิตประถมและโรงเรียนสาธิตมัธยมสามารถสร้างสนามฟุตบอลได้โรงเรียนละ 1 แห่ง

5. ได้ส่งเสริมให้อาจารย์ไปศึกษาวิชาครุศาสตร์ต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยขอให้กระทรวงศึกษาธิการขยายสัญญาช่วยเหลือด้านการศึกษาที่ได้ทำกับมหาวิทยาลัยอินเดียนามารวมถึงคณะครุศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์เพื่อจะได้สอนวิชาต่าง ๆ ได้มากสาขา โดยอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโทและปริญญาเอก

6. ได้จัดเปิดการสอนชั้นปริญญาโทในวิชาครุศาสตร์สาขาต่าง ๆ

7. ส่งเสริมให้ผู้ที่มีวุฒิ ป.ก.ศ.สูง และวุฒิ ป.ม. ได้ศึกษาวิชาต่อจนถึงชั้นปริญญาตรีและปริญญาโท

8. จัดให้มีการสัมนาหลายครั้ง เกี่ยวกับวิชาครุศาสตร์สาขาต่าง ๆ

ศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อาชวอำรุง

ศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อาชวอำรุง เกิดเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2460 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นธิดา นายตุ๋ย วิริยะวิทย์ กับ นางจิ๋ว (สกุลเดิม สิริสิงห์)

เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2485 ได้สมรสกับ พ.อ.(พิเศษ) เคลื่อน อาชวอำรุง (ยศในปัจจุบัน) มีธิดาด้วยกัน 4 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัยจนถึง พ.ศ.2475 หลังจากนั้นก็ศึกษาต่อที่โรงเรียนเพ็ชรบุรีวิทยาลงกรณ์ และ เบญจมราชาลัยจนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2478 และสอบเข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต เมื่อพ.ศ. 2482 ต่อมาได้เดินทางไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาจนได้รับประกาศนียบัตรการประถมศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเซ็นทรัลมิชิแกน (Central Michigan College of Education) เมื่อ พ.ศ. 2497, M.S. in Educational Supervision and Administration จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน (The University of Michigan) เมื่อ พ.ศ. 2498 Ed.D in Economics of Education and Research Methodology จากมหาวิทยาลัยอินเดียน่า (Indiana University) เมื่อ พ.ศ. 2511 และได้รับวุฒิการศึกษาหลังปริญญาเอกจากวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Teacher College, Columbia University, N.Y.) เมื่อ พ.ศ. 2513

ด้านการทำงาน

หลังจากที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2482 แล้วก็เริ่มรับราชการตำแหน่งอาจารย์ผู้ช่วย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2483 เป็นเวลา 10 ปี คือ จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2492 โดยทำหน้าที่อาจารย์ประจำวิชาเคมี ความร้อน แสง เสียง และ แม่เหล็กไฟฟ้า สอนนักเรียนเตรียมอุดมศึกษาทั้งปีที่ 1 และปีที่ 2 ในระหว่างนี้ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ คือ

1. เป็นอาจารย์ปกครองนักเรียน
2. เป็นอาจารย์ควบคุมดูแลนักเรียนออกศึกษานอกสถานที่
3. เป็นกรรมการสอบไล่ประจำปีของโรงเรียน

4. ได้รับคำสั่งให้ออกไปช่วยราชการต่างจังหวัด 1 ปีการศึกษา โดยทำหน้าที่ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์ให้โรงเรียนสุรนารี และโรงเรียนราชสีมาในระยะเริ่มเปิดทำการสอนหลักสูตรเตรียมอุดมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แล้วกลับมาช่วยสอนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยด้วยเหตุผลเดียวกัน

ต่อมาระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2492 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2499 ท่านก็รับราชการที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตำแหน่งอาจารย์วิทยาศาสตร์ และศึกษานิเทศก์ ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิทยาศาสตร์ และอาจารย์สอนวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (พ.ศ. 2492-2495) และทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนประถม, มัธยม และฝึกหัดครูในส่วนภูมิภาค โดยมีผลงานต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ปรับปรุงยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นเป็นระดับประกาศนียบัตรการศึกษาและประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง

2. วางแผนเปิดวิทยาลัยครูทุกจังหวัดตามมาตรฐานสากล เตรียมคณาจารย์และสถานที่

3. เป็นกรรมการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาครั้งใหญ่ของประเทศไทย ประกาศใช้ใน พ.ศ. 2503

หลังจากนั้น ศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อาชวอำรุง ก้มารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ และคณะครุศาสตร์อีก 22 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2499 - พ.ศ. 2521 ในตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์คณบดี หัวหน้าภาควิชา โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

-การสอนวิทยาศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษา

-การสอนคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษา

-การนิเทศการศึกษา

-วิธีวิทยาในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์

-ค่าสถิติการศึกษาและแนวโน้ม

-การสำรวจโรงเรียน

-ประสบการณ์วิชาครู

-สัมมนามหาบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา

-สัมมนาดุษฎีบัณฑิตในการออกแบบการวิจัย

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อาชวอำรุง ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุ-ศาสตร์นั้น มีผลงานทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. ได้วางระเบียบคณะครุศาสตร์ต่อไปนี้

1.1 ระเบียบการประเมินผลการศึกษาของนิสิตตามหลักสูตรที่ใช้ระบบหน่วยกิต พ.ศ. 2503

1.2 ระเบียบห้องสมุดคณะครุศาสตร์

1.3 ระเบียบการใช้เครื่องคิดคำนวณ

1.4 ระเบียบหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 ระเบียบการเสนอโครงการทำวิทยานิพนธ์และระเบียบการเขียนวิทยานิพนธ์

1.6 ระเบียบการเขียนบทคัดย่อ

1.7 ระเบียบการลงทะเบียนเรียนวิชาประจำภาค

1.8 ระเบียบการแบ่งหน้าที่การงานของรองคณบดีฝ่ายต่าง ๆ

1.9 ระเบียบการรักษาความสะอาดของห้องเรียนและอาคารสถานที่

1.10 ระเบียบการเขียนประมวลการสอนรายวิชา

1.11 ระเบียบการจ่ายเงินค่ารับรองนิสิต

2. ริเริ่มจัดกิจกรรม "ปัจฉิมนิเทศ" ขึ้นสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาประจำปี เริ่มปลายปีการศึกษา 2503

3. ได้พิมพ์เผยแพร่วิชาการ หลักสูตร งานวิจัยสู่สังคมเป็นจำนวน 24 เรื่อง

4. โครงการห้องสมุดหลักสูตร (Curriculum library) เป็นห้องสมุดชำนัญพิเศษ (Specialized - Library) เป็นแหล่งรวมหลักสูตร หนังสือแบบเรียน และคู่มือครูทุกฉบับในอดีตถึงปัจจุบันของไทย นับว่าเป็นห้องสมุดหลักสูตรที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยในขณะนั้น พร้อมทั้งสะสมหนังสือแนะนำมหาวิทยาลัยที่สำคัญของทั่วโลกไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อให้บริการแก่คณาจารย์และนิสิตในการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน รวมทั้งให้ข่าวสารแก่ผู้ที่เตรียมตัวไปศึกษาต่อต่างประเทศด้วย

5. ได้ดำเนินการของบประมาณพิเศษ ก่อสร้างอาคารเรียนตึกสาม และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม

6. ในการบริหารบุคลากรอาจารย์ ได้เพิ่มตำแหน่งหัวหน้าโปรแกรมการศึกษา

(Program Chairman) ขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่งในหลักสูตรใหม่ ฉบับ พ.ศ. 2517 จัดเป็นโปรแกรมการศึกษา 27 ประโยค จึงมีหัวหน้าโปรแกรมเพิ่มขึ้นใหม่ 27 ท่าน ทำหน้าที่แตกต่างไปจากหัวหน้าแผนกวิชา คือ หัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้นำประสานงานคณาจารย์กับการสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร แต่หัวหน้าโปรแกรมเป็นผู้นำรับผิดชอบประสานงานนิสิตกับการจัดวิชาเรียนตามข้อกำหนดของหลักสูตร ทำให้การบริหารวิชาการของคณะเกิดการตรวจสอบและสมดุลย์ (Check and Balance System) ขึ้นได้เอง

ด้านวิชาการ

1. จัดหลักสูตรและเปิดสอนวิชาหมวด "การศึกษาทั่วไป" ในระดับปริญญาตรี พ.ศ.2500

2. เปิดภาควิชาใหม่ 4 ภาค คือ ภาควิชาพลศึกษา ภาควิชานิเทศและบริหารการศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาจิตวิทยาใน พ.ศ. 2506

3. เปิดทำการสอนปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตพร้อมกับการเปิดบัณฑิตวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2505 ทั้งหมด 4 หลักสูตร คือ การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว การนิเทศและการบริหารการศึกษา และโสตทัศนศึกษา

4. ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต 2 ปี จากระบบหน่วยกิตเทอมชั่วโมง เป็นภาคชั่วโมง

5. ได้พัฒนาหลักสูตรครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตขึ้น 4 สาขา คือ จิตวิทยาการศึกษา หลักสูตรและการสอน การบริหารและการวางแผนการศึกษา และมาตรกรรมและการประเมินผลการศึกษา เสร็จเสนอขออนุมัติหลักสูตรใน พ.ศ. 2516

6. ได้เปิดทำการสอนหลักสูตรครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตสาขาจิตวิทยาการศึกษา พ.ศ.2517 รับนิสิตปริญญาเอกรุ่นแรก 7 คน

7. ได้ขยายการศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ โดยรับ (1) ผู้สำเร็จประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง เข้าเรียนต่อ 2 ปีครึ่ง ตามหลักสูตรเทียบ 4 ปี (2) เทียบหลักสูตร 2 ปีรับผู้สำเร็จปริญญาและประโยคครูมัธยมเข้าเรียน 1 ปีครึ่ง

8. ใน พ.ศ. 2515 ได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตขึ้นใหม่ จัดเป็นประโยคการศึกษา (Program) มีสาขาวิชาใหม่เพิ่มขึ้น 8 สาขาด้วยกัน คือ อนุบาลศึกษา การสอนเด็กพิเศษ ดนตรีศึกษา สุขศึกษา โสตทัศนศึกษา จิตวิทยาการศึกษา ประชากรศึกษา และการศึกษาอรูปนัย

9. ได้เริ่มการส่งนิสิตออกฝึกสอนในโรงเรียนส่วนภูมิภาคและส่งนิสิตฝึกงานในสถาบันส่วนภูมิภาค เช่น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำปาง เป็นต้น

10. การจัดค่ายพักแรมเพื่อพัฒนาชนบทในต่างจังหวัด เช่น อำนวยการให้ รองศาสตราจารย์ สุชาติ โสมประยูร และ อาจารย์พัชรา กาญจนารัณย์ พานิสิตที่กำลังศึกษาวิชาสาธารณสุขศึกษาในชนบทจำนวน 25 คนไปตั้งค่ายพัฒนาสาธารณสุขชุมชนที่ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นเวลา 2 สัปดาห์ในภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2517

11. ปรับปรุง แก้ไขวิชา "การฝึกสอน" ซึ่งเป็นภาคปฏิบัติการสนาม เป็นวิชาชั้นสุดยอดที่สำคัญที่สุดของหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ได้เปลี่ยนชื่อวิชาเป็น "ประสบการณ์วิชาชีพครู" และแก้ไขทฤษฎีและแนวปฏิบัติให้ทันสมัยก้าวหน้าขึ้น พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขหนังสือคู่มือใหม่เดิมชื่อ "ข้อแนะนำในการฝึกสอน" เป็นหนังสือหนา 65 หน้า ปรับปรุงแก้ไขแล้วชื่อ "ประมวลการเรียนประสบการณ์วิชาชีพครู" หนา 90 หน้า

12. โครงการทดลองพัฒนาเชาวน์ปัญญาเด็กเล็ก (1-2 ขวบ) ได้ขยายเปิดทำการสอนชั้นเด็กเล็ก (Nursary Class) ขึ้น โดยคัดเลือกรับเด็กจากแหล่งชุมชนออัดสามย่าน จำนวน 30 คน รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ เกกะนันท์ เป็นหัวหน้าโครงการ เป็นภาคปฏิบัติการของคณาจารย์แผนกวิชาจิตวิทยา และพยาบาลศึกษา มูลนิธิอื้อจือเหลียงให้ทุนดำเนินการนาน 2 ปีการศึกษา (2517 - 2518)

<u>ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ</u>

1. เป็นกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติหลายสมัย
2. เป็นกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา หลายสมัยติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน
3. กรรมการที่ปรึกษา การเปิดหน่วย เลี้ยงลูกอาจารย์ ของสโมสรอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2517-2518
4. ที่ปรึกษาฝ่ายอำนวยการศึกษาและสาธารณสุข รัฐบาลคณะปฏิวัติ พ.ศ.2515
5. สภากรรมการบริหารสมาคมวิชาชีพในตำแหน่งต่าง ๆ คือ
   1สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย (เลขานุการ เหรัญญิก อุปนายก)
   .2 สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย (ประธานการประชุมวิชาการ ประธานสาขาครู กรรมการกลาง)
   .3 สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (นายก ที่ปรึกษา)
   .4 สมาคมครุศาสตร์สัมพันธ์ (นายก ที่ปรึกษา)

.5 มูลนิธิ ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ (รองประธาน ที่ปรึกษา กรรมการกลาง)

.6 มูลนิธิสัมมาชีวศิลป์ (ที่ปรึกษา)

.7 สมาคมฝึกการศึกษานานาชาติเพื่อสันติภาพของโลก (กรรมการกลาง ประธานภาคพื้นเอเชีย ประธาน)

6. ที่ปรึกษา สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

7. วิทยากร วิชาสถิติ และการวิจัยการศึกษาในการประชุมวิชาการและการอบรมต่าง ๆ

คุณวุฒิ และความรู้พิเศษที่ได้นำมาใช้ในการบริหารงานฯ

1. ได้นำความรู้พิเศษเรื่อง เศรษฐกิจและการเมืองเฉพาะอย่างยิ่งวิชาจิตวิทยาความมั่นคงของประเทศมาใช้ในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย เป็นโครงการหนึ่งที่ให้ความเอาใจใส่แก่นิสิตในเรื่องสังคมส่วนตัว เนื่องจากประเทศไทยเป็นเมืองเปิด จึงมีนิสิตจำนวนไม่น้อยเป็นลูกครึ่งผสม แม้จะเกิดในประเทศไทยเป็นพลเมืองไทย แต่ยังไม่ได้มีชื่อนามสกุลเป็นไทย คณะฯได้มีนโยบายขอให้อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์สอนภาษาไทยได้ช่วยตั้งชื่อ นามสกุลไทยให้ตามต้องการ พร้อมทั้งแนะนำช่วยเหลือให้จดทะเบียนชื่อ นามสกุลใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย เพื่อรับปริญญาบัตร บัณฑิตทุกคนก็ได้มีชื่อ นามสกุล เขียนไว้ในปริญญาบัตรอย่างเหมาะสมเรียบร้อย ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ทำนองนี้อีกหลายเรื่อง นับเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของชาติไทยโดยตรง

2. ได้ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการดูแลสอดส่องพฤติกรรมของคณาจารย์และนิสิตบางคนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาพิจารณาความบางเรื่อง

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

งานบริหารเป็นงานที่สำคัญ เฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำอาจารย์ทางวิชาการ ข้าพเจ้ารู้สึกว่างานบริหารเป็นงานที่ท้าทาย เมื่อมีโอกาสก็ได้บริหารเพื่อให้การเรียนการสอนของคณาจารย์และนิสิตก้าวหน้าขึ้น ให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าของโลกในปัจจุบัน มีความสำนึกในหลักการว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (National University) จึงมีหน้าที่ไม่ใช่แต่เพียงผลิตบัณฑิตตามสาขาวิชาต่าง ๆ ออกไปรับใช้สังคมไทยเท่านั้น ยังมีหน้าที่ผลิตวิชาการความรู้ความเข้าใจใหม่ให้แก่ประเทศไทยด้วย

รู้สึกภาคภูมิใจและเป็นสุขใจเมื่อเวลาได้ผ่านล่วงเลยไป ได้รับข้อสังเกตที่หนาหู (Popular Comments) ถึงงานที่ได้อุตสาหะสร้างสรรค์ไว้นั้น ได้ผลดีเป็นที่พอใจของคณาจารย์และผู้สนใจ นักวิชาการส่วนมาก เพื่อนร่วมงานรวมทั้งนิสิตส่วนใหญ่มักจะลืกถึง ติดต่อเยี่ยมเยียนด้วยความปรารถนาดีอยู่ตลอดมา

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับจากในและต่างประเทศ</u>

<u>ในประเทศ</u>

5 ธันวาคม 2516 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม 2519 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

พฤศจิกายน 2518 ได้รับเกียรติเป็นพลเมืองกิตติมศักดิ์ นคร Huntsvilles alabama สหรัฐอเมริกา

<u>ต่างประเทศ</u>

ได้รับเกียรติลงชีวประวัติในหนังสือบุคคลสำคัญ ต่อไปนี้

<u>Dictionary of International-Biography</u>, Volume 12, 15, 16, International Biographical Center, Cambridge, England, 1976, 1979, 1980.

<u>Who's Who in the world</u>, Fourth, Fifth and Sixth Editions, Marquis Who's Who Inc., Chicago, Ill, U.S.A., 1978, 1980, 1982

<u>The World Who's of Women</u>, Fourth Edition, Helrose Press Limited, Cambridge, England, 1978

International Who's Who of Intellectuals, Volume 2 and 3 International Biographical Center, Cambridge, England 1981

ได้รับเลือกเป็นนักเรียนเก่าคนหนึ่งที่นำชื่อเสียงดีเด่นมาสู่โรงเรียนเบญจมราชาลัย พ.ศ. 2526

<u>ปัจจุบันศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข อาชวอำรุง ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้</u>

1. ศาสตราจารย์ กิตติคุณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ประธานกรรมการสมาคมนักการศึกษานานาชาติ เพื่อสันติภาพของโลก (International Association of Educators for World Peace)
3. ผู้แทนถาวรของ IAEWP ณ องค์การสหประชาชาติ
4. สภากรรมการ สมาคมการวิจัยการศึกษาแห่งโลก (World Association of research)
5. กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาปรัชญา
6. กรรมการสภาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
7. กรรมการบริหาร สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย
8. นายกสมาคมครุศาสตร์สัมพันธ์
9. ที่ปรึกษากรรมการบริหารมูลนิธิศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ
10. Fellow, International Biographical Association, IBC Cambridge United , Kingdom.

รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาธร

รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาธร เกิดเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2472 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช บิดาคือ นายคง มารดาคือ นางพง สาธร เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2507 ท่านได้สมรสกับ นางสาวสุพัตรา มัทยากร ปัจจุบันมีบุตรเพียงคนเดียว

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชจนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2481 และเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2487 หลังจากนั้นก็ได้เข้ามาศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จนจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2491 เมื่อจบแล้วก็เข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2495 และปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2501 หลังจากนั้นก็เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา ชั้นปริญญามหาบัณฑิต ในสาขา Education Research สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2504 และได้เข้าศึกษาต่อในชั้นมหาบัณฑิต สาขาวิชา Education Administration จากมหาวิทยาลัย Stanford ประเทศสหรัฐอเมริกา สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2509 ที่มหาวิทยาลัย Stanford ท่านยังเข้ารับการศึกษาชั้นปริญญามหาบัณฑิตในสาขารัฐศาสตร์ สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2501 และได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตในสาขาวิชาบริหารการศึกษาและรัฐศาสตร์

ด้านการทำงาน

ท่านได้เข้ารับราชการที่กระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งครูตรี ที่โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2495 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2500 รวมเป็นระยะเวลา 6 ปี ท่านทำหน้าที่เป็นครูสอนในชั้นมัธยม และสอนนักศึกษาฝึกหัดครูในระดับ ปกศ. สิ่งที่ท่านได้เป็นผู้ริเริ่มที่โรงเรียนฝึกหัดครูแห่งนี้ คือ ทดลองสอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมต้น โดยไม่ใช้ภาษาไทยประกอบการสอนเลย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจาก UNESCO เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในโรงเรียนทั่วไป โดยใช้ครูคนไทยเป็นผู้สอน ไม่ต้องใช้ครูชาวต่างประเทศ

เมื่อ พ.ศ. 2505 ท่านเข้าอุปสมบท ณ วัดใหญ่ อ. เมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อจากนั้น ท่านก็มารับราชการเป็นอาจารย์ที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมเวลาถึง 20 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 จนถึง พ.ศ. 2519 ท่านดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาบริหาร-

การศึกษาครุศาสตร์ในปี พ.ศ. 2514 - 2519 และเมื่อ พ.ศ. 2518 - 2519 ท่านก็ได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์

เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ท่านได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งท่านพ้นตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2520

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ ท่านมีผลงานทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. เปิดหลักสูตรใหม่ คือ ครุศาสตร์มหาบัณฑิตทางบริหารการศึกษา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ เพราะมุ่งให้รู้รอบในทางปฏิบัติมากกว่าเป็นผู้ชำนาญการด้านวิจัย

2. กำหนดนโยบายให้ลดจำนวนนักเรียนโรงเรียนสาธิต เพื่อให้คณะครุศาสตร์เน้นให้การศึกษาระดับปริญญา

3. กำหนดนโยบายผลิตครูเพศชาย และ หญิง จำนวนเท่ากัน โดยให้ทบวงมหาวิทยาลัยแยกเพศ ในการสอบคัดเลือก ทำให้รับนิสิตชายและหญิง จำนวนเท่า ๆ กันทุกปี เพื่อให้มีครูชายออกไปชนบทมากขึ้น

ด้านวิชาการ

1. ก่อตั้งโครงการแก้ไขหลักสูตรปริญญาตรีใหม่ทั้งหมด เมื่อ พ.ศ. 2518 และโครงการแก้ไขหลักสูตรปริญญาโทใหม่ทั้งหมด เมื่อ พ.ศ. 2519

2. จัดทำประมวลสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารคณะครุศาสตร์เป็นประจำทุกปี ทั้งในด้านงบประมาณบุคลากร ฯลฯ

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นกรรมการปฏิรูปการศึกษาของคณะรัฐมนตรีของรัฐบาล ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์

2. เป็นประธานคณะอนุกรรมการเรื่องการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาและระบบการศึกษา ผลงาน คือ ได้วางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 และหลักสูตรชั้น

ประถมศึกษา มัธยมศึกษา พ.ศ. 2524 ออกมาใช้จนถึงปัจจุบัน

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

"การบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่ค่อยได้ทำงานร่วมมือกับวงการภายนอกเท่าที่ควร ทำให้ผลงานบริหารการศึกษามีขอบเขตจำกัดอยู่แต่วงการศึกษาระดับสูง ห่างเหินจากประชาชนทั่วไป และความต้องการอันแท้จริงทางตลาดแรงงาน

ผู้บริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยควรมีหูตากว้างไกล สนใจโลกภายนอกในสังคมไทยให้มาก การบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งจะมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดีต่อสังคมไทยอย่างแท้จริง"

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

จตุรถาภรณ์มงกุฎไทย และในปี พ.ศ. 2521 ได้รับพระราชทานทวิติยาภรณ์-ช้างเผือก

ปัจจุบันรองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาธร ดำรงตำแหน่ง รองเลขาธิการ-นายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เลขานุการรองนายกรัฐมนตรี พลเรือเอก สนธิ บุณยะชัย

ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล

ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล เกิดเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2473 ที่ตำบลเด่นชัย อ.สูงเนิน จังหวัดแพร่ เป็นธิดาของ นายไชย และ นางพงศ์แก้ว (สกุลเดิม หัตถกรรม) วงศ์สว่าง เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2500 ได้สมรสกับ พล.ต.ต. ศิริ สุจริตกุล (ยศในปัจจุบัน) มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้ศึกษาชั้นประถมปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมปีที่ 2 ที่โรงเรียนวัดทรงธรรม แผนกสตรี (ปัจจุบันเป็นโรงเรียนวิสุทธิกษัตรี) จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2483 ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อจนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2487 ที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี และโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดปัตตานี และศึกษาชั้นอุดมศึกษาจากโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดสงขลา (วรนารีเฉลิม) และโรงเรียนเพมัสิริอนุสรณ์ จนจบการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2490 หลังจากนั้นก็เข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2494 และได้รับ ป.ม. และ ค.บ.(เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. 2495 และ พ.ศ. 2496 ตามลำดับ จากคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2498 ก็ได้รับทุน I.C.A. ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ University of Texas at Austin จนสำเร็จปริญญาโททางการศึกษา คือ M.Ed.(Elem) เมื่อ พ.ศ. 2501

ด้านการทำงาน

หลังจากที่สำเร็จปริญญาตรี และการศึกษาวิชาประโยคครูมัธยมแล้ว ท่านก็เข้ารับราชการที่โรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ในตำแหน่งอาจารย์ตรี เป็นเวลา 1 ปี คือ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2496 ถึง วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2497

ต่อมาเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2497 ก็ได้โอนมารับราชการที่ แผนกวิชาครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์ตรี หลังจากที่รับราชการอยู่ 2 ปี ในวันที่ 20 สิงหาคม 2499 ก็ได้รับทุน I.C.A. ไปศึกษาต่อด้านการศึกษา University of Texas at Austin ประเทศสหรัฐอเมริกา จนได้รับ M.Ed.(Elem) หลังจากที่สำเร็จปริญญาโทแล้ว ก็ได้กลับมาปฏิบัติงานในหน้าที่อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2501

ในระหว่างที่รับราชการที่คณะครุศาสตร์ ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล ก็ได้รับการเลื่อนขั้นเป็นลำดับดังนี้คือ

1 มิถุนายน 2507	ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์และเลขานุการคณะครุศาสตร์
20 มกราคม 2509	ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์
30 ตุลาคม 2511	เลื่อนเป็นชั้นพิเศษ อันดับ 1
16 ธันวาคม 2511	ได้รับแต่งตั้งเป็นรองศาสตราจารย์
30 มกราคม 2513	ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา
7 ตุลาคม 2513	ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
1 มีนาคม 2517	ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ (และยังดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา)
17 ธันวาคม 2519	ได้รับแต่งตั้งเป็นคณบดี คณะครุศาสตร์ (17 ธันวาคม 2519 - 16 ธันวาคม 2523)
10 กรกฎาคม 2524 - กรกฎาคม 2526	ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความรู้พิเศษที่ท่านได้นำมาช่วยในการบริหารงานคือ

1. ความรู้ทางพุทธศาสนา ได้นำหลักธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ในการบริหารงานของคณะ เช่น ธรรมของครู ธรรมของผู้นำ หลักอปริหานิยธรรม และให้คติพจน์สำหรับชาวครุศาสตร์ "ความรู้ต้องคู่คุณธรรม"

2. กิตติบัตรวาทศิลป์ จากสมาคมฝึกพูดแห่งประเทศไทย ใช้ความรู้ทางด้านนี้ในการบริหารงานทุกตำแหน่ง จนได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างดียิ่งจากบุคลากรทุกฝ่าย ทำให้เกิดสามัคคีธรรม มีน้ำใจและมีความร่วมมือกันในการพัฒนาคณะครุศาสตร์ทุกด้าน จนได้รับยกย่องว่าเป็นผู้นำทางด้านวิชาการและการฝึกหัดครู

ในระหว่างที่ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล ทำหน้าที่เป็นคณบดี คณะครุศาสตร์อยู่นั้น ได้มีผลงานต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. วางระเบียบและเกณฑ์การพิจารณา กำหนดหน้าที่และปริมาณงานของอาจารย์ที่ต้องคิดหาค่าสัมประสิทธิ์ของปริมาณงาน (สมุดขาว พิจารณาความดีความชอบ)

2. จัดระเบียบบริหารงานของคณะครุศาสตร์ และแผนผังการบริหารงาน ตลอดจนระบบงานของคณะ และโรงเรียนสาธิต ฯ ทั้งฝ่ายประถมและมัธยมให้สอดคล้องกัน

3. จัดโครงการประเมินการสอนของอาจารย์ จัดสัมมนา ออกแบบประเมิน สำหรับคณาจารย์ประเมินด้วยตนเอง และนิสิตประเมินการสอนของอาจารย์

ด้านวิชาการ

1. ริเริ่มการจัดตั้งศูนย์บริการงานวิจัยของคณะครุศาสตร์ตั้งแต่ปี 2520จนได้รับการจัดสรรเงินซื้อเครื่องมือวิจัยตามโครงการจากมหาวิทยาลัย เป็นจำนวน 950,000 บาท เมื่อ 2521 และดำเนินการมาตลอดจนกระทั่งหมดวาระคณบดีเมื่อ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2523 (พิธีเปิดศูนย์มีเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524)

2. จัดตั้งหน่วยผลิตเอกสารของครุศาสตร์ เพื่อเสริมการผลิตสื่อการสอนตลอดจนการพิมพ์เอกสารการสอน และเอกสารประกอบการสอนในคณะ

3. จัดตั้งหน่วยบริการโสตทัศนูปกรณ์ และสื่อการสอนประเภทเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและการสอนวิชาต่าง ๆ

4. จัดสร้างห้องฝึกดนตรีไทยและสากล สำหรับนิสิตสาขาดนตรีเป็นห้องชุดเก็บเสียงรวม 4 ห้อง และจัดสร้างสังคีตศาลาเอนกประสงค์ (ด้วยความร่วมมือของผู้ปกครองและนักเรียนสาธิต ฯ)

5. จัดตั้งค่าย "ครุศาสตร์-พูนทรัพย์" ที่ระยอง ซึ่งเป็นที่ดินชายทะเลที่ ศาสตราจารย์-คุณหญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ฯ บริจาคให้มหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาเป็นค่ายพักแรมนิสิตและนักเรียนสาธิต

6. โครงการครุศาสตร์ช่วยเหลือหมู่บ้านชาวไทยใกล้ศูนย์อพยพเขาอีต่าง ปราจีนบุรี

7. หาทุนการศึกษา เพิ่มพูนเงินทุนคณะ เงินทุนอุดหนุนการวิจัยจนมีเงินรวมกว่า 5,000,000 บาท

ในระหว่างที่รับราชการที่คณะครุศาสตร์ ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล ก็ได้รับการเลื่อนขั้นเป็นลำดับดังนี้คือ

1 มิถุนายน 2507	ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์และเลขานุการคณะครุศาสตร์
20 มกราคม 2509	ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์
30 ตุลาคม 2511	เลื่อนเป็นชั้นพิเศษ อันดับ 1
16 ธันวาคม 2511	ได้รับแต่งตั้งเป็นรองศาสตราจารย์
30 มกราคม 2513	ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา
7 ตุลาคม 2513	ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษาคณะครุศาสตร์
1 มีนาคม 2517	ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ (และยังดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา)
17 ธันวาคม 2519	ได้รับแต่งตั้งเป็นคณบดี คณะครุศาสตร์ (17 ธันวาคม 2519 - 16 ธันวาคม 2523)
10 กรกฎาคม 2524 - กรกฎาคม 2526	ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความรู้พิเศษที่ท่านได้นำมาช่วยในการบริหารงานคือ

1. ความรู้ทางพุทธศาสนา ได้นำหลักธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ในการบริหารงานของคณะ เช่น ธรรมของครู ธรรมของผู้นำ หลักอปริหานิยธรรม และให้คติพจน์สำหรับชาวครุศาสตร์ "ความรู้ต้องคู่คุณธรรม"

2. กิตติบัตรวาทศิลป์ จากสมาคมฝึกพูดแห่งประเทศไทย ใช้ความรู้ทางด้านนี้ในการบริหารงานทุกตำแหน่ง จนได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างดียิ่งจากบุคลากรทุกฝ่าย ทำให้เกิดสามัคคีธรรม มีน้ำใจและมีความร่วมมือกันในการพัฒนาคณะครุศาสตร์ทุกด้าน จนได้รับยกย่องว่าเป็นผู้นำทางด้านวิชาการและการฝึกหัดครู

๔. เป็นกรรมการในคณะอนุกรรมการยกร่างแนวปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ

๕. เป็นที่ปรึกษา (ฝ่ายประเทศไทย) ของโครงการ N.T.R.I,II (SEAMEO INNOTECH)

๖. เป็นผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาของโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรสำหรับชาวเขา (USAID) กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

๗. เป็นที่ปรึกษาพิเศษและวิทยากรของสำนักนายกรัฐมนตรีในโครงการ (ความช่วยเหลือจาก (UNICEP) เตรียมชุมชนเพื่อรับบริการขั้นมูลฐาน ตามแผนพัฒนาชนบทยากจนผสมผสาน ฯ

๘. เป็นกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการของสถาบันภาษาและโครงการศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (และเคยเป็นประธานกรรมการพิจารณาผลงาน ฯ ของคณะครุศาสตร์ตั้งแต่ 2520-2526)

๙. เป็นกรรมการปฏิบัติการภารกิจการวิจัยเพื่อพัฒนาชนบท (เพื่อพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นรูปแบบ) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

"สมัยก่อนตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่ได้จากการสรรหา หรือ หยั่งเสียงจากภายในคณะกรรมการบริหาร เช่น หัวหน้าแผนกวิชา หรือ ภาควิชา ก็หยั่งเสียงจากกรรมการของภาควิชานั้น ๆ ตำแหน่งคณบดีก็สรรหาและหยั่งเสียงจากคณะกรรมการประจำคณะแล้วเสนอชื่อให้สภามหาวิทยาลัยเลือกและแต่งตั้ง แต่ปัจจุบัน ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง จึงเป็นธรรมดาที่จะต้องมีการ "หาเสียง" ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามแบบอย่างของ วิถีการเมือง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ในการหาเสียงเพื่อให้ได้เสียงข้างมาก เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วจึงเกิดการต่อรองและเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่มีการให้คำมั่นกันไว้ ระบบบริหารและวิธีการบริหารในคณะในมหาวิทยาลัยจึงโน้มเอียงไปคล้ายคลึงกับวิถีทางการเมืองมากขึ้นทุกที แม้แต่ความรู้สึกนึกคิดของอาจารย์ที่เพิ่งบรรจุเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของมหาวิทยาลัย ก็มองดูตำแหน่งบริหารและแม้แต่ตำแหน่งทางวิชาการเหมือนตำแหน่งทางการเมืองที่ควรจะรีบเร่งก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งนั้น ๆ เพื่อฐานอำนาจ หรือ เพื่อความได้เปรียบในด้านความได้เปรียบในด้านความก้าวหน้า ยิ่งขึ้นไปได้เร็วเท่าไรยิ่งดี

โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงประสบการณ์ ความเสียสละ หรือ ระยะเวลาที่น่าจะอุทิศให้แก่งานสอน เท่าที่ควร

"น่าเสียดาย บรรยากาศทางวิชาการอันบริสุทธิ์
เสียดาย ระบบยกย่องให้เกียรติกันตามอาวุโส
เสียดาย คารวธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่-ผู้เยาว์
และเสียดาย ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันเป็นส่วนรวม"

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม	พ.ศ. 2520	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
5 ธันวาคม	พ.ศ. 2523	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
	พ.ศ. 2526	มหาวชิรมงกุฎ

ปัจจุบันนี้ ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล เป็นศาสตราจารย์ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทำการสอนและวิจัยในภาควิชาประถมศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และทำการวิจัยให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโครงการพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนพิพัฒนา และเป็นประธานคณะกรรมการบริหารโรงเรียนควบคุมมาตรฐานทางวิชาการอีกด้วย

16. จัดประชุม "สาธิตสามัคคี-วิชาการ" เพื่อให้เป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนสาธิตของสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่ง และเปลี่ยนความรู้และพัฒนาวิชาการในการเรียนการสอนทุกหมวดวิชา และรวบรวมหนังสือแบบเรียนและตำราของสาธิตทุกสถาบัน

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาการฝึกหัดครู
2. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี
3. เป็นกรรมการฝ่ายสังคมศาสตร์ของคณะกรรมการว่าด้วยการศึกษา ฯ ของสหประชา-

รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร (สกุลเดิม นุชสภาพ) มาลากุล ณ อยุธยา เกิดเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 ที่จังหวัดชลบุรี เป็นธิดา นายพูนและนางสิน นุชสภาพ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2499 ได้ทำการสมรสกับ ม.ล.ประทีป มาลากุล ฯ มีบุตรธิดา 3 คน

ด้านการศึกษา

นางประสาร มาลากุล ฯ ได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนฐิติวรวิทยา ชลบุรีจนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2486 และจบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรีชลกัลยานุกูล เมื่อ พ.ศ. 2492 ต่อจากนั้นก็เข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพมหานครจนจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาจากโรงเรียนสตรีวิทยา เมื่อ พ.ศ. 2494 และสอบเข้าเรียนในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรอักษรศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. 2498 และครุศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2500 ต่อมาได้รับทุนจากคุรุสภาไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกาจนได้รับ M.S. in Ed. เมื่อ พ.ศ. 2504 และได้รับทุนปริญญาเอกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (แมดิสัน) สหรัฐอเมริกา จนจบ PH.D. (Educational Psycology) เมื่อ พ.ศ. 2517

ด้านการทำงาน

ได้เริ่มรับราชการที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2501 ในตำแหน่งอาจารย์ตรี โดยมีหน้าที่สอนนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬา ฯ (ซึ่งเพิ่งเปิดเป็นปีแรก) ต่อมาใน พ.ศ. 2502 - 2504 ก็ได้รับทุนคุรุสภาไปศึกษาต่อ M.S. in Ed ที่สหรัฐ-อเมริกา หลังจากที่สำเร็จปริญญาโทแล้วได้กลับมารับราชการต่อในตำแหน่งอาจารย์โท แผนกจิต-วิทยา คณะครุศาสตร์ และได้เลื่อนเป็นอาจารย์เอกเมื่อ พ.ศ. 2508 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ เมื่อ พ.ศ. 2513 เป็นอาจารย์ชั้นพิเศษ รองศาสตราจารย์ระดับ 8 เมื่อ พ.ศ. 2519 และเมื่อ พ.ศ. 2521 ก็ได้เป็นรองศาสตราจารย์ระดับ 9 ในระหว่าง พ.ศ. 2514-2521 ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาจิตวิทยา และปัจจุบันรองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ฯ เป็นรองศาสตราจารย์ ระดับ 9 ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะครุศาสตร์ตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2523

ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะครุศาสตร์นั้น รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ฯ ได้สร้างผลงานต่าง ๆ ไว้ดังนี้ คือ

ด้านบริหาร

- ได้จัดระบบการบริหารภายในคณะของฝ่ายต่าง ๆ เสียใหม่
- จัดตั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์คณะครุศาสตร์ รวมทั้งการออกเอกสารข่าวครุศาสตร์ (รายสัปดาห์) และ ครุศาสตร์สนเทศ (รายเดือน)
- จัดทำระบบข้อมูลคณะครุศาสตร์
- จัดตั้งกองทุนวันคล้ายวันสถาปนาคณะครุศาสตร์ เพื่อเก็บดอกผลใช้ส่งเสริมกิจการของคณะ

ด้านวิชาการ

- ปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์ 4 ปี เมื่อ พ.ศ. 2524
- เปิดหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิตเพิ่มอีก 7 สาขา ซึ่งผ่านทบวงมหาวิทยาลัย และ ก.พ.แล้ว 2 สาขา คือ สาขาสุขศึกษา และ จิตวิทยาการศึกษา กำลังดำเนินการอยู่ที่ทบวงมหาวิทยาลัยอีก 4 สาขา คือ ศิลปศึกษา การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาการปรึกษา จิตวิทยาสังคม และดำเนินการอยู่ที่มหาวิทยาลัยอีก 1 สาขา คือ จิตวิทยาพัฒนาการ
- ตั้งโครงการตำราของอาจารย์คณะครุศาสตร์
- เปิดหน่วยบริการงานวิจัยครุศาสตร์
- จัดตั้งหน่วยฝึกอบรมวิชาการครุศาสตร์
- จัดตั้งหน่วยบริการสื่อการศึกษา
- จัดทำโครงการครุศาสตร์เคลื่อนที่เพื่อพัฒนาการศึกษา

ละราชการพิเศษ

. ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโรงเรียนครุศาสตร์อุปถัมภ์
ที่ปรึกษาสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์
กรรมการบริหารสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย
ผู้แทนของประเทศไทยไปร่วมประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยจิตวิทยาประยุกต์ ครั้งที่ 17 ณ เมืองลิเอช ประเทศเบลเยี่ยม ด้วยทุนงบประมาณส่วนกลาง (25-30 กรกฎาคม พ.ศ. 2514)

5. ผู้แทนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปร่วมประชุม The International Roundtable on the Advancement of Counseling ครั้งที่ 7 ที่เมือง Wirzburg, Germany 611-17 เมษายน พ.ศ. 2519)

6. ผู้แทนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปร่วมประชุม The International Movements Toward Educational Change ที่ Oslo, Norway (22-27 สิงหาคม พ.ศ. 2525) ฯลฯ

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

"คณะครุศาสตร์ในปัจจุบันมีขอบข่ายงานกว้างขวางที่สุดคณะหนึ่งในจุฬา ฯ คือ มีงานตั้งแต่การศึกษาระดับอนุบาลจนถึงดุษฎีบัณฑิต ดังนั้นการบริหารงานย่อมซับซ้อนมีรายละเอียดและปัญหาเกิดขึ้นได้มาก ผู้บริหารคณะตั้งแต่สมัยก่อตั้งจนถึงสมัยที่แล้วก็ได้พยายามจัดรูปแบบการบริหาร ให้เป็นระบบที่รัดกุมมีประสิทธิภาพตลอดมา แต่เนื่องจากมีความต้องการเร่งด่วน และความจำเป็นต่าง ๆ เกิดขึ้นในสภาพการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีผลกระทบต่อนโยบายการบริหารประเทศ ระบบการศึกษาและแผนพัฒนามหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องปรับระบบการบริหารงานของคณะให้ตรงกันในลักษณะของการประหยัด และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด คณะครุศาสตร์จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานให้รัดกุม คือ มีการวางเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยวิเคราะห์จากปณิธานของมหาวิทยาลัย ของคณะ ศึกษาสถานะบทบาทและทรัพยากรที่มีอยู่ และคำนึงถึงการตอบสนองต่อปัญหาความต้องการเร่งด่วนของสังคมโดยส่วนรวม

การดำเนินงานตามเป้าหมายก็จะต้องมีการจัดวางแผนงานที่มีความเหมาะสมและการปฏิบัติได้ ให้สอดคล้องกับนโยบายการประหยัดและการใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์สูงสุด การกระจายความรับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความสามารถ มีการวิเคราะห์และติดตามผลการปฏิบัติงานทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้รู้แน่ว่าเราทำอะไรไปแล้วบ้าง มีการใช้ระบบข้อมูลและสื่อสารสัมพันธ์ให้กว้างขวางครอบคลุมทั้งในระหว่างบุคลากร นิสิต ระหว่างหน่วยงานภายในคณะในมหาวิทยาลัยและภายนอก

ตามแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่า นโยบายหลักคือ การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มาก และใกล้ชิดที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมุ่งหมายให้เกิดลักษณะสำคัญ คือ

1. ความมีใจกว้าง มีเหตุผล วิเคราะห์วิจารณ์ และยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม

2. ความเต็มใจให้ข้อคิด-ชม และเปลี่ยนความเห็น ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานของสถาบันในเชิงสร้างสรรค์

3. ความตั้งใจแสดงความสามารถ และใช้ความพยายามปฏิบัติงานให้เต็มที่ตามหน้าที่และบทบาทของตน ซึ่งการแสดงความสามารถทั้งดีและเด่นนั้นไม่น่าจะเป็น "ภัย" แต่สิ่งที่ไม่น่าส่งเสริม คือ "การยกตนข่มท่าน" ซึ่งมีแต่เกิดผลเสีย

ปณิธานการบริหารงานในตำแหน่งคณบดี สรุปใจความสำคัญเป็น 3 คำ คือ "เป้าหมาย - มาตรฐาน - บรรยากาศ" เป้าหมาย คือ การวางวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงานชัดเจน แน่นอน ปฏิบัติได้ และคุ้มค่า มาตรฐาน คือ การควบคุมคุณภาพของงานมากกว่าคำนึงถึงปริมาณ บรรยากาศคือการกระจายสัดส่วนของงาน ความรับผิดชอบ การคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การให้เกียรติยกย่องและการพิจารณาความดีความชอบโดยมุ่งสร้างเสริมขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมงานให้มีความพึงพอใจในการทำงานและประสบความสำเร็จร่วมกัน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และความดีความชอบ

ระหว่างที่รับราชการมาจนถึงปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ฯ ได้รับความดีความชอบ โดยการเลื่อนขั้นพิเศษ 2 ขั้น ถึง 4 ครั้ง คือ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2514, 2518, 2525 และ 2526 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน คือ ทวีติยาภรณ์-ช้างเผือก ได้รับเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2524

ปัจจุบันนี้นอกจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ฯ จะดำรงตำแหน่งคณบดี คณะครุศาสตร์แล้วยังมีตำแหน่งหน้าที่การงานอื่นๆ อีกมากมาย อาทิเช่น ผู้อำนวยการ-โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถมและฝ่ายมัธยม ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ อ.ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์

1.	ศาสตราจารย์พันเอก หลวงวาจวิทยาวัฒน์	พ.ศ. 2488
2.	ศาสตราจารย์พันโท สี สิริสิงห์	พ.ศ. 2508
3.	ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ถวิล ตัณฑิกุล	พ.ศ. 2508 - 2519
4.	ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ สุรมน ชำนาญนิธิอรรถ	พ.ศ. 2519 - 2523
5.	รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ วสันต์ ตันติวิภาวิน	พ.ศ. 2523 - ปัจจุบัน

พันเอก หลวงวาจวิทยาวัฒน์

(วาด แย้มประยูร)

พันเอกหลวงวาจวิทยาวัฒน์ (วาด แย้มประยูร) เกิดเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2443 ที่บ้านตำบลตรอกโพธิ์ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร ต่อมาท่านได้สมรสกับ นางสาวจำเนียร รัตนภาส มีบุตรด้วยกัน 2คน

ด้านการศึกษา

ได้เริ่มเรียนหนังสือไทยและอังกฤษที่โรงเรียนครูสุ่น เมื่อ พ.ศ.2450 แล้วจึงไปเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคาจนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 ใน พ.ศ. 2457 และย้ายไปเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2459 แต่หลวงวาจวิทยาวัฒน์สมัครเรียนซ้ำชั้นอีกปีหนึ่ง และสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงให้ไปเรียนวิชาแพทย์ที่สหรัฐอเมริกาได้ โดยจะกลับมาเป็นทันตแพทย์ประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อไปถึงสหรัฐอเมริกาแล้ว หลวงวาจวิทยาวัฒน์เริ่มเรียนชั้นเตรียมแพทย์จากวิทยาลัยไบโดอิน เมืองบรันสวิค รัฐเมน จนจบเมื่อ พ.ศ. 2462 จากนั้นได้ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยซีราคิวส์ จนได้รับปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิตทางแพทยศาสตร์ (B.S. in Med) เมื่อ พ.ศ. 2465 และ ได้ปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2466 ต่อมาได้ไปศึกษาที่โรงเรียนทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย รัฐเพนซิลเวเนียจนได้รับประกาศนียบัตรเกียรตินิยมเมื่อ พ.ศ. 2467 และได้รับปริญญาทันตแพทยศาสตร์บัณฑิต (D.D.S.) เมื่อ พ.ศ. 2468 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2470 ก็ได้รับประกาศนียบัตรแพทย์ประจำบ้านจากโรงพยาบาลกู๊ดเซปเพิด มหาวิทยาลัยซีราคิวส์ และเมื่อกลับมาประเทศไทยแล้วก็ได้อุปสมบทที่วัดเทพศิรินทราวาสเมื่อ พ.ศ. 2475

ด้านการทำงาน

เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จสวรรคตระหว่างที่หลวงวาจวิทยาวัฒน์กำลังศึกษาอยู่ ท่านจึงไม่ทันได้กลับมาเป็นทันตแพทย์ประจำพระองค์อย่างไรก็ดี เมื่อสำเร็จการศึกษากลับมาแล้วท่านได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นอาจารย์ในคณะ

แพทย์ศาสตร์ ศิริราชพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงธรรมการ เนื่องจากกำลังขาดแคลนครูแพทย์อยู่ ในปีต่อมาก็ได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงวาจวิทยาวัฒน์เมื่อ พ.ศ. 2472

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2476 และโอนไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าอายุรแพทย์กองเสนารักษ์ มณฑลทหารบกที่ 1 สังกัดกระทรวงกลาโหม ได้รับพระราชทานยศเป็นพันโทแล้วได้เลื่อนขึ้นเป็นผู้บังคับกองเสนารักษ์ มณฑลทหารบกที่ 1 รวมทั้งเลื่อนยศเป็นพันเอก เมื่อ พ.ศ. 2478 และตั้งแต่ พ.ศ. 2479 จนถึง พ.ศ. 2482 ได้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญวิชาอายุรศาสตร์ทหารบก ซึ่งเป็นตำแหน่งสุดท้ายที่ได้รับในกองทัพบกก่อนที่จะโอนกลับมายังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง

หลวงวาจวิทยาวัฒน์โอนกลับมารับราชการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกทันตแพทย-ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2483 และต่อมาก็ได้รับพระราชทานปริญญาแพทย-ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และทันตแพทยศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากมีการสถาปนากระทรวงสาธารณสุขขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2485 ทางราชการจึงโอนเอาคณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการแพทย์ คือ แพทย์ศาสตร์ ศิริราช, เภสัชกรรม, ทันตแพทยศาสตร์ และสัตวแพทยศาสตร์มารวมกันจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข หลวงวาจวิทยาวัฒน์จึงดำรงตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุขตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนถึงพ.ศ. 2490 นอกจากเป็นคณบดีแล้ว หลวงวาจวิทยาวัฒน์ยังเป็นหัวหน้าแผนกวิชาเภสัชวิทยา และผู้อำนวยการโรงเรียนทันตแพทย์ชั้น 2 กรมการแพทย์อีกด้วย ด้วยความสามารถนี้เองจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ทางทันตแพทยศาสตร์ กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข เมื่อ พ.ศ. 2489 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2494 ก็ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และเป็นติดต่อกันถึง 2 สมัย

<u>ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</u>

ตลอดเวลา 40 ปี ที่ได้รับราชการมา หลวงวาจวิทยาวัฒน์ได้สร้างผลงานต่าง ๆ ไว้มากมาย อาทิเช่น

1. ปรับปรุงแผนกทันตแพทย์ในโรงพยาบาลทหาร ขณะที่เป็นหัวหน้ากองการแพทย์

2. เป็นผู้หนึ่งที่ทุ่มเทกำลังในการจัดตั้งแผนกทันตแพทยศาสตร์ และเป็นผู้ก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬา ฯ

3. มีส่วนในการริเริ่มจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และเป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้งแผนกอายุรศาสตร์ขึ้นในคณะแพทย์แห่งนี้

4. เป็นผู้ดำเนินการขอที่ดินจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่ตั้งของคณะทันตแพทยศาสตร์ในปัจจุบัน

5. เป็นผู้แนะนำให้ทำหนังสือเวชนิสิต และหนังสือรุ่นทันตแพทยศาสตร์บัณฑิต-อนุสรณ์

6. เป็นผู้นำระบบการเชียร์ระหว่างการแข่งกีฬาตามแบบมหาวิทยาลัยอเมริกันเป็นครั้งแรก

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นอาจารย์พิเศษคณะแพทยศาสตร์ (มหิดล)

2. เป็นกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลป์

3. เป็นกรรมการวิจัยของกระทรวงสาธารณสุข

4. เป็นผู้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมทันตแพทย์แห่งประเทศไทยเมื่อปี 2489 และเป็นนายกคนแรกของสมาคมด้วย

5. เป็นตัวแทนไปดูงานทางด้านแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ ทันตสาธารณสุข และ ทันตานามัยที่ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และฝรั่งเศสโดยทุนของ M.S.A. เมื่อ พ.ศ. 2494

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

หลวงวาจวิทยาวัฒน์ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม รักความก้าวหน้า มีความพากเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ดังจะได้เห็นจากผลงานต่าง ๆ ของท่านที่สำคัญ คือ การก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ นอกจากนั้นแล้วในฐานะที่เป็นผู้บริหาร หลวงวาจวิทยาวัฒน์เป็นผู้ที่มีจิตวิทยาในการปกครองอย่างมาก ใช้ทั้งพระเดชและพระคุณในเวลาเดียวกัน

จนกระทั่งผู้ใต้บังคับบัญชาพากันกล่าวว่า "ท่านถือถุงเงินไว้มือหนึ่งและถือแซ่อีกมือหนึ่ง" (สุกิจ นิมมานเหมินทร์ : หนังสือวาจวิทยาวัฒน์อนุสรณ์) เนื่องจากท่านเป็นคนโอบอ้อมอารี เห็นอกเห็นใจผู้น้อย เมื่อผู้ใดเดือดร้อนท่านจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มใจเท่าที่สามารถจะทำได้ นอกจากความเมตตรกรุณาแล้ว ท่านจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มใจเท่าที่สามารถจะทำได้ นอกจากความเมตตา กรุณาแล้ว ท่านยังเป็นผู้ที่พยายามปลูกฝังความสามัคคีให้รักหมู่คณะ มีศีลธรรม และมีความเข้าใจอันดีระหว่างศิษย์กับอาจารย์อีกด้วย

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ</u>

1. มหาวชิรมงกุฎ
2. ปถมาภรณ์ช้างเผือก
3. พ.ศ. 2483 แพทย์ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ทันตแพทย์ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลวงวาจวิทยาวัฒนีรับราชการอยู่ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ (ซึ่งยังสังกัดอยู่วิทยาลัยแพทยศาสตร์) จนกระทั่งเกษียณอายุราชการเมื่อ พ.ศ. 2503 และหลังจากนั้นก็ได้มาช่วยราชการในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2509 ขณะที่ปฏิบัติงานอยู่ที่แผนกอนามัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมอายุได้ 66 ปี 3 เดือน 12 วัน

ศาสตราจารย์ พันโท สี สิริสิงห์

พันโทสี สิริสิงห์ เกิดเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2451 ที่อำเภอสัมพันธวงศ์ กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรพระสันธิวิทยาพัฒน์ และ นางทิมเอ็ง เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2478 ได้สมรสกับ นางสาวอัมพร วรรธนาคม (ต่อมาคือ คุณหญิง อัมพร สิริสิงห์) มีบุตรธิดา 4 คน

ด้านการศึกษา

พันโทสี สิริสิงห ได้เริ่มเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนปทุมคงคา และโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตรจนจบมัธยมปีที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2464 จึงเข้าศึกษาต่อในชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียน Wilbraham Academy ประเทศสหรัฐอเมริกา และในชั้นอุดมศึกษาที่ University of Pensylvania จนได้ปริญญา Doctor of Dental Surgery(D.D.S) เมื่อ พ.ศ. 2475 และประกาศนียบัตรวิชา Full Denture Prosthesis เมื่อ พ.ศ.2491 ใน พ.ศ. 2497 ท่านได้รับทุนรัฐบาลไปดูงานที่ประเทศนิวซีแลนด์

ด้านการทำงาน

พันโทสี สิริสิงห์ได้เริ่มรับราชการที่ กองเสนารักษ์มณฑลทหารบกที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2476 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2486 รวมระยะเวลา 12 ปี ตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2476 เป็นสิบตรีในกองเสนารักษ์มณฑลทหารบกที่ 1

พ.ศ. 2483 เข้ารับการฝึกวิชาทหารเนื่องในกรณีพิพาทอินโดจีนกับฝรั่งเศส

พ.ศ. 2484 - 2485 ไปราชการสนาม

พ.ศ. 2484 เป็นร้อยเอกสำรองราชการกองบังคับการกองเสนารักษ์มณฑลทหารบกที่ 1

พ.ศ. 2485 พันตรี สำรองราชการกองบังคับการกองเสนารักษ์มณฑลทหารบกที่ 1

พ.ศ. 2485 หัวหน้าทันตแพทย์ กองเสนารักษ์ มณฑลทหารบกที่ 1

พ.ศ. 2486 พันโทสำรองราชการกองบังคับการกองเสนารักษ์มณฑลทหารบกที่ 1

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2489 พันโทสี สิริสิงห ได้เข้ารับ

ราชการที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ตามลำดับตำแหน่งดังนี้

1	เมษายน	2499	อาจารย์เอก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย-แพทยศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
8	กุมภาพันธ์	2493	ศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์
30	ธันวาคม	2500	คณบดี คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทย-ศาสตร์
15	เมษายน	2503	รักษาการในตำแหน่งคณบดี คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
27	เมษายน	2509	ที่ปรึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทย-ศาสตร์
1	ตุลาคม	2511	ครบเกษียณอายุราชการ

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ พันโทสี สิริสิงห์ บริหารงานในตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ มีผลงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

<u>ด้านบริหาร</u>

1. ช่วยในการวางหลักสูตรจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เป็นผู้ริเริ่มงานการช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างคณะทันตแพทย์-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยอะลาบามา สหรัฐอเมริกา
3. ติดต่อหาทุนให้อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะได้ไปศึกษาและดูงาน ณ ต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ฯลฯ
4. ติดต่อขอเก้าอี้ทำฟันและเครื่องมือทำฟันจากต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก เพื่อมาใช้ภายคณะทันตแพทยศาสตร์

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. แยกแผนกวิชาสรีระวิทยาและชีวเคมีออกเป็นวิชาสรีรวิทยาและแผนกวิชาชีวะเคมี

2. ตั้งแผนกวิชาเวชศาสตร์ช่องปากขึ้นใหม่

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

14 กรกฎาคม 2489	เป็นทันตแพทย์ประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
27 เมษายน 2509	เป็นที่ปรึกษาคณะทันตแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
พ.ศ. 2513-2521	เป็นผู้อำนวยการหน่วยทันตกรรมพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พ.ศ. 2512	เป็นที่ปรึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับพระราชทาน

1. เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2484
2. เหรียญชัยสมรภูมิ 7 พฤศจิกายน 2484
3. เหรียญจุฬจอมเกล้าวิเศษ 5 พฤษภาคม 2493
4. เหรียญรัตนาภรณ์ ภ.ป.ร ชั้นที่ 3 17 เมษายน 2499
5. มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก 5 ธันวาคม พ.ศ. 2511
6. ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2512 ฯลฯ

ท่านได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2511

ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ถวิล ตัณฑิกุล

ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ถวิล ตัณฑิกุล เกิดเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2459 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรนายบุญรอด และนางปริก (สกุลเดิม สุขรัตน์) ตัณฑิกุล ได้สมรสกับนางสาวบุญยิ่ง รักกุศล เมื่อ พ.ศ. 2488 มีบุตรธิดาด้วยกัน 4 คน

ด้านการศึกษา

ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ถวิล ตัณฑิกุล ได้รับการศึกษาที่โรงเรียนประจำมณฑลปราจีน ฉะเชิงเทรา รับสฤษฎี จนได้รับประกาศนียบัตรประถมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2472 และประกาศนียบัตรมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2478 ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อชั้นเตรียมอุดมศึกษาจนจบมัธยม 8 เมื่อ พ.ศ. 2480 จากโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์และสอบเข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จนได้รับพระราชทานปริญญาทันตแพทยศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2487 หลังจากนั้นได้ศึกษาต่อขั้นปริญญาโทจนได้รับ Master of Dental Science in Orthodentics จากมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย เมื่อ พ.ศ. 2495 นอกจากนี้ ท่านยังเข้ารับการอบรมในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจนได้รับปริญญาบัตร วปอ. เมื่อ พ.ศ. 2507 อีกด้วย

ด้านการทำงาน

ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ถวิล ตัณฑิกุลได้เริ่มรับราชการในตำแหน่งอาจารย์โท ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล) เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2487 โดยมีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้คือ

พ.ศ. 2487 - 2494	หัวหน้าแผนกวิชาทันตวิภาคศาสตร์ ทันตจุลวิภาคศาสตร์ และทันตพยาธิวิทยา
พ.ศ. 2495	อาจารย์เอก หัวหน้าแผนกวิชาทันตกรรมจัดฟัน
พ.ศ. 2504 - 2515	ศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน
27 กุมภาพันธ์ 2509-30 เมษายน 2515	คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาให้โอนคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลไปสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 ทันตแพทย์ถวิล ตัณฑิกุล ซึ่งดำรงตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์และหัวหน้าภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่วันที่

1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 จนเกษียณอายุราชการ เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2519 รวมระยะเวลารับราชการที่มหาวิทยาลัยมหิดล 28 ปี และที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ปี

ระหว่างที่รับราชการอยู่นั้น ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ถวิล ตัณฑิกุล ได้นำความรู้จากการศึกษาด้านทันตกรรมจัดฟันที่มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนียมาสอน และบริหารงานในฐานะหัวหน้าภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน ระหว่าง พ.ศ. 2495-2519 ทำให้มีการขยายการศึกษาด้านนี้อย่างกว้างขวาง จนสามารถเปิดสอนถึงขั้นปริญญาโทได้ในปัจจุบัน นอกจากนี้แล้วยังได้นำความรู้ที่ได้จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และจากการสัมมนานักบริหารของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เมื่อ พ.ศ.2508มาใช้ในการบริหารงานในตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2509-พ.ศ. 2519อีกด้วย

<u>ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</u>

<u>ด้านบริหาร</u>

ได้ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ โดยให้นิสิตที่สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิตก่อนและเมื่อสำเร็จการศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้รับพระราชทานปริญญาทันตแพทยศาสตร์บัณฑิตและได้ทำโครงการเพิ่มจำนวนนิสิตขึ้น โดยมีนิสิตชั้นละประมาณ 90 คน หรือประมาณ 10 เท่าของจำนวนนิสิตเมื่อแรกตั้งคณะ ฯ

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. เป็นประธานกรรมการจัดตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อ พ.ศ.2510
2. เป็นบุคคลแรกที่ได้ศึกษาจนได้รับปริญญาเฉพาะสาขาวิชาทันตกรรมจัดฟันและเริ่มงานนี้เป็นคนแรกในประเทศไทย โดยเป็นหัวหน้าภาควิชาทันตกรรมจัดฟันเมื่อ พ.ศ.2495-2519 ซึ่งต่อมามีการขยายงานทางสาขานี้จนสามารถเปิดสอนขั้นปริญญาโทได้ในปัจจุบัน
3. ได้เริ่มงานด้านวิชาการทันตกรรมชุมชนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 และต่อมาได้ขยายงานจนเป็นภาควิชาทันตกรรมชุมชนในปัจจุบัน
4. เริ่มงานในสาขาวิชาบดเคี้ยว(occlusion) ขึ้นอีกสาขาหนึ่งเมื่อ พ.ศ. 2514 ซึ่งเป็นภาควิชาทันตกรรมบดเคี้ยวในปัจจุบัน
5. เสนอให้จัดตั้งภาควิชาชีวเคมีขึ้น โดยแยกออกจากภาควิชาสรีรวิทยา
6. เริ่มดำเนินโครงการโรงพยาบาลขึ้น ซึ่งปัจจุบันเป็นภาควิชาโรงพยาบาล

<u>ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ</u>

1. เป็นทันตแพทย์ผู้ถวายการทำพระทนต์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและสมเด็จพระราชโอรส-พระราชธิดาทุกพระองค์ตั้งแต่ พ.ศ.2495-2520

2. กรรมการสภามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ. 2496-2519 รวม 24 ปี

3. ประธานการควบคุมการประกอบโรคศิลปสาขาทันตกรรม เมื่อพ.ศ. 2490-2491 และเมื่อ พ.ศ. 2497-2500

4. ช่วยในการดำเนินงานของหน่วยทันตกรรมพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2509-2519

5. Visiting Professor ของคณะทันตแพทยศาสตร์ Nihon University, Tokyo, Japan เมื่อ พ.ศ. 2502

6. ประธานกรรมการจัดสัมมนาทันตแพทย์นานาชาติ พ.ศ. 2509 ที่ศาลาสันติธรรม

7. รองประธานกรรมการจัดตั้งโรงเรียนทันตาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุขเมื่อ พ.ศ.2510

8. ประธานกรรมการมูลนิธิทันตรักษ์วิจัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการวิจัยสาขาทันตแพทยศาสตร์

9. หัวหน้าคณะผู้แทนไทย ในการประชุมองค์การอนามัยโลก (ทางทันตแพทย์) ที่อินเดีย เมื่อ พ.ศ. 2510 และที่พม่าเมื่อ พ.ศ. 2514

10. ผู้แทนของรัฐบาลในการเจรจาขอความช่วยเหลือด้านทันตกรรมจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา และยุโรป เมื่อ พ.ศ. 2513

11. ประธานกรรมการจัดการประชุม Asian - Pacific Dental Congress พ.ศ.2513 ที่โรงแรมดุสิตธานี

12. กรรมการทันตสาธารณสุขแห่งชาติ พ.ศ. 2517 และ พ.ศ. 2519

13. นายกทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 6 สมัย (พ.ศ. 2486, 2497, 2498, 2501, 2502 และ 2513)

14. Vice - President, Asian Pacific Dental Federahon (พ.ศ. 2513-2517)

15. Fellow, International College of Dentist (พ.ศ. 2495-ปัจจุบัน), และเป็น Regent ภาคที่ 23 ด้วย

16. Fellow, American College of Dentist (พ.ศ. 2502 - ปัจจุบัน)

17. Consultant, American Dental Association (พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน)

18. Member, American Association of Orthodentists (พ.ศ. 2495-ปัจจุบัน)

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

"ควรจะให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร่วมงานทุกคน (ซึ่งหมายถึง อาจารย์ ข้าราชการ พนักงาน

และนิสิต) พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การบริหาร ควรให้โอกาสผู้ร่วมงานได้พบปะได้เสมอเมื่อมีปัญหา และควรดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง"

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์และความดีความชอบที่ได้รับ</u>

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

พ.ศ. 2514 ทุติยจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2517 มหาวชิรมงกุฎ

ความดีความชอบ

พ.ศ. 2502 ทันตแพทยศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์)

พ.ศ. 2520 ทันตแพทยศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

พ.ศ. 2520 ศาสตราจารย์อุปการคุณในสาขาวิชาทันตกรรมจัดฟัน (จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย)

ปัจจุบันนี้ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ถวิล ดัษฎิกุล ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์อุปการคุณสาขาวิชาทันตกรรมจัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นทันตแพทย์ประจำสำนักงานทันตแพทย์ ถนนราชดำเนิน กรุงเทพ ฯ

ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์สุรมน ชำนาญนิธิอรรถ

ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ สุรมน ชำนาญนิธิอรรถ เกิดเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2467 เป็นบุตรของหลวงชำนาญนิธิอรรถ และนางชำนาญ นิธิอรรถ (สกุลเดิม สีไล้ทอง) เมื่อ พ.ศ.2494 ท่านได้สมรสกับนางสาวละม่อม เวชรังษี มีบุตรธิดารวม 5 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้ารับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนมัธยมวัดทองนพคุณ จนถึง พ.ศ. 2479 ต่อมาได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนจบประโยคมัธยมตอนปลายใน พ.ศ. 2481 หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจนกระทั่งถึง พ.ศ. 2484 และได้เข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาทันตแพทย์ศาสตร์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2491 หลังจากนั้นท่านก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศออสเตรเลียที่ UNIVERSITY OF QUEENSLAND, AUSTRALIA แล้วได้ Master of Dental Science ใน พ.ศ. 2499

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ท่านได้รับราชการดังนี้

พ.ศ. 2493-2506	อาจารย์ตรีในแผนกวิชาสรีรวิทยาและชีวเคมี
พ.ศ. 2506	โอนมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ในแผนกเภสัชวิทยา
พ.ศ. 2512	ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเภสัชวิทยา

โดยประกาศคณะปฏิวัติ คณะทันตแพทย์ศาสตร์ถูกโอนสังกัดมาเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พฤษภาคม 2515 ท่านจึงย้ายมารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. ทำหน้าที่อาจารย์และหัวหน้าแผนกวิชาเภสัชวิทยาตั้งแต่โอนมาสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522 จึงเป็นหน้าที่หัวหน้าแผนกวิชา
2. เป็นเลขานุการคณะกรรมการประจำคณะทันตแพทย์ศาสตร์
3. ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณบดีเมื่อ วันที่ 1 ตุลาคม 2519 - 30 กันยายน 2523

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ สุรมน ชำนาญนิธิอรรถ ดำรงตำแหน่งคณบดีนั้น ได้มีผลงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. เปิดหลักสูตรปริญญาทันตแพทยศาสตร์มหาบัณฑิต (ทันตกรรมจัดฟัน)

2. เปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสหสาขาวิชาทางสรีรวิทยา และจุลชีววิทยาร่วมกับคณะทางวิทยาศาสตร์การแพทย์อื่น ๆ)

3. ริเริ่มโครงการพิพิธภัณฑ์คณะทันตแพทย์ศาสตร์

4. ได้เสนอมหาวิทยาลัยขอตั้งชื่ออาคารหลังแรกของคณะทันตแพทย์ศาสตร์ ว่า "อาดวิทยาวัฒน์" เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่คณบดีคนแรกของคณะทันตแพทยศาสตร์

5. ริเริ่มโครงการนำเงินทุนคณะ ๆ ไปหาผลประโยชน์บำรุงกิจกรรมของคณะ ๆ ให้มีความคล่องตัวขึ้น

ด้านวิชาการ

ปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการแพทย์ทางคลีนิคใหม่ 4 หลักสูตร

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. กรรมการสอบคัดเลือกทุน ก.พ. หน่วยวิชาสรีรวิทยา พ.ศ. 2501

2. กรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2507-2514

3. อนุกรรมการควบคุมกรรประกอบโรคศิลปสาขาทันตกรรม 2501-2503 และ 2505-2506 และ 2507-2514

4. อาจารย์พิเศษสอนเภสัชวิทยา คณะทันตแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อ พ.ศ. 2512

5. ประธานกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชุดที่ 66 ของกรมวิทยาศาสตร์ ใน พ.ศ. 2514

6. ประธานกรรมการพิจารณาศึกษาวิจัยและควบคุมอันตรายในการใช้ยา กระทรวง-สาธารณสุข เมื่อ พ.ศ. 2518

7. อนุกรรมการ ป.ป.ป. พ.ศ. 2524 - พฤษภาคม 2526

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

การทำงานให้ถูกใจคนจำนวนมากเป็นของยาก จึงเลือกทำสิ่งที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนมากและถูกต้อง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2518 เหรียญจักรพรรดิมาลา

5 ธันวาคม 2523 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะทันตแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์วสันต์ ตันติวิภาวิน

รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์วสันต์ ตันติวิภาวิน เกิดเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2485 ที่สมุทรสงคราม เป็นบุตร นายซำ และ นางไช(แซ่เฮ้ง) เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2514 ได้สมรสกับ ทันตแพทย์หญิงวัชรี เจนพานิชการ

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้ารับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2497 และจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2503 ที่โรงเรียนอัมพวาวิทยา ในจังหวัดเดียวกัน หลังจากนั้นก็ย้ายเข้ามากรุงเทพ ฯ เข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2505 แล้วก็สอบเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับปริญญาทันตแพทย์ศาสตร์บัณฑิต (ท.บ.) เมื่อ พ.ศ. 2511 เมื่อจบการศึกษาแล้วก็เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ณ มหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม University of Birmingham ได้ M.Sc. (Radiobiology) และใน พ.ศ.2519 ก็ได้วุฒิบัตรบัณฑิตวิทยาเอก Medical Physics

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2511 และได้ดำรงตำแหน่งตามลำดับดังนี้

1 ตุลาคม 2511 - 1 ตุลาคม 2519 - อาจารย์ไท

1 ตุลาคม 2519 - 1 มกราคม 2523 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 5

16 มกราคม 2523 - 1 เมษายน 2526 - รองศาสตราจารย์ ระดับ 6

1 เมษายน 2526 - ปัจจุบัน - รองศาสตราจารย์ ระดับ 7 และคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2524 ตริตาภรณ์ช้างเผือก

5 ธันวาคม 2526 ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย

คณบดีคณะนิติศาสตร์

๑. ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล	๓๑ มกุนายน ๒๕๑๕- ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๕
๒. ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน	๗ ตุลาคม ๒๕๑๕- ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑
๓. รองศาสตราจารย์ประสิทธิ โฆวิไลกุล	๗ ตุลาคม ๒๕๒๑- ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑา กุลบุศย์	๗ ตุลาคม ๒๕๒๓- ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล

ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๔ ที่จังหวัดพระนคร เป็นบุตร หลวงชำนาญโกศัยศาสตร์ (ใหม่ กาญจนดุล) กับนางชำนาญโกศัยศาสตร์ (แม้น เปรมัษเธียร) เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ สมรสกับนางสาวรัตนา ตัณฑัยย์ (คุณหญิงรัตนา กาญจนดุล) มีธิดา ๑ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญจนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๘ (แผนกฝรั่งเศส) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรมและคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนจบเนติบัณฑิต เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ต่อมาได้รับทุนรัฐบาล (ทุน ก.พ. รุ่น ๑) ไปศึกษาต่อที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๗๗ จนถึงวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ และระหว่างวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ถึงวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ก็เป็นนักเรียนทุนรัฐบาลไปศึกษาวิชาการปกครอง ตามความต้องการของกรมมหาดไทย โดยศึกษาต่อในชั้นปริญญาโท และเอก ทางนิติศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งกรุงปารีสจนได้รับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูงในทางกฎหมายมหาชน ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูงในทางเศรษฐศาสตร์ และปริญญาเอก
เมื่อเดินทางกลับมายังประเทศไทยก็ได้อุปสมบทที่วัดราชาธิวาส เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ และเข้าอบรมที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จนได้รับปริญญาบัตร (รุ่นที่ ๑) และเข้มวิทยฐานะ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการที่กรมการเมือง กรมพลำภังค์ กระทรวงมหาดไทยในตำแหน่งเสมียน เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ต่อมาได้สอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นราชบุรุษได้ คณะกรรมการรักษาระเบียบข้าราชการพลเรือนจึงบรรจุให้รับราชการที่กรมการเมือง และสำนักที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศในตำแหน่งรองเวร ชั้นราชบุรุษ ตั้งแต่วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๗๓ ถึง ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ เมื่อสอบไล่ได้ตำแหน่งที่ปรึกษาการเทศบาล กระทรวงมหาดไทย จึงขอโอนจากกระทรวงการต่างประเทศมาสังกัดกองควบคุมเทศบาล กรมมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๗ และได้รับราชการอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๔ จึงโอนไปรับราชการตำแหน่งเลขานุการกรมการค้าภายใน

และอธิบดีกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ และ ต่อมาก็ได้เลื่อนขั้นขึ้นเป็นลำดับจนกระทั่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง และอยู่ในตำแหน่งจนเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ระหว่างที่รับราชการในกระทรวงพาณิชย์นั้น ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล ได้เป็นอาจารย์พิเศษในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ ๒๔๙๒ เป็นหัวหน้าแผนกวิชานิติศาสตร์ ในคณะรัฐศาสตร์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ และเป็นกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ตั้งแต่ตั้งคณะนี้ขึ้นในจุฬา ฯ ทั้งยังเป็นกรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกด้วย ต่อมาเมื่อมีการตั้งคณะนิติศาสตร์ขึ้นในวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล ก็ได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคนแรกของคณะนิติศาสตร์ ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการประจำคณะนิติศาสตร์ กรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสอนวิชากฎหมายปกครองในชั้นปริญญาตรี รวมทั้งกฎหมายปกครองเปรียบเทียบในชั้นปริญญาโท จนกระทั่งเกษียณอายุราชการเมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตลอดระยะเวลา ๒๓ ปี ที่รับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล ได้มีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

๑. ได้วางหลักสูตรและแนวการสอนวิชานิติศาสตร์ขึ้นใหม่ เมื่อมีการตั้งแผนกวิชานิติศาสตร์ขึ้นในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ สำหรับการศึกษาชั้นปริญญาตรี โดยกำหนดวิชาความรู้ทั่วไปในทางรัฐศาสตร์และความรู้ทั่วไปในทางเศรษฐศาสตร์ไว้ เพื่อให้นิสิตมีความรอบรู้ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ และการคลังด้วย และใช้หลักสูตรนี้มาถึง ๒๑ ปี

๒. ได้วางหลักสูตรและแนวการสอนชั้นปริญญาโท นิติศาสตร์มหาบัณฑิต และเปิดสอนชั้นปริญญาโทขึ้น เมื่อปีการศึกษา ๒๕๑๒ ในแผนกวิชานิติศาสตร์โดยริเริ่มให้มีการสอนกฎหมายเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ คือ กฎหมายอังกฤษ กฎหมายฝรั่งเศา กฎหมายอเมริกัน กฎหมายเยอรมัน แทนการสอนวิชากฎหมายไทยอย่างพิสดารตามที่กระทำกันในมหาวิทยาลัยอื่น

๓. ได้กำหนดวิชาภาษาอังกฤษกฎหมายไว้ในหลักสูตรชั้นปริญญาตรี เพื่อช่วยให้นิสิตสามารถอ่านและค้นคว้าตำรากฎหมายภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้นกว่าการสอนภาษาอังกฤษทั่ว ๆ ไปแต่อย่างเดียว

๔. เมื่อได้มีการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นแล้ว ก็ได้ปรับปรุงหลักสูตรขั้นปริญญาตรี และหลักสูตรขั้นปริญญาโทให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเปรียบเทียบกับหลักสูตรของคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในยุโรปและอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้นำวิธีการสัมมนามาใช้ในการทบทวนวิชากฎหมายแพ่ง วิชากฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา ในปีสุดท้ายของหลักสูตร เพื่อให้นิสิตมีความแม่นยำในวิชากฎหมายหลักเหล่านั้นยิ่งขึ้น

ด้านวิชาการ

๑. ได้เปิดสอนวิชานิติศาสตร์ ชั้นปริญญาตรี ภาคสมทบขึ้นในแผนกวิชานิติศาสตร์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการงานอยู่ในตอนกลางวันได้เข้ารับการศึกษาเพื่อรับปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ สำหรับประกอบอาชีพให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

๒. เป็นผู้เสนอโครงการยกฐานะแผนกวิชานิติศาสตร์ของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นเป็นคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้เป็นผู้ดำเนินการชี้แจงต่อคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ จนได้รับอนุมัติให้จัดตั้งคณะนิติศาสตร์ขึ้นได้ จึงได้เสนอร่างกฎหมายจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ และได้มีการออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งมีผลบังคับเช่นเดียวกับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ๖ ทวิแห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๘๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้จัดตั้งคณะนิติศาสตร์เพิ่มขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. เป็นผู้ขอตั้งงบประมาณก่อสร้างอาคารหลังแรกของคณะนิติศาสตร์ขึ้น และขอที่ดินจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับใช้เป็นที่ตั้งคณะนิติศาสตร์ ในที่ที่ตั้งอยู่ในปัจจุบันนี้

๔. เมื่อได้มีการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นแล้ว ก็ได้เป็นผู้เสนอให้จัดตั้งแผนกวิชาขึ้นในคณะนิติศาสตร์ ๔ แผนกวิชา คือ

- แผนกวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- แผนกวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา
- แผนกวิชากฎหมายระหว่างประเทศ
- แผนกวิชากฎหมายการปกครองและกฎหมายทั่วไป

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการพิเศษอื่น ๆ ดังนี้

๑. ดำรงตำแหน่งกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ธรรมศาสตร์

๒. เป็นกรรมการสภาเศรษฐกิจ แห่งชาติ (สมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี)

๓. เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร (พ.ศ. ๒๕๐๒)

๔. เป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๑๑)

๕. เป็นกรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกาตั้งแต่ พ.ศ ๒๔๙๑

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

๑. ต้องถือเอาประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง

๒. ต้องถือหลักความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลักธรรมประจำใจ

๓. ต้องกล้าผจญปัญหาไม่หลบเลี่ยงปัญหาต้องพยายามหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารด้วยปัญญาความรู้อันสุขุม ต้องทำเรื่องใหญ่ให้เป็นเรื่องเล็ก)

๔. ต้องมีความคิดริเริ่มและไม่ท้อถอยในการทำงานแม้จะประสบอุปสรรคใด ๆ ไม่ว่าทำงานในตำแหน่งใหนก็ต้องมีความรับผิดชอบและทำงานในหน้าที่ให้ดีที่สุด

๕. การสั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชานั้น อย่าสั่งในเรื่องที่ตนเองทำไม่ได้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๕ ธันวาคม ๒๕๐๔ มหาวชิรมงกุฎ

๕ ธันวาคม ๒๕๐๙ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

๔ พฤษภาคม ๒๕๑๔ ทุติยจุลจอมเกล้า

เกียรติยศ

๒๔๙๘ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒๔๙๙ ได้รับปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (รุ่นที่ ๑)

๒๕๐๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษในวิชานิติศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๕๑๐ ได้รับพระราชทานปริญญา เอก นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๕๑๕ ได้รับพระราชทานปริญญา เอกรัฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒๕๑๖ ได้รับแต่งตั้ง เป็นศาสตราจารย์อุปการคุณในวิชากฎหมายปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๔ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิตในประเภทสังคมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล ได้ลาออกจากราชการด้วยเหตุสูงอายุ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕ ปัจจุบันท่านได้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑. กรรมการร่างกฎหมายในคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ในคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. ราชบัณฑิตในประเภทสังคมศาสตร์สาขากฎหมายมหาชนและเป็นกรรมการในคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ สำนักธรรมศาสตร์และการเมืองและประธานคณะอนุกรรมการบัญญัติศัพท์สังคมศาสตร์ของราชบัณฑิตสถาน

๔. เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชากฎหมายที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕. เป็นกรรมการประจำคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ที่ตำบลยศเส อำเภอปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ด้านการศึกษา

ท่านสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพระนครวิทยาลัย ได้รับวุฒิ มัธยมปีที่ ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ หลังจากนั้นท่านได้เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้รับปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต และสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ หลังจากนั้นท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศฝรั่งเศสที่มหาวิทยาลัยปารีส ได้รับปริญญาเอกทางกฎหมาย (เกียรตินิยม) Docteur en Droit . (Mention bien)

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งพนักงานไปรษณีย์ ที่ทำการโทรเลขกลาง กองสื่อสาร กรมไปรษณีย์โทรเลข เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ หลังจากนั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ท่านได้เข้ารับราชการเป็นนายทหารประจำการในสังกัดกองทัพเรือ มียศว่าที่ร้องตรีแห่งราชนาวี และกลับเข้าทำงานที่กรมไปรษณีย์โทรเลขอีกครั้งหนึ่งจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๒ และเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ลาออกจากราชการเพื่อไปศึกษาต่อต่างประเทศและกลับมารับราชการในตำแหน่งอาจารย์ โท แผนกวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ย้ายไปสังกัดแผนกวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และท่านได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๑ หลังจากนั้นได้ลาออกจากราชการเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัว

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านบริหาร

๑. กรรมการสรรหาอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. กรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. หัวหน้าสำนักงานจัดการผลประโยชน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. กรรมการและเลขานุการพิจารณาการบริหารทรัพย์สินและการเงินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕. กรรมการดำเนินการสอบแข่งขันวิชาพลเรือนชั้นตรีในแผนกสถิติและชีวประวัติ สำนักงานอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๖. อนุกรรมการข้าราชการมหาวิทยาลัย (อ.ก.ม.)

๗. ประธานกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับตำแหน่งอาจารย์โท ในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘. ประธานกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับตำแหน่งอาจารย์ตรี ในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙. ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการในการขอเลื่อนระดับสุดท้ายของตำแหน่งทางวิชาการ

ในตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์ ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ต้องรับผิดชอบงานทั้งด้านบริหาร การวางนโยบาย และแผนงานในคณะซึ่งมีนิสิตชั้นปริญญาตรีจำนวน ๖๑๔ คน ชั้นปริญญาโท จำนวน ๒๖๙ คน การควบคุม การติดตามผลงาน การเงิน วิชาการ และด้านบุคคลากรในคณะ และเนื่องจากคณะนิติศาสตร์เป็นคณะใหม่อยู่ในระหว่างการดำเนินการพัฒนาและขยายขอบเขตของการศึกษา ซึ่งยังขาดแคลนบุคคลากรอีกเป็นจำนวนมาก จะเห็นว่านอกจากจะทำหน้าที่คณบดีคณะนิติศาสตร์แล้ว ยังทำหน้าที่หัวหน้าแผนกวิชากอีก ๒ แผนกวิชา และรักษาการหัวหน้าแผนกวิชาอีกถึง ๓ แผนกวิชาในเวลาเดียวกัน

ด้านวิชาการ

๑. ได้ปรับปรุงงานวิชาการของคณะนิติศาสตร์ให้ทันสมัย และก้าวหน้าอยู่เสมอได้จัดให้มีโครงการอบรมการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพของตนอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน และเพื่อนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย เพื่อเป็นการลดคดีข้อพิพาทอีกด้วย

๒. ได้รวบรวมผู้ร่วมงานขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อแต่งหนังสือชื่อ "ปัญหากฎหมายสำหรับประชาชน" ขึ้นพิมพ์เผยแพร่ให้ประชาชนทั่ว ๆ ไป มีความรู้ทางด้านกฎหมายมากขึ้น

ตำแหน่งหน้าที่

๑. เดินทางไปประชุมนักกฎหมายระหว่างประเทศ Conference of Asian and South Pacific Countries on Private Investment ที่ ฮอโนลูลู ในฐานะกรรมการจัดการประชุมเมื่อวันที่ ๑๕-๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

๒. เดินทางไปพบปะหารือข้าราชการกับประธานศาลสูงสหพันธรัฐมาเลเซียและผู้อำนวยการ National Bureau of Investigation ณ เมืองกัวลาลัมเปอร์ ตามมติที่ประชุม คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) เมื่อ ๘-๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

๓. นอกจากนี้ท่านยังเป็นอาจารย์พิเศษสอนนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยอื่น ๆ อีก เช่น

-สอนวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยจัดการงานนอกสั่งลาภมิควรได้ชั้นปีที่ ๒ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

-สอนวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำบุริมสิทธิ์ สิทธิยึดหน่วง ชั้นปีที่ ๓ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

-สอนวิชากฎหมายระหว่างประเทศแก่นักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๔. เป็นกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์

๕. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชุดที่ ๑

๖. สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ

๗. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดที่ ๒

๘. กรรมาธิการสามัญประจำสภาชุดการศึกษา

๙. ประจำสำนักนายกเนียบนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี

๑๐. ที่ปรึกษากฎหมายฝ่ายกฎหมาย สำนักนโยบายและแผน มหาดไทย

๑๑. ที่ปรึกษาฝ่ายรักษาความมั่นคงแห่งชาติ คณะปฏิวัติ

๑๒. กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.)

๑๓. ประธานอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.)

๑๔. กรรมการออกข้อสอบเพื่อรับทุนรัฐบาลไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศของก.พ.

๑๕. รองประธานกรรมการข้าราชการรัฐสภา

<u>เกียรติยศที่ได้รับ</u> ส่วนใหญ่จากต่างประเทศ

๑. ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ - ปัจจุบัน สมาชิกสมทบของสมาคมเนติบัณฑิตอเมริกัน (International Associate of American Bar Association)

๒. ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘-ปัจจุบัน สมาชิกสาขากฎหมายระหว่างประเทศของสมาคมเนติบัณฑิตอเมริกัน (Member, International Law, American Bar Association)

๓. พ.ศ. ๒๕๑๘ Member, American Judicature Society (To promote the effective administration of Justice)

๔. ประธานรัฐสภาคนปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑา กุลบุศย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑา กุลบุศย์ เกิดเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ที่จังหวัดสมุทรปราการ เป็นบุตรนายประภัศร์และนางทัศนีย์(สกุลเดิม ทองแสวง) ได้สมรสกับ ม.ล. ม.ล. พมพ์พร วรวุฒิ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๔ มีบุตร ๒ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ ธนบุรี จนกระทั่งจบชั้นประถมปีที่ ๗ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ และจบชั้นมัธยมปีที่ ๓ จากโรงเรียนอำนวยศิลป์ ธนบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ หลังจากนั้นท่านได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนพาณิชยการพระนครจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายทั่วไป เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ก็ได้สอบเข้าศึกษาต่อในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ต่อมาท่านได้เป็นเนติบัณฑิตไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ และได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้รับปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต (L.L.M.)

ด้านการทำงาน

ท่านได้รับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์ตรี ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นระยะเวลา ๓ ปี โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการสอนวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. วิชากฎหมายแพ่ง (หนี้) ภาค ๑

๒. อาจารย์สอนวิชาสัมมนากฎหมายแพ่ง

๓. อาจารย์สอนวิชากฎหมายเกี่ยวกับวิศวกรรม

ต่อมาท่านได้ไปรับราชการในตำแหน่งอาจารย์โทที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้คือ

๑. เป็นกรรมการวิชาการประจำคณะนิติศาสตร์

๒. เป็นกรรมการกิจกรรมนิสิต

๓. เป็นอนุกรรมการสอบไล่ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗

๔. เป็นอาจารย์ปฏิบัติงานสอนภาคสมทบ

๕. เป็นกรรมการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์โทคณะนิติศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑา กุลบุศย์ ได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ จนถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสอนวิชาดังต่อไปนี้

๑. สอนกฎหมายลักษณะหนี้ ๑ และหนี้ ๒

๒. สอน Engineering Law ที่คณะวิศวกรรมศาสตร์

๓. สอน Industrial and Labour Law คณะเศรษฐศาสตร์

๔. บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานในคณะนิติศาสตร์

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านบริหาร

๑. ดำเนินการจัดกระบบงานธุรการในสำนักคณบดีขึ้นใหม่ให้เป็นไปตามระบบการบริหารงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ

๒. ดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่ของคณะนิติศาสตร์เพื่อเตรียมการสร้างอาคารใหม่

๓. จัดตั้งกรรมการคณะนิติศาสตร์ เพื่อจัดหาทุนพัฒนาคณะนิติศาสตร์

ด้านวิชาการ

๑. จัดตั้งโครงการส่งเสริมและพัฒนาความรู้และการวิจัยในวิชานิติศาสตร์กับฝ่ายวิจัยมหาวิทยาลัย

๒. จัดให้มีการอบรมโดยการอบรมกฎหมายวิธีสารบัญญัติ

๓. จัดให้มีการอบรมโครงการอบรมกฎหมายวิธีสบัญญัติ

๔. จัดตั้งศูนย์พัฒนากฎหมายและธุรกิจในคณะนิติศาสตร์ โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัทที่ปรึกษากฎหมายเอกชน

๕. ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรชั้นปริญญาตรีของคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นใหม่

๖. ติดต่อขอความสนับสนุนจากมูลนิธิเอเชียในการจัดพิมพ์ตำราของคณะนิติศาสตร์

๗. สอนคำบรรยายกฎหมายลักษณะหนี้

คุณวุฒิและความรู้พิเศษที่นำมาใช้ในการบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การให้คำแนะนะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายแก่มหาวิทยาลัย และการจัดทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยในบางโอกาส

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

๑. เป็นอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยวิสามัญเกี่ยวกับวิจัยและการออกจากราชการ

๒. เป็นอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. เป็นกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย

๔. เป็นกรรมการสำนักงานทรัพย์สิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕. เป็นกรรมการนโยบายโครงการวิจัยกฎหมาย การแพทย์สาธารณสุขและวิทยาศาสตร์

๖. เป็นกรรมการปรับปรุงระเบียบการเงินและระเบียบรายได้ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

๗. เป็นอนุกรรมการส่งเสริมสถาบันชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

๘. กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้แทนบริหาร

๙. อนุญาโตตุลาการของสภาหอการค้าไทย

๑๐. เป็นกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๑

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ตริตาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑา กุลบุศย์ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ ๖ และคณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

1.	ศาสตราจารย์ ดร. เกษม อุทยานิน	รักษาการหัวหน้าแผนกอิสระสื่อสารมวลชน ฯ 2508 - 30 กันยายน 2513
2.	รองศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีหอำไพ	หัวหน้าแผนกอิสระสื่อสารมวลชน ฯ 7 ตุลาคม 2513 - 26 มีนาคม 2517
3.	ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีหอำไพ	รักษาการตำแหน่งคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ 27 มีนาคม 2517 - 30 มิถุนายน 2517
4.	ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีหอำไพ	ดำรงตำแหน่งคณบดี 1 กรกฎาคม 2517 - 2522
5.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน	2522 - 2523
6.	อาจารย์ สุรัตน์ นุ่นนนท์	2523 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีหอำไพ

ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีหอำไพ เกิดเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2475 ที่จังหวัดสกลนคร เป็นบุตรของหลวงนิคมพรรณาเขต (เชื้อน) สีหอำไพ และ นางฉิม สีหอำไพ

ด้านการศึกษา

ท่านจบชั้นมัธยมปีที่ 6 ที่โรงเรียนนิคมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2481 เมื่อ พ.ศ. 2481 ได้เรียนชั้นมัธยมปีที่ 7 จากโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล เมื่อ พ.ศ. 2490 จบชั้นมัธยมปีที่ 8 ที่โรงเรียนศิริศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2492 ได้ปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต และครุศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2495 และ พ.ศ. 2496 ตามลำดับ ต่อจากนั้นได้เดินทางไปศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มหาวิทยาลัย Indiana ได้รับ M.A. in Education

ด้านการทำงาน

ได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์ตรี แผนกวิชาครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้ไปศึกษาต่างประเทศเมื่อ พ.ศ. 2502 กลับมาเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2503 ได้เป็นอาจารย์โทที่คณะครุศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2505 ได้เป็นอาจารย์เอกในแผนกวิชาภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2506 ได้เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ของแผนกวิชาสารัตถ คณะครุศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2512 เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ในแผนกอิสระสื่อสารมวลชน ต่อมา พ.ศ. 2513 ได้เป็นหัวหน้าแผนกอิสระสื่อสารมวลชน กรมประชาสัมพันธ์ ได้เป็นรองศาสตราจารย์ เมื่อ พ.ศ. 2514 และเป็นคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ เมื่อ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2517-2522

ราชการพิเศษ

1. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการในแผนกอิสระสื่อสารมวลชน เมื่อ พ.ศ. 2514
2. ประชุม East West Center, Hawaii เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2514
3. ไปร่วมประชุม ณ ประเทศสิงคโปร์เมื่อเดือนธันวาคม 2514
4. ไปประชุมทางนิเทศศาสตร์ ณ ฮอนโนลูลู เมื่อ พ.ศ. 2517

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

ประถมาภรณ์ช้างเผือก ได้รับเมื่อ พ.ศ. 2524

รองศาสตราจารย์ ดร. ปรมะ สตะเวทิน

รองศาสตราจารย์ ดร. ปรมะ สตะเวทิน เกิดเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2487 ที่กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรศาสตราจารย์ เจือ และ นางธนิศรา (สกุลเดิม จันทรินทร์) สตะเวทิน เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 ได้สมรสกับ นางสาวลักษณา พิไชยแพทย์ มีธิดา 1 คน

ด้านการศึกษา

ท่านเริ่มศึกษาที่โรงเรียนขัตติยานีผดุง จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ.2496 จากนั้นก็ศึกษาต่อในชั้นมัธยมที่โรงเรียนบพิตรพิมุขจนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2502 และจบชั้นมัธยมปีที่ 8 จากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2504 หลังจากนั้นท่านก็สอบเข้าศึกษาในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต (ร.บ.) เกียรตินิยมอันดับสอง เมื่อ พ.ศ. 2508 ต่อมาท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา จนได้รับ M.A. (Communication) จาก Michigan State University เมื่อ พ.ศ. 2512 และ Ph.D. (Communication Theory) จาก Ohio University เมื่อ พ.ศ. 2520 เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดแล้ว ท่านได้อุปสมบทที่วัดสามพระยา กรุงเทพ ฯ เมื่อเดือนมีนาคม-เมษายน 2521

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ตรีในคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2509 จนกระทั่งถึงปัจจุบันขณะนี้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ โดยทำหน้าที่ทั้ง ด้านการสอน การวิจัย และ การบริหาร

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน บริหารงานในตำแหน่งคณบดี คณะนิเทศศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2522-2523 มีผลงานทั้งทางด้านบริหารและวิชาการ ดังนี้ คือ

ด้านบริหาร

มีการออกระเบียบการใช้อาคารสถานที่คณะนิเทศศาสตร์ และออกระเบียบห้องสมุด คณะนิเทศศาสตร์

ด้านวิชาการ

มีการออกวารสารทางวิชาการ ชื่อ "วารสารนิเทศศาสตร์" ตั้งแต่ พ.ศ. 2523

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นกรรมการประจำคณะนิเทศศาสตร์
2. เป็นประธานกรรมการพิจารณาคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการคณะนิเทศศาสตร์ (2522-2524)
3. เป็นกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (2522-2524)
4. ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์ (2521-2522)
5. รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
6. เป็นกรรมการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. เป็นกรรมการวิชาการคณะนิเทศศาสตร์
8. เป็นอนุกรรมการพิจารณาโครงการจัดตั้งสถาบันไทยศึกษา
9. เป็นกรรมการสถาบันไทยศึกษา (2515-2516)
10. เป็นสมาชิกสภาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2514-2516)
11. เป็นกรรมการออกข้อสอบคัดเลือกข้าราชการพลเรือนของสำนักงาน ก.พ.
12. เป็นประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ โครงการไกชนาการแห่งชาติ (2522-2524)
13. เป็นอนุกรรมการฝ่ายรายการ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ (ก.บ.ว.) (2523-2524)
14. เป็นผู้แทนรัฐสภาไทยในการประชุมทางวิชาการของสหภาพรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิค ณ กรุงไทเป (1-7 สิงหาคม 2525)
15. เป็นอาจารย์พิเศษที่วิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนเสนาธิการทหารบก วิทยาลัยกองทัพอากาศ ฯ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2513 จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย

4 พฤษภาคม 2517 จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก

5 ธันวาคม 2521 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม 2524 ตริตาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันรองศาสตราจารย์ ดร. ปรมะ สตะเวทิน ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ กรรมการรับรองมาตรฐานการศึกษา สาขานิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชนของทบวงมหาวิทยาลัย กรรมการสอบไล่ภายนอก สาขานิเทศศาสตร์ วิทยาลัยกรุงเทพ โดยได้รับแต่งตั้งจากทบวงมหาวิทยาลัย และเป็นกรรมการบัณฑิตศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ สุรัตน์ นุ่มนนท์

อาจารย์ สุรัตน์ นุ่มนนท์ เกิดเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2476 ที่จังหวัดธนบุรี เป็นบุตรของ นายจำรัส และ นางสง่า นุ่มนนท์ ต่อมาได้สมรสกับ นาง แถมสุข นุ่มนนท์

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกจากโรงเรียนฝตุงตรุณี จนจบชั้นประถมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2488 และได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่ โรงเรียนอัสสัมชัญจนกระทั่งถึง พ.ศ. 2497 ก็ได้เข้าศึกษาต่อที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญา-รัฐศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2501 และได้รับปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ แผนกวารสาร-ศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2502 นอกจากนี้ ท่านยังได้รับประกาศนียบัตร จัดหนังสือพิมพ์จากสถาบันการประชาสัมพันธ์กรุงลอนดอน เมื่อ พ.ศ. 2507 และได้รับประกาศนียบัตร รับรองการอบรมจาก B.B.C ลอนดอนเมื่อ พ.ศ. 2510

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์โท ในแผนกอิสระสื่อสาร-มวลชน เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2511 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2514 ได้โอนไปที่ภาควิชา-การสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อมาก็ได้ย้ายไปรับราชการ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ. 2520 และได้กลับมารับราชการที่จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่งในตำแหน่งอาจารย์ 8 ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ และได้ดำรงตำแหน่ง คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระหว่าง พ.ศ. 2523-2527

คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

1.	ศาสตราจารย์ อุปการคุณ พระยาไชยยศสมบัติ	พ.ศ. 2406 - 2507
2.	ศาสตราจารย์อาภรณ์ กฤษณามระ	20 มิถุนายน 2507 - 30 เมษายน 2514
3.	ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ	1 พฤษภาคม 2514 - 30 เมษายน 2518
4.	ศาสตราจารย์เสาวัลย์ ฉันทาภิวัฒน์	1 พฤษภาคม 2518 - 30 เมษายน 2522
5.	รองศาสตราจารย์สุธี เอกะหิตานนท์	1 พฤษภาคม 2522 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์อุปการคุณ พระยาไชยยศสมบัติ

ศาสตราจารย์อุปการคุณ พระยาไชยยศสมบัติ (เสริม กฤษณามระ) เกิดเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2439 เป็นบุตรของอำมาตย์เอก พระยาราชธนพิทักษ์ (สังข์ กฤษณามระ) กับคุณหญิงราชธนพิทักษ์ (แสง ศรัทธาคุ้ม) เมื่อ พ.ศ. 2468 ศาสตราจารย์อุปการคุณ พระยาไชยยศสมบัติได้สมรสกับ นางสาวศรี ไกรฤกษ์ (ต่อมาคือคุณหญิงไชยยศสมบัติ) มีบุตรธิดา 6 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวรสิทธิประดิษฐ์ จังหวัดภูเก็ต จนจบชั้นประถมปีที่ 3 จากนั้นได้ย้ายไปที่โรงเรียนราชวิทยาลัยจนจบชั้นสูงสุดเมื่อ พ.ศ. 2456 และเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษจนสอบได้ตามหลักสูตรของ Institute of Chartered Accountants in England and Wales เมื่อ พ.ศ. 2464 และได้รับเลือกเป็นสมาชิกอาวุโส F.C.A. (Fellowshipของ Institute of Chartered Accountants in England and Wales) เมื่อ พ.ศ. 2491

ในด้านการทำงาน

หลังจากที่สำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนราชวิทยาลัยแล้ว ศาสตราจารย์อุปการคุณ พระยาไชยยศสมบัติ เริ่มรับราชการเมื่อ วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2456 ในกระทรวงการคลัง ตำแหน่งเสมียนกรมที่ปรึกษาการคลัง จากนั้นก็ไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษแล้วจึงกลับมารับราชการต่อในตำแหน่งนายเวรชั้นสอง และได้เลื่อนขึ้นเป็นปลัดกรมบัญชีกลาง เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2465 ต่อมาเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2465 ได้รับพระราชทานยศรองอำมาตย์ตรีกับบรรดาศักดิ์ทลวงกฤษณามระพันธ์ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2467 ท่านได้ย้ายไปเป็นปลัดกรมตรวจเงินแผ่นดิน และในวันที่ 1 มกราคม ปีเดียวกันนี้ก็ได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นรองอำมาตย์เอก หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2469 ก็ได้เลื่อนขึ้นเป็นผู้ช่วยอธิบดีตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นอำมาตย์เอก เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2469 วันที่ 8 พฤศจิกายน ปีต่อมาก็ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระกฤษณามระพันธ์ และวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472 เป็นพระยาไชยยศสมบัติ ต่อมาเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน ปีเดียวกันก็ได้เลื่อนขึ้นเป็นผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีกรมบัญชีกลาง และเป็นอธิบดีเมื่อ 1 เมษายน พ.ศ.2473

ได้รับพระราชทานยศเป็นมหาอำมาตย์ตรีเมื่อ 14 พฤษภาคมปีเดียวกัน และในที่สุดก็ได้เป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลังเมื่อ พ.ศ. 2479

ส่วนงานในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น เริ่มขึ้นเมื่อ ศาสตราจารย์อุปการคุณ พระยาไชยยศสมบัติเป็นกรรมการวางโครงการและหลักสูตรก่อตั้งคณะนี้เมื่อ พ.ศ. 2481 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2482 ท่านได้เป็นหัวหน้าแผนกวิชาการบัญชี และสอนวิชาบัญชีแก่นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 รวมทั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยด้วย ในที่สุดท่านได้รับตำแหน่งคณบดี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีเมื่อ พ.ศ. 2486 ต่อมาใน พ.ศ. 2492 เนื่องจากท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นวุฒิสมาชิก จึงลาออกจากตำแหน่งคณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี แต่ยังคงสอนวิชาบัญชี บัญชีต้นทุน และสอบบัญชีแก่นิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 อยู่ อีก 2 ปีต่อมาท่านก็ได้รับแต่งตั้งเป็นคณบดีอีกครั้งหนึ่ง

ระหว่างที่เป็นคณบดีอยู่นี้ ศาสตราจารย์อุปการคุณ พระยาไชยยศสมบัติได้อุทิศกำลังกาย กำลังความสามารถ และกำลังทรัพย์ เพื่อให้คณะเจริญก้าวหน้าทุกวิถีทาง จนกระทั่งมีผลงานเกิดขึ้นมากมาย อาทิเช่น

<u>ด้านบริหาร</u>

1. กำหนดระเบียบราชการบริหารงานในคณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี เมื่อมีการจัดตั้งคณะนี้ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. พัฒนาคณาจารย์ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านงานสอนทางวิชาการ และงานบริหารราชการของคณะ ฯ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติสืบมาจนปัจจุบัน นับเป็นผลดีแก่ราชการทั้งในคณะ ฯ และช่วยปฏิบัติงานในหน่วยอื่น เช่น สำนักงานเลขาธิการ จุฬา ฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
3. จัดคณาจารย์ไปช่วยตรวจสอบบัญชี และการเงินแก่คณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งช่วยให้การบริหารงานการเงินของคณะต่าง ๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. ร่างโครงการก่อตั้งแผนหลักการบัญชีและพาณิชย์ขึ้น และได้จัดร่างหลักสูตรอย่างเรียบร้อย ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2481

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ประกาศตั้งแผนกวิชาการบัญชี และพาณิชยศาสตร์เป็นแผนกอิสระ สังกัดในคณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
2. พ.ศ. 2482 ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาการบัญชี และสอนวิชาพื้นฐานให้แก่นิสิตรุ่นแรก ซึ่งกลายเป็นคณาจารย์รุ่นแรกของคณะ ฯ ในเวลาต่อมา
3. พ.ศ. 2486 เป็นคณบดีคนแรกของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ได้เป็นผู้วางหลักสูตรชั้นปริญญาตรี แผนกวิชาการพาณิชยศาสตร์ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ แผนกวิชาสถิติ และชั้นปริญญาโท แผนกวิชาการบัญชี และแผนกวิชาพาณิชยศาสตร์
4. พ.ศ. 2504 ได้เปิดการสอนชั้นปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการบัญชี และแผนกพาณิชยศาสตร์ โดยที่ท่านสอนวิชาระบบบัญชี (Accounting System) ด้วยตนเองด้วย

ใน พ.ศ. 2500 ท่านได้บริจาคเงินจำนวน 100,000 บาท เป็นทุนประเดิมเก็บดอกผลให้เป็นทุนการศึกษาแก่นิสิตที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และเป็นทุนวิจัยค้นคว้าทางวิชาการแก่อาจารย์ในคณะ ฯ ท่านยังได้บริจาคเงินสมทบขึ้นทุกปี ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2501 ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการจัดการผลประโยชน์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ท่านยังได้แต่งตำราต่าง ๆ ประกอบการเรียนในคณะ ฯ อีกด้วย อาทิเช่น วิชาการบัญชี การคลัง คู่มือการสอบบัญชี เป็นต้น

ศาสตราจารย์ อุปการคุณ เจ้าพระยาไชยยศสมบัติ ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งคณบดี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจนถึง พ.ศ. 2507 จึงลาออกจากราชการเนื่องจากสุขภาพของนัยน์ตาเสื่อมลง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ

30 ธันวาคม 2465 รองอำมาตย์ตรี
1 มกราคม 2467 รองอำมาตย์เอก
8 พฤศจิกายน 2469 อำมาตย์เอก
14 พฤษภาคม 2473 มหาอำมาตย์ตรี

บรรดาศักดิ์และราชทินนาม

30 ธันวาคม 2465 หลวงกฤษฎามระพันธ

8 พฤศจิกายน 2470 พระกฤษฎามระพันธ

9 พฤศจิกายน 2472 พระยาไชยยศสมบัติ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

พ.ศ. 2486 เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา

พ.ศ. 2504 ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

ศาสตราจารย์อุปการคุณ อาภรณ์ กฤษณามระ

ศาสตราจารย์อุปการคุณ อาภรณ์ กฤษณามระ เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2446 ที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบุตรอำมาตย์เอกพระยาธนพิทักษ์ และ คุณหญิงราชธนพิทักษ์ (แสง ศรัทธาคุ้ม) เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2483 ได้สมรสกับ หม่อมหลวงแสงโสม ดารากร มีบุตร 2 คน

ด้านการศึกษา

ได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดนวลนรดิศ และ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2459 และได้ศึกษาต่อชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และ Bournemouth Municipal College (2466-2468) ประเทศอังกฤษ จนจบชั้นมัธยม 8 เมื่อ พ.ศ. 2468 เมื่อจบแล้วก็ศึกษาต่อชั้นอุดมศึกษาที่ Victoria University, Manchester ประเทศอังกฤษจนได้ B.A. (Com.) เกียรตินิยมในวิชาภาษาฝรั่งเศส และจากมหาวิทยาลัย Grenoble ประเทศฝรั่งเศส ได้ประกาศนียบัตรทางภาษา เมื่อ พ.ศ. 2472

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการที่ กรมรถไฟหลวง กระทรวงคมนาคม ในตำแหน่งตรงจการเดินรถ เป็นเวลา 1 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2472-2473 แล้วลาออกจากราชการเพื่อเข้าทำงานที่บริษัทแบงก์สยามกัมมาจลทุน จำกัด ซึ่งปัจจุบัน คือ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ในตำแหน่งรองสมุห์บัญชี และ ได้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2487 จนถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2515 ท่านเป็นคณบดีคนเดียวของมหาวิทยาลัยนี้ที่มิได้เป็นข้าราชการประจำ โดยท่านมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

พ.ศ. 2482 เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ชั้นปีที่ 1,2

พ.ศ. 2484 สอนวิชาธนาคารชั้นปีที่ 3

พ.ศ. 2485 สอนวิชาธนาคารชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 และวิชาระเบียบธุรกิจชั้นปีที่ 4

พ.ศ. 2493 ได้รับตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ จนถึง พ.ศ. 2512

พ.ศ. 2496 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการประจำคณะจนถึง พ.ศ. 2515

พ.ศ. 2497 ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ

พ.ศ. 2501 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย และ เป็นกรรมการจัดการผลประโยชน์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2507 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และดำรงตำแหน่งอยู่จนถึง พ.ศ. 25[illegible]

พ.ศ. 2512 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งคณะ-เศรษฐศาสตร์

พ.ศ. 2513 ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาการธนาคาร และการเงิน

พ.ศ. 2515 ลาออกจากการเป็นคณบดี และยกเลิกการสอนทั้งหมด เนื่องจากไม่มีเวลา และถึงแก่กรรมในปีนี้

นอกจากนี้ผลงานใหม่ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ท่านบริหารทางด้านวิชาการมีดังนี้คือ

พ.ศ. 2481 เป็นกรรมการวางโครงการและหลักสูตรก่อตั้งคณะพาณิชย-ศาสตร์และการบัญชีร่วมกับ ศาสตราจารย์อุปการคุณ พระยาไชยยศ สมบัติ ผู้เป็นพี่ชาย

พ.ศ. 2512 เป็นผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยเมื่อ พ.ศ. 2513

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ</u>

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย พ.ศ. 2496

ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก พ.ศ. 2506

ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ พ.ศ. 2509 ปริญญาเศรษฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต-กิตติมศักดิ์

ประถมาภรณ์มงกุฎไทย พ.ศ. 2510

ศาสตราจารย์อุปการคุณ พ.ศ. 2515

ท่านได้ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2515

ศาสตราจารย์ เลาวัลย์ นันทาภิวัฒน์

ศาสตราจารย์ เลาวัลย์ นันทาภิวัฒน์ เกิดเมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2470 ที่อำเภอสัมพันธวงศ์กรุงเทพ ฯ เป็นบุตร นายใหญ่และนางช้อย (สกุลเดิม วงตระกูล)

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนเซนต์ปีเตอร์ จนถึงชั้นมัธยมปีที่ 3 แล้วเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พ.ศ. 2484 จึงเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 จึงเข้าศึกษาต่อที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาพาณิชยศาสตร์-บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2493 หลังจากนั้นก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษที่ มหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม ได้ปริญญา B. Com เมื่อปี พ.ศ. 2496 นอกจากนี้ท่านยังได้ศึกษาเพิ่มเติมที่ Midland Bank Training School ที่อังกฤษเป็นเวลา 3 เดือน และศึกษาที่ Handel Hoescholan ประเทศสวีเดนเป็นเวลา 9 เดือน

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกที่ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2499 ในตำแหน่งอาจารย์ตรี โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

-อาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การจัดการ การจัดการธุรกิจ-ขนาดเล็ก สถาบันธุรกิจของประเทศไทย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพาณิชย์

-เป็นประธานกิจการนิสิต ผู้ประสานงานการสอนวิชาภาษาอังกฤษของคณะพาณิชย์และการบัญชี ก่อนการจัดตั้งสถาบันภาษา และเป็นกรรมการคณะ หัวหน้าแผนก-วิชาพาณิชยศาสตร์

-คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ระหว่าง พ.ศ. 2518-2522

-กรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย

-กรรมการบริหารสถาบันวิจัยสังคม สถาบันภาษา

-กรรมการสภามหาวิทยาลัย

ทัศนคติต่อการทำงาน

1. พยายามแยกหน้าที่การงาน และส่วนตัวออกจากกัน

2.ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่

3.รักษาความยุติธรรม

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน</u>

ปี พ.ศ. 2520 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

ปี พ.ศ. 2523 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันนี้ท่านเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ช่วยกรรมการจัดการธนาคารแหลมทอง จำกัด และยังเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนการอบรมการธนาคารของสมาคมธนาคารไทย

รองศาสตราจารย์ สุธี เอกะหิตานนท์

รองศาสตราจารย์ สุธี เอกะหิตานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2477 ที่กรุงเทพมหานคร ต่อมาได้สมรสกับ นางสาวดวงแก้ว มีธิดาเพียง 1 คน

ด้านการศึกษา

รองศาสตราจารย์ สุธี เอกะหิตานนท์ ได้รับการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอัสสัมชัญ และได้รับทุนจากรัฐบาลไปศึกษาขั้นปริญญาตรีทางด้าน Econ. จากมหาวิทยาลัย Nottingham และได้ขั้นปริญญาโททางด้าน Econ. จากมหาวิทยาลัย Vanderbilt นอกจากนี้ยังได้รับ Certificate in Management of Human Resource จากมหาวิทยาลัย Stanford สำหรับการศึกษาระดับปริญญาเอกเป็น Ph.D Candidate ด้านการบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัย Colorado. โดยได้รับทุนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เคยได้รับการศึกษาอบรมวิทยะฐานะทางวิชาชีพ) ได้รับ Certificate in English Studies (With Distinction) จากมหาวิทยาลัย Nottingham และ Certificate in Management of Human Resources จากมหาวิทยาลัย Stanford

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2499 ในตำแหน่งอาจารย์ตรี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. เป็นกรรมการจัดวางระเบียบราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เป็นกรรมการดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางด้านการบริหาร
3. กรรมการบริหารสถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. กรรมการอำนวยการและกรรมการบริหารสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจแห่ง-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ รองศาสตราจารย์ สุธี เอกะหิตานนท์ ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลงานทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. เป็นผู้ร่วมในโครงการผลิตนักบริหารระดับกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. เป็นผู้ร่วมโครงการก่อตั้งสถาบันธุรกิจพาณิชย์นารี จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

3. เป็นผู้ร่วมโครงการปรับปรุงและจัดวางระเบียบราชการ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

ด้านวิชาการ

1. ได้เสนอบทความ "Graduate Management Education : Thailand's Experience" Paper presented at the Regional Conference on Management Education, ASAIHL, Singapore, 1980.

2. บทความภาษาอังกฤษ "The Feasibility of the Case Method of Studies in Teaching Management Education in Thailand" Paper presented at a seminar on management Education, Stanford University, 1966.

3. Somchai Rakwijit, Suthi Ekathitanonda, "Village Leadership in Northeast Thailand". Joint Thai - United States Military.

4. Research and Development Project, MRDC, Bangkok, 1970 เป็นที่ปรึกษาการวิจัย P & O Orient Line - Analysis and Projection of Market Potential for Travel Business of the Next Decade (Far East and Southeast Asia)" Business Research Co., Ltd., Bangkok, 1965.

5. เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหา-วิทยาลัย กรุงเทพ ฯ 2506

6. พจนานุกรมไทย - อังกฤษ พร้อมด้วยศัพท์หมวด โรงพิมพ์ฉัตรา กรุงเทพ ฯ 2503

7. บทความทางวิชาการที่สำคัญ ๆ ได้แก่

7.1 สุธี เอกะทิตานนท์ "การเรียนการสอนวิชาการบริหารธุรกิจช่วง พ.ศ. 2525 - 2534 จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 19 มีนาคม 2525

7.2 สุธี เอกะทิตานนท์ "การจัดการ ศิลปและวิทยาศาสตร์ว่าด้วยการดำเนินงานให้บังเกิดผลสำเร็จในการบริหารราชการ และ

4. จัดตั้งสมาคมนิสิตเก่าวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อให้การสนับสนุนคณะวิศวกรรมศาสตร์
5. จัดตั้งฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักคณบดี ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายวิจัย ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนิสิต ตามพระราชบัญญัติใหม่
6. จัดทำระเบียบ กองทุนตำราเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ เป็นระเบียบที่ออกโดยสภามหาวิทยาลัย
7. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการ

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. ปรับปรุงหลักสูตรคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยเฉพาะให้มีวิชาการฝึกงานและวิชาโครงงานเป็นวิชาภาคบังคับ
2. ก่อตั้งโครงการการศึกษาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อชนบท
3. ก่อตั้งโครงการวิศวกรรมปิโตรเคมี
4. ก่อตั้งโครงการวิศวกรรมระบบควบคุม
5. ก่อตั้งโครงการสถานีวิจัยศรีราชา
6. ก่อตั้งโครงการวิศวกรรมทางเรือ
7. เปิดหลักสูตร ดุษฎีบัณฑิตวิศวกรรมโยธา
8. เปิดหลักสูตรดุษฎีบัณฑิตวิศวกรรมไฟฟ้า
9. โครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยโอซากาโดยลงนามในข้อตกลงร่วมกันกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. โครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยวอชิงตัน โดยลงนามในข้อตกลงร่วมกันกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. โครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย ผ่านความช่วยเหลือจากรัฐบาลคานาดาในสาขาปิโตรเคมี
12. เปิดสำนักงานเลขานุการและประธานกลุ่มเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาชนบทของข่ายงานระดับภูมิภาคเอเชียอาคเนย์สนับสนุนโดย UNESCO
13. เป็นประธานจัดการประชุมทางวิชาการ ทั้งระดับนานาชาติ และระดับต่าง ๆ ภายในประเทศ
14. จัดทำโครงการร่วมมือทางการวิจัยพลังงานแสงอาทิตย์กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิต

คณบดีคณะแพทย์ศาสตร์

1. ศาสตราจารย์ พลตรีพระยาตำรงแพทยาคุณ	3 มิถุนายน 2490-5 มกราคม 2493
2. ศาสตราจารย์ หลวงพรหมทัตตเวที	รักษาการ 20 มีนาคม 2493 - 8 เมษายน 2495
	รักษาการ 9 เมษายน 2495 - 30 เมษายน 2497
3. ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรมมาส (รักษาการ)	1 พฤษภาคม 2497 - 28 กุมภาพันธ์ 2500
4. ศาสตราจารย์ หลวงประกิต เวชศักดิ์	1 เมษายน 2500 - 30 เมษายน 2503
5. ศาสตราจารย์ นายแพทย์หม่อมหลวงเกษตร สนิทวงศ์	30 พฤษภาคม 2503 - 4 ธันวาคม 2508
	รักษาการ 5 ธันวาคม 2508 - 22 กุมภาพันธ์ 2509
6. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ทวี ตุมราศวิน	รักษาการ 6 ตุลาคม 2506 - 5 กันยายน 2507
	คณบดี 29 กุมภาพันธ์ 2509 - 28 กุมภาพันธ์ 2516
7. ศาสตราจารย์ นายแพทย์สมัค พุกกะณะเสน	1 มีนาคม 2516 - 28 กุมภาพันธ์ 2520
8. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศริพร วณิเกียรติ	1 มีนาคม 2520 - 28 กุมภาพันธ์ 2524
9. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ยาใจ ณ สงขลา	1 มีนาคม 2524 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ พลตรีพระยาตำรงแพทยาคุณ (ชื่น พุทธิแพทย์)

ศาสตราจารย์ พลตรี พระยาตำรงแพทยาคุณ (ชื่น พุทธิแพทย์) เกิดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2424 เป็นบุตร หมื่นศรีโภคาม(พัก) และนางศรีโภคา (พอก) ต่อมาเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2458 ได้สมรสกับ นางสาวเพิ่ม วัชราภัย

ด้านการศึกษา

ท่านเริ่มเรียนหนังสือไทยแบบโบราณ คือไปอยู่และเรียนที่บ้านครูจนอายุได้ 16 ปี จึงเข้าเรียนที่โรงเรียนตำหนักสวนกุหลาบ เมื่อจบชั้นสูงสุดได้ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนฝึกหัด-อาจารย์ ณ โรงเลี้ยงเด็ก สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรอาจารย์ชั้นหนึ่ง กระทรวงธรรมการจึงส่งไปศึกษาวิชาครู ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2445 เมื่อเรียนเสร็จวิชาครูตามกำหนดจึงได้รับคำสั่งให้เรียนแพทย์ต่ออีก 3 ปี นัยว่าจะให้กลับมาเป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียนแพทยาลัย* แม้จะต้องเปลี่ยนแนวการศึกษาใหม่ ท่านก็มิได้ย่อท้อ เข้าสอบวิชาเตรียมแพทย์ และศึกษาวิชาแพทย์ที่โรงเรียน London Hospital Medical School กรุงลอนดอน จนสอบได้ M.R..C.S. (Eng.) L.R.C.P. (London) ภายในเวลาที่กำหนดแล้ว จึงตามเสด็จจอมพล-กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ในฐานะแพทย์ประจำพระองค์กลับประเทศไทย เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2456

ด้านการทำงาน

ในขณะที่เรียนแพทย์อยู่ ณ ประเทศอังกฤษนั้น กระทรวงกลาโหมได้ทำเรื่องขอโอนตัวท่านให้ย้ายไปรับราชการทหารบก แต่กระทรวงธรรมการเจ้าสังกัดเดิมไม่ยินยอม เรื่องจึงถึงต้องนำถวายให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตัดสิน ซึ่งพระองค์ก็ได้โปรดเกล้า ฯ ให้ย้ายท่านไปสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ โดยเพิ่มเป็นนักเรียนนายร้อย

---

*คำไว้อาลัย – นิพนธ์โดยพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤติยากร จดหมายเหตุของพลตรี พระยาตำรงแพทยาคุณ (ชื่น พุทธิแพทย์) ว่าด้วยการศึกษา การทำงาน และ การท่องเที่ยว

แล้วต่อมาจึงพระราชทานยศเป็นนายร้อยตรี เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2452 เมื่อกลับจากต่างประเทศจึงได้เข้ารับราชการทหาร โดยประจำกรมแพทย์สุขาภิบาล แผนกยาฝรั่ง กระทรวงกลาโหม

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สร้างโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และฟื้นฟูกิจการของสภากาชาดสยามตามพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ กับโปรดให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้จัดสร้าง และดำเนินกิจการของโรงพยาบาลไปพลางก่อน เนื่องจากสภากาชาดสยามยังไม่มีทุนรอบพอที่จะดำเนินงานได้เองนั้น ท่านก็ได้รับคำสั่งจากกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2457 ให้มาประจำกองพยาบาลทหารบกกลาง ซึ่งตั้งอยู่ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และเป็นผู้ช่วย พันโทนายแพทย์ เอฟ เชฟเฟอร์ ซึ่งย้ายมาเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลในเวลาเดียวกันนั้นด้วย และเมื่อนายแพทย์ เอฟ เชฟเฟอร์ ถึงแก่กรรม ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง พันตรีหลวงศักดา-พลรักษ์ (เสก ธรรมสาโรช) เข้ารั้งตำแหน่งผู้อำนวยการแทน กับให้ ร้อยโท ชื่น พุทธิแพทย์ เป็นผู้ช่วยอำนวยการ

พ.ศ. 2458 เป็นร้อยเอก และรับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวง-ศักดา และในปีต่อมา เมื่อพันเอกพระอนุรักษ์โยธิน ย้ายไปเป็นแพทย์ใหญ่ทหารบก จึงมีพระราชเสาวณีย์องค์สภานายิกาโปรดเกล้า ฯ ให้เลื่อน พันตรีหลวงศักดาพลรักษ์ (ชื่น พุทธิ-แพทย์) เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (ตำแหน่งผู้อำนวยการกองอนามัย-สภากาชาดสยาม) เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2460 และใน พ.ศ. 2461 ท่านก็ได้เลื่อนยศเป็น พันโทหลวงศักดาพลรักษ์

พ.ศ. 2462 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้า ฯ เป็นพระศักดาพลรักษ์ และเป็นพระยาดำรงแพทยาคุณ เมื่อปี พ.ศ. 2465 อนึ่ง เมื่อมีการรวมกองบรรเทาทุกข์และกองอนามัยสภากาชาดสยามเป็นกองเดียวกัน คือ กองบรรเทาทุกข์ และอนามัยเมื่อปี พ.ศ. 2475 เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ ท่านจึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองใหม่นี้ (นอกจากนี้ ในบางช่วงท่านยังต้องรับเป็นผู้อำนวยการกองวิทยาศาสตร์อีกตำแหน่งหนึ่ง) และได้คงอยู่ในตำแหน่งตลอดมาจนเกษียณ เมื่อ พ.ศ. 2492

ทางด้านราชการทหาร ท่านได้เริ่มโดยรับราชการแผนกยาฝรั่ง กรมแพทย์สุขาภิบาลทหารบกก่อน แล้วจึงย้ายมาเป็นหัวหน้าแผนกศึกษา กองพยาบาลทหารบกกลาง และผู้ช่วยนายแพทย์ เชฟเฟอร์ เมื่อ พ.ศ. 2457 ต่อมาก็ได้เป็นรองผู้อำนวยการ และ

ผู้อำนวยการโรงเรียนแพทย์ทหารบก เป็นหัวหน้าแพทย์ในกรมเสนาธิการทหารบกยศนาย-พันเอก ซึ่งเป็นตำแหน่งเทียบชั้นผู้บัญชาการกองพลภายในเวลา 10 ปี และในอีกประมาณ 10 ปีต่อมา คือ พ.ศ. 2473 ก็ได้เลื่อนยศเป็นพลตรี แล้วจึงออกรับบำนาญเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2475 รวมเวลาที่รับราชการทหารทั้งสิ้น 22 ปี 5 เดือน

ผลงานและทัศนคติในการทำงาน

1. ท่านเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาล และกรมกองที่รับผิดชอบอย่างเคร่งครัดตามลักษณะทหาร ทั้งนี้ไม่ว่าในด้านการปกครองบังคับ การรักษา สถานที่ การควบคุมการงานด้านต่าง ๆ ทุกเช้าท่านจะเดินสำรวจรอบโรงพยาบาล ตรวจตราสิ่งของต่าง ๆ ตามตึก และอาคารไม่เว้นแม้ห้องน้ำของผู้ป่วยอนาถา จึงทำให้โรงพยาบาลดูสะอาดสะอ้านเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอตลอดเวลาที่ท่านรับราชการ และทำงานให้กับสภากาชาดนั้น ท่านได้อุทิศเวลาทั้งหมดให้กับงานของโรงพยาบาลและสภา ฯ ท่านจะให้บริการและการรักษาที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้ป่วยทุกคนเป็นอย่างดี และเมื่อผู้ป่วยหายหรือบรรเทาจากโรคต้องการสมนาคุณท่าน ท่านก็จะขอให้บริจาคแก่โรงพยาบาลแทน นอกจากนี้ท่านยังไม่เคยออกไปหากินส่วนตัวเช่นแพทย์คนอื่น ๆ ด้วย

2. ท่านเป็นผู้มีความสามารถในด้านการแพทย์สูง มีผลงานดีเด่นจนเป็นที่ยกย่องทั่วไป กล่าวคือ เป็นแพทย์ไทยคนแรกที่ทำการผ่าตัดเอาเด็กหญิงชื่อ "อัศจรรย์" ออกทางหน้าท้อง เป็นผลสำเร็จเมื่อ พ.ศ. 2466

3. ท่านสนใจในการเผยแพร่ความรู้ทางการแพทย์ และการสาธารณสุขสู่ประชาชนเป็นอย่างมาก ท่านมักหาโอกาสไปให้คำบรรยายในวาระต่าง ๆ ที่อำนวยให้ เขียนบทความไปลงพิมพ์ในหนังสือรายเดือน รายสัปดาห์ เช่น วิทยาจารย์ ยุทธโกศ เสนาศึกษา ข่าวบ้านการเมือง เป็นผู้ริเริ่มจัดทำหนังสือสนองโอษฐ์สภากาชาด และหนังสือทางการแพทย์ขึ้น โดยเฉพาะคือ หนังสือจดหมายเหตุทางแพทย์ของสภากาชาดสยาม ซึ่งท่านเป็นบรรณาธิการเอง และต่อมาก็ได้โอนไปให้แพทย์สมาคมเป็นผู้จัดทำ โดยได้เปลี่ยนชื่อเป็นจดหมายเหตุทางแพทย์ของแพทยสมาคมแห่งกรุงสยาม เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2468 และเปลี่ยนเป็นจดหมายเหตุทางแพทย์ของแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในที่สุด นอกจากนี้ยังมีหนังสือแลนเซทและอื่น ๆ อีก

4. แม้ท่านจะเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยแบบทหาร แต่ท่านก็เป็นผู้มีคุณธรรมสูง เต็มไปด้วยความโอบอ้อมอารีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และคนทั่วไป ท่านจึงเป็นผู้ที่มีทั้งพระเดช และพระคุณ โดยเฉพาะแก่บรรดาเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลซึ่งทั้งรัก และยำเกรงในตัวท่านมาก นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ขยันขันแข็ง ทำงานต่าง ๆ อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย และด้วยความซื่อตรง กล้าหาญ ไม่หวาดเกรงต่ออำนาจวาสนาหรืออิทธิพลใด ๆ[1]

คำขวัญสำหรับนักศึกษาแพทย์ต่อไปนี้ แสดงถึงความเป็นผู้มีคุณธรรมอันประเสริฐของท่าน แม้จะไม่ปรากฏชัดว่าได้กล่าวไว้ในปีใด แต่เชื่อว่าจะเป็น พ.ศ. 2491 หรือ 2492 (เพราะในปี 2490 นั้น ท่านได้กล่าวปราศรัยภายหลัง ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรมมาส ผู้บัญชาการมหาวิทยาลัย ซึ่งศาสตราจารย์ นายแพทย์สมศักดิ์ เดชะไกศยะ จำได้ดีว่า ท่านได้กล่าวขอร้องให้นักเรียนแพทย์รู้จัก และใช้คำว่า "ขอ" 3 ข. คือ ขอบคุณ ขอบใจ และขอโทษ)

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. ท่านเคยรับหน้าที่เป็นผู้แทนทั้งของรัฐบาล และกระทรวงไปประชุมทางการแพทย์ และการกาชาดสากลหลายครั้ง

2. ได้ดำรงตำแหน่งในกิจการพิเศษ ซึ่งรวมทั้งการเป็นประธานกรรมการชันสูตรพระบรมศพของในหลวงรัชกาลที่ 8

3. เป็นกรรมการที่ปรึกษาในการประสูติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร

---

[1] เมื่อท่านทราบว่าสมเด็จพระเจ้าบรมวงษ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรควรพินิต ซึ่งถูกรัฐบาลเชิญเสด็จไปประทับในต่างประเทศ ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยพระองค์ท่านได้เสด็จไปประทับ ณ บันดง ประเทศชวา (อินโดนีเซีย) และทรงพระประชวรหนัก เมื่อ พ.ศ. 2487 นั้น ท่านก็รีบเดินทางไปเฝ้าในทันที ท่านถือในความสุจริตใจที่ท่านจำเป็นจะต้องกระทำในฐานะที่ได้มอบความรัก ความเคารพ และบูชาในองค์สมเด็จเจ้าฟ้าพระองค์นี้เป็นที่ยิ่ง ทั้งถือว่าเป็นข้าราชบริพารรับใช้ในเบื้องยุคลบาทมาเก่าก่อน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรมมาส (หลวงคัมภีรเวชช์)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรมมาส เกิดเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2439 ที่บ้านตำบลเหนือวัดพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดตาก เป็นบุตร นายเพิ่ม และนางตุ้ม พรมมาส ต่อมาได้สมรสกับนางดันหยง พรมมาส หลังจากที่นางดันหยง พรมมาสเสียชีวิต ท่านก็ได้สมรสใหม่ มีบุตรธิดา 7 คน

ด้านการศึกษา

ในสมัยนั้นยังไม่มีการศึกษาภาคบังคับ บิดาท่านจึงนำท่านมาฝากกับพระมหาลือ ที่วัดเทพศิรินทร์ ท่านได้ศึกษาที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทราวาสจนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2454 และ เมื่อ พ.ศ. 2456 ท่านเป็นนักเรียนทุนหลวง โรงเรียนราชแพทยาลัย ได้รับประกาศนียบัตรแพทย์รุ่นที่ 23 เมื่อ พ.ศ. 2460

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2463 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2466 ได้รับทุนส่วนพระองค์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร์อดุลยเดชวิกรมบรมชนกนาถไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มหาวิทยาลัย John Hopkins[1] ท่านได้เข้าเรียน Special Course ทาง Tropial disease คือ โรคประเทศร้อน และได้ปริญญาเอกด้านสาธารณสุข Dr.P.H. ที่ John Hopkins เมื่อ พ.ศ. 2466 เป็นคนไทยคนแรกที่ได้เข้าเรียน และนำทางให้แพทย์ไทยอื่น ๆ เข้าตามได้โดยไม่มีปริญญาจากเมืองไทย

---

[1] จากบันทึกประวัติของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรมมาส (หลวงเฉลิมคัมภีร-เวชช์) ซึ่งเขียนโดย หลวงวิเชียรแพทยาคม ได้กล่าวไว้ว่า นายแพทย์เฉลิม เป็นผู้มีสติปัญญาสูง ได้ที่หนึ่งบ่อย ๆ แต่ที่น่าสนใจ คือ ท่านเป็นผู้ที่สนใจภาษาอังกฤษตั้งแต่เป็นนักเรียน ซึ่งเวลานั้น การเรียนแพทย์ไม่ได้สอนเป็นภาษาอังกฤษ ในที่สุดท่านก็อ่านตำราภาษาอังกฤษได้เมื่อเรียนในชั้น 4 และ ชั้น 5 จนออกทำงานก็สนใจทางงานพยาธิวิทยาและงานแปลทั่วไป วันหนึ่งนั่งมองกล้องไมโครสโคปอยู่ในแลปตึกเก่า ตึกวิดตอเรียน บังเอิญสมเด็จพระราชบิดาเสด็จมาที่ศิริราช พบเข้าเห็นคุณหลวงนั่งดูกล้องอยู่หลายวันแล้ว จึงทรงรับสั่งว่า "เอ๊ะนี่โปรเฟสเซอร์อะไรแอบมาซุ่มอยู่นี่คน เอาอย่างนี้สิฉันจะให้เธอไปเรียนที่อเมริกากับฉันด้วย เพราะทูลกระหม่อมจะทรงกลับไปอเมริกาเพื่อเรียนแพทย์ต่อ

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการครั้งแรกที่คณะแพทยศาสตร์ ศิริราช เป็นเวลา ๓ ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2460-2463 โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในห้องตรวจเชื้อ หลังจากนั้นท่านได้ ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาจนถึง พ.ศ. 2466 แล้วได้เป็นผู้ช่วยอาจารย์ในวิชาพยาธิของโรงเรียนแพทย์มหาวิทยาลัย เป็นเวลา 2 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2466-2468 จึงกลับมารับราชการในเมืองไทยจนกระทั่งถึง พ.ศ. 2471 ท่านรับตำแหน่งหัวหน้าแผนกพยาธิคณะแพทย-ศาสตร์ศิริราช เมื่อ พ.ศ. 2485 ท่านได้เป็นอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ต่อมา พ.ศ.2488 เป็นอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์ระหว่าง พ.ศ. 2497 - พ.ศ. 2500 ท่านรักษาการคณบดีคณะแพทย์ศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์จนกระทั่ง พ.ศ. 2501 ท่านออกจากราชการรับบำเหน็จ บำนาญแล้วท่านได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีสาธารณสุข

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านบริหาร

ระยะก่อนที่คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จะก่อตั้งขึ้นนั้น ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรหมมาส กำลังดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อตำแหน่งเป็น ผู้บัญชาการมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์) เมื่อทางรัฐบาลได้อนุมัติให้เปิดคณะแพทย์แห่งใหม่ขึ้นที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ท่านได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้ติดต่อประสานงานกับฝ่ายสภากาชาดไทย เพื่อทำความตกลงในเรื่องต่าง ๆ เช่น การก่อสร้างอาคาร-เรียน และหอพัก การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ การรับโอน และการบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งอาจารย์ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณ เป็นต้น การทำงานของท่านต้องฟันฝ่าอุปสรรคมิใช่น้อย เพราะมีผู้ที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งยังคงดำเนินการคัดค้าน วิพากษ์วิจารณ์และพยายามขัดขวางเพื่อให้โครงการนี้ต้องยุบเลิกไปตลอดเวลา แต่ท่านก็มิได้ท้อถอยแม้แต่น้อยคงตั้งใจทำ-หน้าที่ของท่านด้วยความตั้งใจจริงอย่างเด็ดเดี่ยว จนกระทั่งการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ จนมีการทำสัญญาร่วมกันระหว่างสภากาชาดไทย และมหาวิทยาลัย และการก่อตั้งคณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ก็สำเร็จสมดังความตั้งใจของท่าน หลังจากนั้นท่านก็ยังทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยประคับประคองอยู่ตลอดมามิได้ละทิ้ง โดยรับเป็นอาจารย์พิเศษเข้ามาสอนให้แก่นักศึกษาแพทย์รุ่นแรก ๆ เป็นประจำ และนักศึกษาที่เคยเป็นศิษย์ของท่านทุก

คนต่างยอมรับว่าท่านเป็นอาจารย์ที่สอนดีที่สุดคนหนึ่งที่เราเคยมี นอกจากนั้นระหว่างเดือนพฤษภาคม 2497 - 28 กุมภาพันธ์ 2500 ตำแหน่งคณบดีของคณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ว่างลง และยังหาผู้ที่เหมาะสมไม่ได้ท่านก็เข้ารับหน้าที่รักษาการคณบดีให้ ทั้ง ๆ ที่ท่านมีงานอื่นอยู่เต็มมือ ซึ่งแสดงว่าท่านมีความห่วงใยและไม่ทอดทิ้งคณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เลย

นอกจากนี้ศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิม พรหมมาส ยังได้มีผลงานด้านบริหารอื่น ๆ อีกเช่น

1. เป็นผู้ก่อตั้งสโมสรแพทย์ (ภายหลังรวมกับแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย)
2. เป็นผู้ก่อตั้งสมาคมปราบวัณโรค
3. เป็นผู้ก่อตั้งคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. เป็นผู้ก่อตั้งคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล
5. เป็นผู้ก่อตั้งเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6. เป็นผู้ก่อตั้งคณะแพทย์ศาสตร์

เป็นผู้ค้นพบการสืบพันธ์ุหรือชีวประวัติของพยาธิตัวจี๊ด ร่วมกับศาสตราจารย์ นายแพทย์สวัสดิ์ แดงสว่าง ทำให้การป้องกันและการรักษาโรคพยาธิตัวจี๊ดมีแนวทางไปสู่ผลสำเร็จมากขึ้น

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ปถมาภรณ์ช้างเผือก	5 ธันวาคม	2496
มหาวชิรมงกุฎ	5 ธันวาคม	2500
ทุติยจุลจอมเกล้า ฯ	5 พฤษภาคม	2502

ท่านได้ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2518

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ หม่อมหลวง เกษตร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ หม่อมหลวง เกษตร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เกิดเมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2451 ที่บ้านเลขที่ 1070 ถนนพระราม 4 กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรพลเอกเจ้าพระยาวงศานุประพันธ์ และ ท่านผู้หญิงตาด (สกุลเดิม สิงหเสนี) สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ได้สมรสกับ หม่อมหลวงเรียบ อิศรเสนา เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2492 มีบุตรธิดา 4 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เริ่มการศึกษาชั้นต้นที่ โรงเรียนเทพศิรินทร์ จนจบชั้นมัธยมปีที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2466 หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อในชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่ Trent College, Derbyshire, ณ ประเทศอังกฤษ ต่อมาท่านได้เข้าศึกษาต่อที่ University of Durham ในประเทศอังกฤษจนจบ ได้รับปริญญา M.B, B.S. เมื่อ พ.ศ. 2480

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการที่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2480 แล้วโอนไปเป็นข้าราชการสังกัดคณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข (ปัจจุบัน คือ คณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2496 จนกระทั่งถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2512 รวมเวลารับราชการ 32 ปี ท่านมีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการตรวจและรักษาผู้ป่วยทางอายุรศาสตร์ และสูตินารีเวชศาสตร์ และปฏิบัติงานบรรเทาทุกข์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ม.ล. เกษตร สินทวงศ์ ณ อยุธยา ได้เป็นคณบดีคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 และในวันที่ 8 กรกฎาคม 2503 ท่านก็ได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์อีกด้วย จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2509 และท่านได้รับราชการในตำแหน่งศาสตราจารย์ แผนกสูติศาสตร์ - นารีเวชวิทยา จนถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2512 จนเกษียณอายุราชการ

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทย์ศาสตร์ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้ปรับปรุงโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ให้มีสภาพเหมาะสมควรแก่การเป็นสถาบันการศึกษาแพทย์ศาสตร์ โดยจัดผู้ป่วยแต่ละแผนกให้ได้รับการรักษาเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกันดังแต่ก่อน ตลอดจนส่งเสริมให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงอาคารผู้ป่วยให้ทันสมัย

ตลอดระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และเลขาธิการสภากาชาดไทย ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนและส่งเสริมกิจการของคณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกวิถีทางรวมทั้งส่งเสริมความสมัครสมานสามัคคี และความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันทั้งสอง

ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ริเริ่มให้มีบริการและการวิจัยตุมกำเนิดในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย เมื่อ พ.ศ. 2508 ก่อนที่รัฐบาลจะยอมรับนโยบายในเรื่องนี้ โดยได้นำหน่วยเคลื่อนที่ไปให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ เป็นเหตุให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการวางแผนครอบครัว

ท่านเป็นผู้หนึ่งในการก่อตั้งสมาคมวางแผนครอบครัว และเป็นอุปนายกกิตติมศักดิ์ของสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

นอกจากท่านจะดำรงตำแหน่งคณบดี คณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์แล้ว ท่านยังได้รับตำแหน่งหน้าที่ในสภากาชาดไทย ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2512 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 14 ปี โดยดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

เป็นกรรมการสภากาชาดไทย ตั้งแต่ 1 เมษายน พ.ศ. 2512 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

เป็นเลขาธิการสภากาชาดไทย (กิตติมศักดิ์) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2512 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

เป็นผู้รักษาการแทนอุปนายกผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516 จนกระทั่งถึงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2520

หน้าที่ราชการพิเศษ

- เป็นแพทย์ผู้ถวายการประสูติ
  1. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร
  2. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี
  3. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์
- เป็นกรรมการแพทย์ในการประสูติพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชร-กิติยาภา
- เป็นกรรมการแพทย์ในการประสูติพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าสิริภา-จุฑาภรณ์
- เป็นกรรมการแพทย์ผู้ถวายการรักษาพยาบาลพระบาทสมเด็จพระเจ้า-อยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และ พระบรมวงศานุวงศ์
- เป็นกรรมการบริหารมูลนิธิอานันทมหิดล
- เป็นกรรมการและเลขานุการแผนกแพทย์ศาสตร์ มูลนิธิอานันทมหิดล
- เป็นกรรมการบริหาร มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์
- เป็นผู้แทนสภากาชาดไทยร่วมไปกับคณะทูตทหารไทย ไปดำเนินการติดต่อกับทหารสหประชาชาติในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลี ในนามของรัฐบาลไทย เพื่อจัดส่งทหารและหน่วยแพทย์พยาบาลไปร่วมรบและรักษาพยาบาลทหารสหประชาชาติ ในกรณีสงครามเกาหลี
- เป็นหัวหน้าหน่วยแพทย์พยาบาลสภากาชาดไทยรุ่นแรกไปปฏิบัติราชการในประเทศเกาหลี ร่วมกับทหารกรมผสมที่ 21 ในกรณีสงครามเกาหลี เมื่อ พ.ศ. 2493
- เป็นหัวหน้าหน่วยบรรเทาทุกข์สภากาชาดไทย ไปปฏิบัติงานบรรเทาทุกข์ในที่ต่าง ๆ รวมทั้งจังหวัดชายแดน และประเทศลาว และไปเยี่ยมหน่วยแพทย์พยาบาลสภากาชาดไทยที่ไปช่วยปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลในกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา
- เป็นผู้ประสานงานร่วมกับหัวหน้าคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศในการช่วยเหลือชาวกัมพูชาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

ในฐานะที่ท่านรับราชการมานานถึง 32 ปี ท่านได้แสดงทัศนคติต่อการทำงานในฐานะผู้บริหารไว้ดังนี้

"เมื่อครั้งคณะแพทย์ศาสตร์และศิริราชพยาบาลถูกย้ายสังกัดจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปสังกัดมหาวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ที่สุดของประเทศไทยต้องขาดคณะที่สำคัญที่สุดไปคณะหนึ่ง ต่อมาเมื่อได้มีการจัดตั้งโรงเรียนแพทย์แห่งที่ 2 ขึ้นในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์อยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์ ข้าพเจ้าก็ได้แต่หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะให้คณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ได้อยู่ในสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะสถาบันทั้งสองมีพระนามจุฬาลงกรณ์ร่วมกันอยู่และแล้วความหวังของข้าพเจ้าก็สัมฤทธิ์ผลในเวลาต่อมาดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน"

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับจากในและต่างประเทศ

5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493	เหรียญราชาภิเษกเงิน รัชกาลที่ 9
30 พฤษภาคม พ.ศ. 2496	เหรียญสหประชาชาติกรณีสงคราม-เกาหลี
พ.ศ. 2503	ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์มหาวิทยาลัย-แพทย์ศาสตร์
ตุลาคม พ.ศ. 2503	เหรียญราชรุจิ ชั้น 1
5 ธันวาคม พ.ศ. 2511	มหาจิรมงกุฎ
พ.ศ. 2511	เหรียญช่วยราชการชายแดน
5 ธันวาคม พ.ศ. 2519	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
9 กรกฎาคม พ.ศ. 2524	ได้รับปริญญาแพทย์ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติ-มศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

- เป็นกรรมการสภากาชาดไทย
- เป็นเลขาธิการ (กิตติมศักดิ์) ของสภากาชาดไทยซึ่งเป็นองค์การอิสระ

- เป็นกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- เป็นกรรมการแพทย์อาสาการรักษาพยาบาล
- เป็นกรรมการบริหาร มูลนิธิอานันทมหิดล

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ทวี ตุมราศวิน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ทวี ตุมราศวิน เกิดเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2456 ที่อำเภอนางเลิ้ง กรุงเทพมหานคร บิดาคือ ร.ต.อ.อั้น มารดาคือ นางเจียม ได้สมรสกับนางสาว จันทนา ศรีวรกุล เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2487 มีบุตร-ธิดา 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เริ่มเข้ารับการศึกษาในขั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดสุทธิวราราม จนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2472 หลังจากนั้นก็เข้าศึกษาที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2474 แล้วเดินทางไปศึกษาต่อที่ Guy's Hospital Medical School, London University ได้รับประกาศนียบัตร M.R.C.S. และประกาศนียบัตร L.R.C.P. เมื่อ พ.ศ. 2481 และปริญญาแพทยศาสตร์ M.B., B.S. เมื่อ พ.ศ. 2482 และเมื่อ พ.ศ. 2482 นี้ ท่านก็ได้ศึกษาที่ Liverpool University ได้รับ D.T.M. ประกาศนียบัตร

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มเข้ารับราชการที่ กรมแพทย์ทหารบกในตำแหน่งศัลยแพทย์ ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2483 จนถึงวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2490 เป็นระยะเวลา 7 ปี ซึ่งท่านมีหน้าที่เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยในแผนกศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลเสนารักษ์ ซึ่งปัจจุบันคือ โรงพยาบาลพระมงกุฎ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่สอนวิชาศัลยศาสตร์แก่นักศึกษาแพทย์ทหารเสนารักษ์ โรงเรียนแพทย์ทหารบก ได้รับพระราชทานยศเป็นพันตรี

ต่อมาท่านได้มารับราชการที่คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในตำแหน่งอาจารย์เอก แผนกอายุรศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2490 ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2517 รวมระยะเวลา 27 ปี

ผลงานในฐานะผู้บริหาร

ท่านทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับให้การรักษาผู้ป่วยในแผนกอายุรศาสตร์และร่วมมือกับอาจารย์ในแผนกอายุรศาสตร์ในการจัดตั้งวางหลักสูตร และการสอนวิชาอายุรศาสตร์

แก่นักศึกษาแพทย์ และแพทย์ปริญญา ในระหว่างที่รับราชการอยู่ที่คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ทั้งได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นคุณประโยชน์ คือ รับตำแหน่งหัวหน้าแผนกอายุรศาสตร์ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2500 ในวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2501 ตำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ แผนกอายุรศาสตร์ และเข้าร่วมเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย-แพทยศาสตร์ เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2504 ครั้นวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2506 รักษาการในตำแหน่งคณบดี คณะแพทยศาสตร์ และเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 เข้าดำรงตำแหน่ง คณบดีคณะแพทยศาสตร์ จนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 ท่านลาออกจากราชการเนื่องจากสูงอายุ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2517

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

นอกจากงานราชการประจำแล้ว ท่านยังได้รับมอบหมายให้ทำราชการในหน้าที่พิเศษ คือ การไปราชการสนามในกรณีพิพาทอินโดจีน-ฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2484 จนถึงวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2484 และไปราชการสนามในกรณีสงคราม-มหาเอเชียบูรพา ระหว่างวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 ถึงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2489

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม	2509	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
5 ธันวาคม	2512	ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สมัค พุกกะณะเสน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์สมัค พุกกะณะเสน เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2467 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตร นายไมรา และ นางสงวน (สกุลเดิม ศุกรฤษต์) พุกกะณะเสน ต่อมาได้สมรสกับ นางสาวมาศศรี นวสวัสดิ์ มีบุตร - ธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อ พ.ศ. 2481 หลังจากนั้นก็สอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2488แล้วได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ Graduate School of Medicine University of Pensylvania สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2497

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการเป็นแพทย์ประจำที่กรมแพทย์ทหารเรือ ระหว่าง พ.ศ. 2488 จนถึง พ.ศ. 2489 โดยทำหน้าที่รักษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลทหารเรือ ต่อมา พ.ศ.2489 เริ่มเข้ารับราชการที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในตำแหน่งแพทย์ประจำบ้าน ทำหน้าที่รักษาพยาบาลผู้ป่วยในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์จนถึง พ.ศ. 2491 นับตั้งแต่ พ.ศ. 2492 จนถึงปัจจุบัน ท่านรับราชการที่คณะแพทยศาสตร์ ตำแหน่งอาจารย์ ซึ่งมีหน้าที่สอนวิชาแพทย์แก่นิสิต นอกจากนี้ยังทำการรักษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์อีกด้วย

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

ผู้บริหารที่ดีนั้นหายาก เนื่องจากส่วนใหญ่คำนึงถึงการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ จึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการค้นคว้าและเขียนตำราเพื่อเผยแพร่ความรู้ ทำให้ขาดตำราที่จำเป็นในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม พ.ศ. 2521 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม พ.ศ. 2524 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สมัค พุกกะณะเสน ตำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ภาควิชาออร์โทปิดิกส์ และเวชศาสตร์ฟื้นฟู และยังเป็นหัวหน้าศูนย์เวชศาสตร์-ฟื้นฟู สวางคนิวาสของสภากาชาดไทย

5. ภาคีสมาชิกในสำนักวิทยาศาสตร์ราชบัณฑิตสถาน

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับมีดังนี้</u>

พ.ศ. 2462	เหรียญทองช้างเผือก
	เหรียญรามา
	เหรียญงานพระราชสงครามในทวีปยุโรป
พ.ศ. 2482	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
พ.ศ. 2484	เหรียญช่วยราชการ
พ.ศ. 2484	ปถมาภรณ์มงกุฎไทย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2521 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

5 ธันวาคม 2524 มหาวชิรมงกุฎไทย

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ยาใจ ณ สงขลา

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ยาใจ ณ สงขลา เกิดเมื่อวันที่ 29 ไพษายน พ.ศ. 2469 ที่บ้านเลขที่ 47 ตรอกเวท ถนนสีลม อำเภอบางรัก กรุงเทพ ฯ บิดาคือ เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ (จิตร ณ สงขลา) มารดา คือ ท่านผู้หญิงน้อม ศรีธรรมาธิเบศ (สกุลเดิม พหลโยธิน) บิดารับราชการเป็นเสนาบดี รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม และองคมนตรี ตามลำดับ เมื่อ พ.ศ. 2503 นายแพทย์ยาใจ ได้สมรสกับ นางสาวสุดนธา ลิมปิ-ชาติ มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนผดุงศรุสี ประถมปีที่ 1 และโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ ประถมปีที่ 2 จนจบมัธยมปีที่ 6 เมื่อปี 2483 แล้วจึงเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จนกระทั่งปี 2489 ก็สอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ คณะ-แพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และสำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2497 (พ.บ.) หลังจากนั้นก็เดินทางไปศึกษาต่อที่ Liverpool School of Tropical Medicine Hygiene, England and Diseases of the chest University of Wales จนกระทั่งจบ เมื่อ พ.ศ. 2498 ได้วุฒิ D.T.M. & H.C.T.D. และเข้าศึกษาต่อที่ Post Graduate School of Medicine, Edinburgh, Scotland ได้รับวุฒิ Certificate to House Officer, Senior House Officer, Lewishon Hospital, London ระหว่าง พ.ศ. 2498-2500 ต่อมาใน พ.ศ. 2501 ก็ได้รับเกียรติเป็น Fellow of American College of Chest Physician

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งแพทย์ประจำภาควิชาอายุรศาสตร์ เป็นเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 จนถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

แพทย์ประจำภาควิชาอายุรศาสตร์

ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยระบบทางหายใจ ภาควิชาอายุรศาสตร์

กรรมการปริญญา และหลังปริญญา ภาควิชาอายุรศาสตร์

หัวหน้าหน่วยระบบทางหายใจ

รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

หัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์

คณบดี คณะแพทย์ศาสตร์ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมเพิ่มเติม คือ เป็นประธานกรรมการเงินทุนทมุนเวียน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ประธานกรรมการเวชกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ผู้อำนวยการโครงการการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. การแยกแผนกเวชศาสตร์ฟื้นฟูออกจากภาควิชาออร์โทปิดิกส์ และกายภาพ-บำบัด ในเดือนของการบริหารโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. การตั้งภาควิชาเทคนิคการแพทย์แยกจากภาควิชาเวชศาสตร์ชันสูตรตามแผนพัฒนาการศึกษาเศรษฐกิจ และสังคมที่ 5
3. การให้ความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขจัดตั้งศูนย์การศึกษาแพทย์-คลีนิค โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรีในโครงการการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท
4. การร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขจัดตั้งศูนย์การศึกษาแพทย์คลีนิค โรงพยาบาลชลบุรีในโครงการการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท

ด้านวิชาการ

1. กรรมการปรับปรุงหลักสูตรแพทย์ศาสตร์บัณฑิต จากหลักสูตรปรีเมด 2 ปี ปรีคลีนิค 2 ปี และคลีนิค 2 ปี เป็นหลักสูตร 1-2-3 ปี
2. เปิดรับสาขาวิชาสรีรวิทยามหาบัณฑิตในบัณฑิตวิทยาลัยของจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย
3. เปิดหลักสูตรจุลชีววิทยาทางการแพทย์มหาบัณฑิต ในบัณฑิตวิทยาลัย
4. ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข เปิดโรงเรียนพนักงานรังสีเทคนิคหลักสูตร 2 ปี ในแผนกวิชารังสีวิทยา โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

นอกจากผลงานทางด้านบริหารและด้านวิชาการแล้ว ท่านยังทำหน้าที่กรรมการเจ้าหน้าที่สภากาชาดไทย และได้ร่วมเป็นผู้แทนสภากาชาดไทย ไปประชุมสภากาชาดเอเชียครั้งที่ 4 ณ ประเทศมาเลเซียด้วย

ปัจจุบันท่านก็ยังคงดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

จากประสบการณ์การทำงานของท่านกว่า 26 ปี ท่านมีทัศนคติในการทำงานในฐานะผู้บริหาร คือ

1. เสียสละความสุขส่วนตน และอุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยเฉพาะคณะและสถาบันที่รับผิดชอบอยู่
2. ไม่หลงใหลต่อ ลาภยศ อามิส สินจ้าง และคำสรรเสริญเยินยอ
3. อดทนต่อความขัดแย้ง อดกลั้นต่อคำติฉินนินทา
4. ขยันหมั่นเพียร ติดตามผลของการดำเนินการและแก้ไขสิ่งบกพร่อง
5. เป็นผู้นำในการดำเนินการ และเลือกเฟ้นผู้ร่วมงาน มอบหมายงานที่เหมาะสมกับคนนั้น ๆ ให้มากที่สุด รับผิดชอบทุกโครงการที่วางนโยบายไว้
6. มีความยุติธรรม ให้ความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ
7. ไม่ถืออภิสิทธิ์ในฐานะผู้บังคับบัญชา เพื่อผลประโยชน์ของส่วนตน และพวกพ้อง
8. เพื่อความเป็นเลิศของสถาบัน ไม่ว่ากรณีใด ๆ สละผลประโยชน์ของตนเอง และสละเวลาความสุขส่วนตัวในการสมาคม แสวงหาช่องทางที่จะเป็นประโยชน์แก่สถาบันให้มากที่สุดที่จะปฏิบัติได้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2524 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม 2525 เหรียญจักรพรรดิมาลา

รายชื่อคณบดีคณะเภสัชศาสตร์

ชื่อสถาบัน	สังกัด	ผู้บริหาร	ตำแหน่ง	พ.ศ.
โรงเรียนปรุงยา	ราชแพทยาลัย	พระยาเวชสิทธิพิลาศ	ผู้อำนวยการ	2456-2465
แผนกปรุงยา	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พระยาเวชสิทธิพิลาศ	คณบดี	2456-2465
แผนกปรุงยา	คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์	ม.จ.พูลศรีเกษม เกษมศรี	คณบดี	2465-2469
	และ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Dr. A.G. Ellis	คณบดี	2469-2471
แผนกปรุงยา	คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์	Dr. A.G. Ellis	รักษาการคณบดี	2469-2470
	และ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Dr. A.G. Ellis	คณบดี	2469-2471
แผนกปรุงยา	คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์	พระยาภรตราชา	คณบดี	2470-2475
	และ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Dr. A.G. Ellis	คณบดี	2470-2475
แผนกเภสัชกรรม	คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์	หลวงพรตพิทยพยัต	คณบดี	2478-2478
	และ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Dr. A.G. Ellis	คณบดี	2475-2478
แผนกอิสสระเภสัช-กรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Dr. A.G. Ellis	รักษาการหัวหน้าแผนก	2478
แผนกอิสสระเภสัช-กรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พระอัพภันตรพาธพิศาล	รักษาการหัวหน้า-แผนก	2480
แผนกอิสสระเภสัช-กรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ดร. ตั้ว ลพานุกรม	หัวหน้าแผนกอิสสระ	2481-2484
คณะเภสัชศาสตร์	มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์	หลวงลิขิตธรรมศรีพยัตต์	รักษาการคณบดี	2465-2467
คณะเภสัชศาสตร์	มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์	นพ. อวย เกตุสิงห์		2467-2469
คณะเภสัชศาสตร์	มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์	ภก.ศ.จำลอง สุวคนธ์	คณบดี	2469-2500
คณะเภสัชศาสตร์	มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์	ภก.ศ.ชลอ โสพสจินดา	คณบดี	2501-2509
คณะเภสัชศาสตร์	มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์	ศ.น.พ.ชัชวาลย์ โอสถานพ	รักษาการคณบดี	2509-2513
คณะเภสัชศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล	ภก.ศ. ไฉน สัมพันธ์รัตน์		2513-2515

ชื่อสถาบัน	สังกัด	ผู้บริหาร	ตำแหน่ง	พ.ศ.
...ะเภสัชศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ภก.ศ. วิเชียร จีรวงส์		2515-2517
...ะเภสัชศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ภก.ศ.น.อ.พิสิทธิ์ สุทธิอารมณ์		2517-2521
...ะเภสัชศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ภก.ผศ. บุญอรรถ สายศร		2521-ปัจจุบัน

ดร. ตั้ว ลพานุกรม

ดร. ตั้ว ลพานุกรม เกิดเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ที่ ถนนอนุวงศ์ อำเภอ-สัมพันธวงศ์ กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรของ นายเจริญ และ นางเนียร ลพานุกรม

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2449 - 2450 และเข้าศึกษาที่โรงเรียนราชวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2451 จนถึง พ.ศ. 2453 ท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศเยอรมันนีที่ Falkenbag, Mark Germany ตั้งแต่ พ.ศ. 2453 จนถึง พ.ศ. 2460 หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อที่สวิสเซอร์แลนด์ที่ University of Berne พ.ศ. 2462-2465 ต่อมาได้ศึกษาต่อที่ University de Genive ระหว่าง พ.ศ. 2465 - พ.ศ. 2467 และได้ศึกษาที่ University of Berne จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2470 ได้รับวุฒิ Dr. Phil. Chem(Magna cum laude) เมื่อ พ.ศ. 2471 ได้เข้าศึกษาใน University of Munich ได้ศึกษาในด้าน Pharmaceutical Science เมื่อ พ.ศ. 2472 - 2473 ได้ศึกษาที่ University of Paris ในด้าน Botany

ด้านการทำงาน

ท่านได้รับราชการครั้งแรกที่กองอาสาสมัครรถยนต์ทหารไปราชการพระราชสงคราม ณ ทวีปยุโรป ในตำแหน่งล่าม (ภาษาฝรั่งเศาและเยอรมัน) ตั้งแต่ พ.ศ. 2461 จนถึง พ.ศ. 2462 โดยมียศเป็นจ่านายสิบ ต่อมาได้รับราชการที่ ศาลาแยกธาตุ กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมในตำแหน่งผู้ช่วยแยกธาตุชั้น 2 ตั้งแต่ พ.ศ. 2473 - พ.ศ. 2475 และต่อมาได้เข้ามารับราชการที่แผนกอิสสระเภสัชกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2481 จนถึง พ.ศ. 2484 ในตำแหน่งหัวหน้าแผนกอิสสระ โดยรับผิดชอบบริหารการศึกษาเภสัชกรรมศาสตร์

ผลงานของ ดร. ตั้ว ลพานุกรมมีดังนี้

ด้านบริหาร

1. จัดตั้งหลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิต
2. จัดตั้งคณะเภสัชศาสตร์
3. นายกเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย
4. จัดตั้งและเป็นผู้อำนวยการสถานเคมีปฏิบัติ

ศาสตราจารย์ จำลอง สุวคนธ์

ศาสตราจารย์ จำลอง สุวคนธ์ เกิดเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2452 ที่ตำบลบ้านช่างหล่อ อำเภอบางกอกน้อย ธนบุรี เป็นบุตรของพันตรี หลวงพิชิตไพริน (เลื่อน) และนางจาบ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2475 ได้สมรสกับนางสาวสดับ พิศาลบุตร มีบุตรธิดาทั้งหมด 5 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง จนจบชั้นประถมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2461 และจบชั้นมัธยมปีที่ 1 จากโรงเรียนวัดศาลาปูน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนมัธยมโยสิตสโมสร ธนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2466 จบชั้นมัธยมปีที่ 7 จากโรงเรียนยุพราช-วิทยาลัย เชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2467 จบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2468 จากโรงเรียนมหาดเล็ก-หลวง เชียงใหม่ หลังจากนั้นท่านได้เข้าศึกษาต่อในแผนกปรุงยาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับประกาศนียบัตรปรุงยา (ป.ภ) เมื่อ พ.ศ. 2470 ต่อมาได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ Philadelphia College of Pharmacy and Sciences ได้รับวุฒิ M.Sc. in Pharm เมื่อ พ.ศ. 2484 และยังได้รับวุฒิ M.A. จาก University of Pensylvania เมื่อ พ.ศ. 2484 นอกจากนี้ยังได้รับปริญญา วม.อ. จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเมื่อ พ.ศ. 2504

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกที่ศิริราชพยาบาล ในตำแหน่งผู้ช่วยปรุงยา ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2471 จนถึง พ.ศ. 2486 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านปรุงยาในแผนกเภสัช-กรรม ศิริราชพยาบาล สอนนักเรียนแผนกปรุงยาและเป็นเลขานุการ คณะกรรมการหลักสูตรแผนกเภสัชกรรมศาสตร์ ต่อจากนั้นท่านได้ย้ายมาเป็นอาจารย์ในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทย์-ศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2486 โดยรับตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเภสัชวินิจฉัย จนกระทั่งต่อมาได้ดำรงตำแหน่งคณบดีในระหว่าง พ.ศ. 2489-2503 และได้รับราชการที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่กระทรวงสาธารณสุขจนกระทั่งเกษียณอายุ ในตำแหน่งอธิบดี ระหว่าง พ.ศ. 2503-2512

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ จำลอง สุวคนธ์ ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ท่านได้มีผลงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. ปรับปรุงหลักสูตรเภสัชศาสตร์จนถึงขั้นอนุปริญญา และปริญญาตรี
2. ก่อตั้งหลักสูตรเภสัชศาสตร์มหาบัณฑิตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496
3. ปรับปรุงหลักสูตรเภสัชศาสตร์จากหลักสูตร 4 ปี มาเป็น 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2500
4. ริเริ่มการสอนวิชาเภสัชเวทย์ เภสัชพฤกษศาสตร์ และวิชาเภสัชอุตสาหกรรม ในหลักสูตรเภสัชศาสตร์
5. ริเริ่มนำเอาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์เข้าสู่หลักสูตรเภสัชศาสตร์ ได้แก่ วิชาพยาธิวิทยาคลินิค พิษวิทยาสาธารณสุข โภชนาการ เป็นต้น
6. ริเริ่มการทำวิจัยทางเภสัชกรรมของนิสิตเภสัชศาสตร์ปีสุดท้าย และเสนอผลงานวิจัยของตนก่อนสำเร็จการศึกษา
7. ริเริ่มการเปิดสอนวิชาเลือกในหลักสูตรเภสัชศาสตร์ ทำในด้านวิชาชีพและวิทยาศาสตร์พื้นฐาน

ด้านวิชาการ

1. ก่อตั้งภาควิชาต่าง ๆ ในคณะเภสัชศาสตร์ทั้ง 10 ภาควิชา
2. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ท่านได้รับ

มหาวชิรมงกุฎไทย

ปถมาภรณ์ช้างเผือก

ทุติยจุลจอมเกล้า

ส.ป.ร. (3)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญอรรถ สายศร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญอรรถ สายศร เกิดเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2478 ที่จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของ นายทองและนางสาคร สายศร ต่อมาได้สมรสกับนางสุทร่าย สายศร

ด้านการศึกษา

ท่านจบชั้นมัธยมปีที่ 8 จาก โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา เมื่อ พ.ศ. 2490 ได้จบการศึกษาชั้นเตรียมอุดมจากโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2493 และได้รับปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2499 หลังจากนั้นได้เดินทางไปศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ได้รับปริญญา M.A.

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการในตำแหน่งอาจารย์โท ที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2506 จนกระทั่งปัจจุบัน ท่านได้ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะเภสัชศาสตร์คนปัจจุบัน

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. เป็นกรรมการดำเนินการจัดสัมมนาที่จังหวัดตากเมื่อ พ.ศ. 2518
2. เป็นกรรมการจัดปฐมวิเทศนะสัมมนาอาจารย์ใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2518
3. เข้าร่วมสัมมนาตามโครงการพัฒนาบุคคลด้านบริหารที่จังหวัดชลบุรีเมื่อ พ.ศ. 2519
4. เป็นกรรมการพิจารณาคุณสมบัติและผลงานวิชาการเมื่อ พ.ศ. 2522
5. เป็นกรรมการสภาประเภทผู้แทนบริหารเมื่อ พ.ศ. 2525

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก 5 ธันวาคม 2524

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

1. ศาสตราจารย์ ดร.เกษม อุทยานิน 6 กันยายน 2494-30 กันยายน 2513
2. ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ (รักษาการ) 1 ตุลาคม 2513 - 6 ตุลาคม 2513
3. ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล 7 ตุลาคม 2513-11 กันยายน 2517
4. ศาสตราจารย์ ดร. ทระเล ทองธรรมชาติ 12 กันยายน 2517-2525
5. ศาสตราจารย์ ดร. จรูญ สุภาพ 2525 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน

ศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน เกิดเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2452 ที่บ้านตำบลวรจักร อำเภอป้อมปราบ กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของพระยาบรรหารภูมิสถิตย์และคุณหญิงลมูล (สกุลเดิม ตัน) เมื่อ พ.ศ. 2477 ท่านสมรสกับ นางสาวฉลวย ลีนาปาตะ มีบุตรเพียงคนเดียว

ด้านการศึกษา

ท่านได้เข้ารับการศึกษาขั้นต้นที่ สำนักศึกษาสวนกุหลาย และจบชั้นประโยคมัธยมบริบูรณ์ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2468 จบการศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่สภาสิสิตศึกษา กระทรวงยุติธรรม และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้วุฒิจบภาค 4 คณะนิติศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2470 สอบไล่ได้ที่ 13 วิชาข้าราชการพลเรือนชั้นราชบุรุษ เมื่อ พ.ศ. 2472 และที่ 1 ชั้นสัญญาบัตรเมื่อ พ.ศ. 2473 เมื่อ พ.ศ. 2480 ได้เดินทางไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยวอชิงตัน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญาสาขารัฐศาสตร์ และยังได้ไปศึกษาที่ลอสแองเจลิส ซิตี้ คอลเลจ ยูนิเวอร์ซิตี้ ออฟ แคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญา Associate of Arts in Social Science ในวิชาสังคมการเมือง และรัฐศาสตร์การบริหาร เมื่อ พ.ศ. 2481 นอกจากนี้ท่านยังได้ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเซาน์เทอน แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญา Certificate in Public Administration เมื่อ พ.ศ. 2482 อีกด้วย

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการครั้งแรกที่ กรมสาธารณสุข ในตำแหน่งนายทะเบียนสถิติพยากรณ์ กองการเงิน เป็นเวลา 2 เดือน เมื่อ พ.ศ. 2469 ต่อมาระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2471 ถึงวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2472 รวมระยะเวลา 1 ปี ท่านได้มารับตำแหน่งเสมียนที่ กรมลำพัง กระทรวงมหาดไทย

6	ธันวาคม	พ.ศ. 2472	ตำแหน่งจ่าจังหวัดฉะเชิงเทราชั้น 4
1	มิถุนายน	พ.ศ. 2473	ตำแหน่งจ่าจังหวัดฉะเชิงเทราชั้น 3
1	สิงหาคม	พ.ศ. 2473	ตำแหน่งรองเวรกองทะเบียน กรมลำพัง กระทรวงมหาดไทยชั้น 2

1 เมษายน พ.ศ. 2475 ตำแหน่งรองเวร กองการเมือง กรมลำพัง กระทรวงมหาดไทย

1 เมษายน พ.ศ. 2477 ตำแหน่งนายอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาชั้น 8

1 มกราคม พ.ศ. 2478 ตำแหน่งนายอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชั้นโท

15 เมษายน พ.ศ. 2480 ได้รับอนุญาต ก.พ. และเจ้ากระทรวงให้ไปศึกษาวิชาการปกครองเพิ่มเติม ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้รับเงินเดือนระหว่างลาจนสำเร็จการศึกษา

13 มีนาคม พ.ศ. 2482 ประจำกรมมหาดไทย ชั้นโท

1 ตุลาคม พ.ศ. 2483 ประจำกรมมหาดไทย ชั้นโท เงินเดือนชั้นโท

1 มิถุนายน พ.ศ. 2484 ปลัดจังหวัดนนทบุรี ชั้นโท

1 มิถุนายน พ.ศ. 2484 ปลัดจังหวัดนนทบุรี ชั้นโท

1 มิถุนายน พ.ศ. 2485 หัวหน้าแผนกโรงเรียนกองการปกครอง ชั้นโท

1 กรกฎาคม พ.ศ. 2486 หัวหน้าแผนกโรงเรียนกองการปกครอง ชั้นโท

1 มกราคม พ.ศ. 2487 ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

24 กรกฎาคม พ.ศ. 2487 ข้าหลวง ๆ จังหวัดชุมพร ชั้นเอก

25 ธันวาคม พ.ศ. 2487 หัวหน้ากองควบคุมเทศบาลกรมมหาดไทย

1 เมษายน พ.ศ. 2488 หัวหน้ากองควบคุมเทศบาล กรมมหาดไทย ชั้นเอก

1 มกราคม พ.ศ. 2490 หัวหน้ากองควบคุมเทศบาล กรมมหาดไทย ชั้นเอก

1 มกราคม พ.ศ. 2491 หัวหน้ากองควบคุมเทศบาล กรมมหาดไทย ชั้นเอก

11 เมษายน พ.ศ. 2492 รักษาการในตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

23 พฤษภาคม พ.ศ. 2492 พ้นจากผู้รักษาการในตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ และให้ช่วยราชการกรมมหาดไทยจนกว่าจะไปรับราชการกระทรวงศึกษาธิการ

1.	มกราคม พ.ศ. 2492	หัวหน้ากองควบคุมเทศบาล กรมมหาดไทย ชั้นเอก
1	มกราคม พ.ศ. 2493	โอนไปรับราชการกระทรวงศึกษาธิการ
1	มกราคม พ.ศ. 2493	อาจารย์เอกคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ชั้นเอก
3	มกราคม พ.ศ. 2493	อาจารย์เอกคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ชั้นเอก
7	มกราคม พ.ศ. 2493	รักษาการตำแหน่งคณบดี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเป็นกรรมการ-สภามหาวิทยาลัย
6	กันยายน พ.ศ. 2494	รักษาการในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ วิชา-รัฐศาสตร์
17	มีนาคม พ.ศ. 2495	รักษาการตำแหน่งคณบดี คณะรัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
23	เมษายน พ.ศ. 2495	รองศาสตราจารย์ ชั้นพิเศษ
27	พฤษภาคม พ.ศ. 2495	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	มกราคม พ.ศ. 2497	รองศาสตราจารย์ ชั้นพิเศษ
26	สิงหาคม พ.ศ. 2497	ศาสตราจารย์ วิชารัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	มกราคม พ.ศ. 2499	ศาสตราจารย์ วิชารัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	มกราคม พ.ศ. 2500	ศาสตราจารย์ วิชารัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	มกราคม พ.ศ. 2501	ศาสตราจารย์ วิชารัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	มกราคม พ.ศ. 2502	ศาสตราจารย์ วิชารัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	มกราคม พ.ศ. 2503	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
26	สิงหาคม พ.ศ. 2506	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	ตุลาคม พ.ศ. 2507	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ
1	ตุลาคม พ.ศ. 2508	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษและได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์

1 ตุลาคม พ.ศ. 2509 คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ชั้นพิเศษ

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ ดร. เกษม อุทยานิน ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะรัฐศาสตร์ ท่านมีผลงานต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นผู้ยกเลิกร่างหลักสูตรปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ตลอดจนปรับปรุงให้ทันสมัย อันเป็นรากฐานของหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
2. ติดต่อขอทุนส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ และฟิลิปปินส์ โดยทำเป็นโครงการติดต่อระยะยาว
3. ได้รับทุนจากมูลนิธิฟอร์ด ร็อกกี้เฟลเลอร์ มูลนิธิอาเซีย ยูเนสโก เป็นต้น กับมีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ไปศึกษากับมหาวิทยาลัยนิวยอร์ค มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ มหาวิทยาลัยจอน ฮอบ กันส์ สหรัฐอเมริกา และมหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮมประเทศอังกฤษ จนกระทั่งในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดี คณะรัฐศาสตร์อยู่นั้น คณะรัฐศาสตร์ได้ชื่อว่า เป็นคณะที่ส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อต่างประเทศมากที่สุด กับมีอาจารย์ที่จบจากต่างประเทศมากที่สุด โดยเฉพาะจบระดับปริญญาเอก
4. ในด้านกิจกรรมนิสิต ได้ปรับปรุงระเบียบกิจกรรมนิสิตใหม่ให้ใช้คณะรัฐศาสตร์ จนต่อมามหาวิทยาลัยจึงแก้ระเบียบสโมสรนิสิต ตามแบบอย่างของคณะรัฐศาสตร์

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. จัดตั้งแผนกวิชาเพิ่มขึ้นในคณะรัฐศาสตร์ จาก 2 แผนกวิชาขยายเป็น 6 แผนกวิชา คือ แผนกวิชานิติศาสตร์ แผนกวิชาสังคม แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และแผนกวิชาการคลัง
2. จัดตั้งสถาบันวิจัยสังคม
3. จัดตั้งสถาบันประชากรศาสตร์
4. จัดตั้งแผนกวิชาอิสระสื่อสารมวลชนขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนวิวัฒนาการเป็นคณะนิเทศศาสตร์
5. เป็นผู้ร่วมจัดตั้งสภาวิจัยแห่งชาติ

6. เป็นผู้ก่อตั้งสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย และเป็นบุคคลสำคัญในคณะกรรมการบริหารของคณะกรรมการฝ่ายสังคมศาสตร์ของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการบริหาร สหประชาชาติ (UNESCO)

7. เป็นผู้ก่อตั้งสมาคมสถาบันการศึกษาขั้นอุดมศึกษาแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Institution of Higher Learning) ASAIHL และได้เป็นเลขาธิการคนแรกของสมาคม

8. เป็นผู้มีบทบาทร่วมก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

9. เป็นผู้บุกเบิกให้มีการสอนภาคสมทบในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะแผนกวิชานิติศาสตร์ และแผนกวิชาอิสระสื่อสารมวลชน

<u>ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ</u>

ตลอดเวลาที่รับราชการตำแหน่งจ่าจังหวัดฉะเชิงเทรา จนย้ายกลับเข้ามารับราชการในกระทรวงมหาดไทย ได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งเลขานุการมณฑลปราจีนด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง ครั้งนั้น ม.อ.ต. พระยาอินทราธิบดี ฯ (ทองย้อย เศวตศิลา) เป็นสมุหเทศาภิบาล พ.ศ. 2463 ได้รับคำสั่งให้ไปทำการสอน ณ โรงเรียนข้าราชการฝ่ายปกครองของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะอาจารย์เฉพาะวิชาสังคมวิทยาและวิชาการสมาคม

29 พฤษภาคม พ.ศ. 2486 สภาวัฒนธรรมแห่งชาติแต่งตั้งให้เป็นกรรมการประจำสาขาทางความประพฤติ และจรรยามารยาทแห่งวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี

พ.ศ. 2482 ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการในการประกวดทางวัฒนธรรมในโอกาสงานฉลองวันชาติ

28 กันยายน 2486 ได้รับเชิญจากสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิงให้เป็นกรรมการอบรมหน่วยวัฒนธรรมสงเคราะห์

27 พฤศจิกายน 2486 ได้รับแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นกรรมการปรับปรุงส่งเสริมวินัยของชาติ

20 มีนาคม 2487 เลขาธิการสันนิบาต ช่วยป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ

ธันวาคม 2487 เป็นกรรมการฝ่ายไทยร่วมกับกรรมการฝ่ายญี่ปุ่นพิจารณาเรื่องที่ญี่ปุ่น

หาว่าไทยมีสนามบินลับ เป็นราชการพิเศษตามคำสั่งทัพสนาม

พ.ศ. 2492 เป็นอาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัย วิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง

22 พฤศจิกายน 2493 ได้รับแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นกรรมการประชาสงเคราะห์ประจำชาติ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับองค์การประชาสงเคราะห์สากล และพิจารณาปัญหาต่าง ๆขององค์การสหประชาชาติ

1 ธันวาคม 2501 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่ปรึกษา-พิจารณาปรับปรุงการปกครอง โดยคำสั่งกองบัญชาการคณะปฏิวัติ

10 ธันวาคม 2501 รับแต่งตั้งเป็นกรรมการร่างธรรมนูญการปกครอง-ราชอาณาจักร และตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยคำสั่งคณะปฏิวัติ

15 ธันวาคม 2501 รับแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นกรรมการบริหารดำเนินงานสำมะโนครัวของชาติ พ.ศ. 2503

พ.ศ. 2511 - 2514 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิ-สภา

นอกจากนี้ท่านยังมีหน้าที่อันเป็นเกียรติประวัติทางต่างประเทศ และวง-วิชาการอีก เช่น

1. อุปนายกสมาคม World Affairs Club ได้อุปถัมภ์ Carnegie Institute ในสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2481 - 2482

2. ได้รับเลือกเป็น Sergeant-at arms กรรมการเจ้าหน้าที่ของ Rho Detta Epsilon เกียรติสมาคมในวิชารัฐศาสตร์ แห่งสมาคมมหาวิทยาลัยในประเทศสหาลีรัฐอเมริกา National Honor Political Science Society - Los Angeles (Chapter) เมื่อ พ.ศ. 2481 - 2482 เป็นเกียรติที่ได้รับเป็นพิเศษ โดยผลของความอุตสาหะในการศึกษาได้คะแนนดีและได้รับกุญแจทองเป็นเกียรติยศด้วย

3. ระหว่างศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ได้เคยรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนนักเรียนไปประชุมกิจการฝ่ายวิชาการ และธุรการหลายครั้ง

4. พ.ศ. 2495 มหาวิทยาลัยนิวยอร์ค และ จอห์นฮอบกินส์ เชิญให้ไป

เป็น Visiting Professor บรรยายแก่นักศึกษาขั้นบัณฑิต และในโอกาสนี้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ แห่งมหาวิทยาลัยนิวยอร์คด้วย

๕. เลขาธิการคนแรกของสมาคมสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งสมาคมนี้)

๖. ผู้เริ่มจัดตั้งสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย และอดีตอุปนายกของสมาคมนี้หลายสมัย

7. กรรมการบริหารของสมาคมมหาวิทยาลัยระหว่างชาติ ซึ่งตั้งอยู่ ณ กรุงปารีสระหว่าง ค.ศ. 1960 - 1965

๘. กรรมการที่ปรึกษาและดำเนินงานศูนย์วิจัยทางสังคมและเศรษฐกิจขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งตั้งอยู่ ณ กรุงเดลฮี

๙. สมาชิกผู้รับเลือกตั้งของสมาคมระหว่างประเทศว่าด้วยอารยธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งตั้งอยู่ ณ กรุงบรัสเซล

10. ประธานกรรมการสาขาสังคมวิทยา สภาวิจัยแห่งชาติ

11. ประธานกรรมการฝ่ายสังคมศาสตร์ของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

12. กรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ

13. ประธานที่ปรึกษาคณะเทศมนตรี เทศบาลนครธนบุรี

14. ศาสตราจารย์ผู้บรรยายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนสงครามจิตวิทยา โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สภาวิจัยแห่งชาติ โรงเรียนข้าราชการฝ่ายปกครอง

15. กรรมการผู้ร่างโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และจัดวางหลักสูตรทางสังคมศาสตร์ให้แก่มหาวิทยาลัยนี้

ศาสตราจารย์ ดร. เกษม อุทยานิน ได้ครบเกษียณอายุหกสิบปีในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2510 และในขณะเดียวกันทางสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเลือกตั้งและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะรัฐศาสตร์อีกวาระหนึ่ง และให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาอิสระ-สื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์ต่อไปอีกด้วย ในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2513 ท่านได้ลาออกจากตำแหน่งคณบดีคณะรัฐศาสตร์ และหัวหน้าแผนกวิชาอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2514 ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์อุปการคุณในวิชาสังคมวิทยา

<u>คุณวุฒิและความรู้พิเศษที่ท่านได้นำมาใช้ในการบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</u> คือ

เนื่องจากท่านผ่านราชการในกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะงานด้านการปกครอง จึงได้นำเอาประสบการณ์มาปรับปรุงหลักสูตรวิชารัฐศาสตร์ให้ขยายครอบคลุมกิจการในสาขาสังคมศาสตร์ทั้งหมด ซึ่งนักรัฐศาสตร์ก็ดี หรือนักกฎหมายจะต้องสัมผัสในชีวิตประจำวัน พร้อมกันนั้นยังเป็นผู้นำเอาวิชา "สังคมวิทยา" มาเผยแพร่และจัดให้มีการสอนในมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยท่านเป็นผู้สอนและแต่งตำราสังคมวิทยาขึ้น อันเป็นรากฐานของวิชาสังคมวิทยาที่สอนอยู่ในปัจจุบันนี้

<u>ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร</u>

ท่านอธิการบดีคนปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล ได้เขียนไว้ในหนังสืองานศพว่า "ศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน เราอาจเรียกท่านได้ว่าเป็นผู้สร้างรากฐานทางวิชารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา ประชากรศาสตร์และการวิจัยทางสังคมศาสตร์ไว้ให้แก่ประเทศไทย

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ท่านได้รับจากในและต่างประเทศมีดังนี้คือ</u>

<u>ในประเทศ</u>

ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก	ได้รับเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2499
ปถมาภรณ์มงกุฎไทย	ได้รับเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2502
ปถมาภรณ์ช้างเผือก	ได้รับเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2505
มหาวชิรมงกุฎ	ได้รับเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2508

<u>ต่างประเทศ</u>

DAS GROSSE VERDIENSTKREUZ จากประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน พ.ศ. 2507

ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ

ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ เกิดเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 ที่อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นบุตรของ นายฉาย และ นางมัน (สกุลเดิม อภิเดช) เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 ได้สมรสกับ นางสาวชูใจ พวงนาค มีบุตรธิดา รวม 5 คน

ด้านการศึกษา

ท่านเริ่มการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนประชาบาล วัดจระเข้ใหญ่ ตำบลจระเข้ใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จนจบประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2488 แล้วเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ที่โรงเรียนสูงสุมารตดุงวิทย์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อ พ.ศ. 2492 และเมื่อ พ.ศ. 2494 ก็เรียนจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แล้วสอบเข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รัฐศาสตร์บัณฑิต-เกียรตินิยม เมื่อ พ.ศ. 2499 และพร้อมกันนั้นก็ได้ปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อจากนั้นก็เดินทางไปศึกษาต่อที่ Oberlin College OHIO, U.S.A. ได้ปริญญาโททางการปกครอง หลังจากนั้นก็ย้ายไปศึกษาที่ University of Verginia (U.S.A.) จนได้ปริญญาเอกทางการปกครอง เมื่อ พ.ศ. 2505

ด้านการทำงาน

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ได้เริ่มเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ตรี ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 จนถึง 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 รวมเป็นเวลา 27 ปี โดยมีหน้าที่

1. สอนวิชาต่าง ๆ ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก
2. วิจัยในวิชาการเมืองการปกครอง ทัศนคติทางการเมือง และชนชั้นนำ
3. เป็นที่ปรึกษานิสิตในการเขียนวิทยานิพนธ์ ทั้งระดับปริญญาโท และเอก
4. เป็นที่ปรึกษาชมรมวิชาการต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. เป็นคณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระหว่าง พ.ศ.2517-2525

ในระหว่างที่ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ บริหารงานในตำแหน่งคณบดีคณะรัฐศาสตร์ ท่านมีผลงานต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

1. ออกระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการและอาจารย์ในคณะรัฐศาสตร์ โดยใช้วิธีให้คณะกรรมการพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ผลปรากฏว่าทำให้การพิจารณาความดีความชอบประจำปีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีการท้วงติงเพียงเล็กน้อย และหลังจากอธิบายให้ผู้ทักท้วงทราบถึงเหตุผลในการตัดสินใจของคณะกรรมการเป็นที่ยอมรับ

2. ออกระเบียบใหม่ว่าด้วยการใช้รถยนต์ของส่วนกลาง โดยห้ามมิให้การใช้รถยนต์ของส่วนกลางเพื่องานส่วนตัว หรืองานที่มิได้เกี่ยวข้องกับงานส่วนกลางโดยเด็ดขาด

3. ริเริ่มให้ข้าราชการฝ่ายธุรการตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปมีสิทธิในการออกเสียงตั้งคณบดีได้อย่างเท่าเทียมกันข้าราชการที่เป็นอาจารย์ ผลปรากฏว่าการริเริ่มในเรื่องนี้ได้กลายเป็นระเบียบของมหาวิทยาลัยในเวลาต่อมา และยังใช้อยู่ จนปัจจุบันนี้

ด้านวิชาการ

1. เปิดหลักสูตรปริญญาตุษฎีบัณฑิตทางรัฐศาสตร์
2. ริเริ่มโครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและฝึกอบรมรัฐวิสาหกิจ
3. สนับสนุนให้ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจัดตั้งสถาบันศึกษายุทธศาสตร์และนานาชาติ
4. เปิดหลักสูตรอบรมวิชาการเมืองและสังคมแก่บุคคลภายนอก ซึ่งเรียกกันว่า ก.ส.ม. รวม 20 รุ่น เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,000 คนจากส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทย

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยต่อเนื่องกันเป็นเวลา 8 ปี
2. เป็นกรรมการมหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ (ก.ม.)
3. เป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 2517 และ 2521
4. เป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (2523 - 2526)

5. เป็นกรรมการร้อยกรองงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติ

6. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ

7. เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (2517 - 2518)

8. เป็นสมาชิกวุฒิสภา (2525 - ปัจจุบัน)

9. เป็นกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการ

10. เป็นกรรมการพัฒนาสตรีแห่งชาติ (2526 - ปัจจุบัน)

11. เป็นประธานกรรมการแก้ปัญหาเด็กจรจัด (2526 - ปัจจุบัน)

12. เป็นประธานอนุกรรมการว่าด้วยวินัย และการออกจากราชการ(ของก.ม.)

13. เป็นอนุกรรมการมหาวิทยาลัยว่าด้วยตำแหน่งทางวิชาการ

14. เป็นกรรมการส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรม และวินัยแห่งชาติ

15. เป็นรองประธานอนุกรรมการพิทักษ์วัฒนธรรมไทย

จากคุณวุฒิที่ได้ร่ำเรียนมาช่วยให้การติดต่อกับต่างประเทศมีประสิทธิภาพขึ้น ซึ่งช่วยให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับของนานาชาติได้ง่าย นอกจากนั้น การใช้หลักคุณธรรมก็มีส่วนช่วยในการบริหารบุคคลอย่างมาก และช่วยให้คนดีมีกำลังใจ ต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

<u>ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร</u>

งานบริหารเป็นงานที่ต้องใช้ความอดทน ความอดกลั้น และมนุษยสัมพันธ์อย่างมาก หากผู้ใดขาดความอดทน ความอดกลั้น และมนุษยสัมพันธ์จะไม่สามารถบริหารงานในมหาวิทยาลัยให้ลุล่วงอย่างได้ผลดีได้ นอกจากนี้การที่ผู้บริหารจะต้องปรับปรุงตัวเองในด้านวิชาการให้สูงอยู่เสมอ โดยไม่ให้ด้อยกว่าผู้ร่วมงานซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยทำให้งานของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยได้รับความร่วมมือ และสนับสนุนจากผู้ร่วมงาน อันจะช่วยให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ ยิ่งกว่านั้น การติดต่อกับบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยเพื่อให้เขาสนับสนุนงานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดผลดีต่องานของมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารงานมหาวิทยาลัยจะต้องประเมินตนตลอดเวลาว่าควรจะอยู่ในตำแหน่งต่อไป หรือควรจะออกจากตำแหน่งภายหลังที่ได้ดำรงตำแหน่งมาระยะหนึ่ง ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ควรรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ให้มาก

ที่สุดที่จะมากได้ ไม่ควรพึงเฉพาะผู้ที่ใกล้ชิดเท่านั้น"

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ</u>

5 ธันวาคม 2521 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม 2523 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ ดำรงตำแหน่ง

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ

ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ เกิดเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2478 ที่จังหวัดยะลา เป็นบุตร รอยตำรวจเอก เจริญ และ นางยวด สุภาพ ต่อมาได้สมรสกับนางสาวสุพัตรา วนากุล มีบุตร 2 คน

ด้านการศึกษา

จบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนประจำจังหวัดยะลา เมื่อ พ.ศ. 2493 สำเร็จการศึกษาชั้นเตรียมอุดมจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2495 ได้สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต (แผนกวิชาการปกครอง) เกียรตินิยมอันดับ 2 เมื่อ พ.ศ. 2499 หลังจากนั้นได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับ M.A. in Political Science จาก North Western University เมื่อ พ.ศ. 2503

ด้านการทำงาน

ศาสตราจารย์ ดร.จรูญ สุภาพ เริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2500 ในตำแหน่งอาจารย์ตรี ต่อมาได้โอนไปรับราชการทหารตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และ เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2500 ได้โอนกลับเข้ามารับตำแหน่งเดิมเป็นอาจารย์ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2519 ได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ในแผนกวิชาการปกครอง และได้ดำรงตำแหน่งคณบดีตั้งแต่ พ.ศ. 2525-ปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานทางวิชาการเมื่อ พ.ศ. 2521
2. เป็นกรรมการพิจารณาคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการประจำคณะรัฐศาสตร์ เมื่อพ.ศ. 2522
3. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมศิลปวัฒนธรรมทักษิณเมื่อ พ.ศ. 2525

คณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๑. หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี	พ.ศ. ๒๔๖๑-๒๔๖๘
๒. พระดรุณพยุหรักษ์ (บุญเย็น ธนโกเศศ) (รักษาการ)	พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๔๗๐
๓. พระยาภรตราชา (ม.ล.ทศทิศ อิศรเสนา)	พ.ศ. ๒๔๗๐-๒๔๗๕
๔. หม่อมเจ้า รัชฎาภิเศก โสณกุล	พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๗๘
๕. หลวงพรตพิทยพยัต (พรต เดชา)	พ.ศ. ๒๔๗๘-มิถุนายน ๒๔๘๓
๖. ศาสตราจารย์สุกิจ นิมมานเหมินทร์	พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๕
๗. หลวงประวัติวรวิชชุการี (ม.ล.ประวัติ อิศรางกูร)	พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๙๒

หมายเหตุ

คณะวิทยาศาสตร์ก่อนพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๘๖ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์รวมกันเป็นคณะเดียวกันตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฉบับนี้ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์แบ่งออกเป็นคณะวิทยาศาสตร์และคณะอักษรศาสตร์ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๗ คณะอักษรศาสตร์มีชื่อว่า คณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ เพราะว่าการสอนวิชาครุศาสตร์ได้เริ่มขึ้นเป็นชั้นปริญญาตรี ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ แผนกวิชาครุศาสตร์ได้รับการยกฐานะเป็นคณะครุศาสตร์ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา คณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ก็โต้กลับมาใช้ชื่อคณะอักษรศาสตร์ตามเดิม

หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี

หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี ประสูติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๒๔ ที่วังท่าเตียน อำเภอพระนคร เป็นโอรสองค์ที่ ๖ ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นพิวากรวงศ์-ประวัติ (พระองค์เจ้าเกษมศรีศุภโยค ต้นราชสกุลเกษมศรี ณ อยุธยา) และหม่อมเจ้าหญิงประสาน-ศัพท์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณ(พระองค์เจ้าสิงหรา ณ อยุธยา)

ด้านการศึกษา

เมื่อทรงพระเยาว์ หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี ได้ทรงศึกษาที่โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบสอบได้ชั้นประโยค ๑ และเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนราชวิทยาลัยจนจบชั้น ๖ ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียน ต่อจากนั้นได้ทรงไปศึกษาต่อที่โรงเรียนมอลเวอร์น (Malvern College) ซึ่งเป็นโรงเรียนพลับบลิกสคูลที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษ และจบชั้น Modern I สอบได้ London - Matriculation ของมหาวิทยาลัยลอนดอน ต่อมาได้ศึกษาวิชาสัตวแพทย์ศาสตร์ วิชาพฤกษศาสตร์ และวิชาเคมี จนได้รับปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (B.Sc.) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ และได้เป็นสมาชิกแห่ง Royal Agricultural College(A.R.A.C.) ณ เมืองไซเรนสเตอร์ (Cirencester) และเนื่องจากทำคะแนนในวิชาเคมีได้สูงสุด จึงได้เป็นสมาชิกชั้นอาวุโสของสมาคมเคมี (F.C.S.)

ด้านการทำงาน

เมื่อเสด็จกลับจากต่างประเทศเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี ได้เข้ารับราชการอยู่ใน กระทรวงเกษตร ตำแหน่งหัวหน้าแผนกเพาะปลูก กองข้าหลวงเกษตราธิการมณฑลฮูเก็ต ระหว่างนั้นทรงเห็นว่าดินแดนทางภาคใต้ของไทย ซึ่งยังมิได้ทำประโยชน์นั้น ควรจะปลูกมะพร้าวและเอาเนื้อมะพร้าวตากแห้งส่งออกเป็นสินค้าใหม่ ทรงได้รับการสนับสนุนจากสมุหเทศาภิบาลมณฑลฮูเก็ตขณะนั้น จึงได้เสด็จออกทรงแนะนำประชาชนให้ปลูกมะพร้าว และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ ก็ได้มีการทำหนังสือเผยแพร่เรื่องทำสวนมะพร้าวแจกจ่ายแก่ราษฎรทั่วประเทศ ซึ่งความคิดนี้ยังใช้ได้อยู่จนถึงปัจจุบัน

หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี ทรงตั้งพระทัยที่จะเป็นเกษตรกรเช่นเดียวกับพระบิดา แต่เนื่องจากโรงเรียนราชแพทยาลัยขาดครูที่จะเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาทางแพทย์ ได้แก่วิชาวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ คือ พฤกษศาสตร์ สัตวศาสตร์ เคมี และฟิสิกส์ อีกทั้งภาษาอังกฤษของ

บรรดานิสิตอ่อนมาก ไม่สามารถอ่านตำราภาษาอังกฤษให้เข้าใจได้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี ซึ่งศึกษาวิชาเหล่านี้มาโดยตรง และเคยศึกษาอยู่ที่อังกฤษจนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเทียบเท่ากับภาษาไทย มาเข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์ที่โรงเรียนราชแพทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ ระหว่างที่รับราชการที่โรงเรียนราชแพทยาลัยนี้ หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี ทรงมีหน้าที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ และทรงแต่งตำราวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่นักเรียนราชแพทยาลัยจนได้รับเหรียญดุษฎีเข็มศิลปวิทยา นอกจากนั้น ยังทรงแนะนำภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนอีกด้วย

หลังจากที่เป็นอาจารย์อยู่ ๑ ปี ในพ.ศ. ๒๔๕๗ หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรีก็ทรงได้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนราชแพทยาลัยมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๖๐ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ โรงเรียนราชแพทยาลัยก็รวมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม จึงได้ตำรงตำแหน่งอาจารย์เอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อที่สมเด็จพระราชบิดา (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร-อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก) ทรงเจรจากับมูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์ให้เข้ามาช่วยปรับปรุงกิจการแพทย์ หม่อมเจ้าพูนศรี เกษมก็ทรงตำรงตำแหน่งคณบดีแพทยศาสตร์อยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาเมื่อมูลนิธิฯ ส่งศาสตราจารย์ ดร. เอลลิส เข้าเป็นคณบดี จึงได้ทรงย้ายไปตำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๖ ทรงรับผิดชอบในการศึกษาของนักเรียนเตรียมแพทย์ (Pre Medical Student)

ในระหว่างที่หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรีบริหารงานนั้นทรงมีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

๑. ได้ทรงเป็นกำลังของสมเด็จพระราชบิดา (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก) ในการปรับปรุงการสอนวิชาแพทยศาสตร์ของประเทศไทยจากประกาศนียบัตรมาเป็นชั้นปริญญาแทนโดยเริ่มวางหลักสูตรชั้นเตรียมแพทย์เสนอให้มูลนิธิรอกกี้เฟลเลอร์ได้พิจารณาผ่านทางสมเด็จพระราชบิดา

๒. ทรงเป็นบุคคลแรกที่เปิดโอกาสให้สตรีเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย โดยรับสตรี ๗ คนเข้าเป็นนิสิตเตรียมแพทย์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ การกระทำนี้เป็นการฝืนประเพณีไทยให้ทรงถูกติเตียน แต่ก็ทรงฟันฝ่าอุปสรรคโดยไม่ท้อถอยจนสำเร็จในที่สุด ซึ่งนับว่าเป็นผลดีแก่บรรดาสตรีเพราะทำให้มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ดำเนินตามต่อมา

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี ทรงมีประวัติหลายแง่หลายมุมอันควรแก่การศึกษาและนำเอามาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นแนวทางต่อสู้ของชีวิต หม่อมเจ้าพูนศรี เกษมรับสั่งว่า "ความดีความชั่วเป็นของคู่กัน ไม่ว่าใครทั้งนั้นมีทั้งความดีและความไม่ดี ในการเขียนประวัติผู้ตายนั้นถือเอาธรรมเอาความสงบของความดีเป็นที่ตั้ง จึงงดเว้นกล่าวคำไม่มีสาระ"

หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรี มิได้ทรงคิดที่จะทรงมีวิชาชีพเป็นครู ทรงมุ่งมั่นที่จะเป็นเกษตรกร แต่ก็มีเหตุการณ์บางประการที่ผลักดันให้ต้องทรงมามีอาชีพเป็นครู ต่อมาแม้จะสละอาชีพครูก็ต้องกลับมามีอาชีพครูอีกและเป็นอาชีพสุดท้ายที่ทรงเป็นจนสิ้นพระชนม์ชีพ หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรีทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ ไม่เคยเชื่อโชคลาง ไม่เชื่อพรหมลิขิต มีอุดมคติเป็นของท่านเอง คตินั้นคือ "จงทำดีที่สุด เมื่อทำดีไม่ได้ก็ไม่ควรทำ "และ จงเตรียมพร้อมไว้เสมอ" อุดมคติทั้งสองประการนี้เองที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผันผวนขึ้นในวิถีชีวิตของท่าน และก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้หลายอย่างที่ผิดแผกแตกต่างกันไปจากมุขชีวิตของบุคคลอื่น

หม่อมเจ้าพูนศรี เกษม เกษมศรีทรงลาออกจากราชการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ และเมื่อหม่อมเจ้าหญิงสุขศรีสมรชายาทรงตั้งโรงเรียนเขมะสิริอนุสรณ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็ทรงช่วยงานด้านการศึกษาอีก และทรงรับเป็นผู้จัดการโรงเรียนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ ใน พ.ศ. ๒๔๘๙ ทรงเป็นอาจารย์สอนวิทยาศาสตร์ชั้นเตรียมอุดมและตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ทรงรับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนเขมะสิริอนุสรณ์มาจนถึงวันนิพพานกาล เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖ เวลา ๑๑.๐๔ น. มีพระชันษา ๗๖ ปี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๔๖๗ ทุติยจุลจอมเกล้า

ยศ

เป็นมหาอำมาตย์ตรีก่อนออกจากราชการ

พระดรุณพยุหรักษ์ (บุญเย็น ธนโกเศศ)

พระดรุณพยุหรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๓ ที่บ้านเลขที่ ๑๗๔ เชิงสะพานวิศุกรรมนิรนาม อำเภอบางขุนพรหม จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของนายยิน และนางเกตุ ธนโกเศศ ต่อมาได้สมรสกับ นางแผ่ว ธนโกเศศ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ มีบุตรธิดา ๕ คน

ด้านการศึกษา

ได้เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดโสมนัสวรวิหาร ต่อมา พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้ย้ายไปเรียนต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบอังกฤษ สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๖ พิเศษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ สามารถสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ที่โรงเรียนเอาว์เด้ลเป็นเวลา ๒ ปีจึงเข้าศึกษาต่อทางวิชาเคมีในมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์อีก ๓ ปี

ด้านการทำงาน

หลังจากที่ท่านสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๖ พิเศษซึ่งเป็นชั้นสูงสุด เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ แล้วได้บรรจุเป็นครูภาษาอังกฤษ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๐ ที่โรงเรียนสวนกุหลาบไทย ต่อมาย้ายไปเป็นครูภาษาอังกฤษที่โรงเรียนเบญจมบพิตรจนถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๑ ท่านก็สามารถสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ และได้กลับมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้รับบรรจุให้เป็นอาจารย์ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนถึงสิ้น พ.ศ. ๒๔๕๗ และใน พ.ศ. ๒๔๕๘ ได้ย้ายไปเป็นอาจารย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ขณะนั้นเรียกว่าโรงเรียนข้าราชการ-พลเรือนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) และได้รับพระราชทานยศบรรดาศักดิ์เป็นรองเสวกเอกหลวงดรุณพยุหรักษ์ ทำนรับราชการในสมัยที่มหาอำมาตย์ตรีหม่อมเจ้าพูนศรี เกษมเกษมศรีทรงตำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยสอนวิชาฟิสิกส์ และคำนวณวิทยา นอกจากนั้นยังต้องทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำราและเป็นผู้รักษาห้องทดลองวิทยาศาสตร์ทั่วไปด้วย

หลวงดรุณพยุหรักษ์ได้เป็นอาจารย์ควบคุมห้องปฏิบัติการเคมีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นต้นมา

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ หลวงดรุณพยุหรักษ์ ได้รับพระราชทานยศเป็นอำมาตย์โท และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้เป็นผู้ช่วยคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้รับพระราชทานยศพิเศษเป็นว่าที่หมวดตรี กรมนักเรียนแพทย์ เสือป่าหลวง-รักษาพระองค์ และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นพระดรุณพยุหรักษ์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รักษาการ คณบดี คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และได้ประจำอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึง พ.ศ. ๒๔๗๐ กระทรวงธรรมการจึงได้ส่งออกไปศึกษาวิชาเพิ่มเติมที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทุนของมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์เป็นเวลา ๒ ปี ๗ เดือน ได้รับปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิตในสาขาวิชาเคมี (B.S. in Chemistry) เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒ และเข้ารับราชการเป็นผู้ช่วยคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหา-วิทยาลัยตามเดิมจนถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ จึงได้ย้ายไปเป็นอาจารย์โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้รับเลือกเป็นกรรมการสามัคยาจารย์สมาคม ได้เป็นอาจารย์สอนวิชาชุดวิทยาศาสตร์ที่สามัคยาจารย์สมาคม และได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบชิงทุนด้วยในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้ย้ายมาเป็นหัวหน้าอาจารย์ในกรมศึกษาธิการแต่คงประจำสอนอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้เป็นอาจารย์ กองวิชาการ กรมศึกษาธิการ ในระยะนี้พระดรุณพยุหรักษ์ได้แต่งตำราวิทยาศาสตร์ขึ้นหลายเล่ม หนังสือชุดของท่านที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงธรรมการเพื่อใช้ในโรงเรียนมีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑. เมแคนิคส์ กับ ไฮโดรสแตติคส์
๒. ความร้อน
๓. แสงสว่าง
๔. เสียง (หัวข้อ)
๕. แม่เหล็กไฟฟ้า (หัวข้อ)
๖. อนินทรีย์เคมี
๗. อินทรีย์เคมี

ต่อมาเมื่อเริ่มใช้หลักสูตร ชั้นเตรียมอุดมศึกษา ใน พ.ศ. ๒๔๘๑ พระดรุณพยุหรักษ์ได้ปรับปรุงหนังสือของท่านและได้จัดพิมพ์ขึ้นอีก ๒ ชุด คือ

๑. วิทยาศาสตร์ ชั้นเตรียมอุดมศึกษา รวม ๖ หมวด หมวดละเล่ม
๒. วิทยาศาสตร์มัธยมปลาย สำหรับชั้นมัธยมปีที่ ๔-๕-๖
(ตามหลักสูตรใหม่ในขณะนั้น)

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ พระดรุณพยุหรักษ์ได้ย้ายไปเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมเบญจม-บพิตร ได้อยู่ที่โรงเรียนนี้หนึ่งปี กิจการเรียนและการกีฬาของโรงเรียน เริ่มเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว

ต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้รับคำสั่งย้ายไปเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยม วัดเทพ-ศิรินทร์ จนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๑ จึงลาออกเพราะรับราชการนาน รวมเวลาทั้งหมดที่รับราชการอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งขณะนั้นเรียกว่ากระทรวงธรรมการ ๓๑ ปี ๒ เดือน

เมื่อออกจากราชการแล้ว พระดรุณพยุหรักษ์ก็มิได้อยู่กับบ้านเฉย ๆ ได้ไปสอนพิเศษวิชาวิทยาศาสตร์ที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ กับเป็นอาจารย์พิเศษวิชาเคมีและการปฏิบัติงานวิชาเคมีของนักเรียนเตรียมแพทย์ปีที่ ๒ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จะไปเรียนต่อในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลศิริราชด้วย ต่อมาในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ ท่านได้เป็นอาจารย์หัวหน้าแผนกวิชาเคมีและเป็นผู้รับผิดชอบนักเรียนปีที่ ๑ โรงเรียนนายทหารเสนารักษ์ โรงพยาบาลอนันทมหิดล เขาสามยอด จังหวัดลพบุรี ท่านถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวาย ณ ที่นั่นเอง เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๕ เวลา ๑๐.๔๕ น. ท่ามกลางลูกศิษย์ของท่าน ขณะเมื่ออายุได้ ๕๒ ปี

พระดรุณพยุหรักษ์สมควรได้ชื่อว่าเกิดมาเพื่อเป็นครูแต่เริ่มหนุ่ม อายุเพียง ๑๖ ปีเศษ ใช้เวลา ๒ใน ๓ ส่วนของชีวิตตั้งหน้าตั้งตาสอนนักเรียนตลอดจนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

หลวงพรตพิทยพยัต

(พรต เดชา)

หลวงพรตพิทยพยัต (พรต เดชา) เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๘

ด้านการศึกษา

เป็นนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สมัยเดียวกับครูเก่า ๆ เช่นพระช่วโรพาร-วิทยา (ป๋อ เชิดชื่อ) และหลวงแมน วิชาประสิทธิ์ (แม้น ฟูเกียรติ) จากโรงเรียนสวนกุหลาบ หลวงพรตฯ ได้รับทุนของกระทรวงศึกษาธิการไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ ซึ่ง ณ ที่นั้นหลวงพรตฯ ได้เลือกเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และในเวลาต่อมาก็ได้เข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยบริสตอล ปรากฏว่าหัวหน้าแผนกวิชาฟิสิกส์ของมหาวิทยาลัยบริสตอลในสมัยนั้นคือ ศาสตราจารย์ เอ. เอ็ม. ทินดอล (A.M. Tyndall F.R.S.) ชอบพอและคุ้นเคยกับหลวงพรตฯ มาก ภายหลังที่ได้รับปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (B.Sc.) จากมหาวิทยาลัยบริสตอลแล้ว

ด้านการทำงาน

หลวงพรตฯ ได้กลับเข้ามารับราชการในตำแหน่งอาจารย์พิเศษในกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๓ ในเวลาเดียวกันได้ออกทำการสอนในโรงเรียนมัธยมหลายโรงเรียน ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม มีเดียวกันได้ย้ายจากกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นอาจารย์โรงเรียนเบญจมบพิตร์ โดยเป็นผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์สาขาต่าง ๆ และวิทยาศาสตร์ทุกแขนงในชั้นมัธยมปีที่ ๘ ซึ่งเรียกกันว่ามัธยมบริบูรณ์ในสมัยนั้น จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๗๑ จึงได้ย้ายมาเป็นอาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

๑ ในระยะ ๘ ปีที่หลวงพรตฯ ไปประจำอยู่ในโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร ท่านทำหน้าที่อย่างดีที่สุดและเป็นอาจารย์ที่เอาใจใส่ต่อนักเรียนของท่านทุก ๆ คน เป็นพิเศษ ท่านยังเอาใจใส่ฝึกฝนแนะนำนักเรียนให้รู้จักระเบียบแบบแผนที่ดีงามและยังสั่งสอนถึงเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนอาจจะต้องไปเผชิญกับโลกภายนอกอีกด้วย นอกจากนี้ยังเอาใจใส่ส่งเสริมให้สนใจในกีฬาต่าง ๆ ของโรงเรียน มีฟุตบอลเป็นต้น ในระหว่างรับราชการอยู่ที่โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตรนี้ หลวงพรตฯ ได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็นอำมาตย์ตรีเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๖ และอีก ๓ ปีต่อมาก็ได้เลื่อนยศเป็นอำมาตย์โท และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงพรตพิทยพยัต เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

หลวงพรตฯ ได้ย้ายมาเป็นอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้สอนวิชาฟิสิกส์แก่นิสิตเตรียมแพทย์ และสอนวิชาฟิสิกส์และคณิตศาสตร์แก่นิสิตวิทยาศาสตร์และนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ปีที่ ๑ และปีที่ ๒ ในปีนั้นทางกระทรวงศึกษาธิการได้เปิดรับนิสิตแผนกอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นปีแรก เพื่ออบรมเป็นครูประกาศนียบัตรมัธยมหลักสูตรใหม่ ซึ่งต่อมาได้ขยายถึงชั้นปริญญา ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ หลวงพรตฯ ได้รับทุนร็อกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิไปศึกษาวิชาฟิสิกส์เพิ่มเติมในประเทศอังกฤษตามโครงการขอความร่วมมือ ร็อกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิได้ส่ง ศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศมาทำการสอนเป็นหัวหน้าแผนกฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา เป็นการชั่วคราว ในขณะเดียวกันก็ให้ทุนแก่อาจารย์ไทยไปศึกษาวิชาดังกล่าวนั้นเพิ่มเติมในต่างประเทศ เพื่อกลับเข้ามารับตำแหน่งแทนศาสตราจารย์ของมูลนิธิ หลวงประวัติ(ม.ล. ประวัติ อิศรางกูร ณ อยุธยา) เป็นคนแรกที่ได้รับทุนของมูลนิธิในสาขาวิชาฟิสิกส์ และหลวงพรตฯ เป็นคนที่สองที่ได้รับทุนนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ และได้ไปทำการค้นคว้าเพื่อรับปริญญา Ph.D. ที่มหาวิทยาลัยบริสตอล

ในระหว่างที่หลวงพรตพิทยพยัต บริหารงานในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านมีผลงานต่าง ๆ ดังนี้คือ

ด้านบริหาร

เมื่อหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล ได้ย้ายไปเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการใน พ.ศ. ๒๔๗๗ หลวงพรตฯ ได้เข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกฟิสิกส์แทน และต่อมาก็ได้รับตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์อีกตำแหน่งหนึ่ง หลวงพรตฯ ได้ต่อเติมโรงงานซ่อมและทำเครื่องมือของคณะซึ่งหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศกได้ทรงสร้างขึ้น และต่อเติมตึกฟิสิกส์ให้ใหญ่ขึ้นกว่าเดิมด้วย เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงครามครั้งที่เป็นพันเอกหลวงพิบูลสงครามมาเป็นอธิการบดีใน พ.ศ. ๒๔๗๔ และนายสุกิจ นิยมานเหมินทร์ เป็นเลขาธิการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะคณบดีเกษตรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หลวงพรตฯ ก็ได้มีส่วนส่งเสริมสร้างความเจริญให้มหาวิทยาลัยไม่น้อย และความคิดเห็นของหลวงพรตฯ ก็เป็นที่เชื่อของอธิการบดีในสมัยนั้นมาก

เป็นที่น่าเสียดายที่ท่านมีอายุสั้นถึงแก่กรรมขณะที่มีอายุเพียง ๔๕ ปี เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๓ ในขณะที่เล่นกอล์ฟอยู่ ณ สนามดุสิต เข้าใจว่าเส้นโลหิตในสมองแตก

พระยาวารีดรุณพรต (ม.ล. เจริญ อิศรางกูร) ที่เขียนไว้ในหนังสือพิมพ์มหาวิทยาลัย ฉบับวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๓ มีความน่าฟังดังนี้

"ข้าพเจ้าคุ้นเคยกับหลวงพรตฯ มากกว่า ๒๕ ปี และได้เคยร่วมงานกันมาด้วยหลายครั้ง ก็พอจะสังเกตนิสัยใจคอได้เป็นส่วนมาก หลวงพรตฯ มีนิสัยสุขุมอ่อนโยน รู้จักเด็กผู้ใหญ่ เคารพวัตถุและบุคคลที่ควรเคารพ ประกอบกับได้ศึกษามีความรู้เป็นปราชญ์ทางพิสิกส์ เป็นผู้ที่อยู่ในอำนาจของเหตุผล ไม่ยอมหรือแกล้งนำใครในทางที่ผิด โดยเหตุนี้จึงเป็นที่สยอารมณ์ของสัตบุรุษผู้ได้คบหาสมาคมกับหลวงพรตฯ ถึงแม้ว่าหลวงพรตจะเป็นผู้คงแก่เรียนในวิชาการสมัยใหม่ แต่ก็เคารพนับถือปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามอยู่เป็นนิตย์ หาได้ดูหมิ่นถิ่นแคลนต่อสิ่งเหล่านี้ไม่ แม้ด้วยกายหรือวาจา

ในวงราชการ หลวงพรตฯ ก็ได้ปฏิบัติราชการไปด้วยวิริยะอุตสาหะ และดำเนินนโยบายให้ได้ผลดีต่อราชการเป็นส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าไม่เคยได้ยินข้าราชการบรรดาที่ร่วมงานด้วยกันติฉินนินทาในการงานอย่างใดเลย เพราะหลวงพรตได้ปฏิบัติการงานตามคลองธรรม และเฉลียวฉลาดซื่อตรง สุจริตในการงานและผู้ร่วมงานในหน้าที่ของตน นับว่าเป็นผู้มีภูมิธรรมเป็นที่นิยมของปราชญ์ทั่วไป หลวงพรตฯ มีวิทยฐานะ Ph.D. ซึ่งนับว่าสมควรแก่ตำแหน่งศาสตราจารย์และคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งเป็นผู้ที่มีวัยและความชำนาญงานมานานการที่มหาวิทยาลัยเสีย หลวงพรตฯ ไปเช่นนี้ก็เท่ากับเสียกำลังอันสำคัญส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย"

ปัจจุบันนอกจากตึกเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่หลวงพรตฯ ได้สร้างสะสมไว้ในแผนกพิสิกส์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สิ่งที่เป็นอนุสรณ์ของท่านที่จะยั่งยืนถาวรต่อไปก็คือโรงเรียนพรต-พิทยพยัต ณ ตำบลลาดกระบัง กิ่งอำเภอลาดกระบัง จังหวัดพระนคร ซึ่งท่านเลี่ยม พรตพิทยพยัตได้บริจาคที่ดินเป็นจำนวนมาก สร้างไว้เป็นที่ระลึกถึงสามีที่ล่วงลับไปแล้ว เพราะเมื่อหลวงพรตฯ ยังมีชีวิตอยู่ได้เคยปรารภถึงเรื่องเด็กที่สำเร็จชั้นประถมที่หัวตะเข้ไม่มีที่เรียนต่อ นอกจากจะเข้ามาเรียนถึงกรุงเทพฯ อนุสรณ์อีกสิ่งหนึ่งก็คือ "ทุนหลวงพรตพิทยพยัต Ph.D." ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นทุนการศึกษาในวิชาพิสิกส์ให้แก่นิสิตโดยไม่จำกัดเพศ และถ้าไม่มีผู้ใดได้รับทุน ดอกผลผลซึ่งเกิดจากทุนนั้นเก็บสะสมไว้ซื้ออุปกรณ์การศึกษา ทุนนี้ท่านเลี่ยม พรตพิทยพยัตได้บริจาคหุ้น

ในบริษัทปูนซิเมนต์ไทย เป็นจำนวนมากให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเก็บตอกผลทำประโยชน์ดังกล่าว อนุสรณ์ทั้งสองนี้ย่อมจะยั่งยืนถาวรและมีประโยชน์ในการศึกษามากหลาย สมกับที่หลวงพรตฯ ได้ใช้ชีวิตของท่านเพื่อการศึกษาโดยแท้จริง

ด้านวิชาการ

ในขณะนั้น ศาสตราจารย์ เอ. เอ็ม ทินดอล กำลังสนใจในเรื่อง Mobility of Ions in Gases อยู่ เมื่อหลวงพรตฯ ให้ความร่วมมือกับ นายซี เอฟ พาวเวล ซึ่งเพิ่งสำเร็จมาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์มาอยู่ที่บริสตอลอยู่ก่อนแล้ว ผลของการค้นคว้าของคนทั้งสองได้ตีพิมพ์ใน Proceedings of the Royal Society สองคราวด้วยกันมีเรื่อง Mobility of Alkali Ions in Gases เรื่องหนึ่งใน Section A, Vol. 138, 1932ในนามของ C.F. Powell และ Luang Brata ในการค้นคว้าเรื่องนี้นอกจากจะหา Mobility หรือความเคลื่อไหวของ Alkali ions ในก๊าซ krypton และ xenon แล้วผู้ทำการค้นคว้าทั้งสองยังใช้วิธีอันนี้หาธาตุที่ ๘๗ ซึ่งขณะนั้นยังเรียกว่า eka Calsium ในแร่ชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า samarskite การที่อาจใช้วิธีนี้หาธาตุใหม่ ๆ ได้ก็เพราะว่า อิออนของธาตุต่าง ๆ ที่มีน้ำหนักต่าง ๆ กัน เช่น ของธาตุโซเดียมหรือลิเธี่ยม ย่อมมี Mobility ในก๊าซชนิดเดียวกันในภาวะอันเดียวกัน แตกต่างกันด้วยแต่หลวงพรตฯ และนายซีเอฟ พาวเวล พบว่าธาตุนี้ไม่มีในแร่ samarskite ตามที่คาดหมายไว้ ธาตุที่ ๘๗ ที่กล่าวถึงนี้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ นักฟิสิกส์สตรีชาวฝรั่งเศสที่สถาบันคูรีจึงได้ค้นพบ เนื่องจากการสลายตัวของธาตุ actinium ที่ส่งอานุภาพแอลฟาออกไป และใช้ชื่อต่อมาว่า Francieun เพื่อเป็นเกียรติแก่ประเทศฝรั่งเศส หลวงพรตฯ ยังมีผลของการค้นคว้าอีกเรื่องหนึ่งที่ตีพิมพ์ในนามของ L.Brata ก็เป็นงานที่ทำต่อเนื่องกัน นอกจากนี้นก็มีอีกเรื่องหนึ่งที่ตีพิมพ์ในวารสาร Nature Vol. 131 p.108, Feb 4, 1933 เรื่อง Positive Ion Emission From Oxide Catalysts ในนามของ C.F. Powell และ L.Brata ร่วมกัน [๑]

[๑] มีน้อยคนที่มีโอกาสได้เป็นเจ้าของผลงานการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้พิมพ์ลงในวารสารของราชบัณฑิตสถานทางวิทยาศาสตร์ (Proceedings of the Royal Society, London) ของอังกฤษ การที่หลวงพรตพิทยพยัตได้มีโอกาสดีเช่นนั้น ต้องนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นพิเศษนอกเหนือวิชาความรู้ที่ได้เล่าเรียนมา จะเห็นได้ว่าในชีวิตของท่านผู้นี้ท่านมักจะได้ผู้ร่วมงานที่ดี

เด่นเสมอ ทั้งในทางวิชาการและทางธุรการ อาทิเช่น ผู้ร่วมงานคนหนึ่งของท่านในการค้นคว้าทางฟิสิกส์ที่มหาวิทยาลัยบริสตอลประเทศอังกฤษ คือนายซีเอฟ พาวเวล (C.F.Powell) ซึ่งต่อมาเป็นศาสตราจารย์ หัวหน้าแผนกวิชาฟิสิกส์ในมหาวิทยาลัยบริสตอลนั้น ได้รับเลือกเป็นราชบัณฑิต (Fellow of the Royal Society) และได้รับรางวัลโนเบลทางฟิสิกส์ในการค้นพบอนุภาคมีซอน(meson) ชนิดหนึ่งในรังสีคอสมิค ในด้านธุรการที่หลวงพรตฯ ทำอยู่ เช่นในตำแหน่งคณบดี คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เหมือนกัน ท่านก็ได้ผู้ร่วมงานที่เข้มแข็งและดีเด่นหลายท่าน ขณะนี้เป็นคณบดีคณะต่าง ๆ อยู่ก็มีและที่เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็มีอยู่ ๒ ท่าน บุคลิกลักษณะที่น่าเชื่อถือของหลวงพรตฯ ได้ช่วยสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นส่วนรวม

เมื่อหลวงพรตฯ กลับประเทศไทยในปลายปี ๒๔๗๖ นั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลายอย่าง คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้ย้ายจากหอวังไปสอนที่ตึกขาวถนนพญาไท ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ตึกนี้เป็นตึกที่รัฐบาลไทยสร้างตามโครงการร่วมมือกับร็อกกี้เฟลเลอร์มูลนิธิ ขณะนั้นศาสตราจารย์ เอ ซี ไบลี (A.C. Bailey) ซึ่งมูลนิธิส่งมาเป็นหัวหน้าแผนกฟิสิกส์กลับไปอเมริกาแล้ว หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล ได้รับตำแหน่งหัวหน้าแผนกฟิสิกส์แทนและเริ่มมีการปรับปรุงหลักสูตรการสอนในวิชาฟิสิกส์ หลวงพรตฯ จึงกลับมาดำรงตำแหน่งเดิม คือ หัวหน้าแผนกคณิตศาสตร์ซึ่งท่านได้รับแต่งตั้งวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๒ แต่การสอนวิชาฟิสิกส์ก็ยังคงกระทำอยู่ด้วย

ความสนใจของหลวงพรตฯ ตอนนี้หันไปทางสาขา Spectroscopy และต้องนับได้ว่าเป็นคนแรกที่เริ่มการสอนวิชานี้แก่นิสิตชั้นปริญญาโ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ เหตุที่ทำให้หลวงพรตฯ หันมาสนใจ Spectrograph นั้นเพราะว่าเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง สามารถใช้ในการวิเคราะห์ธาตุต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

หลวงประวัติวิชชุการี

(ม.ล. ประวัติ อิศรางกูร)

หลวงประวัติวรวิชชุการี (ม.ล. ประวัติ อิศรางกูร) เกิดเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๑ ที่บ้านตำบลวังหลัง อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี เป็นบุตรคนสุดท้ายของพระศักดิเสนี (ม.ร.ว. เนตร อิศรางกูร) กับนางนวม ศักดิเสนี บุตรีพระจินตนาบัตรบริหาร (อยู่ ยุกตะนันท์) หลวงประวัติวิชชุการีได้ทำการสมรสกับนางสาวแพ โชติกะพุกกะณะ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ โดยสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร์อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนกทรงพระกรุณาจัดประทานให้ที่วังสระปทุม มีบุตรธิดาด้วยกัน ๓ คน ซึ่งนางสาวแพ โชติกะพุกกะณะ คือบุตรีพระยาโชฎึกราชเศรษฐี (ผ่อง โชติกะพุกกะณะ) กับคุณหญิงโชฎึกราชเศรษฐี (เสงี่ยม เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนถึงชั้นมัธยมปีที่ ๘ และเนื่องจากทำคะแนนได้ดีมากจึงได้รับทุนจากกระทรวงธรรมการให้ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ โดยศึกษาในโรงเรียนวิลบราแฮม (Wilbraham Academy) มลรัฐแมสซาชูเซตต์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในการสอนและการอบรม ต่อมา พ.ศ. ๒๔๖๐ ก็ได้เข้าศึกษาวิชาพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนียอีก ๓ ปี จึงสอบเทียบความรู้เข้าศึกษาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาไฟฟ้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปรินซตัน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ หลังจากที่ศึกษาอยู่ ๒ ปี หลวงประวัติวิชชุการีก็สำเร็จปริญญาวิศวกรรมศาสตร์ทางไฟฟ้า (E.E.หรือElectrical Engineer) ซึ่งเทียบเท่าปริญญาโทในปัจจุบัน ทั้งยังแต่งวิทยานิพนธ์เรื่องโรงไฟฟ้า (Electrical Power Plant) อีกด้วย และหลังจากที่รับราชการในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๑ หลวงประวัติวรวิชชุการีก็ได้รับทุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ให้ไปศึกษาเพิ่มเติมทางด้านฟิสิกส์ เป็นเวลา ๒ ปีที่ Imperial College of Science and Technology แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ด้านการทำงาน

ท่านได้เดินทางกลับมาประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ และเริ่มรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ เนื่องจากคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์กำลังขยายกิจการของแผนกวิชาฟิสิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขความตกลงกับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ในการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาวิชาการแพทย์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์จึงมีหน้าที่สอนวิชารากฐานของแพทยศาสตร์ (Basic Sciences) เคมี ชีววิทยา และภาษาอังกฤษแก่นิสิตชั้นเตรียมแพทย์หลักสูตร ๒ ปี เพื่อไปเรียนต่อในคณะแพทยศาสตร์ ทางคณะต้องการบรรจุอาจารย์ที่มีความรู้วิชาฟิสิกส์สาขาไฟฟ้า หลวงประวัติวรวิชชุกาลีจึงย้ายไปเป็นอาจารย์ในแผนกวิชาฟิสิกส์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๖๗ เนื่องจากมีคุณวุฒิเหมาะสมตามความต้องการ

เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๑ หลวงประวัติวรวิชชุกาลีก็ได้รับทุนของมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ไปศึกษาวิชาฟิสิกส์เพิ่มเติมที่ประเทศอังกฤษ แล้วก็กลับมารับราชการตามเดิมในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ จากนั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการจนได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นลำดับขั้นดังนี้ คือ

๕ ตุลาคม ๒๔๘๓ เป็นหัวหน้าแผนกวิชาฟิสิกส์

๒๗ เมษายน ๒๔๘๕ เป็นผู้รักษาการตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๑๒ เมษายน ๒๔๘๗ เป็นคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๑๓ ธันวาคม ๒๔๘๗ ได้เลื่อนเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นพิเศษ

๒๖ มกราคม ๒๔๘๘ เป็นศาสตราจารย์ประจำแผนกวิชาฟิสิกส์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาฟิสิกส์ หรือคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หลวงประวัติวรวิชชุกาลีก็ถือหลักว่างานธุรการและงานสอนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน กล่าวคือ

ด้านธุรการ : ปฏิบัติราชการด้วยความละเอียดลออ เมื่อสั่งการสิ่งใดลงไปก็คอยติดตามผลจนเสร็จขั้นสุดท้าย เมื่อจะพิจารณาเลื่อนขั้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาก็ดูจากความดีความชอบ ได้ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเห็นอกเห็นใจและให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการงานและเรื่องส่วนตัวทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารักท่านมาก

คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

1. พระยานิพัทธ์กุลพงศ์ (ชิน บุนนาค) 12 กรกฎาคม 2460 - 30 กันยายน 2464
2. พระยาวิทยาปรีชามาตย์ (ศิริ เทพหัสดินทร ณ อยุธยา) 1 ตุลาคม 2464 - 10 มิถุนายน 2472
3. พระเจริญวิศวกรรม (เจริญ เชนะกุล) 11 มิถุนายน 2472 - 10 มิถุนายน 2504
4. ศาสตราจารย์ พิเศษ ปัตตะพงศ์ 19 มิถุนายน 2504 - 24 สิงหาคม 2512
5. ศาสตราจารย์ อรุณ สรเทศน์ 25 สิงหาคม 2512 - 30 กันยายน 2515
6. ศาสตราจารย์ ดร.ชัย มุกตพันธ์ 1 ตุลาคม 2515 - 30 มกราคม 2517
7. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ เศรษฐมานิต 31 มกราคม 2518 - 2522
8. รองศาสตราจารย์ ดร.จรวย บุญยุบล 2522 - 2526
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวี เลิศปัญญาวิทย์ 31 มกราคม 2526 - ปัจจุบัน

คณบดีคณะวิทยสศาสตร์

มีทั้งหมด ๑๒ ท่าน ๗ ท่านแรกเป็นบุคคลเดียวกับคณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ วันที่ ๗ มกราคม ๒๔๙๓ จึงแยกเป็นคณะวิทยาศาสตร์ คณะบดีคือ

๑. ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธี(รักษาการ) ๗ มกราคม ๒๔๙๓-๑๒ พฤษภาคม ๒๔๙๓

๒. ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธี ๑๓ พฤษภาคม ๒๔๙๓-๓๐ กันยายน ๒๕๑๐

๓. ศาสตราจารย์ทองศุข พงศทัต ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐-๒๙ กันยายน ๒๕๑๔

๔. ศาสตราจารย์สงัด รุทระกาญจน์ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๔-๒๙ กันยายน ๒๕๑๘

๕. ศาสตราจารย์วิชัย หโยดม ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘-๒๙ กันยายน ๒๕๒๒

ศาสตราจารย์อุปการคุณ ทองศุข พงศทัต

ศาสตราจารย์ทองศุข พงศทัต เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๐ เป็นบุตรของนายอินและนางเจิม พงศทัต ท่านได้สมรสกับนางสาวสมัยสวาท อิศรางกูร ณ อยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ มีบุตร ธิดาด้วยกัน ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนมหรรณพฤฒาราม จนจบชั้นประถมปีที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมัธยมราชบพิธ จนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาจนจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ จากโรงเรียนเทพศิรินทร์ ได้สอบเข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเวลา ๒ ปี และได้ไปศึกษาต่อที่ศิริราชในคณะแพทยศาสตร์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ท่านสามารถสอบชิงทุนสมเด็จพระมหิตุลาธิเบศร์อดุลยเดชวิกรมบรมราชชนกไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ได้รับปริญญาตรี และปริญญาโทสาขา Chemistry ที่ Jmperial College มหาวิทยาลัยลอนดอน และท่านยังได้ทำ Research ที่มหาวิทยาลัยเบอร์ลิน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นเวลา ๑ ปี

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์โท ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ต่อมา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ท่านได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๑๐ ท่านได้เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาธรณีวิทยา และเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ ท่านได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิทยาศาสตร์และหัวหน้าแผนกวิชาเคมี ท่านได้เกษียณอายุเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ รวม เวลารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นเวลา ๓๔ ปี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับคือ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ประถมาภรณ์ช้างเผือก

๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ศาสตราจารย์อุปการคุณ

ในระหว่างที่ศาสตราจารย์ ดร.สงัด รุทระกาญจน์ ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ ท่านมีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

- ช่วยก่อตั้งแผนกชีวเคมี ขยายแผนกวัสดุศาสตร์
- ขยายแผนกวิทยาศาสตร์ทางทะเล
- ขยายสถานที่ตึกคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ที่คับแคบ
- สร้างตึกวิทยาศาสตร์ ๗ ชั้น ของคณะวิทยาศาสตร์ โดยจัดหาเงินจากสำนักงบประมาณมา และคุมการก่อสร้างและรับงานของตึกนี้
- สร้างระบบใหม่เพื่อการคัดเลือกนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัยของประเทศ โดยใช้เครื่อง ไอ.บี.เอ็ม

นอกจากนั้นจากการอบรมวิชา "พัฒนานักบริหารรุ่นที่ ๗"นั้น ได้ความรู้ทางการปกครอง ที่เป็นประโยชน์ในการบริหารเป็นอย่างดีซึ่งตามธรรมดานักวิทยาศาสตร์ไม่เคยเรียนและไม่ค่อยทราบเรื่องนี้

ด้านวิชาการ

๑. Rational Analysis of Tasmanite Oil Shalc (Fuel Journal 1942)

๒. The Combustion of Certain Organomotallic Compounds (P.R.S. 1954)

๓. Decomposition of ter. Butyl-hydroperoxide (Acta. Chem1943)

๔. Separation of uranium from Spent Nuclear Fuel Elements. (Argonne National Research Centre (1955)

๕. Operator Lisens of Ford Nuclear Research Reactor (Docket No 428 U.S.A.), U.S.A. (1958)

๖. ทำการแยกธาตุหาส่วนประกอบและคุณสมบัติของก๊าซที่ได้จากการหมักมูลสัตว์และปฏิกิริยาระหว่างออกซิเจนกับอาลูมินั่ม

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

๑. เป็นกรรมการรักษาความปลอดภัยของ เครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูของประเทศไทย

๒. เป็นกรรมการของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศ

๓. ประธานกรรมการรวมคะแนนและจัดอันดับคัดเลือก เพื่อ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของสภาการศึกษา

๔. เป็นกรรมการสอบไล่ขั้น เตรียมอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

๕. เป็นกรรมการพิจารณาหาวิธีการสอบคัด เลือกบุคคล เข้าศึกษาในสถาบันขั้นอุดมศึกษาในรุ่นต่อไป

๖. ทำการแยกธาตุหาส่วนประกอบและคุณสมบัติของก๊าซที่ได้จากการหมักมูลสัตว์และปฏิกริยาระหว่างออกซิเจนกับอาลูมิน่า

๗. สร้างระบบใหม่ เพื่อคัด เลือกนักศึกษา เข้ามหาวิทยาลัยของประเทศโดยใช้ เครื่อง ไอ.บี.เอ็ม. ซึ่งจะอำนวยประโยชน์ในปีต่อ ไป

๘. ในฐานะ เลขานุการของคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ได้จัดการดำ เนินเรื่องต่าง ๆ เพื่อความ เจริญก้าวหน้าของคณะตลอดมา

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร "ไม่ควรนำคนที่มีความรู้ทางวิชาการมาทำหน้าที่ธุรการบริหาร เพราะจะทำให้งานทางวิชาการขาดขั้นตอน และในที่สุดก็ต้องทอดทิ้งงานทางวิชาการ เสีย เป็นส่วนมาก"

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

- เหรียญจักรพรรดิมาลา
- ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
- ประถมาภรณ์ช้าง เผือก
- ได้รับแต่งตั้ง เป็น ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ในสาขาวิชา เคมี คณะวิทยาศาสตร์ (คำสั่งสภาที่ ๑๙๗๐/๒๕๒๖ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๒๖)

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๑๘ จนถึง ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ดร.สงัด รุทระกาญจน์ เป็นข้าราชการบำนาญ และยังเป็นเจ้าของชั่วคราวของโรง เรียนชาญวิทพิทยาลัย ซึ่ง เปิดการสอนชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมปีที่ ๓ ด้วย

ศาสตราจารย์วิชัย หโยดม

ศาสตราจารย์วิชัย หโยดม เกิดเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๑ ที่จังหวัดพระนคร บิดาชื่อ นายชวน มารดาชื่อนางยิ่งศรี หโยดม (สกุลเดิมอึ้งภากรณ์) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ท่านได้สมรสกับนางสาวมานิดา ศรีวณิก มีบุตรธิดาด้วยกัน ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก จนจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ แล้วก็เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอีก ๒ ปี หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ฟิสิกส์) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ หลังจากนั้นท่านก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน แอน อาร์เบอร์ สำเร็จการศึกษาขั้นปริญญาโททางด้านวิทยาศาสตร์นิวเคลียร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑

ด้านการทำงาน

ได้รับราชการครั้งแรกที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์ตรี สอนวิชาฟิสิกส์เป็นระยะเวลา ๑๑ ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๕ ต่อมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ท่านได้เข้ารับราชการที่สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ในตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์เอก หัวหน้ากอง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากรังสี เรียกว่า กองสุขภาพ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๕๑๔ ท่านได้เข้ารับราชการที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์ชั้นพิเศษสอนวิชาฟิสิกส์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึง พฤศจิกายน ๒๕๒๖ ท่านได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ ท่านได้มีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

๑. ได้เปิดสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และฟิสิกส์ ในระดับปริญญาเอกและได้เปิดสอนวิชาเทคโนโลยีทางชีวภาพ เทคโนโลยีทางอาหาร วิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม และจุลชีววิทยา

๒. ได้ตั้งภาควิชาวิทยาศาสตร์ภาพถ่าย เทคโนโลยีทางการพิมพ์และเทคโนโลยีทางอาหาร อีกด้วย

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

การรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นไปได้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ท่านได้รับคือ

ปถมาภรณ์ช้างเผือก

พระยานิพัทธ์กุลพงศ์

(ชิน บุนนาค)

คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์คนแรก

พระยานิพัทธ์กุลพงศ์ (ชิน บุนนาค) เกิดเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2423 ที่ตำบลคลองสมเด็จ จังหวัดธนบุรี เป็นบุตรพระยาประภากรวงศ์วรวุฒิ (ชาย บุนนาค) กับคุณหญิงชื่น ประภากรวงศ์วรวุฒิ ต่อมาท่านได้สมรสกับนางเปลื่อง มีบุตรธิดารวม 7 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เริ่มรับการศึกษาที่โรงเรียนพิชัยญาติการาม และโรงเรียนสวนกุหลาบจนจบเมื่อ พ.ศ. 2439 จากนั้นได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษที่ King's College จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2443 และเรียนต่อทางด้านวิศวกรรมโยธาที่ London University สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2447

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการที่ กรมคลอง กระทรวงเกษตร ฯ ในตำแหน่งนายช่างเป็นเวลา 5 ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. 2447 - พ.ศ. 2452) จากนั้นได้โอนไปอยู่ กรมรถไฟ กระทรวง-โยธาธิการ ตำแหน่งนายช่างรถไฟหลวงสายใต้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2452 จนถึง พ.ศ. 2460 และได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวง-ธรรมการอีก 4 ปี คือ ตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2460 จนถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2464 หลังจากนั้นก็ได้รับราชการในกระทรวงทหารเรือ ตำแหน่งหัวหน้าแผนกที่ 4 กรมยุทธโยธาทหารเรือ จนในที่สุดได้เป็นผู้บังคับการกองช่างนาวกรรม กรมยุทธโยธาทหารเรือก่อนที่จะออกจากราชการไปทำไร่ส่วนตัวที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2469

พระยานิพัทธ์กุลพงศ์ได้ใช้ชีวิตในบั้นปลายอยู่กับการทำไร่ส่วนตัวจนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2487 รวมอายุได้ 64 ปีเศษ

ศาสตราจารย์พระเจริญวิศวกรรม (เจริญ เชนะกุล)

ศาสตราจารย์พระเจริญวิศวกรรม (เจริญ เชนะกุล) เกิดเมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2438 เป็นบุตรของ นาย เจ.อี.ออสติน เช กับนางกี่ (สกุลเดิม ศราภัยวานิช)

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน ตั้งแต่ พ.ศ. 2445 จนถึง พ.ศ. 2452 รวมระยะเวลา 7 ปี จนกระทั่งสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 5 หลังจากนั้นได้ศึกษาที่โรงเรียนราชวิทยาลัยอีก 1 ปี จนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 6 ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อ ณ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2455 แล้วท่านสามารถสอบได้ทุนเล่าเรียนหลวง (King's Scholarship) ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ที่ East Bourn College สอบได้ Matriculation เมื่อ พ.ศ. 2457 หลังจากนั้นท่านได้เข้าศึกษาต่อทางด้านวิศวกรรมโยธาที่ Armstrong College, University of Durham อีกเป็นเวลา 2 ปี ท่านสอบได้ Intermediate B. Sc. เมื่อ พ.ศ. 2459 พ.ศ. 2462 ท่านได้ไปศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ทางด้านวิศวกรรมโยธาที่ University of California เบอร์กเลย์

ด้านการทำงาน

เมื่อ พ.ศ. 2462 ท่านได้กลับมารับราชการเป็นผู้ช่วยคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2472 ท่านได้ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ดำรงตำแหน่งนี้จนถึงวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2504

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านมีผลงานทางด้านวิชาการ คือ

1. ได้เขียนตำราเรื่องกลศาสตร์ประยุกต์
2. คำนวณออกแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก (มาตราเมตริก)
3. ได้แต่งตำราเรื่อง เรขาสถิตยศาสตร์

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. พ.ศ. 2493 ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน - 26 ธันวาคม ไปประชุมมหาวิทยาลัยนานาชาติที่เมืองนีซ ประเทศฝรั่งเศส
2. เป็นกรรมการปรับปรุงสนามบินดอนเมือง
3. เป็นกรรมการประสานงานการสำรวจลุ่มแม่น้ำโขง ตอนล่าง
4. เป็นกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ
5. เป็นกรรมการมหาวิทยาลัยศิลปากร

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ

พ.ศ. 2462 วันที่ 6 มีนาคม ได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก

พ.ศ. 2463 วันที่ 30 ธันวาคม ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงเจริญ-วิศวกรรม

พ.ศ. 2465 วันที่ 22 ธันวาคม ได้รับพระราชทานยศเป็นอำมาตย์ตรี

พ.ศ. 2466 วันที่ 29 ธันวาคม ได้รับพระราชทานยศเป็นอำมาตย์โท

พ.ศ. 2470 วันที่ 6 พฤศจิกายน ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระเจริญ-วิศวกรรม

พ.ศ. 2507 ธันวาคม 2507 ได้รับพระราชทานปลมาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. 2505 วันที่ 20 กุมภาพันธ์ ได้รับพระราชทานปริญญาปัตรวิศวกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (กิตติมศักดิ์)

พ.ศ. 2509 วันที่ 20 มกราคม 2509 เป็นศาสตราจารย์อุปการะคุณ

ศาสตราจารย์อุปการะคุณ พิเศษ ปัตตะพงศ์

อดีตคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์อุปการะคุณ พิเศษ ปัตตะพงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2456 ณ บ้านที่ตำบลรองเมือง อำเภอปทุมวัน พระนคร เป็นบุตรของ นายเสง และ นางพุ่ม ปัตตุชพงศ์

ด้านการศึกษา

ท่านสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 8 จากโรงเรียนเทพศิรินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2472 และได้เข้าศึกษาต่อที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญา-วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2477 หลังจากนั้นท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศ-สหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญา Bachelor Mechanical Engineering จากมหาวิทยาลัย Cornell เมื่อ พ.ศ. 2483 นอกจากนี้ท่านได้ศึกษาต่อขั้นปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัย Johns Hopkins ได้รับ Master of Mechanicle Engineering เมื่อ พ.ศ. 2490 เมื่อ พ.ศ. 2491 ท่านยังได้รับประกาศนียบัตรจากบริษัท Joseph E.Seagram & Sons เมื่อ พ.ศ. 2500 ท่านได้รับประกาศนียบัตรจาก North Corolina State College และประกาศนียบัตร Argonne Nat Lab และเมื่อ พ.ศ. 2506 ท่านได้รับปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ชุดที่ 5

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์ผู้ช่วยตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2477 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2500 ท่านได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ ใน คณะวิศวกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2501 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาวิศวกรรมเครื่องกล เมื่อ พ.ศ. 2504 จนกระทั่งถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2512 ท่านได้ดำรงตำแหน่งคณบดีและเป็นประธานกรรมการประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2510 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2516 ท่านได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ หัวหน้าแผนกวิชาวิศวกรรมเครื่องกลในคณะวิศวกรรมศาสตร์ และเมื่อ พ.ศ. 2517 ได้รับพระราชทานกิตติบัตรเป็นศาสตราจารย์อุปการะคุณ

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นเวลา 8 ปีนั้น ท่านมีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

1. ได้มีการปรับปรุงวิศวกรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยท่านศาสตราจารย์พิเศษ ปัตตะพงศ์ ได้ดำเนินงานทางด้านบริการ โดยทำหน้าที่ประสานงานกับรัฐบาลสวิสเซอร์-แลนด์ ในการช่วยเหลือทางเทคนิค ตั้งห้องทดลองไฟฟ้าแรงสูงที่คณะวิศวกรรมศาสตร์

2. ทำหน้าที่ประสานงานกับรัฐบาลสหราชอาณาจักร ตามโครงการจัดตั้งปีที่ 5 ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ดำเนินโครงการขยายการผลิตบัณฑิตวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตวิศวกรรมเพิ่มขึ้นอีกปีละ 100 คน

ด้านวิชาการ

1. สอนวิชา Air Conditioning ในระดับปริญญาตรี

2. ปรับปรุงวิชา Fluid Mechanics ให้เหมาะสมกับนิสิตแผนกวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและแผนกวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

3. พิจารณาปรับปรุงการสอนวิชา Mechanical Engineering Laboratory

นอกจากงานในหน้าที่ ศาสตราจารย์พิเศษ ปัตตะพงศ์ ยังได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษอื่น ๆ อีก เช่น

1. เป็นกรรมการวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

2. เป็นวุฒิสมาชิกของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

3. เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย

4. เป็นกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ

ศาสตราจารย์ พิเศษ ปัตตะพงศ์ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2523

ศาสตราจารย์ ชัย มุกตพันธุ์

ศาสตราจารย์ ชัย มุกตพันธุ์ เกิดเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2460 ที่กรุงเทพมหานคร ท่านเป็นบุตร นายจู และ นางทลิน (สกุลเดิม เลอสุวัณณ์) มุกตพันธุ์ เมื่อ พ.ศ.2490 สมรสกับ นางสาวออมสุข เกตุสิงห์ มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้เริ่มเข้ารับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดบรมนิวาสจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2469 และไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ จนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ.2477 เข้าศึกษาในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ.2481 และวิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิตใน พ.ศ. 2489 และเมื่อ พ.ศ. 2510 ได้รับพระราชทานปริญญาวิศวกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (กิตติมศักดิ์) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากที่ท่านจบการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ท่านก็เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับพระราชทานปริญญา ธ.บ. เมื่อ พ.ศ. 2491 และเดินทางไปศึกษาที่มหาวิทยาลัย Yale ได้รับปริญญา M.Eng เมื่อ พ.ศ. 2493 เมื่อ พ.ศ. 2496 ได้รับปริญญา D.Sc. จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มเข้ารับราชการที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งเรียงตามลำดับดังนี้ คือ เริ่มแรกตำแหน่งอาจารย์ตรีจนกระทั่งได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ หัวหน้าภาค และรับตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ รวมระยะเวลาที่ท่านทำงานที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ถึง 35 ปี คือ ตั้งแต่สิงหาคม พ.ศ. 2482 ถึงธันวาคม พ.ศ. 2517

หน้าที่ความรับผิดชอบของท่านระหว่างรับราชการอยู่ที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ในระยะแรกทำหน้าที่อาจารย์สอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การฝึกค่ายสำรวจ และหน้าที่เลขานุการคณะ ในระดับหัวหน้าภาควิชา บริหารงานในภาค การแบ่งงานสอนของอาจารย์ การวิจัยในระดับคณบดี และเป็นผู้แทนคณะ ควบคุมดูแลการดำเนินงานของคณะโดยเน้นการสอนขั้นสูงและการวิจัย ในขณะที่ท่านทำหน้าที่เลขานุการสำนักงานเลขาธิการ ก็ได้ปรับปรุงการลงทะเบียนของนิสิตทั้งมหาวิทยาลัย มีการจัดสัมมนาคณะกรรมการกิจการนิสิตของคณะต่าง ๆ รวมทั้งปรับปรุง

หลักสูตรคณะ จัดตั้งห้องปฏิบัติการปฐพีกลศาสตร์ เปิดสอนขั้นปริญญามหาบัณฑิต และที่สำคัญคือ เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ ส.ป.อ.

ครั้นต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. 2516 ท่านได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจนถึง พ.ศ. 2520 ท่านได้ทำหน้าที่บริหารงานอาชีวศึกษาที่จัดในมหาวิทยาลัย โรงเรียน ในจังหวัดต่าง ๆ และส่วนกลางให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ ในระหว่างที่ท่านทำหน้าที่บริหารอยู่นั้น เป็นช่วงระยะเวลาที่นักศึกษากำลังตื่นตัวในทางการเมือง จึงไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผน เวลาส่วนใหญ่จึงใช้ไปเพื่อรักษาสถานะเดิมไว้ แต่ท่านก็ได้ปรับปรุงการอาชีวศึกษาในโรงเรียนระดับ ปวช. ที่มีความพร้อมที่จะจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อทำการสอนในระดับ ปวส. ประมาณ 15 แห่ง

ขณะที่ท่านรับราชการอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีผลงานทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

<u>ด้านบริหาร</u>

1. การเปลี่ยนระบบการเรียนจากการคิดเปอร์เซนต์มาเป็นระบบหน่วยกิต
2. เปิดแผนกวิศวกรรมโลหการขึ้นอีกแผนกหนึ่ง

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. การจัดการสอนขั้นปริญญามหาบัณฑิตของคณะ และดังได้กล่าวมาแล้วคือเป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์สปอ. ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งย้ายไปอยู่ที่รังสิต ซึ่งในปัจจุบันคือ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

2. จากการศึกษาด้านปฐพีกลศาสตร์ อันเป็นแขนงวิชาใหม่นั้น ท่านก็ได้นำความรู้ดังกล่าวนี้มาใช้และเปิดการสอนเป็นแผนกใหม่ขึ้นในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีการจัดตั้งห้องปฏิบัติการและจัดหาเครื่องมือทดสอบหาสมบัติของดินที่ระยะลึกต่าง ๆ ให้นิสิตได้ทำการทดลองระหว่างศึกษาสามารถนำไปออกแบบอาคาร เขื่อน ถนน และงานอื่น ๆ นอกจากนี้ได้ทำการวิจัยทางด้านปฐพีกลศาสตร์ หาสมบัติของดินในบริเวณกรุงเทพ ฯ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาและการออกแบบอาคารต่าง ๆ

<u>ตำแหน่งหน้าที่และงานราชการพิเศษ</u>

1. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ธันวาคม 2519 มหาวชิรมงกุฎ

11 กรกฎาคม 2521 เหรียญรัตนาภรณ์ชั้น 3

5 ธันวาคม 2525 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

เกียรติยศที่ได้รับ

24 มิถุนายน 2519 ศาสตราจารย์อุปการะคุณวิศวกรรมโยธา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 กันยายน 2519 ราชบัณฑิตในวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งราชบัณฑิตยสถาน

ศาสตราจารย์ชัย มุกตพันธุ์ ลาออกจากราชการเนื่องจากสูงอายุ เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2520 แต่ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งอันมีเกียรติยิ่ง คือ ตำแหน่งเลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน และเป็นประธานกรรมการบริษัทกรุงเทพ เอนจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด

ศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ เศรษฐมานิต

ศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ เศรษฐมานิต เกิดเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2478 ที่จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรของนายสุวรรณและนางกาหลง

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนบำรุงวิทยาลัย จังหวัดนครปฐมจนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2488 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 3 จากโรงเรียนประจำจังหวัดนครปฐม พระปฐมวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2491 ได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย กรุงเทพฯ จนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2494 และเมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 8 สามารถสอบได้เป็นที่ 1 ของประเทศไทยในสาขาวิทยาศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2497 หลังจากนั้นท่านได้สอบชิงทุนคุรุสภาไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษในสาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2498 สอบได้ Cert.G.C.E. (Advanced & Scholarship) ของมหาวิทยาลัย London และได้เข้าศึกษาวิชาวิศวกรรมโยธาที่ Imperial College of Science & Technology มหาวิทยาลัยLondon พ.ศ. 2501 สอบได้ปริญญา B.Sc. Eng. Hons สาขาวิศวกรรมโยธา และประกาศนียบัตร A.C.G.I.จากCity & Guilds, Imperial College มหาวิทยาลัย London พ.ศ. 2502 สอบได้ Diploma of Imperial College ในวิชา Public Health Engineering จากมหาวิทยาลัย London ต่อมา พ.ศ. 2503 สอบเข้าเป็นสมาชิกของ Institution of Public Health Engineering London ระดับ Associate Member พ.ศ. 2505 ท่านได้รับปริญญาเอก Ph.D.(Civil Engineering) จากมหาวิทยาลัย London ต่อมา พ.ศ. 2511 ได้รับเลื่อนเป็น Member ของ Institution of Public Health Engineers, London และเมื่อ พ.ศ. 2513 ได้เลื่อนเป็น Fellow ของ Institution of Public Health Engineering, London นอกจากนี้ท่านยังได้เข้ารับการฝึกฝนงานจากบริษัท Sandford, Fawcett & Partners Co.London ทำการค้นคว้าและออกแบบเครื่องมือในการกำจัดน้ำโสโครกเมื่อ พ.ศ. 2503 และใน พ.ศ. 2505 ได้ไปดูงานด้าน Water Supply และ Sewage Treatment ของ London Country Council และ Sewage Treatment ประเทศอังกฤษด้วย

ในขณะที่รับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านมีผลงานต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งเลขานุการกรรมการประจำคณะท่านทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการประชุมกรรมการประจำคณะ การติดต่อประสานงานระหว่างคณะ ได้ไปร่วมประชุมกรรมการ

ประจำคณะ การติดต่อประสานงานระหว่างคณะรวมทั้งได้ประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ ในคณะในการวางแผนพัฒนา

ด้านวิชาการ

งานทางด้านวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งบทความทางวิชาการ

1. เรื่อง "Coagulation and Coagulant Aids in Water Treatment" เป็นบทความที่เสนอในการประชุมทางวิชาการของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2510 ร่วมกับอาจารย์ สุธี ชาวเธียร

2. เรื่อง "ปัญหาเรื่องน้ำเสีย" เสนอในการสัมมนาเรื่องปัญหานครหลวงที่จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2515

3. เรื่อง "ระบบสุขาภิบาลในอาคารหลายชั้น" เป็นบทความเสนอในการประชุมทางวิชาการของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2516

4. เรื่อง "การทำความสะอาดน้ำโสโครกด้วยวิธีเติมออกซิเจนลงในน้ำ ร่วมกับ นายวิทย์ กาศยปันทน์ ตีพิมพ์ในหนังสือวิศวกรรมสารของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

5. ได้เขียนตำรา "Engineering Mechanics" รวมกับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พินัย สุภรรณ อาจารย์วิชิต พรสิริพงษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิลปชัย ชำมีศักดิ์ ในฐานะผู้เขียนตำราหลักจัดพิมพ์โดยชุมนุมวิชาการคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2515

6. บทความทางวิทยุเรื่อง "Lecture Series in Environmental Pollution at the Ministry of Education"

7. เรื่อง "Coriolis" ลงพิมพ์ในหนังสือจุลสารวิศวกรรมปีที่ 5 ฉบับที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515

8. เรื่อง "การจ่ายน้ำเพื่อดับเพลิงในอาคารสูงหลาย ๆ ชั้น" เสนอในการประชุมทางวิชาการของสมาคมการประปาแห่งประเทศไทย

9. เรื่อง Effects of Irrigation on the Enviroment of the Sindhu Plain a paper presented at the 1st Conference of National Geographic, Division in National Research Council, December 1975.

10. เรื่อง Pollution of the Mekhong River: Case Study, a paper presented at the Unesco Workshop on Environmental Aspects of Education for Practising Civil Engineer, Kuala Lumpur 1975.

ศาสตราจารย์ ดร. ประชุม โฉมฉาย

ศาสตราจารย์ ดร. ประชุม โฉมฉาย เกิดเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2474 ที่ตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เป็นบุตร นายเดชและนางบุญยัง เมื่อ พ.ศ. 2503 ท่านได้สมรสกับนางสาวลออศรี (ภูปตัษเฐียร) โฉ[illegible] มีบุตรธิดา 2คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้สำเร็จประโยคมัธยาศึกษาจากโรงเรียนเตรียม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้รับ B.A. (Second-Class Honours) ทางด้าน Philosophy, Politics and Economics จากมหาวิทยาลัย Oxford ประเทศ-อังกฤษ และ Barrister-at-Law จาก Lincoln's Inn, London ประเทศอังกฤษ

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญา M.A.E. Litt., จากมหาวิทยาลัย Oxford ประเทศอังกฤษ และปริญญาD.E.S., mention bien จากมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส ได้ D. Litt จากมหาวิทยาลัย Oxford ประเทศอังกฤษ

เคยเข้ารับการศึกษา หรืออบรม หรือวิทยะฐานะทางอาชีพ กล่าวคือ เคยเข้ารับการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย ณ Lincoln's Inn, Council of Legal Education ประเทศอังกฤษ ได้รับ Barrister-at-Law

นอกจากนี้ท่านยังได้รับรางวัลเกียรติคุณทางการศึกษาอีก คือ

ได้คะแนนสอบไล่เป็นที่ 1 ในประเทศไทย แผนกอักษรศาสตร์ เตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. 2491

ได้คะแนนสอบไล่ยอดเยี่ยมในวิชาภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ยาลี และคณิตศาสตร์ แผนกอักษรศาสตร์ เตรียมอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2491

เป็นนักศึกษาได้รับทุนเรียนดีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2492

ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อต่างประเทศในปี พ.ศ. 2492

ด้านการทำงาน

ศาสตราจารย์ ดร. ประชุม โฉมฉาย ได้เริ่มเข้ารับราชการเมื่อ พ.ศ.2499 ในตำแหน่ง อาจารย์ตรี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพ.ศ. 2505 ท่านได้รับตำแหน่งเป็นกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึงปี 2509 ท่านก็

ศาสตราจารย์ ดร. จรวย บุญยุบล

ศาสตราจารย์ ดร. จรวย บุญยุบล เกิดเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2478 ที่กรุงเทพฯ เป็นบุตร นายพิชิต และนางบุญยุบล (สกุลเดิม สุวรรณาศรัย) ท่านได้สมรสกับนางสาวบัทมา ชำนาญกูล เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2507 มีบุตรธิดา 2 คน

ในด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนนันทศึกษา กรุงเทพฯ จนจบชั้นประถมปีที่ 4 ต่อมาได้เข้าโรงเรียนมัธยมวัดราชาธิวาส กรุงเทพฯ จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2494 จึงย้ายไปเรียนที่โรงเรียนปรินซ์รอแยลส์วิทยา จังหวัดเชียงใหม่ ในชั้นเตรียมอุดมศึกษาและได้เข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจนสำเร็จการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2496 แล้วจึงสอบเข้าศึกษาต่อที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาวิศวกรไฟฟ้า เมื่อ พ.ศ. 2500 แล้วก็ได้เข้ารับราชการที่คณะวิศวกรรมศาสตร์นั้นเอง หลังจากนั้นไม่นานก็เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ณ ประเทศแคนาดา ที่มหาวิทยาลัยโตรอนโต ได้รับวุฒิ M.A. Sc (Master of Applied Science) และได้ไปศึกษาต่อยังประเทศสหรัฐอเมริกาที่มหาวิทยาลัยมิสซูรีจนได้ Ph.D เมื่อ พ.ศ. 2511

ด้านการทำงาน

ท่านได้เข้ารับราชการที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่บริหารงานภาควิชา และสอนในระดับปริญญาตรี-โท และเมื่อถึง พ.ศ. 2522 ได้เป็นคณบดีของคณะวิศวกรรมศาสตร์

ในระหว่างที่ท่านบริหารงานในตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ท่านมีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

1. จัดระเบียบบริหารงานในสำนักงานเลขานุการคณะ ให้ข้าราชการสาย ค. รับผิดชอบงานในสำนักงานเต็มที่ โดยคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะ และตำแหน่งอื่น ๆ
2. วางโครงสร้างการบริหารงานภาควิชา โดยจัดให้มีกรรมการประจำภาควิชาและผู้ประสานงานระหว่างคณะกับภาควิชา
3. จัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาต่อเนื่อง ขยายขอบข่ายเดิมที่เรียกว่า กรรมการหลักสูตรพิเศษ ให้บริการทางวิชาการ

15. จัดทำโครงการร่วมมือทางการวิจัย การจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ในนิคมสร้างตนเอง กับกรมประชาสงเคราะห์

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. เป็นประธานคณะกรรมการปฏิบัติการกิจการวิจัยพลังให้มหาวิทยาลัย
2. เป็นกรรมการในคณะกรรมการระดับมหาวิทยาลัยหลายคณะ
3. เป็นอนุกรรมการพิเศษ พิจารณาผลงานทางวิชาการทบวงมหาวิทยาลัย
4. เป็นรองประธานกรรมการแผนผลิตและพัฒนาบุคคลากรสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
5. เป็นอนุกรรมการคณะกรรมการควบคุมการประกอบอาชีพวิศวกรรม กระทรวงมหาดไทย
6. เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. วิชาชีพวิศวกรรม กระทรวงมหาดไทย
7. เป็นอนุกรรมการฝ่ายวิทยาศาสตร์ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วย UNESCO กระทรวงศึกษาธิการ
8. เป็นประธานกรรมการวิชาการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้วรับหลอดไฟฟ้า
9. เป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจด้านประเมินกำลังคน สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมฯ
10. เป็นกรรมการนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

ระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่มากมายนั้นทำให้ขาดความคล่องตัว และปิดกั้นความคิดริเริ่ม จนกระทั่งทำให้เกิดความล่าช้าจึงไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. 2520 ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. 2524 ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันท่านเป็นศาสตราจารย์ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและอบรมพลังงาน ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวี เลิศปัญญาวิทย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวี เลิศปัญญาวิทย์ เกิดเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2402 ที่จังหวัดสระบุรี เป็นบุตรของนายลิมและนางเอ็ง (สกุลเดิม ตั้งสี่) เลิศปัญญาวิทย์ ได้สมรสกับนางสาวนราพร สุนทรธรรม เมื่อ พ.ศ. 2510 มีบุตรธิดาด้วยกัน 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนสิงฟ้า จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2493 และได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนกวดวิชาวัดสุทัศน์จนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2496 หลังจากนี้ ท่านได้สอบเทียบชั้นเตรียมอุดมศึกษาได้ เมื่อ พ.ศ. 2497 และได้เข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิศวกรรมเครื่องกล ได้รับปริญญาเมื่อ พ.ศ. 2504 หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอิตาลี University of Rome ได้รับวุฒิ Dr. Ing เมื่อ พ.ศ. 2510

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์ ตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2504 จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 23 ปีโดยมีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านการสอนและงานบริหาร

ในระหว่างที่ ดร. ทวี เลิศปัญญา ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 31 มกราคม 2520 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ท่านมีผลงานทางด้านวิชาการดังนี้

1. ระบบปรับอากาศในอาคารสูง ประชุมใหญ่ทางวิชาการประจำปี พ.ศ. 2525 วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย โรงแรมดุสิตธานี ธันวาคม 2525

2. เครื่องมือวัดและควบคุมในอุตสาหกรรม เอกสารอบรมเรื่องเครื่องมือวัดและการควบคุมกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมคณะวิศวกรรมศาสตร์เมื่อเดือนสิงหาคม 2525

3. University Involvement in Appropriate Technology Development เสนอใน The James Clayton Lecture, I. Mech.E London เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2525

เครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงสุดที่ได้รับคือ

ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย พ.ศ. 2522

ปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวี เลิศปัญญาวิทย์ ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์

1.	ศาสตราจารย์ ดร.ประชุม โฉมฉาย	7 ตุลาคม 2517-31 พฤษภาคม 2518
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชมเพลิน จันทร์เรืองเกียรติ	7 มิถุนายน 2518-2520
3.	รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์ทาญเชาวน์	2520 - 2522
4.	ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา	2522 - 2524
5.	รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพงษ์ รามางกูร	2524 - 2527

ได้เป็นหัวหน้าแผนกวิชาการคลังของคณะรัฐศาสตร์ ต่อมาท่านได้ย้ายมาเป็นหัวหน้าแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนั้นท่านยังได้สอนตามคณะต่าง ๆ อีกด้วย เช่น คณะนิติศาสตร์ และ ปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น หลังจากนั้นท่านอาจารย์ก็เข้าทำงานในกองเศรษฐกิจและสังคมในคณะกรรมการประสานงานสำรวจลุ่มแม่น้ำโขง สำนักงานเลขาธิการ และท่านได้เป็นคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ระหว่าง พ.ศ. 2513-2517

ผลงานสำคัญที่ท่านได้สร้างไว้ขณะที่ท่านเป็นคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีทั้งผลงานทางด้านวิชาการและการบริหาร

ด้านบริหาร

1. วางรากฐานทั้งด้านวิชาการและการดำเนินงานของแผนกวิชาการคลัง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนกระทั่งทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ สาขาการคลังเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

2. ร่วมก่อตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเป็นกรรมการพิจารณาและจัดทำโครงการการจัดตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ เป็นกรรมการดำเนินงานตามโครงการ ฯ และเป็นกรรมการในคณะกรรมการอำนวยการโครงการจัดตั้งและดำเนินงานของคณะเศรษฐศาสตร์ และเมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วได้รับเลือกและแต่งตั้งจากสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้เป็นคณบดี เมื่อเดือนตุลาคม 2513

ด้านวิชาการ

ผลงานวิจัย : เคยตีพิมพ์ผลงานวิจัยรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 34 เรื่อง เช่น

1. "เศรษฐกิจของประเทศด้อยพัฒนา", วารสารสมาคมตรวจบัญชีแห่งประเทศไทย, 2501
2. "Notes on the Thai Sugar Industry", บันทึกการวิจัย มูลนิธิเอเชีย, 2501
3. "Some Balance-of-Payments Confusions", Journal of the Social Sciences, Vol. 1, No.1 กรกฎาคม 2504, กรุงเทพ ฯ

14. "Science for All", Far Eastern Economic Review, 2 พฤษภาคม 2506, ฮ่องกง

15. "Notes on Market Expansion and Economic Growth", บทความในหนังสือถวายพระเกียรติแก่ พลตรี พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์-ประพันธ์, 2506, กรุงเทพ ฯ

16. "The Economic Interdependence of Japan and Thailand" รายงานเสนอ UNESCO ปารีส, 2506

17. "Review of Developments in Industry and Natural Resources in the ECAFE Region, 1963/1964, หนังสือขององค์การ ECARE 2506 กรุงเทพ ฯ

18. "Thai Politics", Far Eastern Economic Review, 30 มกราคม 2507, ฮ่องกง

19. "Social Mobility and Social Stratification in Thailand รายงานเสนอต่อ International Symposium on Social Mobility and Social Stratification, เมษายน 2507, โตเกียว

20. "ประเทศไทยและระบบการเงินระหว่างประเทศ", รัฐศาสตร์นิเทศน์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 2, เล่ม 1 กรกฎาคม-กันยายน 2507

21. "The Nature and Significance of Thai Political Philosophy", เอกสารทางวิชาการเสนอในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องปรัชญาทางการเมืองที่กรุงมนิลา, ตุลาคม 2507

22. "Harmonization of Industrial Plans of ECAFE Countries", รายงานเสนอองค์การ ECAFE ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ, 2508

23. "The Teaching of Economics in South-East Asian University", Social Sciences Information, Vol.IV, No. 4, ธันวาคม 2508, ปารีส

24. "Development and Trade - An Appraisal of Thailand's Recent Experience, Asian Studies, สิงหาคม 2508, มนิลา

25. "รัฐกับเงินทุนเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจ", สรรพากรสาร, ปีที่ 13 เล่มที่ 1, มกราคม 2509

26. "พัฒนาการเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ", สรรพากรสาร, ฉบับพิเศษ, 2509

27. "Recent Trends in Thailand's External Trade", Journal of Social Sciences, Vol. IV, No.1, มกราคม 2509

28. "Development Through Trade", Standard International สิงหาคม 2509

29. "Trade and Welfare", Journal of the Social Sciences, Vol. 4, No. 2 พฤษภาคม 2509

30. "มาตรการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสินค้าขั้นปฐม", ชุมชุมบทความทางวิชาการถวายพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, 2514

31. "Development of Human Rights in Thailand", East Asian Cultural Studies, ไตเกียว, มีนาคม 2516

32. "Multinational Implications of Fuller Utilization of Industrial Capacity", เอกสารทางวิชาการเสนอในการประชุม Expert Group Meeting on Fuller Utilization of Industrial Capacity ของ ECAFE, 2516

33. "เงินเฟ้อ : ข้อคิดทางวิชาการและปฏิบัติบางประการ", สรรพากรสาร, ฉบับพิเศษ, 2517

34. "Basic Issues and Requirements for Industrialization in Asia", เอกสารทางวิชาการเสนอในการประชุม Expert Group Meeting for the Second General Conference of UNIDO ที่ ECAFEซึ่งจะจัดให้มีขึ้นระหว่าง 17-19 กันยายน 2517

๔."Research in Social Studies in Thailand", Journal of the Social Sciences, Vol. 1, No.2 พฤศจิกายน 2504, กรุงเทพ ฯ

๕."Notes on Stigler's Demand for Factors", Journal of the Social Sciences, Vol. 1, No.3 มีนาคม 2505, กรุงเทพ ฯ

๖."Trade Problems of Thailand" เอกสารทางวิชาการเสนอใน Seminar on Asian Trade, Karachi, ธันวาคม 2504-มกราคม 2505

๗."Bangkok and Thailand", American Oxford Encyclopedia, พฤษภาคม 2504, นิวยอร์ค

๘."Thailand's Primary Exports-An Essay in Demand and Supply Analysis", Journal of the Social Sciences, Vol. 2, No.1 กรกฎาคม 2505, กรุงเทพ ฯ

๙."Product Variation and Equilabrium", Journal of the Social Sciences, Vol. 2, No. 2 พฤศจิกายน 2505, กรุงเทพ ฯ

๑๐."Research in Asian Studies in Thailand", East Asian Cultural Studies, Vol. 1, No. 1-4, 2505, โตเกียว

๑๑."Economic Intergration" เอกสารทางวิชาการเสนอใน Seminar on the Common Market, พฤศจิกายน 2505, กรุงเทพ ฯ

๑๒."A Common Market for Asia?" เขียนร่วมกับนักเศรษฐศาสตร์ชาวต่างประเทศใน Asia Magazine ฮ่องกง, ๔ ฉบับ คือ ฉบับวันที่ ๖, ๑๓, ๒๐ และ ๒๗ พฤษภาคม, 2505

๑๓."Review of Developments in Industry and Natural Resources in the ECAFE Region, 1962/1963. หนังสือของอังค์การ ECAFE 2505, กรุงเทพ ฯ

3.3 บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักการและ/หรือปรัชญาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

1. "การศึกษากับพัฒนาการเศรษฐกิจ" บทความทางวิชาการเสนอในการ-ตีพิมพ์ทางวิชาการว่าด้วยมหาวิทยาลัย. (เมษายน 2507, กรุงเทพ ฯ)
2. "The Teaching of Economics with Special Reference to South-East : Some Comments and Suggestions", Bulletin of the Liaison Centre for Economics Departments in South - East Asian Universities, No. 40. เมษายน-พฤษภาคม-มิถุนายน 2507, สิงคโปร์
3. เป็นผู้รวบรวมเอกสารในฐานะบรรณาธิการ (editor), University Organization and Administration, 2507, กรุงเทพ ฯ
4. เป็นผู้รวบรวมเอกสารในฐานะบรรณาธิการ (editor), ASAIHL Handbook of Southeast Asia Institutions of Higher Learning ปี 2509, 2510, 2511 2512 กรุงเทพ ฯ
5. เป็นผู้รวบรวมเอกสารในฐานะบรรณาธิการ (editor), Role of Universities in Human Resources Development, 2509, กรุงเทพ ฯ
6. เป็นผู้รวบรวมเอกสารในฐานะบรรณาธิการ (editor), Goals for Southeast Asian Universities, 2510, กรุงเทพ ฯ
7. เขียนและรวบรวมบทความในฐานะบรรณาธิการ (editor), Meeting the Challenges of the Seventies : Managing the University, 2516, กรุงเทพ ฯ
8. เขียนและรวบรวมบทความในฐานะบรรณาธิการ (editor), Curriculum Refora with Special Reference to General Education in Southeast Asia, กรุงเทพ ฯ (กำลังอยู่ที่โรงพิมพ์)

ราชการพิเศษ

เคยดำรงตำแหน่งกรรมการในราชการที่สำคัญต่าง ๆ เช่น

1. กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ
2. กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสาขาเศรษฐศาสตร์ของสภาวิจัย-แห่งชาติ
3. กรรมการแปลหนังสือของสภาวิจัยแห่งชาติ
4. ผู้ช่วยบรรณาธิการฝ่ายสังคมศาสตร์ วารสารสภาวิจัยแห่งชาติ
5. กรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
6. อนุกรรมการรายได้ประชาชาติของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
7. อนุกรรมการพิจารณาการลงทุน
8. อนุกรรมการแรงงาน
9. อนุกรรมการพิจารณายกเว้นภาษีศุลกากรสำหรับวัสดุเพื่อการศึกษา-วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
10. อนุกรรมการประสานงานเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม
11. กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการฝ่ายสังคมศาสตร์ของคณะกรรม-การแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา ฯ สหประชาชาติ
12. กรรมการ Consultation Committee ของ UNESCO Research Centre ในเอเชียที่กัลกัตตาและกรุงเดลฮี
13. ประธานการประชุมว่าด้วยการใช้สังคมศาสตร์ เพื่อพัฒนาการในเอเชีย ซึ่งจัดขึ้นโดย UNESCO ที่กรุงเทพ ฯ ปี 2515
14. อยู่ในคณะผู้แทนรัฐบาลไทยไปประชุมใหญ่สมัยสามัญขององค์การ UNESCO หลายครั้ง และในครั้งหลังสุด (พ.ศ.2515) ได้รับเลือกเป็นรอง-ประธานคณะกรรมการฝ่ายสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม
15. กรรมการเตรียมการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
16. เป็นผู้แทนประเทศไทยในคณะกรรมาธิการพัฒนาสังคมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission for Social Development)

รองศาสตราจารย์ ดร.ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ เกิดเมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2481 ที่กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรพลโทชม (เจ้ากรมการแพทย์ทหารยก กระทรวงกลาโหม) และนางพันธ์เครือ ศรทัตต์ (สกุลเดิม คมกฤส) รองศาสตราจารย์ ดร.ชมเพลิน สมรสกับนายปรีดา จันทร์เรืองเพ็ญ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2506 มีบุตรธิดารวม 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนเซ็นฟรังซีสซาเวียร์คอนแวนต์ จนกระทั่งจบมัธยมศึกษาใน พ.ศ. 2496 แล้วย้ายมาเรียนต่อชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนราชินีบนจนจบ เมื่อ พ.ศ. 2498 ก็ได้เข้าศึกษาต่อที่คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" จนได้วุฒิพาณิชยศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) หลังจากนั้นก็เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ University of North Carolina at Chapel Hill ได้ M.A. (Econ) เมื่อ พ.ศ.2506 และศึกษาต่อจนได้ปริญญาเอกเมื่อ พ.ศ. 2510

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีอันดับสอง เป็นเวลา 11 ปี 1 เดือน โดยทำหน้าที่สอนวิชาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นแก่นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 นอกจากนั้นยังได้ควบคุมการทำแบบฝึกปฏิบัติทางบัญชีของนิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 และทำหน้าที่เป็นเลขานุการท่านคณบดี ศาสตราจารย์ พระยาไชยยศสมบัติ และศาสตราจารย์ อาภรณ์ กฤษณามระ โดยระหว่างนั้นท่านก็มีกิจกรรมเป็นเลขานุการของคณะกรรมการโครงการจัดตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ พ.ศ. 2512 จนถึง พ.ศ. 2513 ต่อมา รศ.ดร.ชมเพลิน ก็ได้โอนมารับราชการที่คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสอน

- เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร
- วิชาทฤษฎีมหเศรษฐศาสตร์
- วิชาบทความอ่านประกอบการคลังการเงินและการธนาคาร
- ทบทวนวิชาหลักเศรษฐศาสตร์ I และ II

3. ริเริ่มในการจัดทำระเบียบว่าด้วยการเขียน research paper ของนิสิตระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์บัณฑิต

4. ทำการปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์ให้มีความเหมาะสม และทันสมัยทางวิชาการมากขึ้น

5. จัดทำโครงการหนังสืออ่านประกอบการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ และได้จัดพิมพ์หนังสือดังกล่าว 2 เล่ม

6. จัดทำโครงการวิจัย-แม่บทของคณะฯ ด้วยเงินงบประมาณแผ่นดินปีงบประมาณ 2521 และปีงบประมาณ 2522 เรื่อง "การลงทุนจากต่างประเทศและฐานะทางเศรษฐกิจและความเจริญของสังคมไทย" ซึ่งแบ่งออกเป็นโครงการย่อย 6 โครงการ

7. ได้มีส่วนริเริ่มในการจัดตั้งโครงการการศึกษาทั่วไปและจัดทำหลักสูตรการศึกษาทั่วไป สาขาสังคมศาสตร์ ฯลฯ

นอกจากนี้ท่านยังรับตำแหน่งและหน้าที่ราชการพิเศษอื่น ๆ อีก ได้แก่

ราชการพิเศษ

1. 17 มิถุนายน 2518 กรรมการพิจารณาโครงการจัดอบรมคณาจารย์จุฬา ฯ ในด้านวิธีการสอนและวัดผล

2. 17 กรกฎาคม 2518 กรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อส่งเสริมทัศนคติของนิสิตในการพัฒนาสังคม

3. 15 สิงหาคม 2518 ประธานอนุกรรมการพิจารณาหลักสูตรการศึกษาทั่วไป สาขาสังคมศาสตร์

4. 30 กันยายน 2518 กรรมการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย

5. กรรมการจัดสัมมนาหัวหน้าแผนกวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2518

6. กรรมการจัดดำเนินการปฐมนิเทศและสัมมนาอาจารย์ใหม่ ประจำปีการศึกษา 2518

5 ธันวาคม พ.ศ. 2527 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ระดับ ๑ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา (ตั้งแต่ 1 เมษายน 2528)

รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาวน์

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม

รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาวน์ เกิดเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตร นายหลง และ นางฉวีวรรณ (สกุลเดิม สัตยวณิช) วงศ์หาญเชาวน์ ต่อมาท่านได้สมรสกับ นางสาววัชรี (บริราช) เมื่อ พ.ศ. 2507 มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2494 หลังจากนั้นท่านก็ได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนถึงชั้น ม.5 เมื่อ พ.ศ. 2499 ท่านก็จบการศึกษาชั้นเตรียมอุดมศึกษาโดยการสอบเทียบ และได้เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับปริญญาตรีทางเศรษฐศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2504 ต่อจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ Cornell University ได้รับ Ph.D ทางเศรษฐศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2513

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ท่านก็ได้รับราชการดังนี้

พ.ศ. 2513-2516 เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รับผิดชอบทางด้านสอนหนังสือ และหัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลังจากนั้นจึงได้โอนมารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และเคยดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ระหว่าง พ.ศ. 2520-2522 ปัจจุบันท่านได้ดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม

ในระหว่างที่ท่านรับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ท่านได้มีผลงานทั้งทางด้านการบริหารและวิชาการ

ด้านบริหาร คือ

1. ตั้งโครงการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (Thailand-Japan Studies Program) ขึ้นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แล้วโอนมาอยู่ที่สถาบันเอเชียของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา เกิดเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2484 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตร พลต.ต ทิพย์ นาถสุภา และ นางฉลวย (อิศรางกูร ณ อยุธยา) นาถสุภา ได้สมรสกับ นางสาวจรรยา สิริวาร เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2511 มีธิดา 1 คน

ด้านการศึกษา

สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2505 และ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2507 ต่อจากนั้นท่านได้เดินทางไปศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาต่อที่ Fletcher School of Law and Diplomacy, Tjfts University, Medford, Mass, ได้ M.A. เมื่อ พ.ศ. 2508 และ M.A.L.D. เมื่อ พ.ศ. 2509 และได้รับปริญญา M.A. (Economics) จากมหาวิทยาลัย Northeastern University, Boston, Mass, เมื่อ พ.ศ. 2510 และได้รับ Ph. D. (International Economic Relations) จาก

ด้านการทำงาน

ได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์ตรี ภาควิชาการต่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2505 จนกระทั่งถึงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2513 จึงได้ย้ายไปสังกัดภาควิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหัวหน้าแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2517 และดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2519 เป็นคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ระหว่าง พ.ศ. 2522-2524

ผลงานทางด้านวิชาการ

ทางด้านตำรา

1. กฎหมายระหว่างประเทศ (ไทยวัฒนาพานิช, 2511)

2. ระบบเศรษฐกิจเปรียบเทียบ (ไทยวัฒนาพานิช, 2512)

2. อุปนายกสมาคมประวัติศาสตร์

3. กรรมการบริหารและประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายการวิจัยสมาคมสังคม-ศาสตร์แห่งประเทศไทย

4. กรรมการบริหารโครงการสถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. เป็นศาสตราจารย์ ส.ป.อ. (Seato), Graduate School of Business, University of the East, Manila กรกฎาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ในคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ รามางกูร

รองศาสตราจารย์ ดร. วีรพงษ์ รามางกูร เกิดเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2486 ที่จังหวัดพระนคร ท่านได้สมรสกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลดาวัลย์ ตีรสวัสดิชัย เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2525 มีบุตรชาย 1 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นแรกจากโรงเรียนบำรุงวิทยา จังหวัดนครพนม จนสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2497 ได้เข้ามาศึกษาต่อที่กรุงเทพ ฯ จนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2503 และสำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษา แผนกอักษรศาสตร์ โดยการสมัครสอบเมื่อ พ.ศ. 2504 หลังจากนั้นท่านได้เข้าศึกษาที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยม อันดับหนึ่ง วิชาการปกครอง สาขาการบริหาร เมื่อ พ.ศ. 2508 ต่อมาท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาจากมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย เมืองฟิลลาเดลเฟีย ได้รับปริญญาโททางด้านเศรษฐศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2512 และได้รับปริญญาเอก (Ph.D.) ทางด้านเศรษฐศาสตร์ โดยเน้นหนักทางด้านเศรษฐศาสตร์-ปริมาณวิเคราะห์ (Quantative Economics) และการค้าและการเงินระหว่างประเทศ (International Trade and Finance) จากมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ประเทศ-สหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2514

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการเป็นข้าราชการในตำแหน่งอาจารย์ ที่ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2509 หลังจากนั้นท่านได้ลาไปศึกษาต่อวิชาเศรษฐ-ศาสตร์ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทุนของมูลนิธิรอคกี้เฟลเลอร์ ที่มหาวิทยาลัยเพนซิลวา-เนีย เมื่อกลับมาจากต่างประเทศแล้วได้ไอนมารับราชการที่คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2515 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบทางด้านการสอน และบริหารงาน ในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์ปริมาณวิเคราะห์ และดำรงตำแหน่งคณบดีคณะ-เศรษฐศาสตร์ระหว่าง พ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ. 2527

9. กรรมการสภาวิทยาลัยการค้า

10. ได้รับแต่งตั้งจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ให้เป็นผู้แทนจากสถานทูตเข้าร่วมประชุมสมาคมรัฐศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2514

11. ได้รับเชิญจาก East-West Seminar ให้เข้าร่วมประชุมเรื่อง "Asian Economy and Development" ที่เมืองโตเกียวประเทศญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. 2516

12. ได้รับเชิญจากยูเนสโกให้ไปร่วมประชุมสัมมนาเรื่อง "Problems of National Building in Asia : A Regional Perspective ณ กรุงเดลฮี ประเทศอินเดีย เมื่อ พ.ศ. 2518

13. ได้รับเชิญจากรัฐบาลญี่ปุ่นให้ไปดูงานการชลประทานขนาดเล็ก และการจัดการสมาคมผู้ใช้น้ำในชนบทญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. 2525

14. ได้รับเชิญจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เป็นผู้แทนนักวิชาการและข้าราชการไทยไปดูงาน ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ พ.ศ. 2525

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

1 ธ.ค. 2515 จตุรภรณ์มงกุฎไทย

5 ธ.ค. 2518 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธ.ค. 2522 ตริตาภรณ์ช้างเผือก

5 ธ.ค. 2524 ทวีตริตาภรณ์มงกุฎไทย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ

เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

ปถมาภรณ์ช้างเผือก

สถาปัตยกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์แหลมฉาน ทัศดินทร ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๒๕ รวมอายุได้ ๖๗ ปี ๑๐ เดือน ๕ วัน

พระยาประกิตกลศาสตร์ (รุณชิต กาญจนวณิชย์)

พระยาประกิตกลศาสตร์ (รุณชิต) กาญจนวณิชย์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๓ ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรร้อยโทชั้นและนางอรุณ กาญจนวณิชย์ ต่อมาพระยาประกิต-กลศาสตร์(รุณชิต กาญจนวณิชย์) ได้สมรสกับนางสาวเล็ก ไวลิชิต(ต่อมาคือคุณหญิงเล็ก) มีบุตรธิดารวม ๙ คน

ด้านการศึกษา

เข้ารับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดลูกศิษย์อาจารย์ม่วงและจบชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนสวนกุหลาบ ได้วุฒิ ม. ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ และได้ทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาขั้นเตรียมอุดมศึกษาที่ Oundle Public School ที่ประเทศอังกฤษ ได้รับประกาศนียบัตร DEC เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ และได้เข้าศึกษาต่อที่ Birmingham University ณ ประเทศอังกฤษ ได้รับ B.Sc. (Civil Engineering) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มเข้ารับราชการครั้งแรกที่กรมรถไฟหลวง ในตำแหน่งนายช่างเป็นเวลา ๑๕ ปี คือในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๕๗ จนถึง พ.ศ.๒๔๗๒ ท่านได้ทำหน้าที่เป็นวิศวกรรับผิดชอบการสร้างทางรถไฟสายใต้จากเพชรบุรีจนถึงสุไหงโกลก ตลอดทั้งวางแผนและสร้างทางหลวงทางใต้ทั้งหมด ทำทางจากสงขลาถึงมลายู ซึ่งทางราชการได้ตั้งชื่อถนนเป็นเกียรติประวัติของท่าน คือ ถนนกาญจนวณิชย์

ระหว่างที่ท่านรับราชการที่กรมไปรษณีย์โทรเลข ในตำแหน่งอธิบดี พ.ศ. ๒๔๗๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ ท่านได้จัดตั้งกระบวนการโทรคมนาคมและธนาคารออมสินขึ้น

ต่อมาท่านได้มารับราชการที่กรมโยธาเทศบาล นายตำแหน่งนายช่างใหญ่ก่อตั้งกองผังเมือง ท่านเป็นผู้ที่กล้าขัดจอมพลแปลก นายกรัฐมนตรีในเรื่องการจะย้ายเมืองหลวงไปจังหวัดเพชรบุรีจนต้องย้ายมาเป็นอาจารย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านได้เป็นผู้ก่อตั้งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและได้เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในสมัย พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีด้วย

ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้า ไวฑยากร วรวรรณ

ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าไวฑยากร วรวรรณ ประสูติเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓ ที่วังถนนแพร่งนรา จังหวัดพระนคร เป็นโอรสในกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์และหม่อมมนูญ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ หม่อมเจ้าไวฑยากร วรวรรณได้เข้าพิธีสมรสพระราชทานกับนางสาวจิตรา บันยารชุน มีบุตรเพียงคนเดียว

ด้านการศึกษา

หม่อมเจ้าไวฑยากร ทรงได้รับการศึกษาขั้นต้นในพระราชสำนักและสำเร็จชั้นมัธยมแปด บริบูรณ์ ที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ออกไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ เข้าศึกษาที่คอร์นวิลและดีส์คอลเลช มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้รับปริญญา B.A.(Cantab) ต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๐ ไปฝึกงานที่ Office of Works ที่ประเทศอังกฤษ และได้รับปริญญา M.A. ใน พ.ศ. ๒๔๙๖

ด้านการทำงาน

ทรงเริ่มเข้ารับราชการที่กรมรถไฟ ในตำแหน่งนายช่างสถาปนิกเอก ระหว่างวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ ถึง วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๒ โดยทรงทำหน้าที่สำรวจโครงการก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรมและงานออกแบบ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ทรงโอนไปรับราชการกระทรวงศึกษาธิการ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งขณะนั้นขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ โดยทรงเข้ารับตำแหน่งอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นเวลาถึง ๑๕ ปี คือตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ถึงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๓ หน้าที่ที่ทรงรับผิดชอบ คือในด้านวิชาการได้ทรงทำการปรับปรุงการสอนให้ทัดเทียมในต่างประเทศ และเหมาะสมกับเมืองไทย จนสามารถผลิตสถาปนิกได้มาตรฐานสากล ทรงรับหน้าที่สอนทางด้านประวัติศาสตร์ ทฤษฎีและการออกแบบสถาปัตยกรรม ตั้งแต่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์เริ่มก่อตั้ง จนกระทั่งทรงรับราชการจนถึงเกษียณอายุ

นอกจากการสอนแล้ว ศาสตราจารย์หม่อมเจ้าไวฑยากร ได้ดำเนินการวิจัยต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ เช่นวิธีวางแปลนอาคารที่พักอาศัยให้เหมาะสมกับชีวิตของคนไทยและ

ทางด้านวัตถุก่อสร้างได้คิดและประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการก่อสร้างต่อมา เช่นการก่อสร้างโดยวิธีชัดแตะฉาบปูน การประดิษฐ์ กระเบื้องหางตัด นอกจากนี้ทรงเป็นผู้ก่อตั้งแผนกศิลปอุตสาหกรรม ณ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ขึ้นใหม่

ตลอดระยะเวลาที่ทรงดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทรงประกอบแต่สิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะ จนทรงได้รับ ความดี ความชอบ ได้รับพิจารณาเลื่อนชั้น และทรงได้รับแต่งตั้งให้ทรงดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ดังนี้

วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์และรักษาการหัวหน้าแผนกวิชาศิลปกรรม

วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๔ ทรงรักษาการในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ วิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ชั้นเอก

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ทรงเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย

วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ทรงรักษาการในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ วิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ชั้นพิเศษ

วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ทรงดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ชั้นพิเศษ

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ทรงดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์วิชาสถาปัตยกรรมชั้นพิเศษ

วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๑ ทรงดำรงตำแหน่งคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ชั้นพิเศษ จนทรงครบเกษียณอายุ เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๓

ทรงนำความรู้พิเศษที่ทรงศึกษามาประดิษฐ์และคิดค้นสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนและการสอนของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เจริญก้าวหน้าขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น

๑. ทรงได้เริ่มทำกระเบื้อง Cement Shingle ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และได้นำมาใช้ในการออกแบบก่อสร้างจนแพร่หลาย เป็นที่นิยมทั่วไปอย่างกว้างขวาง

๒. ทรงได้ทดลองวิธีการก่อสร้างแบบ LATH & PLASTER ผสมฟางหมักกับขี้เถ้าฉาบผนังชัดแตะ เพื่อป้องกันความร้อน ผลงานตัวอย่าง เช่น โรงอาหารกรมรถไฟ โรงอัดแบตเตอรี กรมรถไฟ และบ้านพักอาศัยส่วนบุคคลจำนวนมาก

๓. ทรงได้ทดลองทำกระเบื้องรูป "ว" มุงกับกระเบื้อง Shingle สำหรับครอบปิดปั้นลมโดยไม่ต้องปิดแนวด้วย Mortar ผลปรากฏว่าป้องกันการรั่วไหลได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างที่ ตำหนักหม่อมเจ้าสิทธิยากร

๔. ทรงได้ทำที่ยึดกระเบื้องหลังคา Asbestos Cement ขึ้นแทนตะปู เพื่อเป็นวิธีป้องกันการรั่วไหลอย่างได้ผลดี เช่น หลังคาตึกที่ทำการกรมรถไฟหลังใหม่

๕. ทรงเขียนตำราเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

-ทฤษฎีการออกแบบ

-คุณค่าของศิลปะ

-วัสดุก่อสร้าง กำเนิด , วิธีปฏิบัติ คุณสมบัติของการบำรุงรักษา

-วิธีก่อสร้าง

-ทฤษฎีการตกแต่ง

นอกจากจะทรงดำรงตำแหน่งราชการในหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ยังทรงมีงานราชการพิเศษอีก

<u>ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ</u>

๑. ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นต้นมา ทรงเป็นกรรมการก่อสร้างในงานรัฐธรรมนูญ และทรงร่วมเป็นกรรมการตัดสิน

๒. ทรงออกแบบและตรวจงานตึกแยกธาตุ กรมวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๙

๓. พ.ศ. ๒๔๘๔ ทรงเป็นกรรมการตรวจการก่อสร้างวัดพระศรีมหาธาตุ และทรงเป็นอาจารย์สอนโรงเรียนวิศวกรรมรถไฟ

๔. พ.ศ. ๒๔๘๕ ทรงเป็นกรรมการสร้างร้านให้กระทรวงอุตสาหกรรม โดยคำเชิญของนายกรัฐมนตรี

๕. พ.ศ. ๒๔๘๕ ทรงเป็นกรรมการสร้างวัดพระศรีมหาธาตุ โดยคำเชิญของนายกรัฐมนตรี

๖. วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๕ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ทรงเป็นราชบัณฑิต สถาปัตยศิลป์ ในวิชาสถาปัตยกรรม

๗. พ.ศ. ๒๔๘๕ ทรงเป็นกรรมการสำนักศิลปกรรม สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

๘. กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๔ ทรงเป็นกรรมการมหาวิทยาลัยศิลปากร

๙. วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ทรงเป็นกรรมการสำนักศิลปกรรม สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

๑๐. พ.ศ. ๒๔๙๗ ทรงเป็นกรรมการในการจัดแบบศาลาเทศบาล

๑๑. พ.ศ. ๒๔๙๕ ทรงเป็นกรรมการ บ.ส.อ. (บริการส่งเสริมอาชีวศึกษาแห่งชาติ)

. กรรมการบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรมการวิชาการสภาการศึกษาแห่งชาติ

๑๒. วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ คณะรัฐมนตรีในขณะนั้นได้ลงมติแต่งตั้งให้ทรงเป็นกรรมการออกแบบพระพุทธรูปพุทธประวัติ

๑๓. ทรงเป็นผู้แทนภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการประชุมสภาช่างฝีมือแห่งโลก ณ นครนิวยอร์ค

๑๔. ทรงตำรงตำแหน่งรองประธานราชบัณฑิต

ทัศนคติต่อการทำงาน

ทัศนคติของหม่อมเจ้าไวฑยากร ที่มีต่อการทำงานในฐานะผู้บริหารนั้น นับเป็นข้อคิดที่น่าสนใจและควรนำไปประพฤติปฏิบัติ คือ

"สุภาพบุรุษนั้น ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต และมั่นใจโดยไม่เหยียดหยามผู้อื่นหรือ กดดันผู้น้อยด้วยเล่ห์เหลี่ยมเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ควรยึดหลักแห่งความเป็นธรรม เกียรติยศนั้นเป็นคุณสมบัติซึ่งทุกคนย่อมมีมาตั้งแต่กำเนิดมิใช่เป็นสิ่งที่ซื้อหรือขายกันได้ ความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่การงานคือการบรรลุผลตามเป้าหมายและหลักการ "

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ทรงได้รับพระราชทาน มีดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๔ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๐๒ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

หม่อมเจ้าไวฑยากร วรวรรณ สิ้นชีพตักษัยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔

ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์แหลมฉาน หัสดินทร

ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์แหลมฉาน หัสดินทร เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๗ ณ วังสะพานเสี้ยว ถ. จักรพงษ์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรคนที่ ๕ ของพลตรีหม่อมเจ้าศรีไสเฉลิมศักดิ์ และหม่อมสิ้ม (สกุลเดิม จุลกะ) หัสดินทร ณ อยุธยา ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้สมรสกับนางสาวจันทน์เจิม จารุจินดา มีบุตรทั้งสิ้น ๒ คน

ด้านการศึกษา

เมื่ออายุได้ ๖ ปี ม.ร.ว. แหลมฉาน หัสดินทร ต้องกำพร้าท่านพ่อ ต่อมาอายุได้ ๘ ปี หม่อมแม่ได้ส่งเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยทหารบกชั้นประถม (เด็กเล็ก) โดยเข้าศึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ และในระหว่างการศึกษา ม.ร.ว. แหลมฉาน หัสดินทร ได้รับพระกรุณาธิคุณจาก พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ประทานทุน จอมพลสมเด็จเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถให้ แต่ต่อมาโรงเรียนนายร้อยทหารบกได้ยุบเลิกนักเรียนนายร้อยชั้นประถม (เด็กเล็ก) จึงไปเข้าศึกษาต่อโรงเรียนวัดโสมนัสวิหาร เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๘ จนจบมัธยมปีที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ แล้วย้ายไปศึกษาต่อโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร จนจบมัธยมปีที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ในปีนี้เอง พันโท หม่อมราชวงศ์ลาภ หัสดินทร (ยศในขณะนั้น) พี่ชายคนโตได้นำ ม.ร.ว. แหลมฉาน หัสดินทร เข้าถวายสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และด้วยพระมหากรุณาธิคุณได้ทรงพระเมตตารับไว้เป็นข้าพระบาท ให้ทุนการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรดเกล้าฯ ให้เป็นมหาดเล็กพำนักอยู่ในวังสระปทุมเป็นต้นมา ไม่ปรากฏว่าเคยมีผู้ใดได้รับพระมหากรุณาธิคุณเช่นนี้มาก่อนเลย

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ย้ายไปศึกษาที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ เนื่องจากโรงเรียนวัดเบญจมบพิตรอยู่ห่างไกลจากวังสระปทุม ไม่สะดวกในการเดินทาง จบชั้นมัธยมบริบูรณ์ที่โรงเรียนราชบุรีวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ จากนั้นได้เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์ ได้รับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต ต่อมาได้มีโอกาสไปศึกษาต่อปริญญาโทและดูงาน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้นก็ได้เข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๙

ได้ไปดูงานในประเทศและต่างประเทศอีกหลายครั้ง ท้ายสุดได้รับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เป็นคนแรกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๖๕ - ๒๔๖๗ โรงเรียนนายร้อยทหารบกชั้นประถม (เด็กเล็ก) สอบได้เตรียม ๒ เทียบเท่ามัธยมปีที่ ๑

พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๖๙ โรงเรียนมัธยมวัดไสมนัสวิหาร สอบได้มัธยมปีที่ ๓

พ.ศ. ๒๔๗๐ - ๒๔๗๔ โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร สอบได้มัธยมปีที่ ๗

พ.ศ. ๒๔๗๕- ๒๔๗๖ โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ ปีแรกป่วยไม่ได้เข้าสอบ ปีหลังเปลี่ยนจากแผนกกลางเป็นแผนกวิทยาศาสตร์

พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๗๘ โรงเรียนราชบุรีวิทยาลัย สอบได้มัธยมบริบูรณ์ แผนกวิทยาศาสตร์

พ.ศ. ๒๔๗๙-๒๔๘๑ แผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ขณะนั้นยังไม่ได้เป็นคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์) ได้รับอนุปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๖ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต

พ.ศ. ๒๔๙๘-๒๔๙๙ ศึกษาและดูงาน ณ สหรัฐอเมริกาโดยทุนสัญญาระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับ Texas University สหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญา Master of City Design (M.C.D.) จาก Miami University, Ohio และและหนังสือรับรองจาก Standford University, California

พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๘

พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับพระราชทานปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เป็นคนแรก

หากตั้งจุดมุ่งหมายว่าหน้าที่สำคัญของคณะวิชาคือการให้การศึกษาที่จะทำให้นิสิตพร้อมที่จะรับใช้สังคมในอนาคต ก็ต้องมีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของการเรียนการสอน และมีความกล้าที่จะขจัดอุปสรรคที่ขวางกั้นแนวทางพัฒนานั้น

การทำงานให้ดี ไม่หมายความว่าทำงานให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารักใครแต่เพียงอย่างเดียว ผู้บริหารควรจะประสงค์ความรักและความเคารพจากผู้ร่วมงานที่เป็นจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของคณะวิชาว่าควรเป็นไปในทางที่จะเกิดประโยชน์กับการศึกษาของนิสิต และพร้อมที่จะให้ผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพและไม่ยอมปรับตัวหลังจากให้โอกาสแล้วมีสิทธิที่จะไม่รักได้

ประการสำคัญอันหนึ่งของการบริหารคณะวิชา คือ ความยุติธรรม การสนับสนุนทั้งในเรื่องตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่รับผิดชอบและการพิจารณาความดีความชอบจะต้องเป็นไปตามความสามารถและผลงานของแต่ละบุคคล มิใช่ขึ้นอยู่ส่วนหนึ่งกับความสนิทสนมชอบพอ หรือเคยสนับสนุนกันมาเป็นส่วนตัว เพราะวิธีแรกเป็นวิธีสร้างความสามัคคีในหน่วยงาน และวิธีหลังเป็นวิธีสร้างความแตกแยกพวกเขาพวกเรา ซึ่งไม่เป็นผลดีกับคณะวิชาแต่อย่างใด

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เหรียญจักรพรรดิมาลา

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ร้อยเอก กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรมการกลางคณะกรรมการบริหารสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

กรรมการดำเนินงานมูลนิธิพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

กรรมการบริหารมูลนิธิ "ธารน้ำใจ" (คนไทยตัวอย่าง)

กรรมการที่ปรึกษาสโมสรโรตารีกรุงเทพฯ และกรรมการโรตารีภาค ๓๓๕

กรรมการบริหารสโมสรการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ หัวหน้ากองผังเมือง ชั้นเอก อันดับ ๑

หน้าที่ที่รับผิดชอบ

พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๓ ทำงานด้านออกแบบและเขียนแบบก่อสร้างอาคารสถาปัตยกรรมของกองแบบแผน และผังเมือง

พ.ศ. ๒๔๙๔ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๔ ทำงานในแผนกผังเมืองโดยตรง คือทำหน้าที่วางผังเมือง กำหนด Zoning อาทิ ย่านที่พักอาศัย ย่านการค้า ย่านอุตสาหกรรม ตามจังหวัดต่าง ๆ

ทำแผนผังระหว่าง พ.ร.บ. เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ตามบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ตามจังหวัดต่าง ๆ เพื่อการตัดและขยายถนนตามหลักวิชาการให้เป็นไปตามแผนผังที่วางไว้

พ.ศ. ๒๔๙๕ ทำงานด้านวางแผนผังเมือง กำหนด Zoning และร่าง พ.ร.บ. เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อตัดและขยายถนนในบริเวณเพลิงไหม้

ร่างพระราชบัญญัติผังเมือง ฉบับที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎร และประกาศใช้บังคับเป็นฉบับแรก

พ.ศ. ๒๔๙๖ นอกจากงานวางแผนผังเมือง กำหนด Zoning และร่าง พ.ร.บ. เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในบริเวณเพลิงไหม้ต่าง ๆ แล้ว ยังได้ทำร่าง พ.ร.บ. เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในบริเวณที่จะสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ๕ แห่ง ซึ่งกระทำสำเร็จไปแล้ว ๓ แห่งคือ สะพานกรุงเทพฯ สะพานกรุงธน และสะพานติวานนท์ จังหวัดปทุมธานี

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ โอนไปรับราชการที่กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย เป็นระยะเวลาถึง ๒ ปี คือระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยรับตำแหน่งหัวหน้ากองเคหะสงเคราะห์ ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบคือปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคารสงเคราะห์โครงการต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และตามนิคมสร้างตนเองในจังหวัดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๙๗ ๑. อาคารสงเคราะห์สำหรับผู้มีรายได้น้อย บริเวณถนนดินแดง

๒. โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถม โรงอาหาร บ้านพักครู และหอประชุม พร้อมทั้งวางแผนผังถนน สร้างในบริเวณวิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์ ถ. ดินแดง

๓. อาคารสงเคราะห์ประเภทเช่าซื้อ (อาคารประเภทบ้านพักอาศัย) ซอยสวนพลู ทุ่งมหาเมฆ

๔. อาคารที่ทำการ ร้านค้า และบ้านพัก สร้างตามนิคมสร้างตนเอง ออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง อาคารสงเคราะห์ที่ทำการและบ้านพักชาวนิคมในนิคมสร้างตนเองที่จังหวัดสระบุรี ลพบุรี ทับกวาง และเพชรบุรี โดยเฉพาะที่นิคมสระบุรี และลพบุรี มีโรงเรียนประถมและบ้านพักครู ๓ หลัง

วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ โอนไปรับราชการทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ (ขณะนั้น) ดำรงตำแหน่ง อาจารย์เอก แผนกฟิสิกส์ ในคณะวิทยาศาสตร์ โดยทำการสอนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จนกระทั่งครบเกษียณอายุ ซึ่งรวมระยะเวลาถึง ๒๐ ปี คือตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ จนกระทั่งถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยดำรงตำแหน่งดังนี้

๑. ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๘- ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ดำรงตำแหน่งอาจารย์เอก

๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๑ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์สถาปัตยกรรมศาสตร์ และกรรมการประจำคณะ (หน้าที่กรรมการประจำคณะนี้ทำนดำรงตำแหน่งจนครบเกษียณอายุ)

๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๔ เลื่อนเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชั้นพิเศษ

๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นรองศาสตราจารย์ วิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ วิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

นอกจากนี้ ระหว่างวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ถึงวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ร่วมเป็นกรรมการสอบมหาวิทยาลัย และระหว่างวันที่ ๑ กันยายน ถึง พ.ศ. ๒๕๑๓ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ รักษาราชการแทนคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

นับแต่ศาสตราจารย์ เสมอใจ ไศละสูต เริ่มเข้ารับราชการในกรมโยธาเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ได้มาสอนที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ วิชาก่อสร้าง และเป็นกรรมการตัดสินวิทยานิพนธ์ชั้นปีที่ ๕ ตลอดมา จนกระทั่งโอนมารับราชการเป็นอาจารย์ประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ หน้าที่ความรับผิดชอบมีดังต่อไปนี้คือ

๑. งานสอนภาคทฤษฎี ทำการสอนวิชาหลัก ทฤษฎีการออกแบบ ชั้นปีที่ ๓ปีที่ ๔ วิชาทฤษฎีการก่อสร้าง ชั้นปีที่ ๓ และปีที่ ๔

๒. งานสอนภาคปฏิบัติ ควบคุมงานออกแบบ งานออกแบบร่างและงานก่อสร้างชั้นปีที่ ๓ ปีที่ ๔ และปีที่ ๕ ควบคุมงานวิทยานิพนธ์และเป็นกรรมการตัดสินวิทยานิพนธ์ชั้นปีที่ ๕

ในระหว่างที่ท่านรักษาการในตำแหน่งคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ท่านมีผลงานต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริหาร

๑. พ.ศ. ๒๕๐๔ ในฐานะกรรมการประจำคณะ เสนอให้ปรับปรุงการควบคุมงานออกแบบและงานก่อสร้าง ด้วยหลักการ อาจารย์ ๑ คน คุมนิสิตไม่เกิน ๑๕ คน เพื่อประโยชน์ทั้งฝ่ายอาจารย์ คือ สามารถตรวจงานได้ละเอียด อ่านความนึกคิดของนิสิตได้ลึกซึ้ง และทั่วถึง ส่วนนิสิตก็ได้ประโยชน์คือ ได้รับทั้งคำติชมในงานได้สม่ำเสมอและละเอียด และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ได้ลงมติเห็นด้วยและถือปฏิบัติมาจนปัจจุบัน

๒. พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๕ ในฐานะรักษาราชการแทนคณบดี ได้วางระเบียบแยกงานธุรการ งานทะเบียนนิสิต และตั้งหน่วยงานบริการการสอนออกเป็น ๒ หน่วยอิสระ มีหัวหน้าควบคุมขึ้นตรงต่อคณบดี เพื่อประโยชน์คือ งานแต่ละหน่วยดำเนินไปได้สะดวกและรวดเร็วซึ่งทำให้งานแต่ละหน่วยกว้างขวางขึ้นและเกิดผลดีต่อคณาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ อาจารย์พิเศษและต่อนิสิต ดังผลที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

๓. สนับสนุนและกระตุ้นให้คณาจารย์ แต่งตำราวิชาการเป็นผลสำเร็จหลายคน เป็นประโยชน์ ต่อนิสิตเป็นอย่างมาก

ด้านวิชาการ

๑. จัดทำหลักสูตรวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต เป็นหน่วยกิต และได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการสอนแล้ว

๒. ได้ปรับปรุงหลักสูตรวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นระบบหน่วยกิต

๓. ได้วางแผนพัฒนาการศึกษาในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในการนี้ให้จัดประชุมคณาจารย์ทั้งคณะ ใช้เวลาประมาณ ๑ เดือนเศษ ได้ถกเถียงกันอย่างกว้างทั้งด้านวิชาการบุคลากรและสถานที่ ในที่สุดก็ลงมติเห็นด้วยกับแผนพัฒนาการศึกษาของคณะโดยจัดวางไว้เป็น ๒ ระยะคือ

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙

-แผนกวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีระดับบัณฑิตและมหาบัณฑิต

-แผนกวิชาศิลปกรรม พิจารณาเปลี่ยนชื่อใหม่ เปิดแผนกวิชาศิลปประยุกต์หรือแผนกวิชาประยุกต์ศิลปะ เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริงในหลักสูตร (Department of Applied Arts)

-เปิดสอนแผนกวิชาผังเมือง (หลักสูตรพร้อมแล้ว)

-เปิดสอนแผนกวิชาภูมิสถาปัตยกรรม (Landscape Architecture แผนกใหม่)

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔ เปิดวิชาใหม่อีก ๓ แผนก ซึ่งควรเปิดสอนได้คือ

-แผนกวิชามัณฑศิลป์ (Interior Decoration)

-แผนกวิชาก่อสร้าง (Building Science)

-แผนกวิชาสถาปัตยกรรมไทย (Thai Architecture)

นอกจากนี้ท่านยังได้นำคุณวุฒิ และความรู้พิเศษมาใช้ในการบริหาร ก่อให้เกิดผลดีแก่คณะและมหาวิทยาลัยดังนี้ คือ ได้นำประสบการณ์ในตำแหน่งหัวหน้าทองมาปรับปรุงระเบียบงานและการโต้ตอบหนังสือราชการ รวมทั้งการเสนอหนังสือพร้อมด้วยเอกสารอ้างอิง เพื่อให้เป็นระเบียบรัดกุมและพิจารณาได้รวดเร็วขึ้น

ท่านยังได้ปฏิบัติราชการพิเศษ ซึ่งนับเป็นผลงานที่นำภาคภูมิใจแก่วงศ์ตระกูลของท่านสมควรที่จะได้นำมากล่าวถึง คือ

๑. ในฐานะเสรีไทยในสหรัฐอเมริการะหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ปฏิบัติราชการตามคำสั่งสถานทูตไทย คือ

๑.๑ พ.ศ. ๒๔๘๗ ปฏิบัติงานช่วยราชการสงครามเกี่ยวกับแผนที่ ณ กระทรวงในกรุงวอชิงตัน ดี ซี ระยะเวลา ๖ เดือนเศษ

๑.๒ ต่อจากนั้น พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๘๙ ทางการเสรีไทยในสหรัฐอเมริกาได้สั่งให้ปฏิบัติราชการทางวิทยุกระจายเสียงแถลงข่าวเคลื่อนไหวแห่งสงครามภาษาไทยใน OWI (Office of War Information) ณ นครซานฟรานซิสโก รัฐแคลิฟอร์เนียทำทั้งภาคกลางวันและกลางคืน ระยะเวลา ๒ ปีเศษ

๒. พ.ศ. ๒๔๙๔ ช่วยงานกระทรวงยุติธรรม คือ ออกแบบก่อสร้างศาลประจำจังหวัดชนิด ๒ และ ๔ บัลลังก์ ใช้เป็นแบบมาตรฐานสร้างที่จังหวัดศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด สุราษฎร์ธานี ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายเมืองกรมโยธาเทศบาล

พ.ศ. ๒๔๙๕ ช่วยงานกระทรวงยุติธรรมคือ ออกแบบก่อสร้างศาลคดีเด็กและเยาวชน สถานที่ข้างกระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร และอาคารสถานที่นำและคุ้มครองเด็กกลาง ที่ยางนา ขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกฝังเมือง กรมโยธาเทศบาล

ทัศนคติต่อการทำงานในฐานะผู้บริหาร

"การบริหารเพื่อก่อความเจริญก้าวหน้าให้หมู่คณะกระทำได้ยากมาก เนื่องจากพบแต่อุปสรรคขัดข้องไม่ได้รับความร่วมมือ ร่วมใจเท่าที่ควร ความรับผิดชอบต่อหน้าที่เพื่อส่วนรวมหย่อนยานการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลตามกำหนดเวลามักต้องคอยตามเตือนและทวงถามตลอดเวลา ขาดความกระตือรือร้นที่จะทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของหมู่คณะ

วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ท่านออกจากราชการเนื่องจากเกษียณอายุ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เหรียญจักรพรรดิมาลา

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ศาสตราจารย์ ร้อยเอก กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา

ศาสตราจารย์ ร้อยเอก กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา เกิดเมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่กรุงเทพฯ เป็นบุตร ม.ล. อารุณ และนางจอบแก้ว (สกุลเดิม กรสูต) เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๒ สมรสกับ นางสาว สุชาดา กรรณสูต มีบุตรธิดารวม ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านเริ่มเข้ารับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนมาแตร์เดอีจนจบชั้นประถมปีที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ หลังจากนั้นได้เข้าเรียนต่อที่อัสสัมชัญ จบชั้นมัธยมปีที่ ๗ และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ Willbraham Acadamy Willkraham, Mass ได้วุฒิ High School Diploma เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ หลังจากนั้นก็เข้าศึกษาต่อที่ Massachusetts Institute of Technology, Cambridge จนสำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ ก็ได้วุฒิ B. ARCH และได้ M. ARCH ในปีถัดมา ณ มหาวิทยาลัยเดียวกัน ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้รับประกาศนียบัตรการเรียน วิชา L'Art Monumental ที่ Ecole Des Beaux-Arts Superieure

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มเข้ารับราชการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ - พ.ศ. ๒๕๐๓ ที่กรมยุทธโยธาทหารบก ในตำแหน่งสถาปนิกยศร้อยเอก ทำหน้าที่เป็นสถาปนิกในทางแบบแผน กรมยุทธโยธาทหารบก ออกแบบโรงเรียนเสนาธิการทหารบก สวนสน ศูนย์ฝึกปราณบุรี และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ไปทำหน้าที่นายทหารติดต่อกองทัพบก ประจำสำนักงาน O.I.C.C. ตามโครงการช่วยเหลือทางการก่อสร้างของสหรัฐ โดยปฏิบัติหน้าที่หัวหน้านายทหารติดต่อในการซ่อมรบ "กิตติขจร" เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ขณะนั้นมีกิจกรรมพิเศษ คือ เป็นกรรมการสมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกาและเป็นกรรมการสมาคมสถาปนิกสยาม ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ รับราชการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกเบ็ดเตล็ด สำนักงานเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากนั้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ จนกระทั่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

ตำแหน่งอาจารย์โท สอนวิชาต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕

ตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการประจำคณะ พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๗

ตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาสถาปัตยกรรม พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๐

ตำแหน่งคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๐

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ท่านมีผลงานทั้งทางด้านบริหาร และวิชาการดังนี้

ด้านบริหาร

๑. วางโครงสร้างการดำเนินการบริหารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ใหม่ให้สอดคล้องกับแนวการสอนใหม่

๒. ตั้งกรรมการวิชาการ และกรรมการบริหารด้านวิชาการและธุรการขึ้นใหม่มีหลายชุด เพื่อให้การเรียน การสอนและการบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. วางหลักการในการพิจารณาความดีความชอบคณาจารย์ในคณะ ที่จะทำให้คณาจารย์เห็นว่าการพิจารณาความดีความชอบมีหลักการเป็นธรรมและเปิดเผย

๔. สนับสนุนให้มีการประกวดแบบกับสถาบันต่างประเทศ เป็นผลให้นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ชนะที่ ๓ การประกวดแบบจากสถาบันการศึกษาทั่วโลก ในการจัดประกวดของสมาคมสถาปนิคในโลกในประเทศเม็กซิโก

๕. ส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรของนิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทำให้ละครของนิสิตในคณะเป็นที่รู้จักและนิยมของประชาชนทั่วไป

๖. จัดให้มีการประเมินผลการสอนทุกภาควิชาทั้งคณะ แต่ละภาคการศึกษา รวมทั้งสิ้น ๘ ครั้ง ในระยะเวลา ๔ ปี เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการสอนของคณาจารย์ และเพื่อทราบทัศนคติของนิสิตต่อคณาจารย์ในคณะ

ด้านวิชาการ

๑. ดำเนินการร่างหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ และติดต่อประสานงาน ก.พ. ขณะทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการประจำคณะ

๒. ร่างหลักสูตรใหม่ของแผนกวิชาสถาปัตยกรรม โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญนอกสถาบันมาร่วมให้คำปรึกษาในแต่ละวิชาเพื่อให้หลักสูตรเหมาะสมกับสภาวะการประกอบวิชาชีพ

สถาปัตยกรรมในปัจจุบันและอนาคต เช่น ให้มีการศึกษาเรื่องคำนวณต้นทุนก่อสร้าง และความเป็นไปได้ของโครงการ เริ่มให้มีการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์แก่นิสิตแผนกวิชาสถาปัตยกรรม ฯลฯ

๓. ดำเนินการเปิดแผนกวิชาผังเมืองระดับปริญญาโท

๔. ดำเนินการเปิดแผนกวิชาภูมิสถาปัตยกรรม

๕. ทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายในการประชุมวิชาชีพนานาชาติที่สิงคโปร์ ๒ ครั้ง

๒. เขียนบทความและให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน สนับสนุนความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสถาปนิก และประโยชน์ของสถาปนิกต่อสังคม

ตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษ

๑. เป็นกรรมการบริหารมูลนิธิพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พ.ศ. ๒๕๑๕-ปัจจุบัน

๒. เป็นกรรมการบริหารมูลนิธิธารน้ำใจ พ.ศ. ๒๕๑๗

๓. เป็นกรรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๒๓

๔. เป็นนายกสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๒๐

๕. เป็นกรรมการ ก.ส. กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๔

๖. เป็นนายกสโมสรไรตาร์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๒๒

๗. เป็นกรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓-ปัจจุบัน

ทัศนคติต่อการทำงานในฐานะผู้บริหาร

ผู้บริหารการศึกษาทำงานกับคณาจารย์ นิสิต ข้าราชการ และหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรจะตระหนักถึงขอบเขตของหน้าที่และความรับผิดชอบให้ครอบคลุมไปถึงทุกฝ่าย มิใช่ให้ความสำคัญแก่ส่วนใดส่วนหนึ่งเพียงส่วนเดียว

หน้าที่คณบดีและหัวหน้าภาควิชา คือ ผู้ที่จะต้องบริหารงานให้ระดับการศึกษาของนิสิตมีมาตรฐานที่สูงขึ้นตามลำดับ และดูแลแนวทางการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะและความต้องการของสังคมในอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพราะการเล็งดูสภาวะปัจจุบันโดยไม่คาดการณ์ถึงอนาคตเป็นการที่จะล้าสมัยไปในตัว เพราะเราสอนนิสิตในปัจจุบันเพื่อไปทำงานรับใช้สังคมในอนาคต

หากตั้งจุดมุ่งหมายว่าหน้าที่สำคัญของคณะวิชาคือการให้การศึกษาที่จะทำให้นิสิตพร้อมที่จะรับใช้สังคมในอนาคต ก็ต้องมีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของการเรียนการสอน และมีความกล้าที่จะขจัดอุปสรรคที่ขวางกั้นแนวทางพัฒนานั้น

การทำงานให้ดี ไม่หมายความว่าทำงานให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารักใครแต่เพียงอย่างเดียว ผู้บริหารควรจะประสงค์ความรักและความเคารพจากผู้ร่วมงานที่เป็นจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของคณะวิชาว่าควรเป็นไปในทางที่จะเกิดประโยชน์กับการศึกษาของนิสิต และพร้อมที่จะให้ผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพและไม่ยอมปรับตัวหลังจากให้โอกาสแล้วมีสิทธิที่จะไม่รักได้

ประการสำคัญอันหนึ่งของการบริหารคณะวิชา คือ ความยุติธรรม การสนับสนุนทั้งในเรื่องตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่รับผิดชอบและการพิจารณาความดีความชอบจะต้องเป็นไปตามความสามารถและผลงานของแต่ละบุคคล มิใช่ขึ้นอยู่ส่วนหนึ่งกับความสนิทสนมชอบพอ หรือเคยสนับสนุนกันมาเป็นส่วนตัว เพราะวิธีแรกเป็นวิธีสร้างความสามัคคีในหน่วยงาน และวิธีหลังเป็นวิธีสร้างความแตกแยกพวกเขาพวกเรา ซึ่งไม่เป็นผลดีกับคณะวิชาแต่อย่างใด

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เหรียญจักรพรรดิมาลา

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ร้อยเอก กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรมการกลางคณะกรรมการบริหารสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

กรรมการดำเนินงานมูลนิธิพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

กรรมการบริหารมูลนิธิ "ธารน้ำใจ" (คนไทยตัวอย่าง)

กรรมการที่ปรึกษาสโมสรโรตารีกรุงเทพฯ และกรรมการโรตารีภาค ๓๓๕

กรรมการบริหารสโมสรการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

ด้านบริหาร

ท่านได้ร่วมเปิดหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต สหสาขาวิชาสรีรวิทยา และก่อตั้งโครงการช่วยเหลือด้านทุนไปศึกษาต่างประเทศ ครุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญจากรัฐบาลฝรั่งเศส

ด้านวิชาการ

1. แต่งตำรา "ระบบต่อมไร้ท่อในปศุสัตว์"
2. A. Pichaichannarong et al. "Thyroid Activities"
   B. Non-pregnant, pregnant, post-pastism and newborn swamp buffalos J. agric. Sci., Camb.,(1982), 98, 483-486
   A. Pichaichannarong et. al. "The Thyroid activity"
   B. Swamp buffalos unstability non-goitrore and goitrores areas in Thailand. Acta Vct.(1982), 32, 5-6

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. กรรมการพิจารณาคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. กรรมการพิจารณาคุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ และสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. กรรมการของคณะกรรมการแผนกเกษตรศาสตร์ มูลนิธิอานันทมหิดล

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ท่านได้รับ

5 ธันวาคม 2520 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

5 ธันวาคม 2523 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสรีรวิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชา Seminar in Building Technology ชั้นปริญญาโทปีที่ ๒

" Thesis ชั้นปีที่ ๕ ปริญญาตรี สถาปัตยกรรม

" Thesis ชั้นปริญญาโท เคหการ

งานวิจัย การศึกษาข้อมูลด้านเอกสารเบื้องต้นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม รัชกาลที่ ๓-๕ (ได้ทุนเงินอุดหนุนงบประมาณแผ่นดินปี ๒๕๒๕)

งานวิชาการ "ตำราประกอบการสอน "วัสดุและการก่อสร้างสถาปัตยกรรม" ๒๕๒๐

นอกจากนั้นยังมีผลงานใหม่ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ท่านบริหารดังนี้คือ

ในระหว่างที่รองศาสตราจารย์ เฉลิม สุจริต ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ท่านได้มีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

๑. ออกระเบียบการปฏิบัติงานวิทยานิพนธ์ภาควิชาสถาปัตยกรรม

๒. ระเบียบการปฏิบัติงานวิทยานิพนธ์ภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรม

๓. ระเบียบการปฏิบัติงานวิทยานิพนธ์ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม

ด้านวิชาการ

๑. อบรมทางวิชาการ "การออกแบบสถาปัตยกรรมตามสภาพแวดล้อมในประเทศ"

๒. อบรมทางวิชาการ "การออกแบบและบริหารโครงการอาคารขนาดใหญ่ "

๓. หนังสือวารสารวิชาการ ประจำปี ๒๕๒๖

นอกจากนั้นท่านยังทำหน้าที่เป็นกรรมการควบคุมวิชาชีพสถาปัตยกรรม กระทรวงมหาดไทย และเป็นกรรมการร่างมาตรฐานวัสดุก่อสร้างคณะ ๕๕ กระทรวงอุตสาหกรรม

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

ผู้บริหารควรให้ความรับผิดชอบอย่างสูง และในด้านการปฏิบัติงานนั้นควรทำแบบเป็นทีมให้ได้มากที่สุด

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

๕ ธันวาคม ๒๕๒๓ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ เหรียญจักรพรรดิมาลา

คณะสัตวแพทยศาสตร์

1. ศาสตราจารย์พันโทพลวงชัย อัศวรักษ์ 24 พฤษภาคม 2481-มีนาคม 2503
2. ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์เดียง ตันสงวน เมษายน 2504-กรกฎาคม 2515
3. ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.อายุส พิชัยชาญรงค์ 1 ตุลาคม 2515 - 30 กันยายน 2519
4. รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ประสิทธิ์ โพธิปักษ์ 1 ตุลาคม 2519 - 30 กันยายน 2523
5. รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ระบิล รัตนธานี 1 ตุลาคม 2523 - ปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ พันโท หลวงชัยอัศวรักษ์

ศาสตราจารย์ พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ (ไชย แสง-ชูโต) เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2445 ณ บ้านถนนสีลม จังหวัดพระนคร เป็นบุตรคนที่ 3 ของพลโทพระยาสุรเสนา (กลั่น แสง-ชูโต) สมุหราชองครักษ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับคุณหญิงเชื่อมสุรเสนา ท.จ. (สกุลเดิม ณ บางช้าง) เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2475 ศาสตราจารย์ พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ ได้สมรสกับ นางสาวเผดียง บุนนาค ธิดาท่านเจ้าพระยาพิชัยญาติ และ คุณผิว พิชัยญาติ บุนนาค มีบุตรและธิดา 3 คน

ด้านการศึกษา

ศาสตราจารย์ พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง ตั้งแต่ พ.ศ. 2458 และ สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 7 เมื่อ พ.ศ. 2460 แล้วเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยทหารบกเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2460 และ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2461 ก็ได้เป็นนักเรียนพิเศษของกระทรวงกลาโหม ไปศึกษาวิชาที่ประเทศอังกฤษจนได้รับปริญญาสัตวแพทย-ศาสตร์ M.R.C.V.S. (London) เมื่อ พ.ศ. 2470

ด้านการทำงาน

หลังจากที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ศาสตราจารย์ พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ก็เข้ารับราชการใน กระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2472 ระยะแรกประจำกรมทหารม้า ต่อมาประจำที่กรมจเรทหารม้า จนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงชัยอัศวรักษ์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2475 ต่อจากนั้นก็ย้ายไปประจำที่กรมจเรทหารบกจนถึงวันที่ 1 มิถุนายน 2478 จึงถูกโอนไปรับราชการในกรมเกษตรและการประมง กระทรวงเกษตราธิการ และเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2482 ก็เลื่อนขึ้นเป็นหัวหน้ากองสัตวรักษ์ ต่อมาเมื่อมีการสถาปนากองนี้ขึ้นเป็นกรมปศุสัตว์และสัตวพาหนะในวันที่ 4 มิถุนายน 2485 ศาสตราจารย์พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ ก็ได้รับตำแหน่งอธิบดีคนแรก

เมื่อ พ.ศ. 2481 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนแผนกวิชาสัตวแพทยศาสตร์ขึ้น ศาสตราจารย์พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ ก็ได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์หัวหน้าแผนกวิชาสัตว-แพทย์เป็นคนแรก และอยู่ในตำแหน่งนี้ตลอดมาจนกระทั่งได้โอนแผนกวิชาสัตวแพทย์ไปสังกัด

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมีฐานะเป็นคณะสัตวแพทยศาสตร์ ศาสตราจารย์พันโทหลวง-ชัยอัศวรักษ์ ก็ดำรงตำแหน่งคณบดีคนแรก และเมื่อคณะสัตวแพทยศาสตร์ได้โอนไปสังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็คงดำรงตำแหน่งนี้อยู่จนกระทั่งถึงแก่กรรม

ผลงานในระหว่างทำงานในคณะสัตวแพทยศาสตร์ คือ

ด้านบริหาร

1. พยายามปรับปรุงกิจการ ทำให้กิจการสัตวแพทย์เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ
2. ให้การสนับสนุนแก่นิสิตผู้เข้าศึกษาวิชาสัตวแพทย์จากมหาวิทยาลัยทั้งด้านให้ทุน ในระหว่างการศึกษา และตั้งตำแหน่งสำรองเพื่อรับเข้าบรรจุตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการ
3. เป็นผู้อำนวยการจัดหาซื้อโค กระบือ เพื่อช่วยเหลือชาวนาที่ขาดแคลนสัตว์ โดยร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย

ด้านวิชาการ

1. ได้ขออนุมัติทางการ เปิดอบรมวิชาสัตวแพทย์ขึ้นประกาศนียบัตรขึ้นหลายรุ่น เพื่อให้ได้มีจำนวนสัตว์แพทย์พอปฏิบัติหน้าที่ในด้านการกำจัดโรคระบาด
2. ดำเนินการเร่งรัด ปราบโรคระบาดชนิดรินเดอร์เปสต์ ซึ่งเป็นโรคระบาดที่ทำลายชีวิตบ่อสัตว์ และสัตว์พาหนะอย่างรุนแรง และได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของวัคซีนและเซรัมที่จะใช้ในการป้องกันโรคให้ดียิ่งขึ้น

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ได้รับ

28	มิถุนายน	2487	เหรียญชัยสมรภูมิ
5	ธันวาคม	2500	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก
18	พฤศจิกายน	2490 -	สมาชิกวุฒิสภา
29	พฤศจิกายน	2494	

27 มิถุนายน 2496 สัตวแพทยศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

ศาสตราจารย์ พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 1 มกราคม

พ.ศ. 2502

ศาสตราจารย์ เฟียง ตันสงวน

ศาสตราจารย์ เฟียง ตันสงวน เกิดเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2450 ที่ อำเภอสัมพันธวงศ์ กรุงเทพ ฯ เป็นบุตรของ นายเต้ก และ นางเหรียญ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2485 ได้สมรสกับ นางสาวดาด จูแรงบุญ มีบุตรธิดา 4 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาชั้นประถมปีที่ 1 จนกระทั่งถึงชั้นมัธยมแปดจากโรงเรียนมัธยมวัดประทุมคงคา สำเร็จการศึกษาใน พ.ศ. 2468 เมื่อ พ.ศ. 2476 หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอินเดีย ที่ College of Veterinary Science Madras University และจบการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2480

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในกรมเพาะปลูก กระทรวงเกษตร (ขณะนี้เป็นกรมปศุสัตว์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2469-พ.ศ. 2489 โดยรับผิดชอบในตำแหน่งหัวหน้ากองวัคซีนและเซรุ่ม ได้ผลิตวัคซีนในรูปต่าง ๆ ยังเป็นทางช่วยความสำเร็จในการปราบโรค Vinderpert ได้ ทำให้หมดไปจากประเทศไทย ซึ่งเดิมเป็นโรคเรื้อรังมานานของประเทศในยุโรปมาแล้ว โรคนี้เคยทำให้ เศรษฐกิจของยุโรปเสียหายมาก เมื่อหมดจากยุโรปก็เข้ามาอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย และขณะนี้ก็ยังมีอยู่ในหลาย ๆ ประเทศเหมือนกัน โรคนี้เป็นแก่สัตว์คีบคู่ โค กระบือ แพะ แกะ และสุกร

ต่อมาท่านได้ย้ายมารับราชการที่มหาวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์ ในตำแหน่งอาจารย์โท ตั้งแต่ พ.ศ. 2488 - พ.ศ. 2498

ต่อมาได้ย้ายมารับราชการที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ.2498-พ.ศ. 2510 ได้ดำรงตำแหน่งคณบดี

ต่อมา พ.ศ. 2510-2515 ย้ายมารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานในขณะที่ท่านได้รับราชการจนกระทั่งเกษียณอายุมีดังนี้

ด้านวิชาการ

1. ขณะที่รับราชการในกรมเพาะปลูก กระทรวงเกษตรนั้น ได้ผลิตเซรุ่ม

ปราบโรค Vinderpert ให้หมดไปจากประเทศได้ ซึ่งเดิมเคยเรืองรังมานานหลายปี โรคนี้ทำให้เศรษฐกิจของยุโรปเสียหายมาก เมื่อหมดจากยุโรปก็เข้ามาอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียและขณะนี้ก็ยังมีอยู่ในหลายประเทศเหมือนกัน โรคนี้เป็นแก่สัตว์กีบคู่ ได้แก่ ระบือ แพะ แกะ และสุกร

2. ในขณะที่ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะสัตวแพทย์ศาสตร์ เปิดสอนวิชาสัตว์แพทย์แก่เวียตนาม มีผู้เข้ารับการศึกษาประมาณ 40 คน ใช้เวลาเรียน 3 ปีครึ่ง โดยคัดเลือกจากผู้สำเร็จการศึกษาวิชาสัตวบาลของประเทศนั้นและมีบางคนจบจากมหาวิทยาลัยปารีส ซึ่งมีผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 2 รุ่น พอดีประเทศเวียตนามแพ้สงครามเวียตนามเหนือ โครงการนี้จึงระงับไป

<u>ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร</u>

ผู้บริหารต้องมีคุณธรรม 4 ประการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้บริหารต้องฝึกฝนตนเองในบทบาทต่างประเทศให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยอาศัยอ่านนิตยสารต่างประเทศเป็นประจำ เพื่อให้ทันโลกและการอธิบายขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศได้อย่างชัดเจน เพราะการพึ่งให้คนอื่นช่วยเขียนให้นั้นย่อมไม่ถูกใจของตนเองเป็นธรรมดา ฉะนั้นผู้บริหารต้องรู้จักใช้ภาษานี้ให้รัดกุม ความหมายลึกซึ้ง (ไม่จำเป็นต้องใช้ศัพท์สูง) ในความหมายถ้าใช้คำพูดเหล่านี้ได้ดีมากเพียงใด อย่างนี้เรียกว่า "พูดภาษาเดียวกัน" ก็ย่อมได้ประโยชน์มากขึ้นเพียงนั้น

ผู้บริหารควรมีเวลา (แม้นอกราชการ) สังสรรค์ส่วนตัวกับบุคคลในสถานทูตที่เป็น key man เรื่องความช่วยเหลือต่างประเทศของเขา ที่เราคิดว่าจะได้ประโยชน์และหัวหน้าองค์การระหว่างประเทศย่อย ๆ จะช่วยนำมาซึ่งความสำเร็จในโครงการของเรา หรืออย่างน้อยก็ได้ข้อคิดแนะนำที่จะช่วยงานได้มาก ความจริงบรรดาสถานทูตและองค์การเหล่านั้นก็ประสงค์จะช่วยเราอยู่แล้ว เพียงแต่รอคอยเวลาและโอกาสเท่านั้น หากว่าวัตถุประสงค์ของเขาต่างกับของเรา และมีทางช่วยเราได้เขาก็ยินดีช่วยเรา และถ้ามีทางช่วยเราได้เขาก็ยินดี บางแห่งก็ช่วยเราติดต่อกันเป็นเวลาหลายปีโดยให้เปล่าและไม่มีเงื่อนไขใด ๆ นอกจากงบประมาณประจำปีที่เราได้รับอยู่แล้ว บรรดาสถานทูตและองค์การต่างประเทศเหล่านี้ก็คือบ่อเงินบ่อทองของเรานั่นเอง การติดต่อกับหน่วยราชการในประเทศนั้นแม้จะมีความสำคัญไม่น้อย แต่ก็เป็นกิจวัตรที่เราต้องทำอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องเน้นการกระทำเช่นนั้น

ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร. อายุส พิชัยชาญรงค์

ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร. อายุส พิชัยชาญรงค์ เกิดเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2467 ที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบุตรพันเอกพระยาพิชัยชาญรงค์ และคุณหญิงอรุณ พิชัยชาญรงค์ (สกุลเดิม สพัสสานนท์) เมื่อ พ.ศ. 2503 ได้ทำการสมรสกับนางสาวจำรัสรัตน์ ประนิช และมีบุตรสาวเพียงคนเดียว

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนเซนต์ปีเตอร์ จนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 แล้วศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยอีก 3 ปีจนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2486 ก็เข้าศึกษาในคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จนได้ปริญญาสัตวแพทย์ศาสตร์บัณฑิตแล้วจึงเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ Cornell University เมื่อ พ.ศ. 2492 ได้วุฒิ M.S. และศึกษาต่อจนได้ Ph.D เมื่อ พ.ศ. 2503

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ก็ได้เริ่มรับราชการที่คณะสัตวแพทยศาสตร์ ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2492	ตำแหน่ง	อาจารย์ตรี
พ.ศ. 2495	"	อาจารย์โท
พ.ศ. 2505	"	อาจารย์เอก
พ.ศ. 2509	"	หัวหน้าภาควิชาสรีรวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2511	"	รองศาสตราจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2514	"	ศาสตราจารย์
พ.ศ. 2515-2519		คณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์
พ.ศ. 2519-ปัจจุบัน		หัวหน้าภาควิชาสรีรวิทยา

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.อายุส พิชัยชาญรงค์ รับตำแหน่งทางการบริหารนั้น ท่านได้สร้างผลงานใหม่ ๆ ทั้งทางด้านบริหารและทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ประสิทธิ์ ไพธิปักษ์

รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ประสิทธิ์ ไพธิปักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2470 ที่ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท เป็นบุตร นายแพทย์วิชิต และ นางส้มกิ่ง (สกุลเดิม คงบุญ) ไพธิปักษ์ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2501 ท่านได้สมรสกับทันตแพทย์ บุญ กบิตลัย มีบุตรและธิดาทั้งสิ้น 3 คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษา ที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดหนองคาย จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2480 และจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ที่โรงเรียนประจำจังหวัดสิงห์บุรี (สิงห์วัฒนพาท) เมื่อ พ.ศ.2486 ต่อจากนั้นก็เดินทางมาศึกษาที่กรุงเทพ ฯ ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2489 และต้องหยุดเรียน 1 ปี เนื่องจากภาวะสงครามโลกครั้งที่สอง และได้เข้าศึกษาขั้นอุดมศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในคณะเตรียมสัตวแพทย์ศาสตร์ปีที่ 2 สำเร็จการศึกษาเมื่อพ.ศ.2491 และต่อจากนั้นก็เข้าศึกษาในคณะสัตวแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยมหิดล) ได้รับพระราชทานปริญญาสัตวแพทย์ศาสตร์บัณฑิต (ส.พ.บ.) เมื่อพ.ศ.2495 แล้วเดินทางไปศึกษาที่ราชวิทยาลัยสัตวแพทยศาสตร์ และ เกษตรศาสตร์ ประเทศเดนมาร์ก (Royal Veterinary and Agricultural College, Denmark) ได้รับประกาศนียบัตรวิชาศัลยศาสตร์ (Certificate in Surgery) เมื่อ พ.ศ. 2505 และยังได้ไปศึกษาที่ราชวิทยาลัยสัตวแพทยศาสตร์ ประเทศสวีเดน (Royal Veterinary College, Sweden) ได้รับประกาศนียบัตรวิชาศัลยศาสตร์ และสูติศาสตร์ ประกาศนียบัตรวิชาการสืบพันธุ์สัตว์ (Dip. in Surgery and Obstetrics, Dip. in Animal Reproduction, F.R.V.C.S. เมื่อ พ.ศ. 2506 และ พ.ศ. 2510 ตามลำดับ

ด้านการทำงาน

ท่านเข้ารับราชการครั้งแรกที่กรมการสัตว์ทหารบก ในตำแหน่งครูกองศึกษา แผนกการสัตวรักษ์ เป็นระยะเวลา 2 ปี ระหว่างวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2495 จนถึงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2498 โดยท่านมีหน้าที่เป็นครูสอนนายทหารนายสิบ นักเรียนนายสิบสัตวรักษ์ และทำแผนการฝึกทหาร ต่อมาระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2498 ถึงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2509 รวมระยะเวลา 10 ปี กับ 8 เดือน ท่านมารับตำแหน่ง

อาจารย์ที่คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำหน้าที่สอนวิชาศัลยศาสตร์และสูติศาสตร์ และให้การบริการทางวิชาการ คือ เป็นทั้งสัตวแพทย์ประจำโรงพยาบาลสัตว์ของคณะสัตวแพทยศาสตร์ รวมทั้งทำหน้าที่บริหารคือเป็นเลขานุการของคณะ

ต่อมาท่านได้มารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คณะสัตวแพทย์ศาสตร์ ในตำแหน่งอาจารย์ ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2510 กระทั่งถึงปัจจุบัน ทำหน้าที่สอน-วิจัย และบริหารทางวิชาการ วิชาที่สอนได้แก่ ศัลยศาสตร์ สูติศาสตร์ เซนเวชวิทยา เวชวิทยาเพศผู้ การผสมเทียมและการสืบพันธุ์ ในด้านการวิจัยท่านเป็นหัวหน้าโครงการการศึกษาเพื่อปรับปรุงและขยายพันธุ์ควายไทย หัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อศึกษาสถานภาพเศรษฐกิจสังคม และประชากรจังหวัดฉะเชิงเทราและการวิจัยในสาขาวิชาสูติศาสตร์ เซนเวชวิทยาและการสืบพันธ์ ส่วนการบริหารทางวิชาการคือเขียนบทความเผยแพร่วิชาการทางสื่อมวลชนและการประชุมทางวิชาการ ฯลฯ

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งคณบดีคณะสัตวแพทย์ศาสตร์นั้น เมื่อ พ.ศ. 2519 - 2523 ท่านได้สร้างผลงานให้เกิดขึ้นแก่คณะสัตวแพทยศาสตร์ทั้งด้านบริหารและวิชาการดังนี้

<u>ด้านบริหาร</u>

1. ปรับปรุงหลักสูตรสัตวแพทย์ศาสตร์บัณฑิตใหม่ ยกเลิกการให้ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิตควบกับปริญญาสัตวแพทยศาสตร์บัณฑิต (สองปริญญา)

2. ยกเลิกการบริหารหลักสูตร เตรียมสัตวแพทยศาสตร์ในคณะวิทยาศาสตร์ไปขึ้นตรงกับคณะสัตวแพทยศาสตร์ เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนคล่องตัวเหมาะสมในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น

3. ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและระบบบริหารคณะสัตวแพทยศาสตร์ใหม่ทั้งหมด ซึ่งต่อมาภายหลังรับกันกับพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ออกบังคับใช้ใน พ.ศ. 2521 โดยการแต่งตั้งรองคณบดีและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ (บริหาร วางแผน วิชาการ วิจัยและกิจการนิสิต) จัดระบบงานชัณสูตรโรคขึ้นใหม่โดยให้มีคณะกรรมการบริหารหน่วยให้ถูกหลักวิชาการและเป็นระบบในการให้บริการ

<u>ด้านวิชาการ</u>

1. ก่อตั้งแผนกวิชา (ปัจจุบันเป็นภาควิชา) สูติศาสตร์ เซนเวชวิทยาและ

วิทยาการสืบพันธุ์ขึ้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2520 ในคณะสัตวแพทยศาสตร์เพื่อประสิทธิภาพในการสอน ในการวิจัยและการบริหารทางวิชาการของกลุ่มวิชาที่ต้องสัมพันธ์กันในการเพิ่มผลผลิตปศุสัตว์ เพื่อเป็นอาหาร แรงงาน และประโยชน์อื่น ๆ แก่มนุษย์ เป็นการสอดคล้องกับการเสนอแนะขององค์การอนามัยโลกและองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

1. กรรมการวางแผนและนโยบาย สัตวแพทยสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
2. หัวหน้าคณะทำงานพิจารณาการผลิตและพัฒนาบุคลากรสาธารณสุข สาขาสัตวแพทยศาสตร์
3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาคุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. กรรมการบริหารสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. หัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อปรับปรุงและขยายพันธุ์ควายไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ผู้ประสานงานการวิจัยควายระหว่างวิทยาลัยสัตวแพทยศาสตร์ของประเทศกลุ่มอาเซียน
8. กรรมการโครงการร่วมวิจัยเพื่อพัฒนากระบือแห่งชาติ และที่ปรึกษาจุลสารกระบือ
9. ที่ปรึกษาทางวิชาการ โครงการปรับปรุงขยายพันธุ์โค กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ
10. ที่ปรึกษาสัตวแพทยสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์
11. กรรมการจัดสร้างงบประมาณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12. กรรมการสภามหาวิทยาลัย

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

1. ต้องเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจนที่สุด

2. ศึกษาองค์ประกอบของการปฏิบัติหน้าที่ อันได้แก่ ระบบบุคลากร อุปกรณ์และอื่น ๆ ให้เข้าใจลึกซึ้ง

3. ศึกษาปัญหา ลำดับความสำคัญและที่มาของปัญหาอย่างรอบคอบและมองการณ์ไกล

4. พยายามใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้งทางสมอง แรงงานและวัตถุที่มีอยู่ให้มากที่สุด

5. วางแผนและนโยบาย โดยอาศัยข้อมูลที่มากพอ และเชื่อถือได้มากที่สุด

6. การตัดสินใจที่เด็ดขาด และยึดหลักการที่ถูกต้องจนกว่าจะมีข้อพิสูจน์เป็นอย่างอื่น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการบริหาร

7. ประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงาน และแผนงานให้เหมาะสมและทันสมัยเสมอ การอยู่กับที่เท่ากับเป็นการถอยหลัง การเปลี่ยนแปลงจำเป็นมากในการพัฒนา ถ้าผิดก็แก้ไขได้ ข้อสำคัญคือ ต้องใช้สติปัญญาที่รอบคอบมองการณ์ไกลเสมอทุกครั้งที่วางแผนและตัดสินใจ

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์และยศที่ได้รับพระราชทาน มีดังนี้</u>

5 ธันวาคม พ.ศ. 2520 ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย เหรียญจักรพรรดิมาลา

5 ธันวาคม พ.ศ. 2524 ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

<u>ส่วนในปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งหน้าที่ดังนี้คือ</u>

1. รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 ภาควิชาสูติศาสตร์ เซนเวชวิทยา และวิทยาการสืบพันธุ์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. กรรมการวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. กรรมการจริยธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. กรรมการจัดสรรและติดตามผลงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. ประธานคณะกรรมการจัดสรรและติดตามผลงานวิจัยทุนรัชดาภิเษกสมโภช สาขาชีวภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. กรรมการปฏิบัติการกิจการวิจัย เพื่อพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. ประธานคณะกรรมการประสานงานของคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจ เพื่อพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. หัวหน้าโครงการวิจัย เพื่อศึกษาสถานภาพ เศรษฐกิจและการผลิต จังหวัดฉะเชิงเทรา

11. หัวหน้าโครงการวิจัย เพื่อศึกษาสถานภาพ เศรษฐกิจ สังคม และ ประชากร จังหวัดฉะเชิงเทรา

รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ระบิล รัตนพานี

รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ระบิล รัตนพานี เกิดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2481 ที่จังหวัดตรัง เป็นบุตร นายสนั่น และ นางอรุณ (สกุลเดิม ชัยวาริน) รัตนพานี เมื่อ พ.ศ. 2527 ได้สมรสกับ นางสาวบุญศรี เมฆวิชัย มีบุตรธิดา 2 คน

ด้านการศึกษา

ได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนประชาบาล ตำบลพังสาน จังหวัดสงขลา จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2492 และศึกษาต่อที่โรงเรียนสยามคุณวิทยา จังหวัดสงขลาจนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2497 จบชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลาเมื่อ พ.ศ. 2499 ต่อจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่คณะสัตวแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จนกระทั่งรับปริญญาตรีเมื่อ พ.ศ. 2505 ต่อจากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ Cornell University ได้รับวุฒิ M.S. เมื่อพ.ศ. 2508 และได้วุฒิ F.R.V.C.S. จาก Royal Veterinary College จากประเทศสวีเดนเมื่อ พ.ศ. 2510

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในตำแหน่งอาจารย์โท ตั้งแต่ พ.ศ. 2506 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2509 เป็นระยะเวลา 4 ปี โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการสอนวิชาในแผนกกายวิภาคศาสตร์ และจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่คณบดีคณะสัตวแพทย์ศาสตร์มอบหมาย

ต่อมาท่านได้มารับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์เอก ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

1. สอนวิชาในภาควิชากายวิภาคศาสตร์
2. โครงการผลิตสัตวแพทย์ให้กับรัฐบาลเวียตนาม
3. เป็นรองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาคณะสัตวแพทย์ศาสตร์
4. เลขานุการฝ่ายวางแผนและพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. คณบดีคณะสัตวแพทย์ศาสตร์

ในระหว่างที่รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ระบิล รัตนพานี ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะสัตวแพทย์ศาสตร์ ท่านมีผลงานทั้งทางด้านบริหารและวิชาการ

ด้านบริหาร

1. วางแผนพัฒนาการศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระยะที่ 5
2. วางหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาสัตวแพทย์ศาสตร์
3. วางหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต สหสาขาวิชา จุลชีววิทยา
4. วางหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตสหสาขาวิชาสรีรวิทยา

ด้านวิชาการ

1. เสนอโครงการผลิตบัณฑิตให้กับรัฐบาลเวียตนาม (USAID/SAIGON)
2. เสนอโครงการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไทย-เนเธอร์แลนด์
3. โครงการการใช้นิวเคลียร์เทคโนโลยี่เพื่อส่งเสริมกิจการผสมเทียม-โคนมและควายปลัก

ทัศนคติต่อการทำงานในฐานะผู้บริหาร

"ใกล้ชิดกับงาน ปฏิบัติภารกิจด้วยความเสียสละ"

"ยุติธรรม และมีหลักการ"

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. 2524 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ระบิล รัตนพานี ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะสัตวแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นที่ปรึกษาสัตวแพทยสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

๑. ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์	๑ มกราคม ๒๔๙๓
	๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๒ – ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๐
	๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๐ – ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๔
๒. ศาสตราจารย์ ม.ล.จิรายุ นพวงศ์	๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๔ – ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕
๓. ศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พงศะบุตร	๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ – ๓๐ กันยายน ๒๕๑๙
๔. ศาสตราจารย์ เกื้อกูล เสถียรไทย	๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓
๕. ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศเทเวทย์	๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ – ๒๕๒๗

ท่านได้ออกจากราชการเพราะอายุครบ ๖๐ ปี เกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

ทำงานสะดวก เพราะผู้ร่วมงานตั้งใจทำงานและร่วมมือกันดี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๑๙ ทุติจุลจอมเกล้าวิเศษ

พ.ศ. ๒๕๒๑ มหาวชิรมงกุฎ

พ.ศ. ๒๕๒๒ รัตนาภรณ์ชั้น ๒

พ.ศ. ๒๕๒๓ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ ได้ดำรงตำแหน่งองคมนตรีซึ่งทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นองคมนตรีตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พงศะบุตร

ศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พงศะบุตร เกิดเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๑ ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของนายไพบูลย์ และนางบุญช่วย (สกุลเดิม แซ่ตัน) พงศะบุตร ได้สมรสกับนางสาววิลาสวงศ์ นพรัตน์ (ต่อมาคือศาสตราจารย์ วิลาสวงศ์ พงศะบุตร) เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๘ มีบุตรธิดา ๒ คน

ด้านการศึกษา

ได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนพงษ์เวชอนุสรณ์ จนจบชั้นมัธยมปีที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ และจบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนปทุมคงคา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ต่อจากนั้นได้ศึกษาชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ และได้เข้าศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิตเกียรตินิยมอันดับสอง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ และได้รับวุฒิประโยคครูมัธยม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ที่มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ ได้รับวุฒิ M.A. เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้รับวุฒิ D.p. in Ed. จากมหาวิทยาลัยเซนต์แอนดรูวส์ สก๊อตแลนด์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ และได้ศึกษาที่มหาวิทยาลัยฮาวายประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับวุฒิ M.A. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกที่กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งครูตรี เป็นระยะเวลา ๕ ปี คือตั้งแต่วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ จนกระทั่งถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๘ โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการสอนวิชาครูและวิชาสังคมศึกษาให้แก่นักเรียนฝึกหัดครูกรมพลศึกษาซึ่งเพิ่งเปิดสอนเป็นรุ่นแรก ต่อจากนั้นได้มารับราชการที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์ตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา ๒๗ ปี โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทแก่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ และคณะอื่น ๆ ได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เป็นกรรมการต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และเป็นผู้อำนวยการโครงการศึกษาต่อเนื่อง ฝ่ายวิชาการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระหว่างที่ศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พงศะบุตร ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์ นั้นท่านได้มีผลงานทางด้านบริหารและวิชาการ

ด้านบริหาร

๑. จัดแบ่งหน้าที่การทำงานฝ่ายธุรการคณะอักษรศาสตร์ให้ชัดเจนขึ้นและขยายพื้นที่ห้องทำงานฝ่ายธุรการไม่ให้แออัดจนเกินไป

๒. ปรับปรุงอาคารและบริเวณสถานที่ให้เป็นระเบียบ สะอาดเรียบร้อย ปลูกต้นไม้รอบสนามบริเวณอาคารตึกเรียน

๓. จัดให้มีการประชุมคณาจารย์ประจำปี เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะและให้อาจารย์มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือข้อข้องใจต่าง ๆ

๔. จัดให้มีการประชุมนิสิตประจำปี เพื่อรับฟังความคิดเห็นของนิสิตในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะอักษรศาสตร์

๕. จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิชาการของคณะ เช่น อักษรศาสตร์นิเทศ อักษรศาสตร์พิจารณ์ และวารสารอักษรศาสตร์

๖. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมนิสิตเก่าคณะอักษรศาสตร์ขึ้น จนเป็นผลสำเร็จใน พ.ศ. ๒๕๑๘

๗. จัดสัมมนาคณาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรี

๘. เปิดอาคารเรียนหลังใหม่คือตึกอักษรศาสตร์ ๔ ใน พ.ศ. ๒๕๑๖

ด้านวิชาการ

๑. ดำเนินการให้มีการเปิดสอนสาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบในระดับปริญญามหาบัณฑิตขึ้นในคณะอักษรศาสตร์

๒. ดำเนินการจัดตั้งแผนกวิชาภาษาศาสตร์ แยกออกมาจากแผนกวิชาภาษาไทย จนเป็นผลให้มีการจัดตั้งภาควิชาภาษาศาสตร์ขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๒๐ และเปิดสอนสาขาวิชานี้ในระดับปริญญามหาบัณฑิตในปีเดียวกันนั้นเป็นรุ่นแรก

๓. เปิดสอนสาขาวิชาภาษาไทยในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิตเป็นรุ่นแรกใน พ.ศ. ๒๕๑๗

ตำแหน่งหน้าที่และราชการพิเศษ

๑. เป็นผู้แทนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ

๒. เป็นผู้แทนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภูมิศาสตร์ของราช-บัณฑิตยสถาน

๓. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะอนุกรรมการข้าราชการครู (อกค)

๔. เป็นกรรมการผู้แทนของมหาวิทยาลัยในสภาวิทยาลัยเกริก

๕. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิการพิจารณาการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยา-ลัยศิลปากร รามคำแหง เกษตรศาสตร์ เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลานครินทร์ และวิทยาลัยครู

๖. เป็นผู้บรรยายพิเศษใน วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยกองทัพบก วิทยาลัยการปกครอง

๗. เป็นผู้อำนวยการอบรมมัคคุเทศก์ของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘. เป็นผู้ตรวจหนังสือ ของสภาวิจัยแห่งชาติ

ทัศนคติในฐานะผู้บริหาร

๑. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม

๒. เอาใจใส่การปฏิบัติหน้าที่ ถ้าไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ก็ควรเปิดทางให้คนอื่นไม่ยึดเกาะตำแหน่งไว้

๓. ไม่อยู่ในตำแหน่งใด ๆ นานเกินไป ควรมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่มีลักษณะท้าทาย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๒๖ มหาวชิรมงกุฎ

ปัจจุบันศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พงศะบุตร ดำรงตำแหน่งหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ผู้อำนวยการโครงการศึกษาต่อเนื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. ศาสตราจารย์ ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. นายกสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย

ศาสตราจารย์ คุณหญิง เกื้อกูล เสถียรไทย

ศาสตราจารย์ คุณหญิงเกื้อกูล เสถียรไทย เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๑ ที่กรุงเทพฯ เป็นธิดา นายจำนงค์ สวัสดิชูโต และนางละออ (สกุลเดิม เปรมัษเฐียร) สวัสดิชูโต ต่อมาได้สมรสกับนายสุนทร เสถียรไทย เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๙ มีบุตรชายหนึ่งคน

ด้านการศึกษา

ท่านสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จากโรงเรียนหงสฺรนันท์ กรุงเทพฯ ต่อจากนั้นก็ศึกษาต่อที่โรงเรียนราชินีบน บางกระบือ กรุงเทพฯ จนจบชั้นมัธยม ๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ และจบชั้นเตรียมอุดมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไท หลังจากนั้นก็สอบเข้าศึกษาที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ และได้ศึกษาต่อชั้นมหาบัณฑิตจนได้รับปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวรรณคดีฝรั่งเศส) จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ ต่อจากนั้นก็ได้ไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศสจนได้รับ Certificat de Francais Usuel, de Prononciation Francais et de Phonetique จาก Universite de Paris เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖

ด้านการทำงาน

หลังจากที่ท่านสำเร็จการศึกษาแล้ว ศาสตราจารย์ คุณหญิงเกื้อกูล เสถียรไทย เริ่มรับราชการตำแหน่งอาจารย์ตรี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยทำหน้าที่สอนวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๘ ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยวิชาภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน อิตาเลียน โดยทำหน้าที่บริหารงานของภาควิชาทั้งหมดตลอดจนกระทั่งจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งสอนวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๒๒ ศาสตราจารย์ คุณหญิง เกื้อกูล เสถียรไทย ได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์ โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบทางด้านบริหารทั้งหมดของคณะ ตลอดจนงานวิชาการรวมทั้งการสอนวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส

ผลงานในฐานะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระหว่างที่ศาสตราจารย์ คุณหญิงเกื้อกูล เสถียรไทย บริหารงานในตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์นั้นได้มีผลงานต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ด้านบริหาร

๑. แบ่งการบริหารงานออกเป็น ๓ ฝ่ายคือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนิสิต และแต่งตั้งผู้ช่วยคณบดีฝ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นครั้งแรกก่อนจะมีระเบียบของมหาวิทยาลัยเรื่องให้มีตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายต่าง ๆ

๒. แต่งตั้งกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานและรับผิดชอบภายในคณะกรรมการแต่ละชุดมีวาระและวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไปตามลักษณะงาน (เป็นการฝึกให้บุคลากรคุ้นเคยกับงานบริหาร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักบริหารระดับสูงต่อไป เช่น

๑) คณะกรรมการวางแผนและพัฒนา เช่น ด้านการผลิตบัณฑิต วิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านทะนุบำรุงสร้างสรรค์ศิลป และวัฒนธรรม และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

๒) คณะกรรมการวิชาการ

๓) คณะกรรมการสอบไล่

๔) คณะกรรมการจัดตารางสอนตารางสอบ

๕) คณะกรรมการการเงิน

๖) คณะกรรมการกิจการนิสิต

๗) คณะกรรมการจัดปฐมนิเทศนิสิตใหม่ และปัจฉิมนิเทศ นิสิตที่กำลังจะจบการศึกษา

๘) คณะกรรมการจัดหาทุนสวัสดิการนิสิต

๙) คณะกรรมการประชาสัมพันธ์

๑๐) คณะกรรมการปรับปรุงบริเวณอาคารและสถานที่

๑๑) คณะกรรมการรักษาความปลอดภัย

๑๒) คณะกรรมการดูแลห้องพักอาจารย์

๑๓) คณะกรรมการห้องปฏิบัติการทางภาษา

๑๔) จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นโยบาย และเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑๕) จัดให้มีการแบ่งปริมาณงานของคณาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

๑๖) ปรับปรุงแก้ไขระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของคณะ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงยิ่งขึ้น

๓. สร้างห้องปฏิบัติการทางภาษาเพิ่มขึ้นโดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น ซึ่งนับว่าเป็นห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยที่สุดขณะนี้

ผลงานด้านวิชาการ

๑. ตั้งภาควิชาภาษาศาสตร์ขึ้นเป็นภาควิชาที่ ๑๐ ในคณะอักษรศาสตร์

๒. ตั้งโครงการแปล

๓. ปรับปรุงหลักสูตร จัดสอนวิชาต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาและสาระที่ทันสมัยตามวิทยาการที่ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง

๔. ปรับปรุงระบบการสอน แนะแนวให้เหมาะสมกับสภาพของสังคม และความต้องการของประเทศในปัจจุบัน

๕. เตรียมฝึกนิสิตให้มีความรู้ซึ่งเพิ่มเติมอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในวิชาชีพต่อไป

๖. ขยายปริมาณการผลิตบัณฑิตระดับสูงกว่าปริญญาตรีให้มากขึ้น

๗. ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีในแต่ละสาขาให้เพิ่มขึ้น เฉพาะสาขาที่มีความต้องการกำลังคนสูง

๘. ปรับปรุงหลักสูตรต่าง ๆ ให้มีสัดส่วนของวิชาทั่วไปและวิชาเฉพาะให้เหมาะสม มีความประสานสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

๙. ปรับปรุงระบบบริหารด้านห้องสมุด โสตทัศนศึกษา ศูนย์เอกสาร หนังสือ หน่วยผลิตเอกสาร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑๐. จัดหาอุปกรณ์ทางการศึกษา เพื่อทดแทนอุปกรณ์ที่ล้าสมัย เพื่อให้มีปริมาณมากพอและคุณภาพดีสำหรับการศึกษา

๑๑. ส่งเสริมให้อาจารย์แต่งตำรา แปลตำรา และเขียนหนังสือประกอบการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ

๑๒. ปรับปรุงกิจการนิสิตทุกระดับทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรม เสริมหลักสูตร วินัย และสวัสดิการด้านต่าง ๆ

๑๓. จัดให้มีบริการหางาน หรือแนะแนวการทำงานให้แก่บัณฑิตทั้งคณะ

๑๔. เพิ่มปริมาณอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิเหมาะสมให้เพียงพอ ส่งเสริมให้อาจารย์ประจำมีวุฒิสูงขึ้น โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก

๑๕. เปิดโอกาสให้คณาจารย์ประจำเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมทัศนศึกษา การประชุมทางวิชาการ การหมุนเวียนไปปฏิบัติในหน่วยงานภายนอกที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่สอน การดูงาน และการพักการสอนเพิ่มการเพิ่มพูนประสบการณ์ การวิจัย และการเขียนตำรา

นอกจากนี้ศาสตราจารย์ คุณหญิงเกื้อกูล เสถียรไทย ยังได้ทำงานราชการพิเศษอื่น ๆ อีก

๑. เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย

๒. เป็นคณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัย

๓. เป็นคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย

๔. เป็นคณะอนุกรรมการจัดสถานที่เพื่อการอุดมศึกษา

๕. เป็นกรรมการประกวดบทความของธนาคารกสิกรไทย

๖. เป็นกรรมการผู้ก่อตั้งสมาคมครูฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

๗. เป็นกรรมการจัดทำหลักสูตร สาขา ภาษาต่างประเทศของวิทยาลัยเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย

ในฐานะที่ศาสตราจารย์ คุณหญิงเกื้อกูล เสถียรไทย เคยทำหน้าที่คณบดีคณะอักษรศาสตร์ ท่านได้มีทัศนคติต่อการทำงานระดับผู้บริหารดังนี้ คือ

๑. ผู้บริหารควรมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น มีความเมตตา อดทน และอดกลั้น มีใจเป็นธรรมและเป็นเสียสละ

๒. มีความขยันในการทำงาน เอาใจใส่ในสุข ทุกข์ของผู้ร่วมงานทุกคน

๓. มีใจกว้างและรับฟังข้อเสนอต่าง ๆ ของผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น

๔. สนับสนุนผู้ร่วมงานให้มีความก้าวหน้าทางราชการในทุกรูปแบบ

๕. สนใจงานด้านวิชาการ เป็นผู้นำความรู้ด้านวิชาการใหม่ ๆ และนำมาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในคณะ

๖. เสริมสร้างความสามัคคีในผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ร่วมงาน

๗. ส่งเสริมงานด้านประชาสัมพันธ์ในคณะ และนอกคณะ เพื่อความเข้าใจอันดีและถูกต้อง

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเกียรติยศที่ศาสตราจารย์ คุณหญิงเกื้อกูล เสถียรไทย ได้รับจากในและต่างประเทศ จนถึงปัจจุบันได้แก่

พ.ศ. ๒๕๐๖ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๑๐ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๑๒ ตริตาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๑๔ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๑๗ ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๒๐ ปฐมาภรณ์มงกุฎไทย

๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เหรียญ PALMES ACADEMIQUES ชั้นCHEVALIER จากรัฐบาลฝรั่งเศส

พ.ศ. ๒๕๒๒ จตุตถจุลจอมเกล้า

พ.ศ. ๒๕๒๓ ปฐมาภรณ์ช้างเผือก

ปัจจุบันนี้ศาสตราจารย์คุณหญิงเกื้อกูล เสถียรไทย เป็นศาสตราจารย์ประจำระดับ ๑๐ อยู่ในภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ มีหน้าที่สอนวิชาภาษาและวรรณคดีภาษาฝรั่งเศส

ผู้อำนวยการสถาบันต่าง ๆ

สถาบันประชากรศาสตร์

๑. ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๓-๓๐ กันยายน ๒๕๑๘

ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ (รักษาการ) ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘- ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๘

๒. รองศาสตราจารย์ นิพนธ์ เทพวัลย์ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๘ - ปัจจุบัน

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม

๑. ศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ เศรษฐมานิต ๑ มีนาคม ๒๕๑๗ - ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๑๘

๒. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๑๘

๓. ศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ เศรษฐมานิต

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์

๑. ศาสตราจารย์ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ๑๒ กันยายน ๒๕๑๗

๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์นิกร ดุสิตสิน

สถาบันวิจัยสังคม

๑. ศาสตราจารย์ ดร. พัทยา สายหู ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗

๒. รองศาสตราจารย์ ดร. วารินทร์ วงศ์หาญเชาวน์

สถาบันภาษา

๑. ศาสตราจารย์ เดิมศักดิ์ กฤษณามระ

๒. ศาสตราจารย์ ดร. กำจัด มงคลกุล

สถาบันวิทยบริการ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชนิษฐ์ ตัณฑวิรัตน์

ดร. นิพนธ์ เทพวัลย์

นายนิพนธ์ เทพวัลย์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ ที่จังหวัดลำปาง เป็นบุตรของนายอำนวย และบุญฝัน เทพวัลย์

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์ จนจบชั้นประถมศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ และจบการศึกษาชั้นมัธยมจากโรงเรียนอุตรดิตถ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ และเข้าศึกษาต่อที่คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาทางรัฐศาสตร์บัณฑิตเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ หลังจากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มหาวิทยาลัย Pennsylvania ได้รับปริญญา M.A. in Demography เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ และได้รับปริญญาเอกสาขาสถาบันประชากรศาสตร์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งข้าราชการพลเรือนชั้นตรีประจำสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้โอนมารับราชการที่คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์ตรีแผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์เอก ผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์

ผลงานต่าง ๆ ในขณะที่ ดร.นิพนธ์ เทพวัลย์รับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีดังนี้คือ

๑. เป็นกรรมการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกประเภททั่วไป เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

๒. เป็นกรรมการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑

เครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงสุดที่ได้รับพระราชทานคือ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย ได้รับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔

ศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์

ศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นบุตรนายเพิ่มศักดิ์ และนางซ้อน (ปาน เจริญ) ปิยะกาญจน์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ท่านได้สมรสกับนางสาวศาสตร์ จามรมาน มีบุตรธิดาด้วยกันรวม ๓ คน

ด้านการศึกษา

ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดจำปา จนได้รับวุฒิชั้นประถมปีที่ ๔ และจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนพุทธนิคม ต่อจากนั้นท่านได้ศึกษาต่อชั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับวุฒิ ปปใ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ แล้วท่านก็ได้เข้าศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับปริญญาบัตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีววิทยา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ หลังจากนั้นท่านได้ไปศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับ M.S.(Marine Biology) จากมหาวิทยาลัย California: Scrips Institution of Oceanography เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ และท่านได้ Ph.D (Zoology: Marine Ecology) จากมหาวิทยาลัย Hawaii เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ท่านได้เข้ารับราชการดังนี้

๒๗ พฤษภาคม ๒๔๙๗	อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีหน้าที่สอนปฏิบัติการวิจัย ทำงานด้านบริการการสอน เช่นจัดตารางสอนและวิชาต่ออาจารย์พิเศษ และช่วยสอนวิชาปฏิบัติการวิชากายวิภาคเปรียบเทียบ
พ.ศ. ๒๕๐๑	อาจารย์โท คณะวิทยาศาสตร์มีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านสอนปฏิบัติการ
๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๔	อาจารย์เอก
๒ มีนาคม ๒๕๑๓	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๕ กันยายน ๒๖๑๘	อาจารย์พิเศษ
๑ มีนาคม ๒๕๑๙	รองศาสตราจารย์
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓	ศาสตราจารย์และผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม

ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันสภาวะแวดล้อมอยู่นั้น ท่านได้มีผลงานดังนี้

ด้านบริหาร

๑. วางกฎเกณฑ์การบริหารงานในสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม

๒. วางระเบียบการใช้ห้องสมุดสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม

๓. จัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับการใช้ห้องปฏิบัติการของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม

๔. วางระเบียบการเงินของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม (ภายหลังมหาวิทยาลัยได้มีระเบียบกลางจึงได้ยกเลิกไป)

๕. ให้มีการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมของเราแก่นิสิตในโครงการศึกษาทั่วไป โดยมีคณาจารย์ของสถาบันสภาวะแวดล้อมไปสอน

ด้านวิชาการ

๑. วางโครงการวิจัยที่เป็นแม่บทสำหรับนคร (Urban Research Master Plane)

๒. จัดสัมมนาในระดับชาติ เรื่องมลภาวะของไลทะหนักในสิ่งแวดล้อม

๓. โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนโดยทางวิทยุของสถานี F.M. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. ออกจุลสารจดหมายข่าวสภาวะแวดล้อม

๕. ออกวารสารวิจัยสภาวะแวดล้อม

๖. พิมพ์ผลงานวิจัยต่าง ๆ ออกเผยแพร่

๗. จัดทำหนังสือคู่มือการวิเคราะห์น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม

นอกจากงานในหน้าที่ราชการแล้วท่านยังมีตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษอื่น ๆ อีกคือ

๑. Seminar Fellow ของ East-West Center, Hawaii

๒. ผู้อำนวยการโครงการสถานีวิจัยและฝึกนิสิตเกาะสีชัง

นอกจากนี้ท่านได้นำเอาความรู้พิเศษของท่านนำมาใช้ในการบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกด้วย กล่าวคือ

๑. ท่านได้นำความรู้ด้านการบริหารสิ่งแวดล้อม โดยได้รับการอบรมที่มหาวิทยาลัย North Carolina ประเทศสหรัฐอเมริกา

๒. ท่านได้นำความรู้จากการสัมมนาเรื่องการเลือกตั้งที่โรงงานอุตสาหกรรมและการใช้ที่ดิน ณ Center for Education in International Management ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์ ได้แสดงทัศนคติของท่านต่อการทำงานในฐานะผู้บริหารดังนี้คือ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในสาขาวิชาต่าง ๆ จึงจำต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะทางด้านวิชาการจำต้องติดตามผลงานวิจัยทั้งในและนอกประเทศอยู่เสมอ เพื่อจะได้กระทำตนเป็นผู้นำในสาขาการวิจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมให้ดีที่สุด

ในการบริหารงานจำต้องมีมนุษย์สัมพันธ์เป็นอย่างดี เพราะต้องร่วมงานกับบุคคลในหลายสาขาอาชีพ ตัวอย่างเช่น นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร แพทย์ และอื่น ๆ การบริหารงานด้วยการประนีประนอมเป็นวิธีการที่ใช้ได้ผลที่สุด

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเกียรติยศที่ท่านได้รับ คือปถมาภรณ์มงกุฎไทย ได้รับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

ปัจจุบันท่านศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์ ได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ระดับ ๑๐ ของคณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ นิกร ดุสิตสิน

นายแพทย์ นิกร ดุสิตสิน เกิดเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ ที่อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นบุตร นายยงและนางตี๋ (สกุลเดิม สวัณตรัจฉ์) ซึ่งมีอาชีพค้าขาย เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้สมรสกับ แพทย์หญิง กาญจนา กาญจนฉายา มีบุตรธิดา ๒ คน

ด้านการศึกษา

นายแพทย์นิกร ดุสิตสิน ได้เข้าศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนเทศบาล ๑ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จนจบชั้นประถมปีที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ แล้วเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนสุรวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์ จนกระทั่งจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ต่อจากนั้นก็ได้ประกาศนียบัตร เตรียมอุดมศึกษา ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ หลังจากนั้นก็สอบเข้าจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ได้ ท่านสำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ แล้วจึงเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา Graduate School of Medicine,University of Pennsylvania และได้รับปริญญา M.Sc. in Medicine เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ และเมื่อไม่นานนี้ คือใน พ.ศ. ๒๕๒๓ ก็ได้รับ Certificate in Health Planning จาก Johns Hopkins School of Hygiene & Public Health

ด้านการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ท่านก็ได้เข้ารับราชการดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๙ แพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้าน ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ รับผิดชอบในการดูแลผู้ป่วยในแผนกสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา และช่วยควบคุมนิสิตแพทย์ปี ๓ - ๔ ฝึกงานภาคปฏิบัติในแผนกสูตินรีเวชวิทยา

พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๐ สอนนิสิตแพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้านในแผนกสูติศาสตร์ นรีเวชวิทยา ทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ พร้อมทั้งได้จัดตั้งหน่วยชีววิทยาการเจริญพันธ์ขึ้นในแผนกสูติศาสตร์ - นรีเวชวิทยา

พ.ศ. ๒๕๑๐ อาจารย์เอก คณะแพทยศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๑๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะแพทยศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๑๙ รองศาสตราจารย์ คณะแพทยศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๒๓-ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ คณะแพทยศาสตร์ ทำการสอนนิสิตแพทย์ปีที่ ๒ และแพทย์ประจำบ้านในภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และยังเป็นผู้ริเริ่มโครงการวิจัย ทั้งด้านวางแผนครอบครัวซึ่งต่อมาได้รับความช่วยเหลือจาก องค์การอนามัยโลกทั้งทางด้านการเงิน เครื่องมือ และผู้เชี่ยวชาญ และต่อมานำไปสู่การจัดตั้งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์

ในราชการพิเศษท่านยังได้เป็นกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาวิทยาศาสตร์ - การแพทย์ และเป็นอนุกรรมการสอบความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาสูติศาสตร์ - นรีเวชวิทยา แพทยสภา ปัจจุบันเป็น ศาสตราจารย์ ภาควิชาสูติศาสตร์ - นรีเวชวิทยา และผู้อำนวยการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเกียรติยศที่ได้รับ

๑. ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐

๒. ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔

๓. รางวัลผลงานคิดค้นและสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประชาชาติของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ๒๕๒๒ ได้รับรางวัลที่ ๓

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ นายแพทย์นิกร ดุสิตสิน ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ในภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยาและผู้อำนวยการสถาบันวิทยาศาสตร์การแพทย์

ศาสตราจารย์ ดร. พัทยา สายหู

ศาสตราจารย์ ดร. พัทยา สายหู เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรนายบุญเที่ยง และนางประถม (จุลินรักษ์) สายหู ต่อมาได้สมรสกับ นางสุดสวาท (สินเจิมสิริ) สายหู เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ มีบุตรธิดา ๒ คน

ด้านการศึกษา

ได้จบชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก พระนคร และได้ศึกษาขั้นเตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ หลังจากนั้นได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ได้รับวุฒิ B.A.(Hons)ทางสาขา Philosophy, Politics, Economic เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ต่อมาท่านได้รับวุฒิ Diploma of Anthropology จากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Institute of Social Anthropology) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ นอกจากนี้ท่านยังได้รับวุฒิ B.Litt. (Social Anthropology) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้วุฒิ M.A. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ และวุฒิ D.Phil. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗

ด้านการทำงาน

ท่านได้เริ่มรับราชการครั้งแรกที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ในระหว่างที่ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายหู บริหารงานในฐานะผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคมระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๒๒ ท่านมีผลงานด้านบริหารดังนี้

๑. ดำเนินงานสืบเนื่องจากระยะแรกที่เป็นโครงการของคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งส่งต่อมาเป็นงานช่วงแรกของสถาบันฯ

๒. พยายามดำเนินงานใหม่ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะให้สถาบันเป็นผู้ประสานงานทำโครงการวิจัยแบบสหวิชา (interdisciplinary) โดยอาศัยบุคคลากรวิจัยจากคณะวิชาต่าง ๆ ทางด้านสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ได้พยายามให้ผู้บริหารของคณะต่าง ๆ ร่วมเป็นกรรมการบริหารของสถาบัน และขอให้คณะต่าง ๆ ร่วมกำหนดและดำเนินงาน แต่พบว่าแนวความคิดดังกล่าวอาจจะเป็นของใหม่ที่ไม่คุ้นเคยและยอมรับกันจริงในระดับคณะและทางมหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณการสนับสนุนโดยตรงไปที่คณะด้วย ทำให้คณะสนใจทำงานวิจัยในสาขาวิชาเฉพาะของตนมากกว่าแทนที่จะวิจัยแบบสหวิชาให้สถาบัน

ที่ผู้ทำงานต้องมีความเข้าใจร่วมกันให้ได้ ซึ่งไม่ควรพ้นวิสัยของผู้ที่ต่างก็มีการศึกษาระดับสูง ๆ และเป็น "ปัญญาชน" กันอยู่แล้วทั้งนั้น

คุณวุฒิและความรู้พิเศษที่ได้นำมาใช้ในการบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณวุฒิและความรู้ที่มีเกี่ยวกับลักษณะการวิจัยที่ควรจะเป็นในมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้าได้พยายามลองนำมาใช้ในการบริหารงานของสถาบันฯ แต่ไม่ปรากฏว่าได้ผลอย่างที่ควรจะเป็น เพราะต้องการการประสานงานมากเกินลักษณะและความพร้อมของระบบบริหารมหาวิทยาลัยในรูปแบบงานราชการ แต่ก็ยังคิดว่าแนวทางที่พยายามทำเป็นแนวทางที่มหาวิทยาลัยควรมี กับเพียงจะดำเนินงานไปตามรูปแบบวิธีการบริหารมหาวิทยาลัยตามแบบประเพณีที่เป็นมาก็ไม่จำเป็นต้องใช้คุณวุฒิและความรู้พิเศษที่ข้าพเจ้าคิดว่าพอมีอยู่บ้างเลย

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

-ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันของข้าพเจ้าตั้งแต่ สิงหาคม ๒๕๒๕ คือ ผู้อำนวยการโครงการคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการขอตั้งเป็นคณะฯ เนื่องจากในสาขาวิชาของโครงการฯ (ทัศนศิลป์ นฤมิตรศิลป์ นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์) ข้าพเจ้าไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านเหล่านี้มาโดยตรง มีแต่ความรู้และความสนใจทั่วไปในทางศิลปอยู่บ้าง จึงรับคำสั่งของมหาวิทยาลัยมาช่วยงานด้านบริหารเป็นสำคัญมากกว่าด้านวิชาการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชนิษฐ ตัณฑวิรัตน์

นางชนิษฐ ตัณฑวิรัตน์ (แพทย์ดี) เกิดเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของ นายชินและนางบุญรอด แพทย์ดี ต่อมาได้สมรสกับนายมนตรี ตัณฑวิรัตน์ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

ด้านการศึกษา

ท่านได้จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๔ จากโรงเรียนผดุงตรุณี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ และสำเร็จประโยคเตรียมอุดมศึกษาจากโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ และได้ศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ หลังจากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับ Master of Library Science จาก Florida State University เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

ด้านการทำงาน

ท่านเริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง อาจารย์แผนกวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้ไปศึกษาวิชาบรรณารักษ์-ศาสตร์ ชั้นปริญญาโท เป็นเวลา ๒ ปี กลับมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นอาจารย์โท คณะครุศาสตร์ จนกระทั่งถึงวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นอาจารย์โทในแผนกภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๓ ลาออกจากราชการและเข้ามารับราชการใหม่ในตำแหน่งอาจารย์โท แผนกวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แผนกวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์

ผลงานต่าง ๆ ในระหว่างที่รับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีดังนี้

๑. เป็นบรรณารักษ์หอสมุดกลาง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

๒. เป็นกรรมการบริหารศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย

๓. เป็นประธานกรรมการดำเนินการสถาบันวิทยบริการ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐

๔. เป็นรองประธานกรรมการจัดสัมมนานักบริหารระดับกลาง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑

๕. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการ เมื่อ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงสุดที่ได้รับพระราชทาน คือ ท.ม ได้รับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔